SVECI U CRIKVENOM LJETU

24063

AUGUSTIN BLAZOVIĆ: SVECI U CRIKVENOM LJETU. I. DIO

Ovu sliku-ikonu dao je na raspolaganje duh. savj. Karol Gregorić, farnik u Vorištanu. On ju je kupio prilikom 2. svitskoga boja za istočnim frontom. Slika predstavlja Divicu Mariju s Diteščem Jezušem na ruki, a naokolo sveci istočne i zapadne Crikve. Neka i ova slika naglasi, da obadvi Crikve skupa slišu i da se moraju jedna drugoj zbližavati.

AUGUSTIN BLAZOVIĆ OSB

SVECI U CRIKVENOM LJETU

I. DIO

(Od 30. novembra do 28. februara)

BEČ 1966

Imprimatur:
S dozvolom biškupskoga ordinarijata u Željeznu; br. 112/5 od 26. marca 1966.
Dr. A. Stirling, Cancellarius.

Imprimi potest:
P. Gerardus Békés OSB vicarius archiabbatis in exteris

Izdavatelj: Jure Pum, farnik u Čembi
Verleger: Georg Pum, Pfarrer in Schandorf
Tiskara (Druckerei): Typographische Anstalt, Wien

Predgovor natpastira

Jedan od najvažnijih ciljev II. Vatikanskoga koncila je nutarnje obnovljenje Crikve. K tomu je potribno, da se obnovu svi nje kotrigi. Svi moramo postati savršeniji, gorljiviji i svetiji.

Svetost nam posredjuje sveta Maticrikva. Koncil nas uči, da ona dobiva svetost od Gospodina, ki je „Crikvu ljubió kot svoju zaručnju, za ku se je aldovao, da ju posveti" (Dogmatična konstitucija o Crikvi, V. poglavlje, 39). Crikva nam ovu svetost dalje dili u nauku i opomenjivanju, u dilenju svetih sakramentov i u živoj peldi svojih odličnih kotrigov, ki su najbolje oživotvorili Evandjelje Kristuševo. I ovde naime valja stara latinska poslovica: „Riči otprhaću, pelde vabu". Zato je jako dobro, ako čim bolje upoznamo one kotrige naše svete Crikve, one naše brate i sestre, kim se je ugodalo dostignuti visoku svetost. Njihova pelda nas hrabri i njihovo zagovaranje pred Bogom nas brani i podupira na putu k svetosti.

Kod jedne knjige, ka popiše žitak svecev, potribno je osebno naglasiti, da nebo ima za mnogo već svecev i svetic, neg koliko ih more zabilježiti jedna knjiga, bar kako bi bila ona opširna. Mi ni svetost nikad ne smimo tako gledati, kotno da bi bila ona samo za neke izibrane velike ljude. Svetost je za svakoga. Ar to je volja Božja, da budemo u savršenosti i svetosti čim spodobniji Ocu Nebeskomu. I to moremo dostignuti, ako naslijedujemo našega Gospodina Jezuša Kristuša, ki je jedini pravi put k svetosti. U Njem smo svi pozvani na svetost. Po Njem dobenemo različne milosne dare. Ako ove dobro upotribimo uz svoje životne okolnosti, napredujemo u svetosti i moremo na svaki način dostignuti onu svetost, ka se slaže s našimi talenti i našim stališem. Trsenje na ovu ličnu svetost koruni pak Bog u nebu.

Ali svetost nije samo za nebo. Ona se mora jur ovde početi.

Mi ovde u zemaljskom žitku moramo nastati sveti. Spomenuta koncilska konstitucija o Crikvi piše: „Svakomu je jasno, da su svi kršćani bar koga stališa ili položaja pozvani na punoću kršćanskoga žitka i na savršenu ljubav. A pomoćum ove svetosti napreduje i zemaljsko društvo ter človičji način života" (V. 40). Svetost znači: primiti snage i milosne dare Kristuševe, kimi nas Duh Sveti posvećuje, i onda po slijedi Kristuševi spuniti volju Oca Nebeskoga u tom, da se cijelim razumom i srcem „posvetimo slavi Božjoj i službi bližnjega".

Neka ova knjiga postavi vez med Hrvatskim narodom Gradišća i med pojedinimi sveci, ki su u njoj opisani. Neka ona zbudja i pomnoži svetost u pojedini kotrigi Crikve u Gradišću, da se i u našoj diecezi obistini, ča piše jur citirana koncilska konstitucija: „U različni načini i zadaća života izrazi se i pokaže svetost kod svih, ki se dadu peljati od Duha Svetoga, ki posluhnu poziv Božji ter se u duhu istine klanjaju Ocu Bogu i ki naslijeduju ubogoga i poniznoga Kristuša u nošnji križa, da ovako budu mogli biti i dostojni dioniki Njegove slave" (V. 41).

U ovom smislu želim svim čitaocem ove knjige napredovanje u svetosti i šaljem svoj srdačni natpastirski blagoslov

Biškup Željezna

UVOD

Svetost, sveci i mi

Ča je svetost? Svet je u prvom redu i u jedinom pravom smislu presveti Trojedini Bog, komu s andjeoskimi kori skupa pjevamo: „Svet, svet, svet Gospodin Bog Sabaot. Puna su nebesa i zemlja Tvoje slave". Sve drugo je samo u toj mjeri sveto, u koj stoji u vezi s Bogom. U ovom smislu govorimo o sveti mjesti, o sveti vrimeni, o sveti predmeti i t. d. I naša svetost ništa drugo nije nego li izraz naše povezanosti s Bogom.

Ova svetost ili povezanost s Bogom ima različne vrste i stupnje. Već na naravnom stepenu moremo govoriti — pravoda u prenešenom smislu — o svetosti človičje osobe, o svetosti njegove slobode i časti, o svetosti njegovih prav i dužnosti.

Ali uz naravni život pozvao je Bog človika, da bi imao dio u Njegovom božanskom, nadnaravnom životu i da bude jednoč dionik blaženstva i slave ovoga vječnoga božanskoga žitka. Uslijed griha izgubio je človik ovu nadnaravnu svetost i povezanost s Bogom. Po otkupljenju našega Gospodina Jezuša Kristuša dana nam je opet ova najdivnija mogućnost, da budemo „dioniki božanske naravi" (2 Ptr 1, 4).

Kristuš je sve milosti predao svojoj svetoj Crikvi. Ovako je po Njegovoj volji postala Maticrikva zviranjak svetosti i mi ju priznavamo u vjeri Božjoj kao „jednu, svetu, katoličansku i apoštolsku Crikvu". I mi nikad ne smimo gledati svetost samo individualno, to je samostalno u pojedinom človiku, nego svagda u vezi s Crikvom i s općinstvom svih svetih. „Svetost je služba u Crikvi — jedan svetac, ki bi se nek za se trsio na svetost i gledao za osobnom savršenošću samo u svoju korist, bio bi nemoguć, — svetost je jedno nad drugimi uzvi-

šeno poslanstvo, ko se ispuni u društvu i općinstvu svetih" (H. Urs v. Balthasar).

Sveta Maticrikva nam posredjuje svetost ili posvećujuću milost u sv. krstu, u kom se rodimo na novi, na nadnaravni žitak. Zato punim pravom zovemo Crikvu svojom majkom. Sv. krst je takorekuć „start" k svetosti, početak naše svetosti. Ali jur posvećujuća milost nas postavi u roj svecev. I ako umremo u posvećujućoj milosti, zasigurano nam je da ćemo bit gorizeti u društvo svecev u nebu. Na temelju posvećujuće milosti imenuju apoštoli prve kršćane „sveti narod" (1 Petr 2, 9) ili „sveta braća, dioniki zvanja nebeskoga." (Žid 3, 1.) Sv. Pavao ovako i adresira svoja pisma, naprimjer: „Svim svetim, ki su u Efezu" (Ef 1, 1). Posvećujuća milost je dakle početak i temelj naše svetosti. Zato moramo na nju brižno paziti, da ju ne izgubimo uslijed smrtnoga griha i da tako ne ugasimo svitlost, ku je u sv. krstu u našoj duši nažgao Bog Trojedini, ki je došao stanovati u našu dušu. Ako bi nam se to ipak na nesriću godalo, onda ne smimo imati veće brige neg da tu dragocjenu milost opet najzad zadobenemo u sv. sakramentu pokore.

Ali u sv. krstu dobenemo ne nek velike dare (oproščenje grihov, ditinstvo Božje, članstvo u društvu svih svetih i jerbinstvo kraljevstva Božjega), nego i velike zadaće. U krsnom smo zagovoru obećali valovanje vjere i spunjenje zapovidov Božjih. I ovde se počinje aktivni dio naše svetosti, trsenje na svetost i savršenost. Jezuš nam je postavio najuzvišeniji cilj, koga nigdo ne more sasma postignuti, ali za kim se mora svaki kršćan neprestano i neutrudljivo trsiti: „Budite ada svršeni, kot je svršen i vaš Otac, ki je na nebesi!" (Mt 5, 47); a sv. Pavao ponovi ov nalog: „Ovo je volja Božja: posvećenje vaše" (1 Tes. 4, 3). Trsenje na svetost dakle nije privileg pojedinih, nego sveta dužnost svakoga kršćana. A svakomu je i dana mogućnost, da dostigne polag svojih talentov i uz svoje životne okolnosti onu punoću svetosti, na ku ga Bog Stvoritelj poziva.

Trsenje za svetošću ili „svetost na putu" hrani se i jača iz milosnih zviranjkov, iz sv. sakramentov, osobito iz združenja s Jezušem u sv. pričesti. Kristuš je kao naš vječni

uzor, pretkip i pravi put k svetosti. Ar svaka svetost je svagda nasljedovanje našega Gospodina Jezuša.

Ovo nasljedovanje je svakomu moguće i za svakoga kršćana dužnost. Ali ono potribuje i mnogo napora, truda i aldovnosti. Jezuš sam uči: „Ako me gdo hoće naslijedovati, neka zataja samoga sebe i neka zame svoj križ i neka me naslijeduje! Ar ki hoće očuvati žitak svoj, zgubit će ga; ki pak zgubi žitak svoj zbog mene, ta će ga najti." (Mt 16, 24—25.) Ovo je i zakon svetosti, ki se odziva u žitku svakoga sveca i svetice. On kaže, da put k svetosti nije laka i ugodna šetnja. On se dâ bolje prispodabiti k naporom, ke na se zamu turisti, kad plaznu na visoke brige. Pri tom nam se ne ugoda svaki korak, „ar svi grišimo u mnogom" (Jak 3, 2) i zato svi moramo stalno prositi Boga: „Otpusti nam duge naše." Kod svih svecev moremo viditi: čim bliže su dospili k Bogu, tim jače su se priznavali za velike grišnike. Ar gdo bi mogao opstati uoči neizmjerno svetoga Boga?

Na sriću imamo tolike milosti i dare Duha Svetoga, ki nas posvećuje i pelja na putu k svetosti. On nas uči u Sv. Pismu, u kom nam kaže Kristuša kao sunce svetosti. A kako misec odziva svitlost sunca, tako Divica Marija dobiva svitlost od Jezuša, da nas pelja u tamni i teškoća ovoga žitka. (Pravi smisao sv. krunice ili sv. očenašev je: pojti u školu Jezuša i Marije i učiti se od njih različne kriposti.) Ali opet ponavljamo u smislu konstitucije o Crikvi pri II. Vatikanskoga koncilu: direktna posredica svetosti je po volji Kristuševoj sveta Maticrikva.

Cilj svetosti je kraljevstvo nebesko. Zato su sveti u užem smislu oni, ki jur uživaju blaženstvo kod Boga u nebu. A velik broj ovih naših odičenih bratov i sestar samo sveznajući Bog pozna.

Neki od ovih odičenih svecev podignuti su za nas kao uzori (pelde) na naše oltare. Sv. Maticrikva je preuzela njihovo poštovanje ili je (od 10. stoljeća) osebnim procesom proglasila za blažene ili svece ter je tako gorizela u kanon ili knjigu svecev. Ovo su sveci u najužem smislu.

Poštovanje svecev počinje se poštovanjem mučenikov, med kimi su naravno na prvom mjestu apoštoli i nasljed-

niki sv. Petra. Vjerojatno su svi apoštoli pretrpili mučeničtvo, iako je sv. Ivan umro naravnom smrću. Od p a p o v bili su prvi po redu mučeniki. U prvi tri stoljeća bilo je skoro stalno kade-tade progonstvo. Crikvena povijest vindar ističe 10 progonstvov: 1. pod Neronom (64—68); 2. pod Domicijanom (94—96); 3. pod Trajanom (98—117); 4. pod Markom Aurelijem (166—180); 5. pod Septimom Severom (202—211); 6. pod Maksiminom (235—238); 7. pod Decijem (249—251); 8. pod Valerijanom (257—259); 9. pod Aurelijanom (270—275) i 10. pod Dioklecijanom (303—305).

Uz ova 10 progonstva prvih 300 ljet, ka se obično ističu u popisanju crikvene povijesti, bilo je pravoda i drugih progonstvov jur u onoj dobi. A proganjanja nisu prestala do danas: svako stoljeće, a još i svako desetljeće ima svoje mučenike za vjeru Kristuševu.

Prvi n e m u č e n i k, koga su počeli poštivati kao sveca, biše biškup sv. Martin, patron naše biškupije. Poštovanje se je svagda počelo, a tako i danas, kod vjernikov. Maticrikva je pak odobrila, osebnim procesom istražila i potvrdila to poštovanje. Ali i danas je takovih svecev, kih poštovanje ostaje ograničeno na jednu krajinu ili na jednu (redovničku) zajednicu.

Sprogovorenje za blaženoga odnosno za sveca goda se danas teškim i ozbiljnim procesom ili raspravom. Istraživanje se počne u diecezi, kad jur sam narod poštuje i zaziva pokojnika, ki je umro u glasu svetosti. Postavi se takozvani „postulator" (potribovatelj), ki sakuplja podatke, čudna uslišenja molitav i prošnje vjernikov za kanonizaciju. Kad su barem dvoja čudesa vjerojatna i prošnje ljudi, med njimi i znamenitijih, sastavne, onda postulator pošalje prošnju na papu, da bi se smio proces početi. Papa postavi suce i kongregacija svetih obredov u tri komisija istraži život sveca i istinitost čudov. Po točnom i dugotrajnom osvidočenju slijedi u otajnom i u javnom konsistoriju sprogovorenje za blaženoga. A sprogovorenje za sveca goda se osebnom raspravom, kade su potribna opet dvi-tri novija čudesa. Odavle je i razumiti, da su kanonizirani sveci u zadnji stoljeći redji. Istraživanje stoji i mnogo stroškov. Ali to nije jedini uzrok, da med sveci najdemo mnogo onakovih,

ki ishadjaju iz plemenitih ili bogatih obiteljev. Ovi su bili poznatiji u svojem svitu. No nikad ne smimo pozabiti na neizmjerni roj svecev, ki su samo Bogu poznati.

K a n o n i z i r a n i s v e c i su velikani, veliki vitezi u pokori, u podnašanju trapljenj. Oni su dobili od Boga velike talente, ke su izvrsno iskoristili. Bog je mnogim od njih dao izvanredne milosti, karizme, tako da su prorokovali i čudesa činili. Kod običnoga kanoniziranja potribuje Crikva barem dvoja čudesa, dakle potvrdjenje Božje, ar „to znamo, da grišnike Bog ne usliši, nego onoga usliši, ki Boga poštuje i volju Njegovu spunjuje" (Iv 9, 31). Veliki sveci su se u heroičnoj mjeri vježbali u kriposti. Bila je doba, kad su kršćani pred svim ovo gledali i iskali kod svecev: izvanredni heroizam i velika čudesa. Pri tom su nastale i legende, ke su rado i pretirale. Krivo bi bilo svaku legendu zeti za povjesnu istinu. Ali krivo bi bilo i to, kad bi hotili pisateljem legendov podmitati lažne namjere. Ni mi nimamo lažnih namjer, kad dici povidamo poučne povidajke. Zato ćemo i od legendov rado primiti ono, ča ne straši i ne pelja kraj od svetosti, nego ča nas nuka i zbudja na nasljedovanje.

Ar svetost nije samo za velikane. N a s v e t o s t j e s v a k i k r š ć a n p o z v a n. To naglašuje osobito II. Vatikanski koncil. Ali jur sv. Augustin je tako shvatio životopis svecev: ako su mogli sveti postati ovi i oni, zač ne i ja? I najveći sveci su bili iz mesa i krvi. I njim se nije sve ugodalo na prvi hip. Ali ako se je trajnim vježbanjem njim ugodalo, zač se ne bi ugodalo i meni? Ravno ovo je najlipši cilj legendov i životopisov svetih, da svece k nam blizu doprimu. I upravo čitanje žitka svecev zbudja u nami želju za svetošću. Ovako se je godalo naprimjer mladomu oficiru Ignacu Loyoli. Bio je naranjen. Morao je ležati. Hotio je čitati lake zabavne romane. Ali dostao je samo knjigu svecev. I ovde se počinje njegovo preobraćenje, ko je doneslo u osnovanju reda jezuitov tako sjajnu urodju.

Da. S v e c i b l i z u s t o j u k n a m. Njihov put je i naš put k Bogu. To još bolje moremo ćutiti, ako u račun zameno bezbroj nekanoniziranih svecev. Koliki su dostigli svetost uz svu svoju nedostatnost jednostavno u tom, da su podnašali

uboštvo ili progonstvo; da su bili krotki i ponizni; da su podnašali trapljenja, boli i tuge; da su gladili za pravicom; da su se trsili na čistoću; da su bili milosrdni i miroljubivi. A nisu li osmera blaženstva za sve proglašena? Neki su dostali osebni poziv kot on bogati mladić u Evandjelju na samovoljno uboštvo, na neoskrunjeno divojačtvo i na bezuvjetnu poslušnost. Ali koncem konca miri se svaka svetost po jednoj jedinoj mjeri: po ljubavi prema Bogu i bližnjemu. U ovoj ljubavi stalno rasti znači napredovati u svetosti. Ar „ništa nije na nebu i na zemlji, ča ljubav ne bi mogla dostignuti“ (P. Claudel).

Svi smo pozvani na svetost: muži i žene, starci i dica. Pravoda osobito su pozvani uslijed svoga zvanja i posvećenja pastiri: biškupi i duhovniki; uslijed svojih zagovorov redovniki i redovnice. No isto tako su na svetost pozvani na temelju 7. sakramenta roditelji, a na temelju prvih dvih sakramentov i svoga poslanstva u svitu svi laiki. Svaki na svojem mjestu, u svojoj okolici, u svojem zvanju, vindar svi zajedno u jednoj svetoj Crikvi Kristuševoj.

Svetost ima bezbrojno mnoge mogućnosti, oblike i stupnje. Još jednoč naglašujemo: nije kršćana, ki ne bi bio pozvan na svetost i nije takovih okolnosti, u ki kršćan ne bi mogao postignuti svetost, ka odgovara njegovim talentom. Budite savršeni, dakle sveti, kot vaš Otac na nebu, ove riči Kristuševe nisu samo pobožna želja, nego prava zapovid, ka u najpozitivnijem smislu izrazi isto, ča u negativnom smislu, u prepovidanju izreču desetere zapovidi. Ne glejmo dakle svetost nikada kao nešto tudjega, ča se nas ne tiče. Svetost nije neka tudja pratež, ka bi bila tako svitla, da se je mi još ni gledati ne bi usudili. I nam je dana kraljevska pratež posvećujuće milosti. I za nas je skrojena našim talentom i našim okolnošćam primirena pratež svetosti. Naša je dužnost trsiti se na to, da ova pratež svetosti bude čim lipša. Konačno je i za nas Kristuš pripravio i rezervirao mjesto u nebeskom raju. Nebo nije rasprodano. U njem je i za nas zasigurano mjesto i sami ćemo si biti krivi, ako jednoč to mjesto ne budemo smili posjesti. Ali da to mjesto dostignuti i posjesti budemo mogli, k tomu nam kanu pomagati i sveci.

Još jednoč: ča je potribno k svetosti? Milost Božja i naše trsenje. Na prvom mjestu svagda stoji milost Božja. Bog je, ki stvara svece. Lipo to uči sv. Patrik: „Bio sam kamen, ki je ležao u dibokom zdencu. Došao je On, Svemogući, i u svojoj milosrdnosti zdignuo me je i postavio gori na zid.“ Ovako se i u svetosti izrazi i očituje Bog i jedan mali dio Njegove beskrajne svetosti. Svaki svetac je nešto božanstvenoga i zato punim pravom pjeva psalmist: „Čudnovit je Bog u svoji sveci!“

Kad dakle svece poštujemo, onda u manje ili jače svitlom zrcalu gledamo savršenost presvetoga Boga i Njemu samomu se klanjamo. To mora biti centralna misao ovoga poštovanja u svakom pogledu, jednako, svečujemo li svetke svecev, poštujemo li njeve relikvije, prosimo li njihovo zagovaranje pred tronom Božjim. Najlipše je pri tom, da smimo biti sa svimi sveci jedna obitelj Božja. „Ova skrovnost nam dili ufanje, da na zemlji nismo zapušćeni, nego da smo okrojeni od onih, ke smo ljubili i ki su nam blizu bili. Vjerujemo, da stojimo u obrambi mučenikov i zagovornikov, kim se preporučamo, da se naše srce ne slomi u proba i skušavanji“ (Ozanam).

Ali najlipše poštovanje svecev je, ako se trsimo nje naslijedovati. To je cilj i smisao, to je svrha ove knjige. Pri nje sastavljanju bila je vodeća misao sveta liturgija. Zato se ona počinje, kot i dio svecev u misalu sa sv. Andrijom apoštolom. Ov prvi dio (decembar, januar, februar) ima za sredinu Božić. Ako bude knjiga dobro primljena, izlazit će navredi drugi dio (marc, april, maj), ki će okružiti naš najveći svetak Vazam. Na Duhe će se naslanjati 3. dio (juni, juli, august) i na Svesvete 4. dio (septembar, oktobar, novembar).

Oni sveci, ki se svečuju u liturgiji, stoju na prvom mjestu. (Za liturgičnu upotrebu, naprimjer za čitanje pred sv. mašom, moru se ovde zeti ona poglavlja, ka su masnijimi slovami složena.)

U mnogi naši obitelja stoji još u visokom poštovanju pred oko sto ljeti izdana knjiga „Žitak svetih“. Ona je za svaki dan donesla navadno jednoga sveca vrlo opširno i s dužim naukom na koncu. Sadašnja knjiga se hoće prilagoditi hi-

trijemu ritmu današnjega života. Zato su životopisi kraći. N a u k nam davaju sveci jur samim životom. Na želju različnih duhovnih ocev dodani su ipak na brojni mjesti ove knjige kratki nauki, ki se najvolu naslanjati na riči istoga sveca ili na činjenice, ke i danas imaju ča reći svakomu kršćanu.

Knjiga se trsi predstaviti č i m v e ć i b r o j svecev i svetic. Kade se je nek mogao najti izvor, opisali smo one svece, ki su spomenuti u kalendarijumu molitvenika „Kruh Nebeski" (str. 10—20) ili u kalendaru „Gradišće". No na već mjesti ne slažu se ovi kalendarijumi s „Rimskom knjigom mučenikov" (martyrologium), ka je bila za pisca u prvom redu mjerodavna.

Koliko su nek mogućnosti dopušćale, zete su u obzir uz muške svece brojne svete žene, ali i svi stališi. (Ako su neki stališi, ovako biškupi, duhovniki, redovniki, jače zastupani, tomu nikako nije kriv pisac, ki je u smislu naše dobe rado zeo u knjigu svakoga laika, koga je nek mogao najti u 12 knjiga, ke je upotribio kao zviranjke.) Spomenuti su i manje poznati sveci novije dobe, da nigdo ne bude mislio: svetost je samo posao staroga i sridnjega vijeka. Ali i svece starije dobe i tudjih životnih okolnosti pokusi knjiga blizu doprimiti človiku naših vrimen. Ona svagde ističe ono, u čem se moru isti sveci naslijedovati. Istu dob pravoda ne hoće, a radi istine ni ne more zašutiti onoga, u čem se oni danas ne dadu naslijedovati ili u čem su se kao velikani duha u toj mjeri istikali, ka već straši nego li vabi današnjega, mnogokrat previše komotnoga človika. Na svaki način moremo svi najti lip broj svecev, ke u mnogom pogledu moremo naslijedovati i uz naše okolnosti. Najdimo si čim već onakovih, ki blizu stoju k našemu srcu, ke osobito poštujemo, ljubimo i naslijedujemo.

Konačno još jedan problem: crikvena povijest pozna mnoge svece, ki su pobigli iz svita, da budu sami u društvu s Bogom. A današnje trsenje Crikve je: ne pobignuti iz svita, nego svit zadobiti za Kristuša. Ča veli k ovomu problemu Kristuš i Njegovo Evandjelje? I Gospodin je probavio najveći dio svojega života u tišini svete Obitelji u Nazaretu. Prije neg je počeo javno djelovanje, išao je za 40 dan u pustinu. U noć molitve je pobignuo, kad su ga hotili po čudnom pomnoženju kruha

proglasiti za kralja. U molitvi, u razgovoru s Ocem probavio je mnoge noći. Tim nas uči, da mora biti temelj svake akcije i svakoga apoštolskoga djelovanja molitva, meditacija, razgovor s Bogom. One svece, ki su išli u pustinu ili u kloštar, naslijedujemo i mi u dani duhovnih vježbov. Da, ali mi se po par dani vratimo u svit, a sveti pusteniki su ostali u pustini. Je bio njihov žitak izgubljen za svit i za Crikvu? Ne. Ravno najistaknutiji, kot je sv. Anton pustenik (17. jan.) ili sv. Simeon Stilita (5. jan.) svidoču zato, da je i njihov žitak bio od velike koristi za cijelu Crikvu. Svit ih je našao i u pustini, i na stupu, ter primio od njih nauke. I ovo je čudnovito lipa misao, ka se u dobi II. Vatikanskoga koncila ne more dosta naglasiti: svaka svetost dolazi iz krila Crikve i svaka svetost služi ne nek ličnomu posvećenju pojedinoga, posvećenju, polipšanju i usavršavanju Crikve, a kroz Crikvu služi nam svim. U ovom smislu moremo reći, da i Crikvi 20. vijeka ništa nije potribnije neg sveci.

Na koncu se moram još zahvaliti duhovnim ocem i subratom, ki su mi stavili na raspolaganje knjige, dobre savjete, a još i novca. Osebno moram napomenuti u ovoj vezi bivšega uzlopskoga farnika, duh. savj. Ludovika Meršića i čembanskoga farnika Juru Puma, ki je bio početnik ovoga djela i ki je sastavio za ovu knjigu životopise svete Agneze (21. jan.) i sv. Vinceta Pallottija (22. jan.).

Neka ova knjiga, ka je kao jedan dar na rubu II. Vatikanskoga koncila posvećena Hrvatskomu narodu Gradišća, doprinese k tomu, da svaki čitatelj i uslijed čitanja ove knjige raste u ličnoj svetosti i tako dâ Materi Crikvi novu lipotu, novu moć i snagu.

Slike:

Valentin-oltar (iz ljeta 1507.) u kapeli sv. Eligija u Štefanskoj crikvi u Beču. U sredini sv. Valentin biškup (7. jan.), uza njega sv. Urzula (21. okt.) i sv. Odilija (13. dec.); na vanjski krila oltara sv. Leodegar biškup (2. okt.) i sv. Erazmo biškup (2. juni). U ovoj kapeli klanjaju se bečanski muži svaki večer od 7 do 10 ura ispostavnomu presv. Oltarskomu Sakramentu.

Na drugoj strani: *istočni redovniki nosu relikvije svetoga Sabe opata (5. dec.). One su u jeseni 1965. ljeta na nalog pape Pavla VI. povraćene iz Venecije u kloštar sv. Sabe blizu Jeruzalema. — Kardinal Bea predaje glavu sv. Andrije apoštola (30. nov.) zastupnikom grčke Crikve. — Katoličanski stanovniki Indije klanjaju se u varošu Goi relikvijam sv. Franje Ksavera (3. dec.).*

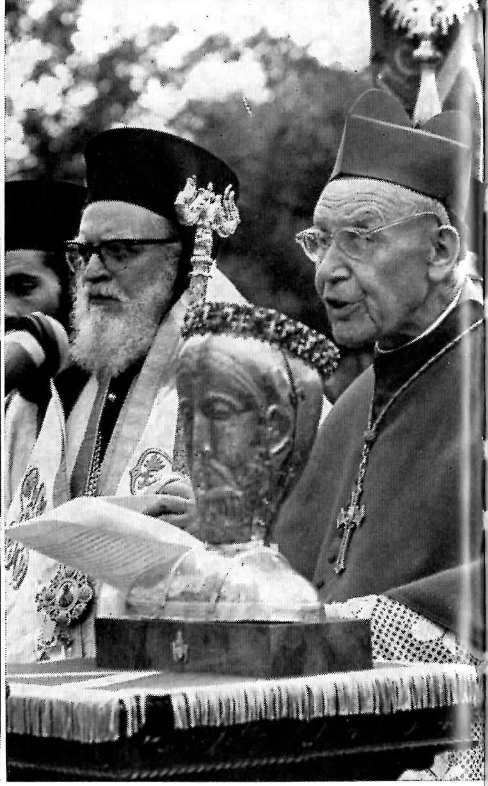

30. NOVEMBAR:

Sveti Andrija Apoštol

Crikveno ljeto svecev počinje se u misalu s jednim apoštolom, sa sv. Andrijom, s bratom sv. Petra. To more s tim skupa visiti, da je isti papa Simplicije, ki je zapeljao u Rimu svečevanje adventa, posvetio u čast svetoga Andrije gradjenu baziliku.

Andrija, kot i njegov brat Šimon Petar, a i apoštol Filip, ishadjaju iz sela Betsaide u blizini Genezaretskoga jezera. S Petrom skupa i Andrija ribari na jezeru, a naredno i s njim skupa stanuje u Kafarnaumu. Sv. Marko naime piše: „Kad su izašli iz sinagoge, došli su u stan Šimona i Andrejaša.“

Ime Andrija dojde iz grčkoga i znači „muški“ ili „hrabren“. Od 2. stoljeća pred Kristušem biše naime grčka kultura već tako proširena i u Palestini, da još i prostije obitelji davaju svojoj dici grčka imena.

Sveto Pismo ne piše mnogo o sv. Andriji. S Petrom skupa zaran ide med učenike sv. Ivana Krstitelja, s kim si dilu pokorni žitak i čekanje na Spasitelja. Kad Ivan valuje Jezuša za Mesiju: „Nut ono je Agnjac Božji, ki odnimlje grihe svita“ (Iv. 1, 29), drugi dan ide Andrija k Jezušu, a zatim k njemu dopelja i svoga brata Šimona. Dakle on je prvi kod Jezuša, ipak kašnje ponizno prepusti prvenstvo bratu Šimonu Petru.

Andriji se već pri ovom prvom razgovoru s Meštrom razgrija srce. I kad ga Jezuš ponovno sastane pri ribarenju na jezeru i ga s bratom skupa zove (Mt. 4, 18—20), naslijeduje ga odmah. Med apoštoli stoji Andrija kod evandjelistov Mate i Luke odmah za Petrom na drugom mjestu. U čini ga Apoštolski preteču Ivan i Jakov. U misalu stoji u kanonu za Petrom i Pavlom na 3. mjestu, a uz iste dva apoštole se osebno spominja i u molitvi po otacnašu u sv. maši.

Sveti Ivan ga još dva pute spomene u svojem evandjelju. Jednoč kod pomnoženja kruha. Andrija javi Jezušu: „Ovde je jedan dičak, ki ima pet jarčenih hlibov i dvi ribe. Ali ča je to za tolike?" (Iv. 6, 9.) Drugiput spomene Andriju sv. Ivan, kad pogani kanu viditi Jezuša. Oni se obrnu na Filipa, ov opet na Andrejaša, s kim ide k Jezušu, da skupa posreduju kod Njega za pogane. (Iv. 12, 22.)

Ovako skromno i ponizno ostaje Andrija u pozadini. Ne znamo mnogo od njega. Ipak si ga moremo predstaviti kot pravoga muškoga karaktera. Kao jakoga muža ga slikaju i umjetniki prvih stoljeć. Uzato je morao biti miran, ne tako nagao kot njegov brat Petar. Ipak je ljubio Meštra jednako s Petrom nad sve.

Kao apoštol djeluje u blizini Črnoga morja: u Pontusu i Bitiniji, a misli se, da je znamda dospio još i u Skitiju, to je u današnju Ukrajnu. Ali od toga nije ostalo slijeda. Umro je na križ svezan mučeničkom smrću u grčkom varošu Patrasu. Njegove relikvije čuvale su se dugo u Carigradu, odakle su dospile u talijanski varoš Amalfi, dok se je nalazila njegova glava od ljeta 1462. u Rimu. U jeseni ljeta 1964. poslao je papa Pavao VI. kardinala Bea s ovom dragocjenom relikvijom u Patras, da povratak glave onoga apoštola, koga Konstantinopel slavi kao svoga patrona, poboljša odnos med istočnom i zapadnom Crikvom. Ov odnos je stupio u novu dob po sastanku pape Pavla VI. s carigradskim patrijarkom Atenagorom I. u januaru 1964. u Jeruzalemu.

Naslijedovat moremo sv. Andriju u poniznosti, hrabrenosti i pripravnosti na apostolat. On je s Petrom skupa ostavio svoju ribarsku mrižu i svoju obitelj i išao je za Meštrom. Ponizno, skromno i dobrotivno djela onde, kamo ga Bog postavi. Ni najmanje nije nenavidan svomu bratu. Ovako i mi primimo jednostavno naše živote okolnosti, a u nji učinimo najveć, ča za kraljevstvo Kristuševo učinit moremo. Konačno neka nam dâ Bog njegovu hrabrenost, da budemo pripravni iz ljubavi prema Jezušu još i umriti.

Jedno okružno pismo duhovnikov i dijakonov Ahaje (ondašnje Grčke) piše, da je Andrija sa slijedećimi riči pozdravio križ, na kom je pretrpio s glavom doli viseć mučeničku smrt

(križ Andrije: X): „O dobri križe! Od kotrigov Kristuševih si dobio svoj nakit. Dugo željeni, vruće obljubljeni, stalno iskani i duši, ka za tobom čezne, pripravni križ! Uzmi me kraj od ljudi i daj me mojemu Meštru! Po tebi neka me primi, ki je mene na tebi otkupio."

Sv. Konstancije (+ 418) bio je svećenik u Rimu. Velikom znanošću i gorljivošću borio se je protiv pelagijancev, ki nisu držali milošću i pomoć Božju za neophodno potribnu. Zbog svetosti i čudočinjenja zapisan je zaran u knjigu svecev.

Sv. Trojan biškup u Saintonge-u u Francuskoj, muž velike svetosti. Rimska knjiga mučenikov piše o njem: „Njegovo tijelo počiva pod zemljom. Ali da je njegova duša u nebu, zato svidoču brojna čudesa."

1. DECEMBAR:

Sveti Eligije (588—659)

Sveti Eligije se je rodio od pobožnih roditeljev Euharija i Terigije u Akvitaniji, to je u južnozapadnoj Francuskoj. Njegovi roditelji su dali osnovati glasoviti kloštar u čast svetoga Martina u Limoges-u (Limožu). Njihov mladji sin utemeljio je samostan u rodnom selu familije, u Cadillac-u. Stariji sin Eligije izučio se je zlatarstvo. U ovoj meštriji bio je tako izvrstan, da je dospio u kraljevski dvor. Ovde je brzo došao do visokoga ugleda, ar je bio ne samo dobar meštar nego i jako pošten. Jedan put dostao je nalog, da načini za kralja zlatni tron. On je od materijala, ča je na ov cilj dostao, načinio dva zlatne trone. Uslijed ove velike poštenosti predao mu je kralj zadaću kovanja novca. On je peljao kovanje novca pod kralji Klotarom II., Dagobertom I. i Klodvigom II.

Bio je bogat čovik, ali svoje bogatstvo je najveć upotribio za podupiranje siromahov, ki su se rojili na vrati njegovoga

stana kao pčele na ulazu pčelinjega koša. Iskupio je svojim novcem mnoge robe. Kad je od kralja dostao u Parizu mjesto za gradnju jednoga stana, dao je graditi onde ženski samostan. Pri gradnji upotribili su samo za pedanj već mjesta, neg koliko mu je darovao kralj. Ipak je kleče prosio kralja za oproščenje, ki je čudjenjem rekao: „Drugi kraljevski činovniki pozimaju cijela sela, a ov sluga Kristušev još i za jedan pedanj prosi ponizno za oproščenje.“ Dao je izgraditi od svojega imanja i druge kloštre ter crikve.

Znao je izvrsno skupa spojiti djelo i molitvu. Pri djelu je rado preda se vrgao jednu harticu Svetoga Pisma i tako premišljavao o riči Božjoj. Ljubio je i pokoru. Pod zlatnom pratežom nosio je rado pokornički pas.

Razumljivo je, da su biškupi sv. Teoderik i sv. Sulpic željili ovako pobožnoga muža imati med svojimi duhovniki. Na njevu prošnju otpusti kralj Eligija iz svoje službe. S 50 ljeti zaredjen je Eligije za duhovnika, a par ljet kasnije, 641. ljeta postane biškup u Noyonu u Belgiji. Još je bilo u toj krajini dosta poganov. Biškup Eligije je mogao mnoge dobiti za sv. krst svojom ljubavom i dobrotom. Kad je bio 70 ljet star, odrekao se je biškupske časti, da bi mogao pojti za misionara med pogane u Flandriju. Ali vrijeda zatim je umro. Jur za života počastio ga je Bog brojnimi čudesi, a kršćanski narod ga slavi kao patrona-zaštitnika zlatarov i bravarov (Schlosser).

Eligijev život nas uči, kako se da lipo skupa spojiti pošteno djelo i gorljiva molitva i kako se da upotribiti zemaljsko bogatstvo na milostinju za siromahe, za robe, za svete cilje kršćanske vjere.

Na 1. decembar poštuje sv. Maticrikva još slijedeće svece:

Nahuma proroka († oko 620 prije Kr.). Njegova knjiga ima 3 poglavlja. Ona se bavi s kaštigom Božjom nad Ninivom: „Gospodin je dugostrpljiv, bogat strpljivošću, ali zaista ne pušća ništa prez kaštige. Gospodinov put ide kroz buru i vihor. Oblaki su prah Njegovim nogam“ (Nah, 1, 3). Lipo se slaže s početkom adventa početak 2. poglavlja: „Glej, na gora noge glasnika radosti, ki oglašuje mir! Svečuj sada, Juda, svoje svetke! Ispuni svoje zagovore!“ (Nah, 2, 1.)

Sv. Natalija (Božena) udovica († oko 310). Bila je žena visokoga rimljanskoga oficira sv. Hadrijana, koga je svojom peldom zadobila za kršćanstvo. Kad su njega odsudili zbog kršćanske vjere 303. na smrt, sprohodila ga je na stratišće (mjesto osmrćenja). Zatim je pred drugim hištvom pobigla iz Nikomedije u Konstantinopel.

Sv. Blanka († 1252), kći kralja Alfonza kastilijskoga, žena francuskoga kralja Ljudevita VIII. i mati kralja sv. Ljudevita IX. Ona je odgojila svoga sina jako pobožno. Med drugim se povida, da je svojemu malodobnomu sinu rekla: „Volila bih te viditi mrtvoga nego li u smrtnom grihu“.

Bl. Edmund Campion († 1581). Rodjen u Londonu izvršio je odlikovanjem studije u Oxfordu i zato biše milostivo primljen u službu kraljice Elizabete I. Dao se je zarediti još i za dijakona anglikanske Crikve. Ali videći trapljenje irskih katoličanov i hrabru smrt mučenika Storey-a hodočasti kao pokornik piše u Rim. Ovde stupi u red jezuitov. Pošalju ga u Brno i Prag, kade 1578. svečuje svoju mladu mašu. Željno čeka, da ga pošalju za otajnoga misionara u njegovu domovinu Angliju. S drugimi redovnimi brati putuje kao trgovac po engleski seli, da dili sv. sakramente otajnim katoličanom i krsti njevu dicu. Izdava letake, u ki se bori za katoličansku vjeru. Negdo ga uvadi. Bacu ga u tamnicu, kade ga strašno muču. Mislu, da ćedu imati lagak proces s njim, kad ga postavu pred sud. Ali on prem tjelovnoga sloma tako hrabrim duhom brani katoličansku vjeru, da pod snagom njegovih argumentov postane grof Arundel, jedan dvoranin kraljice Elizabete, opet katoličan. Osmrćen je užem 1. decembra 1581. s dvimi redovnimi brati skupa.

Sveta Bibijana divica i mučenica († 363)

„Kad se Kralj očekuje", piše Pius Parsch, osnivač narodne liturgije, „onda stupu njegovi službeniki u pozadinu." Zato se u adventu manjekrat svečuju sveci. Med nebrojnimi iznimkami je sv. Bibijana divica i mučenica, ke crikva stoji u Rimu na Eskvilinu, kade je pod glavnim oltarom skupa pokopana s majkom i sestrom. Cijela obitelj je pretrpila mučeničtvo.

Otac sv. Bibijane, sv. Flavijan biše za cara Konstantina Velikoga njegov namjesnik u Rimu. Kršćani su imali u njem jaku pomoć i sjajnu peldu. Konstantinov nasljednik, car Konstancije bio je prijatelj arijancev, ki su tajali božanstvo Kristuševo. Flavijan je vjerno priznavao božanstvo Jezuševo i zato je bio skinut s namjesničke časti. Po smrti Konstancija pokusio je car Julijan apostata (otpadnik od vjere) opet zapeljati pogansku vjeru. Počeo je oštro proganjati kršćane, ke je Flavijan podupirao, batrio i pohadjao u tamnica. Na carevu zapovid dao je novi rimski namjesnik Apronijan svojega prethodnika Flavijana mučiti, udario mu je na čelo ropski žig i dao ga izignati iz Rima. Flavijan je zatim brzo umro u tudjini od glada i nevolje. Njegov se spomen slavi 22. decembra.

Tada su počeli proganjati i Flavijanovu ženu Dafrozu, bacili su ju u tamnicu i kad nije zatajala vjere, odsikli su joj glavu. Crikva ju slavi 4. januara.

Sada su na red došle njeve kćere Demetrija i Bibijana. Zeli su im sve veliko imanje, ali one su rado trpile uboštvo iz ljubavi prema Kristušu. No pogani se tim zadovoljili nisu. Počeli su im obitati carevu milost, povratak očinskih dobar i uglednu odaju, ako zataju vjeru u Kristuša. Kad one toga nisu htile, počeli su je tako mučiti, da je Demetrija pred sestrinimi nogami izdahnula dušu. Nje uspomena se slavi 21. junija.

Na Bibijanu čekalo je još gorje. Namjesnik ju je predao pokvarenoj ženi, da ju zapelja u grih nečistoće. Ali prem svih skušavanj, nagovaranj i prem svih udarcev suprotstavila se je Bibijana čudnovitom snagom grihu. Na to ju dâ namjesnik privezati k stupu i tako dugo bičevati, dokle god nije izdahnula dušu.

Mrtvo tijelo su ostavili ležati dva dane dugo, da ju požeru kucki. Po dvi dani našao je svećenik Ivan nje tijelo čitovato i pokopao ju je u noći uz grob sestre i majke. Nad grobom gradjena je kasnije crikva, ku je dao papa Urban VIII. 1628. ljeta obnoviti.

Sv. Bibijana je patrona španjolskoga varoša Seville. Rado ju zazivaju za pomoć ljudi, ki trpu glavobolje i epilepsiju (zalu nevolju).

Nauk: sv. Bibijana i nje obitelj daje nam peldu za hrabro valovanje vjere. Mučenica Bibijana more biti snažna pelda divojkam u borbi za čistoću. Zato ju je vridno izibrati za patronu i zazivati osobito u našoj dobi, kad su pogibelji protiv čistoće tako velike.

Sveti Dionizije od Aleksandrije, biškup i priznavalac († 265)

Odmah u prvi stoljeći po Kristušu nastali su tri važni centri kršćanstva: u Aziji Antiohija, kade je sv. Petar osnovao prvu kršćansku zajednicu med pogani i kade su prvi put upotribljavali za nasljednike Kristuševe ime kršćani; u Evropi Rim, ki je posvećen krvlju sv. apoštolov Petra i Pavla i gdje je nastalo središće cijelokupne Crikve Kristuševe; a u Afriki Aleksandrija, ka se je već prije Kristuša istikala u znanosti i gdje se je nalazila najveća knjižnica tadašnjih vrimen. U Aleksandriji je glasio vjeru Kristuševu sv. Marko. Ovde je nastala prva kršćanska škola, u koj je podučavao sv. Klemens Aleksandrinski, a kasnije Origenes (185—254), jedan od najplodnijih kršćanskih piscev uopće.

Med učenike ovoga Origenesa slišio je Dionizije, sin bogatih poganskih roditeljev. Bio je već ugledan činovnik i živio u lipom poštenom hištvu, kad je u školi Origenesa upoznao nauk Kristušev. Proučavao je i protivnike kršćanske vjere, ča ga je za kratak čas i smutilo. Ali za toliko bolje je znao kasnije braniti vjeru Kristuševu. On je prvi, ki je dao temeljit odgovor na materijalistički nauk grčkih filozofov Demokrita i Epikura.

Medjutim je zaredjen za svećenika. Onu dob su još mogli i oženjeni muži primiti sakramenat sv. reda. U istočnoj Crikvi je do danas tako. Kad 247. umre patrijarka Herakles, postane Dionizije njegov nasljednik. Tim je na se zeo mnoge skrbi i progonstva. Jur prije Decija je neki krivi poganski prorok uzbunio pogansku i židovsku žlojsu. K progonstvu Decija piše Dionizije: „Kad su pod Decijem proglasili progonstvo, poslao je gradski zapovidnik Sabinus jednoga redara, da me uhapsi. Ov me je svagde iskao, obiskao je rijeke, polje, lapte, gdje bih se ja mogao skrivati. Kao da je slipoću udren, mojega stana nije preiskao . . . Četvrtoga dana naložio mi je Bog, da pobignem i otvorio mi na čudan način put . . . To je bilo djelo Božje providnosti. Kasnije se je pokazalo, da sam mogao biti drugim na korist.“

Po oštrom Decijevom progonstvu bilo je mnogo otpalih kršćanov, ki su se sada hotili vratiti u krilo Crikve. Nastale su dvi stranke. Papi Korneliju (251—253) predbacivao je protivpapa Novacijan, ki je hotio zadobiti i patrijarku Dionizija, da je previše milosrdan prema otpalim. Dionizije odgovori, da bi volio na se zeti mučeničku smrt nego li rasparati jedinstvo Crikve. U ljubavi posreduje med papom i sv. Ciprijanom, biškupom u Karthagu, i u poslu kršćenja krivovjercev. Ljubavom, ali i odlučnom oštroćom nadvlada i krivovjerstvo, ko se je počelo širiti oko presv. Trojstva.

258. pod cesarom Valerijanom opet nastane progonstvo. Dionizije ostane u Aleksandriji, ali ga zapovidnik grada pošalje u sužanjstvo. Kad Dionizije i na rubu pustine u Libiji zadobene mnoge pogane za kršćanstvo, pošalje ga još diblje u pustinu, no vjerniki ga poiskuju i onde. Po 3 ljeti sužanjstva smi se vratiti. Sada je jur 80 ljet star. Umro je 265. ljeta. Od njegovih pisanj sačuvao se je samo mali dio.

Dionizije je bio pripravan na svaki aldov za očuvanje vjere i za jedinstvo Crikve. Za našu vjeru i za jedinstvo Crikve moramo i mi na se zeti veće aldove, nego li dosle. Znajmo konačni pobjednik u povijesti bit će Bog. A tako neka bude i u našem ličnom životu.

Sveti Karlo Foucauld (Fuko), svetac Sahare (1858—1916)

I naše stoljeće ima svoje velike svece. Jedan od njih je sveti Karlo de Foucauld (čitaj: Fuko), koga svetak svečuje Mati-crikva 2. decembra.

Karlo de Foucauld je ishadjao iz plemićke francuske obitelji. Kot mnogi Francuzi tako je i on svoj vjerski život završio s prvim svetim pričešćanjem, ko se svečuje u Francuskoj velikom goščinom, ali znači — kako se ova goščina i zove — toliko, kao zbogom dati Bogu. Od onda počevto Karlo ni mislio nije već na Boga, nego je živio s drugimi tovaruši skupa u Nancy-ju i Parizu svoj lakomišljeni djački život. S dvadesetimi ljeti nastane poručnik u francuskoj vojski i služi u Alžiru. Ali mladomu oficiru se nije svidjala vojnička disciplina. Svliče oficirsku uniformu, preobliče se kao židovski trgovac i proputuje brigovlje Atlas, da upozna i proučava običaje divljih arapskih plemenov u pustini. To je bila pogibeljna igra sa smrću, ar ti muzlimani su mrzili i oduravali kršćane. No mladiću srića služi i njegova knjiga o životu u Maroku dostigne velik uspjeh.

Ali mladi Karlo duševnim potrešenjem doživi fanatičnu vjeru i gorljive molitve prostoga muhamedanskoga naroda. Nima duševnoga mira, dokle se ne spovi jednomu duhovniku za sve grihe svoje raspušćane mladosti. Po spovidi nastane novi človik, ki ima samo jednu želju: pokoru činiti za svoje grihe. Kot pokornik putuje u Svetu Zemlju i stupi u jedan kloštar trapistov u Siriji. Nekoliko ljet živi kao pustenik u Nazaretu. Njegovo uboštvo i duševni mir načini velik utisak na mnoge hodočasnike. Negdo mu svituje, da postane duhovnik, ar da tako more još bolje služiti Bogu. Karlo se vrati u Francusku i ponizno svrši bogoslovske studije. 9. junija 1901. ljeta zaredjen je za duhovnika.

Mladi duhovnik doluči, da će pojt glasiti evandjelje divljim sinom pustine. U oazi (zviranjak i vrt usred pustine) Beni-Abbes zgradi kapelu i pusteničku kuću. Ovde dili sakramente kolonijalnim vojnim četam, a najradje se bavi s Arapi, ki ga poštuju kao velikoga liječnika i zaufano doprimu k njemu

svoje bolesne. Ali krstiti se ih dâ malo. Zato Karlo putuje za 500 km na jug još diblje u pustinu. U oazi Tambusset, otkinut od svake civilizacije, misionira divlje pleme Tuaregov. Učini im mnogo dobra i njegov apostolat hoće jur doprinesti rodovitu urodju, kad bukne 1. svitski boj i muhamedanci očituju „kršćanskim psom sveti boj“. 1. decembra 1916. ljeta ustrilju iz najbliže blizine misionara Karla, najvećega dobročinitelja svojega naroda. Umorstvo izgleda na prvi hipac čisto bezrazumno. Ali i ovde valja rič: „Krv mučenikov je sime kršćanstva“. Iako danas još vlada islam u Alžiru, jednoč će ovo sime rodovit sâd donesti. Jur sada poiskuju ne samo kršćani nego i mnogi muhamedanci grob sveca Sahare.

Bl. Ivan Ruysbroek (1293—1381). Utemeljio je samostan regularnih kanonikov i postao njegov prvi prior. Bavio se je mnogo s mistikom, dakle tajanstvenim milosnim odnosom človika prema Bogu i zato su ga zvali „ekstatični doktor“ ili doktor ekstaze (ushićenosti). Bio je osobito velik poštovatelj euharistijskoga Srca Jezuševoga. Poštovanje Srca Jezuševoga počne se naime jur u ovoj dobi razvijati u većoj mjeri.

Sv. Aurelija (Zlatka) divica (+ 258). U Rimu je pretrpila mučeničtvo pod Valerijanom skupa s duhovnikom **Euzebijom**, dijakonom **Marcelom** i drugimi mučeniki.

3. DECEMBAR:

Sveti Franjo Ksaver (1506—1552)

U istočnoj Aziji živu najveći i najplodniji narodi: prik 700 milijunov Kinezov, blizu pol milijarde Indijcev, prik sto milijunov Japancev. Najveći apoštol ovih narodov, uz sv. Pavla uopće najveći apoštol-misionar svih vrimen je sv. Franjo Ksaverski.

Franjo Ksaver je rodjen 1506. u sjeverno-španjolskoj provinciji Baskov iz jedne plemićke obitelji. Kao pravi Bask gorio je od želje, da ča velikoga postane. Ali na vojničkom polju nij mogao već mnogo dostignuti. Zato ide mladić u Pariz, da jednoč kao učenjak postigne veliku čast. Ovde izvrsno napreduje u znanosti, ali navikne se i na lagak život i zato mora mnogokrat prositi od svojih bratov novca.

Bilo je to u oni ljeti, kad su se naši praoci s Turkom borili, odnosno selili u današnje Gradišće. Mladi Ksaver skupa stanuje s dvimi tovaruši, s Ignacom Loyolom, ki se je rodio takaj u provinciji Baskov, ali za 15 ljet prije Franje Ksavera, i s Petrom Faberom, rodjenim u Savoji. Ovi mu razjasnu evandjeljsku rič: „Ča prudi človiku, ako vas svit zadobene, a duši svojoj naškodi?“ Franjo drži 40-dnevne egzercicije, u ki se u njegovoj duši odluči borba med Bogom i svitom. Odsle vidi mladi Ksaver samo jedan cilj pred sobom: Bogu služiti i neumrećim dušam u borbi protiv nevjere i neznanja. Kako je on dosle u učnji i zabavi iskao svitsku diku, tako sada išće u molitvi i u čini milosrdnosti Boga.

Po osnovanju reda Jezuitov ljeta 1534. pošalje sv. Ignac Franju Ksavera s osmimi redovnimi brati u Veneciju, da odanle otputuju po morju u Svetu Zemlju. Ali turski boji prepriču putovanje. Franjo, ki je primio 1537. posvećenje za duhovnika, tako gorljivo prodikuje dici i podvara teško bolesne u sjevernoj Italiji, da skoro iscrpa svoje tijelovne snage.

1540. putuje s portugalskim poslanikom iz Rima u Lisabon. Jur peti dan na putu dostigne, da se cijelo putno društvo spovi. U Lisabonu djeluje velikim uspjehom med ubogim narodom u pristanišću i u tamnica.

Velika ura Franje Ksaverskoga udri onda, kad po kratkom boravku u Lisabonu more putovati na kraljevskom brodu u Indiju. Ovde stoji pred neizmjerno velikom zadaćom. Ali još niti nazlobna klima ne more slomiti njegove apoštolske snage. Ljudi se dadu na tisuća pokrstiti. Sam varoš Goa vrlo je pokvaren od Evropejcev. Za toliko već uspjeha ima u okolišni ribarski seli. No najveć poteškoć načinjaju mu i ovde pokvareni bijeli došljaki iz Evrope.

Neka skrovna sila goni dalje velikoga misionara. Ide na Molokajske otoke, kade pokrsti takaj velik broj naroda. Uz

najveće pogibelji na morju, od morskih razbojnikov, od muzlimanov, ki ga mrzu, putuje u Japan, kamo dolazi 1549. ljeta na Veliku mašu. Ovde je uspjeh za mnogo skromniji. Samo 2000 novo pokršćenih vjernikov ostavi u Japanu, kad u oktobru 1551. ostavi ovu zemlju dalekoga Istoka, da putuje u Kinu. Iz Kine naime dojdu u Japan budhisti, da širu onde njihovu vjeru i zato misli sv. Franjo, da mora prije Kinu povrnuti, ako hoće imati uspjeha u Japanu.

Ali tudjincu je prepovidano stupiti na kinesko tlo. Franjo Ksaver na otoku Sanzianu čeka, da ga kriomčari kradimice otprimu u Kinu. Pri ovom čekanju zastigne ga 3. decembra 1552. smrt u starosti od stoprv 46 ljet.

Jedva već od jednoga desetljeća djeluje sv. Franjo na dalekom Istoku u jednom vrimenu, kad još nije bilo parobroda, željeznic, autov i avionov. Ipak je čudnovito velik i uspješan njegov misionski put kroz daleki Istok. Odakle ta čuveni uspjeh? Sveti Franjo se je bezuvjetno postavio cijelim žarom svoga mladoga plemenitoga srca u službu evandjelja Kristuševoga. Nij bila njemu prevelika nijedna zapreka, nijedan trud i nijedna teškoća. Suprotivno, čim veće bišu poteškoće, tim već je naraslo njegovo oduševljenje, njegov misionski oganj. A ta oganj se je hranio od ljubavi prema Bogu, od ljubavi za neumreće duše.

Kako potribni bi bili i našoj dobi ovakovi misionari! Zač nismo mi ovako gorljivi? Zač ne gajimo u naši obitelja duh misionarske žrtvenosti? Molimo i aldujmo, da nam Bog pošalje takovih misionarov, kakov je bio sv. Franjo Ksaver. A gdo zna? Morebit bi Bog iz naše obitelji, iz našega okruga rado izibrao sebi ovakove misionare.

Prorok Sofonija († oko 630 prije Kr.) je jedan od 12 malih prorokov. On je vjerojatno bio potomak kralja Ezehije (721—693) i djelovao je pod kraljem Jozijom (638—608). U svojoj knjigi od trih poglavljev prorokuje Sofonija kaštigu za Judu i Jeruzalem, poziva na pokoru, a na koncu nazvišćuje radost otkupljenja: „Zakrikni veselo, sionska kćer! Vi od Izraela, pjevajte u veselju! Raduj se i veseli se iz svega srca, kćer Jeruzalemska! Uklonio je Gospodin tvoj sud, maknuo je s

puta tvoje neprijatelje. Gospodin kralj Izraelov je u tvojoj sredini!“ (3, 14, 15.) Kako lipe su osobito ove zadnje riči, ke za nas u Novom Zakonu jur doslovno valjaju. Kako lipo je u adventu očekivati Gospodina, da dojde u našu sredinu.

Sveti Kasijan mučenik. Bio je sudski pisac u Tangeru (Maroko). Čudio se je hrabrim odgovorom svetoga mučenika kapetana **Marcela** i sramovao se nevridnoga ponašanja suca. Odrekao se je službe na sudstvu i priznao se za kršćana. Zato su mu dali odrubiti glavu.

Sveta Hilarija je bila žena visokoga rimskoga činovnika, tribuna **Klaudija.** Njega je dao car Numerijan s velikim kamenom za vratom u morje hititi, dok su njevim sinom, **Jazonu** i **Mauru,** kao i 70 vojakom odsikli glavu. Kad je Hilarija pokopala svoje sine i na njevom grobu molila, ulovili su ju i bacili u tamnicu, u koj je umrla u Gospodinu.

Sveta Atalija († 741), kći elsaskoga kneza Adalberta. Odgojila ju je nje teta sv. Odilija (svetak 13. dec.) u kloštru Hohenburg. Kasnije je bila opatica u kloštru sv. Štefana u Strassburgu. Bila je prema sebi jako oštra, ali prema sestram ljubavi puna milosrdna mati.

Sveti Lucije biškup. Poštuje se kao utemeljitelj biškupije Chur u Švicarskoj. Legenda, po koj bi bio Lucije britanski kralj i zatim ostavio kraljevski tron, da bude misionar, ne dâ se držati za povjesnu istinu.

4. DECEMBRA:

Sveta Barbara

Sveta Barbara se broji med one 14 svece, ke kršćanski narod rado zaziva za pomoć u različni stiska. Ovako je sveta Barbara patrona umirajućih, čuvarica seljakov od strijele i nevrimena. Nju poštuju kao svoju zaštitnicu i patronu rudari, ki

su mnogokrat u smrtnoj pogibelji, kad ugljen kopaju pod zemljom. A izmed vojakov poštuju nju kao patronu artileristi.

Nje život je pravoda jako zapleten s legendami. Živila je oko 300. ljeta kao kći jednoga bogatoga trgovca s purpurom u Nikomediji, u Maloj Aziji. Zbog nje velike lipote, ali i zato, da ne dojde pod upliv kršćanske vjere, zatvorio ju je otac u jedan turam. (Zato ju slikaju umjetniki s turmom.) Kad se je otac jednoč povratio iz svojega trgovačkoga puta, našao je na turmu namjesto dvih oblokov tri, a u sobi za kupanje znak križa. Kad je on pitao, ča to znači, odgovorila je kći hrabreno, da tri obloki značu presveto Trojstvo, a križ nje vjeru u Kristuša. Razljućeni otac dao ju je otprimiti pred suca. Ali prem bičevanja i palenja s ognjenimi bakljami ostala je Barbara čvrsta u svojoj vjeri. Prik noći zacilile su joj rane. To je još jače razjadalo i poganskoga suca, i nečovičjega oca, ki joj je odsikao, tako povida legenda, vlašćom rukom glavu. Legenda i to hoće znati, da je u hipcu smrti oca ubila strijela.

U ovom životopisu zna biti mnogo legendarnoga, ča se ne mora slagati s povjesnom istinom. Ali i žitak sv. Barbare svidoči za onu povjesnu činjenicu, kako brzo je procvala vjera Kristuševa i kako su za nju mnogi muži i žene moćum samoga Jezuša Kristuša svoju krv proljali i svoj žitak aldovali.

Na mnogi mjesti je ta navada, da na svetak sv. Barbare postavu u vodu odriženu kitu, ke pupnji do Božića procvatu. Tako je procvala i vjera u životu svete divice Barbare. Neka ona i u našem životu cvate i obiljan sâd donese za vječnost.

Sveti Petar Krizolog († 450)

433. ljeta išao je biškup od Imole (blizu Bologne) u Rim zbog imenovanja za nadbiškupa u Ravenu, ka je onu dob bila glavni varoš zapadnorimljanske držve. Pažnja pape Siksta III. spala je na dijakona Petra, ki je sprohadjao svojega biškupa. I ov dijakon zavidio se je tako papi, da je njega imenovao za nadbiškupa od Ravene.

Kao nadbiškup isticao se je Petar kao glasovit govorač i

zato je dobio ime Krizolog, ča znači zlatni govorač. Pod uplivom njegovih prodik povrnuli su se mnogih od svojih grišnih strasti i mnogi mlačni su postali gorljivi.

Nadbiškup Petar Krizolog znao je dobre tanače diliti u cecarskoj palači carevoj majki, ka je vladala namjesto maloljetnoga cesara Valentinijana. A još već se je brinuo za siromahe i osobito za konvertite-povraćenike, ke je rado podučavao u vjeri. Jedna od njegovih izrek glasi ovako: „Ki se s vragom šalit kani, ne more se veseliti s Kristušem."

Umro je 450. ljeta u Raveni, kade se nalazu brojne krasote kršćanske umjetnosti, osobito mnoge lipe mozaik-slike.

Sveti Ozmund biškup († 1099), Bio je sin normanskoga grofa od Séez u Francuskoj. Dobio je izvrstan odgoj ne samo u znanosti, nego i u kriposti. Osobito u davanju milostinje vježbao se je od rane mladosti. 1066. sprohodio je kneza Vilima Osvajača na osvojanje Anglije. Vilim ga imenuje za grofa od Dorseta i za svoga kancelara. Deset ljet dugo vrši ovu visoku službu savjesno. Osobito pazi na to, da budu imenovani za crikvene službe dostojni muži. Kad kralj vidi priklonjenost svoga kancelara k Crikvi, imenuje ga 1078. za biškupa od Salisbury. Ozmund u strahu i poniznosti primi službu. Zaredu ga za svećenika i odmah zatim za biškupa. Kao biškup razvija mnogovrsno djelovanje. Završi gradnju katedrale. Veliku brigu nosi za školovanje i zato rado primi k sebi učenjake-duhovnike. Obnovi liturgiju i njegova liturgična reforma proširi se u kratkom času na cijelu Angliju, Škociju i Irsku. Svojim vjernikom i duhovnikom bio je dobar pastir i već otac nego li zapovidnik i gospodar. Rado je prodikovao i spovidao. A najradje je batrio siromahe i bolesne, kim je dilio bogato milostinju. Mario se je za one, ki su bili na smrt odsudjeni. Ove je on sam pripravio na smrt i sprohodio pod višala. Jednoč je došao u suprotivnost sa svetim nadbiškupom Anzelmom, kad je u jednom crikvenom poslu s drugimi biškupi stao protiv nadbiškupa uz kralja. Ali kad je vidio kraljevu krivicu, prosio je sv. Anzelma za oprošćenje i postavio se uza njega. Umro je 1099. po teškoj bolesti. Za sveca je proglašen 1456. ljeta.

Sveti Ano nadbiškup († 1075). Rodio se je oko 1010. od

švabske viteške obitelji i počeo je vojničkom službom. Stoprv kasnije je ćutio poziv na duhovničko zvanje. 1056. posvećen je za nadbiškupa u Kölnu. U borbi med cesarom i papom upotribio je svoj upliv za vjernost prema papi. Osnovao je brojne kloštre, kamo se je i on sam rado povukao najzad od vrimena do vrimena na par dan. Siromahe je podupirao milostinjom. Za bolesne dao je izgraditi bolnicu. Vindar ga je nezahvalni narod isprognao 1074. ljeta iz varoša. Ljeto dan kasnije umro je u opatiji Siegburg, ku je on sam osnovao. Za sveca je proglašen 1183.

Adolf Kolping u času pisanja ove knjige još nije proglašen za blaženoga, ali njegov upliv na rukotvorsku mladinu u zadnji 120 ljeti je jako velik. Rodio se je 1813. kao sin jednoga pastira ovac blizu Kölna. Jur za mlada zaćuti svećeničko zvanje, ali zbog velikoga uboštva mora pojti za cipelarskoga šegrta (inuša). Kao takov doživi sve stiske i nevolje mladoga rukotvorca u tudjini. Kasnije prem osmihavanja svrši škole i s 32 ljeti zaredjen je za duhovnika. Od 1849. djeluje u Kölnu, kade počne oko sebe sakupljati rukotvorske pomoćnike. Sa 7 mladimi rukotvorci osnuje prvo društvo, ko hoće nadomjestiti mladim ljudem čuvajući obiteljski okvir. Ovako nastane prva Kolping-familija. Kolpingove misli raširu se brzo ne samo u Nimškoj, nego i po cijeloj sridnjoj Evropi. Kolping sam proputuje Austriju, Švicarsku, Hrvatsku i Madjarsku.

Jur 20 ljet po zaredjenju za svećenika umre 4. 12. 1865. ljeta. Ali njegove ideje razvijaju se dalje. Kolping-familij najdemo danas po cijeloj zapadnoj Evropi i u Ameriki. I u Austriji je oko 70 ovakovih Kolping-osebiteljev. A stalno nastaju novi Kolping- stani u ki se odgojivaju mladi ljudi za kasniji društveni i obiteljski život.

Slike:
Sv. Barbara (4. dec. — H. Holbein st. 1465—1525). — Sv. Mikula (6. dec. — Slika iz Athos-kloštra Chiropotamou). — Sv. Ambrozije (7. dec. — Na prodikaonici katedrale sv. Štefana u Beču).

Druga stran: *sv. Karlo Foucauld (2. dec.) — Milosna slika D. Marije na Trsatu (10. dec.) — Pilj Adolfa Kolpinga u Kölnu (4. dec.) — Sv. Petar Fourier (9. dec.).*

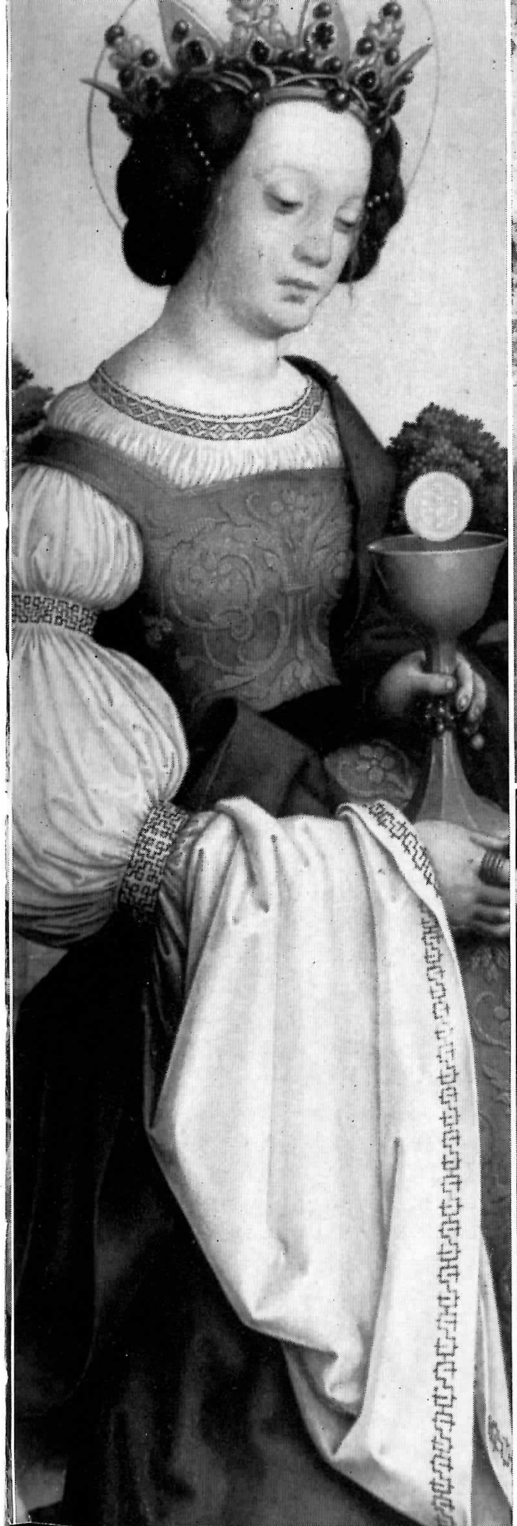

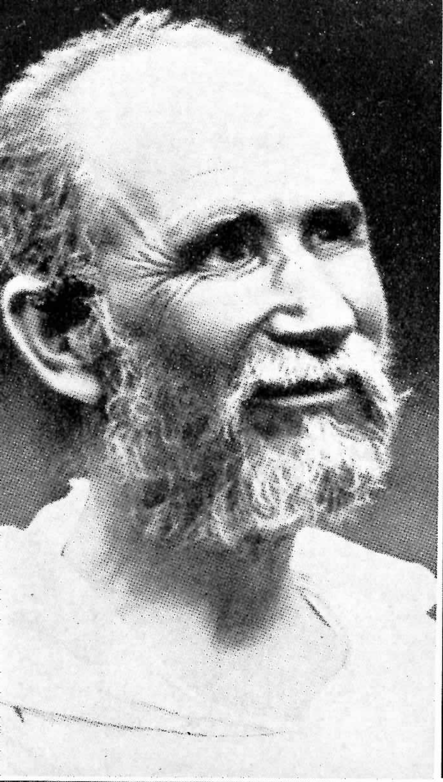

5. DECEMBAR:

Blaženi Nikola Tavelić († 1391)

Nikola se je rodio od ugledne obitelji Tavelićev u Šibeniku negda oko sredine 14. vijeka. S 10 ljeti išao je u franjevački red. Od šibenskih franjevcev premješćen je u Bribir, kade su knezi Šubići (kasniji Zrinski) izgradili franjevački samostan. Odavle je dospio Nikola u samostan Rivotorto u Italiju, kade je oko poldrugo stoljeće prije sv. Franjo Asiški sakupljao svoje učenike na pokoru.

Nikola je razvijao u sebi osobito pobožnost prema muki Kristuševoj, prema presv. Oltarskomu Sakramentu i prema Divici Mariji. On je izgarao od ljubavi Božje i zato je želio, da i drugi ljudi Boga poznaju i ljubu. Ova želja učinila ga je misionarom. Najprije je išao med krivovjerce bogumile u Bosnu. Ovde je 12 ljet gorljivo glasio evandjeosku istinu, da spasi svoju braću po krvi. Kasnije je išao u Palestinu, da po uzoru sv. Franje Asiškoga pokusi zadobiti Saracene za Kristuša. S trimi redovnimi brati iz različnih provincij (s Deodatom Aribertom iz francuske provincije Akvitanije, s Štefanom iz okolice Genove i s Petrom od Narbonne-a iz južne Francuske) išli su na templski dvor u Jeruzalemu i željili dojti pred muzlimanskoga kadiju (suca, peljača), da najprije njega osvidoču od vjere Kristuševe. Kad su pred kadijom i množinom muzlimanov razlagali, za koliko je manjevridan izlam od kršćanstva, dao ih je sudac strašno bičevati, tako da su ležali na zemlji kao mrtvi. Kad su došli k sebi, zatvorili su je u tamnicu s okovanimi rukami i nogami. Sad je kadija potribovao od njih, da oni zataju vjeru u Kristuša. Ponovno su je bičevali i privezali u tamnici k četirim stupom. Tako su je ostavili tri dane bez hrane i pila. Treti dan potribovao je narod, da se kršćanski misionari požgu. Naložili su velik oganj. Opet su potribovali od njih, da zataju Kristuša. Ali oni su ostali stalni u vjeri i zato su je tako stukli, da su bili još jedva za prepoznati. Zatim su je bacili u oganj, ki se je većkrat ugasio. Kad su umrli, pokopali su je otajno, da kršćani ne najdu njihovih relikvij. Točan izvještaj o njihovom mučeničtvu,

napisan vrijeda po njihovoj smrti, nalazi se u samostanskoj biblioteki u Šibeniku u jednom latinskom kodeksu iz 14. vijeka.

1889. potvrdila je kongregacija obredov poštovanje bl. Nikole u šibenskoj biškupiji. Sveti papa Pijo X. proširio je ovo poštovanje na cijeli franjevački red. 1937. podignut je u Jeruzalemu na Uljevoj gori oltar u čast blaženoga Nikole. Hrvatski biškupi su odredili, da se po svi hrvatski biškupija svečuje svetak bl. Nikole 14. novembra. Novije premješćen je ov svetak na 5. decembar. Proglašenje bl. Nikole Tavelića za sveca zamolili su mnogi Hrvati, ovako i mi gradišćanski Hrvati na čelu s našim preuzv. natpastirom, biškupom Štefanom László. Zazivajmo rado ovoga svetoga mučenika naše krvi, da očuvamo vjeru ne samo za nas, nego i za cijeli trapljeni Hrvatski narod.

Sveti Saba (Sava) opat (439—534)

Rodio se je u Kapadociji (Mala Azija). Otac mu je bio rimski oficir. Kad oca premjestu u Egipat, roditelji projdu iz Kapadocije i predadu maloga Sabu njegovomu ujcu. Ali ujna ne trpi rado dičaka. Zato ov projde k očevomu bratu. Iz toga nastane srda med ujcom i stricem. Sabas se ugne tomu tako, da ide u kloštar. Po 10 ljeti pokornoga i poniznoga redovničkoga života dobene dopust, da hodočasti u Jeruzalem. Takovo hodočašće bilo je spojeno onu dob s mnogimi pogibelji. Na ovom putu dospene Saba i u Aleksandriju, kade se slučajno sastane sa svojim ocem. Poslije početnoga veselja počne otac sina razgovarati od redovničkoga života. Ali Saba se vrati u jedan kloštar blizu Jeruzalema. Ovde je kasnije odibran za opata. Ta kloštar do danas nosi njegovo ime. Njegove relikvije dospile su u Veneciju. U znak približavanja istočne i zapadne Crikve i za svidočanstvo ljubavi prema istočnoj braći dozvolio je papa Pavao VI. na protuliće 1965. ljeta, da se ove sv. relikvije najzad odnesu u kloštar sv. Sabe blizu Jeruzalema.

Iz dugoga života sv. Sabe (umro je u 94. ljetu života) poznato

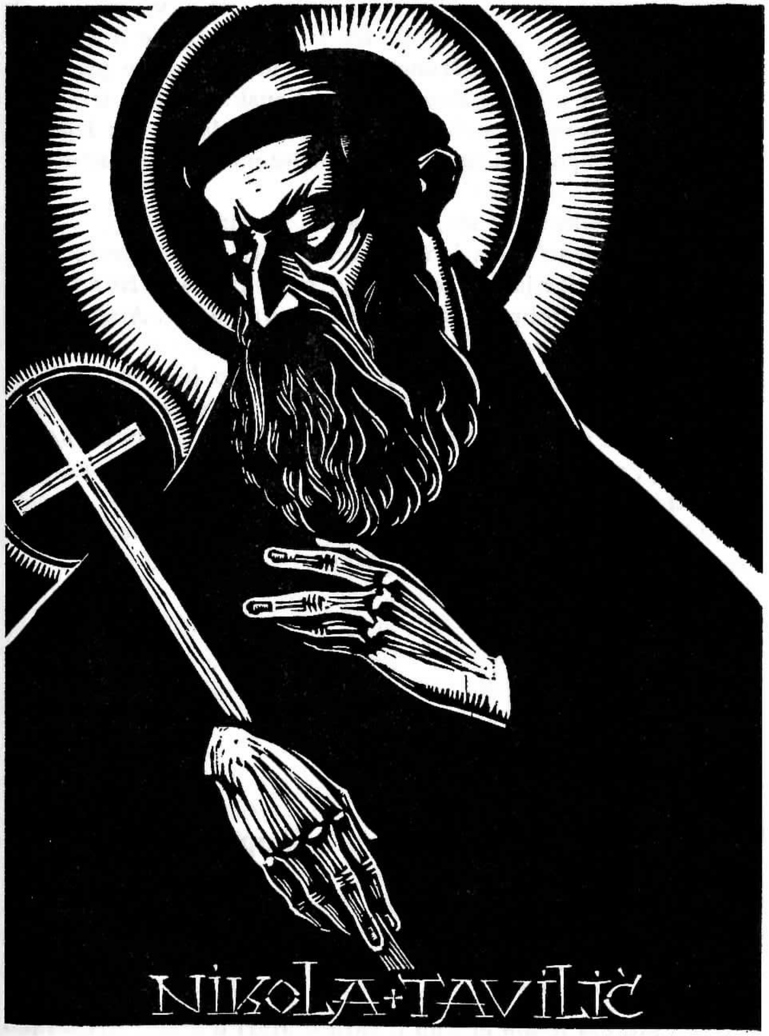

Blaženi Nikola Tavelić, naslikan od našega znamenitoga umjetnika prof. Rudolfa Klaudusa. Markantno-muški potezi lica kažu na mučeničku smrt blaženika.

je med drugim, da se je hrabro borio za čistoću vjere. Kad su monofiziti, ki su tajali dvi nature u Kristušu, sve nazlobnije napadali pravovjerne kršćane u Jeruzalemu, išao je prem visoke starosti pred cara Anastazija u Konstantinopel. Ov ga je velikim poštovanjem primio i obećao mu, da će mu ispuniti prošnju. To je pak zaista i učinio njegov nasljednik Justinijan.

Istoga dana svečuju se još slijedeći sveci:

Sv. Krispina udovica i mučenica († 304). Za vrime progonstva cara Dioklecijana pretrpila je mučeničtvo u Numidiji u Afriki, kade se je brzo razvilo nje poštovanje. Sv. Augustin ju većkrat slavi u svoji govori.

Sv. Justinijan rodom iz Bretagne-a došao je u Angliju. U Walesu je bio pustenik u 6. stoljeću. Ubili su ga tri razbojniki.

Sv. Gerald rodom iz južne Francuske bio je redovnik u opatiji Cluny, a kasnije biškup u Portugalu. Umro je 1109. u glasu svetosti.

Sv. Konsolata divica. Živila je kao Bogu posvećena divica u Genovi. Već o nje životu nije poznato.

6. DECEMBAR:

Sveti Mikula biškup

Na svetak svetoga Mikule ili Nikole veselu se osebujno dica, ka dostanu na ov dan različne dare. Ova pravica dolazi odatle, kad je ime sv. Mikule biškupa skupa spojeno s velikom darežljivošću.

Sveti Mikula je bio biškup u varošu Myri u Maloj Aziji. Iako se znanstveno ne zna mnogo o njegovom životu, okrojio je ov žitak kršćanski narod brojnimi legendami.

Njegovi starji dugo nisu imali dice. Stoprv po mnogi molitva darovao im je Bog sina. Ali Mikula je zaran izgubio svoje roditelje. Morebit je i zato imao tako milosrdno srce prema svim ubogim.

Najpoznatija povijest njegove darežljivosti je, kako je pomogao trim divojkam, da se budu mogle odati. Zbog uboštva je nitko nije htio zeti za ženu. Njihov otac hotio ih je prodati. Kad je to sv. Mikula doćuo, hitio je prvu noć prvoj divojki vrićicu zlatih kroz oblok, a isto tako je činio drugu i tretu noć. Ovako su imale sve tri divojke miraz ili hištveni dar, čim su se mogle dobro i pošteno odati. Zbog ove prilike poštuje se sv. Mikula i kao patron hištva i hižnih drugov.

Ali njega poštuju i mornari kao svojega zaštitnika. Zato je njegovo poštovanje osobito prošireno uz morske obale čisto do sjevera. Još i na otoku Islandu je do danas oko 40 svetišćev posvećeno sv. Mikuli u čast. Ovo poštovanje se gradi na drugu legendu. Pri jednom putovanju u Svetu Zemlju prorokovao je sv. Mikula mornarom, da ćedu dojti svi skupa u veliku pogibeo na morju. Kad je zaista došao strašan vihor i svi su na brodu jur trepetali za svoj život, umirilo se je morje na molitvu sv. Mikule.

Kad su se biškupi okolice varoša Myre tanačili, koga ćedu odibrati za slijedećega biškupa u Myri, dolučili su, da ćedu onoga odibrati, ki prvi dojde jutro u crikvu. To je bio sv. Mikula. Njega su odibrali za biškupa i u njem je dostao varoš jako gorljivoga, milosrdnoga, dobrotivnoga i darežljivoga natpastira.

Prilikom jednoga velikoga glada, od koga su najprije ubogi, a onda i bogati trpili, razdilio je sve ča je imao. Konačno po mnogi molitva došli su brodi, ki su vozili žito iz Egipta. Ali još prije, neg su mogli brodi dojti nutar u pristanišće varoša, nadignuo se je velik vihor i morali su se bojati, de ćedu se brodi razbiti na ubrovi i onda ćedu morat ljudi dalje gladiti. Jur su se kanili brodi najzad vratiti i na obali je nastao velik plač med ljudstvom. Ali na molitvu sv. Mikule biškupa utišilo se je morje i brodi su mogli dolaziti u pristanišće.

Sveti Mikula je morao podnositi i različna mučenička trapljenja za vrime progonstva Dioklecijana cesara. Bio je bačen u tamnicu, dok nije došao Konstantin Veliki na cesarski tron. Sveti Mikula biškup je bio nazoči i pri prvom općinskom cri-

kvenom saboru, pri koncilu u Niceji. Umro je oko 350. ljeta. Njegove relikvije doprimili su mornari 1087. ljeta u varoš Bari u južnu Italiju. Ali on se poštuje kao patron ne nek onde, nego na mnogi mjesti svita.

Učimo se od sv. Mikule i mi darežljivost. Ne očekivajmo darov od drugih. Bolje je dati neg primiti. Darujmo ne samo od našega zemaljskoga dobra, nego i od našega vrimena dici, bolesnim, trapljenim. Darujmo veselim srcem. To je i u hištvu temelj sriće, ako hižni drugi ne išću svoje sriće, nego se trsu uz nadvladanje sebičnosti svagda srićnim učiniti hižnoga druga, odnosno hižnu družicu. Vjerujmo u svakoj stiski i u moć molitve. Ako se čvrsto ufamo u Boga, poslat će nam On sigurno pomoć i batrenje.

Sveta Azela divica († oko 385). Živila je u Rimu i posvetila se osobito molitvi i postu. O njoj znamo iz jednoga pisma sv. Jeronima, ki jako slavi nje svetost.

Sveta Deniza i Majorik († oko 550). Deniza je bila plemenita udovica u Afriki, a Majorik nje sin. Kad je vandalski kralj Hunerik posjeo Afriku, proganjao je prave vjernike Kristuševe. On je bio naime pripadnik arijanskoga krivovjerstva, ko je tajalo božanstvo Kristuševo. Med drugimi dao je mučiti i Denizu s nje maloljetnim sinom. Deniza je hrabrila svoga nježnoga sinka i s njim skupa zadobila palmu mučeničtva.

Sveti Petar Paskual biškup († 1300). Bio je redovnik iz reda mercedarijev, ki su iskupljali robe. Kasnije je postao biškup Jaena u Španjolskoj. Na jednom putovanju ulovili su ga Mauri, zatvorili u tamnicu u Granadi i konačno na smrt odsudili.

7. DECEMBAR:

Sveti Ambrozije biškup, crikv. učitelj (333—397)

Bilo je 374. ljeta u kasnoj jeseni. U milanskoj baziliki odibirali su biškupi i duhovniki uz nazočnost vjernikov novoga biškupa za ov glasoviti varoš. Dugo se nisu mogli ujedinati, ar su jedni svom silom kanili onakovoga natpastira, ki je priklonjen k arijanizmu, drugi su opet hotili pravovjernoga biškupa, ki će nadvladati krivu vjeru. U nabitoj crikvi nastao je nemir sve veći. Cesarski namjesnik za sjevernu Italiju, jedva 30-ljetni Ambrozije, stupio je na prodikaonicu, da utiši množinu upozoreći ju na svetost mjesta. Nastane tišina i najednoč krikne jedno dite: „Ambrozija za biškupa!" Vrijeda se cijela crikva odziva od ovoga krika.

Ambrozije još nije bio pokršćen, iako je ishadjao iz jedne plemenite kršćanske obitelji. Bio je samo katekumen, ar u onoj dobi dali su se mnogi rado krstiti stoprv u kasnijoj starosti. Ambrozije se boji visoke crikvene časti i hoće pobignuti. Ali kad i cesar Valentin I. hoće da Ambrozije primi biškupsku službu, privolji i postane izvrstan pastir, neustrašiv u obrambi vjere i prava, pun milosrdnosti prema siromahom, velik prodikač i učitelj, uz sv. Augustina, Jeronima i Gregora prvi od četirih velikih zapadnih crikvenih učiteljev.

Ambrozije se je rodio u Trieru. Njegov otac je bio cesarski namjesnik Galije. Kad otac zaran umre, preseli se obitelj u Rim. Mati pobožno odgojiva svoju troju dicu. Kći Marcelina odluči se za redovnički život i primi 353. iz ruk pape Liberija šlar Bogu posvećenih divic. Ambrozije po obiteljskoj tradiciji stane u državnu službu i jur s 26 ljeti je cesarski namjesnik provincij Emilije i Ligurije. Ali sigurno pod uplivom sestre jur u svojem svitskom životu jako ljubi čistoću.

Po odibranju za biškupa Ambrozije po redu primi sv. krst, druge sv. sakramente, zaredjenje za svećenika, a konačno 7. decembra posvećenje za biškupa. Zato se i njegov svetak svečuje 7. decembra.

Po posvećenju predao je sve svoje imanje svojemu bratu Satiru, da on upravlja s njim u korist Crikve i ubogih. On

sâm je živio skromno i oštro. Mimo subote i nedilje jio je samo navečer. Da podupira siromahe, prodao je još i dragocjene crikvene posude. Vrata njegova bišu svagdar otvorena za vjernike, tako da je samo u noći imao vrimena na molitvu i proučavanje Svetoga Pisma. Vindar je bio izvrstan prodikač. Pod uplivom njegovih prodik povrne se i sv. Augustin, koga sâm Ambrozije krsti na Veliku subotu lj. 387.

Mnogi su izdaleka došli, da čuju njegove prodike. Ovako su došli dva knezi iz Perzije, ki su ga posušali od jedne ure po podnevu do tri po polnoći.

Najlipše je bilo u njem to, da je kao pravi pastir stao svakomu potpunoma na raspolaganje. Bio je zaista svakomu sve. Nije poznao razlike med osobami, a najveć je ljubio siromahe.

Ogromno velika je njegova uloga i u nadvladanju poganstva i arijanizma.

Mladi cesari Gracijan († 383) i Valentin II. († 392) gledali su ga kao svojega oca, iako su zbog svoje k arijanizmu priklonjene majke Justine dospili s njim u konflikt. Ovako je 13-ljetni cesar Gracijan potribovao na savjet svoje majke od Ambrozija jednu crikvu za arijance na rubu Milana, a kasnije još i samu milansku baziliku. Ambrozije mu oštro odgovori: „Još ni privatnoga stana ne smiš nikomu zeti. Kako moreš potribovati za se hižu Božju?“ Ambrozije je mogao za toliko laglje oštro nastupiti, kad je narod stao pun oduševljenja uz svojega dobroga pastira.

Ambroziju se ima zahvaliti, da je postala i provincija Ilirija (kasnije Hrvatska) očišćena od arijanske krive vjere.

Kad 24-ljetnoga cesara Gracijana umoru u Lyonu i buntovnik Maksim za se potribuje tron. Justina prosi Ambrozija, neka spasi tron za nje drugoga sina Valentina. Ambrozije putuje u Trier i prepriči plane umornika Maksima.

Ali careva mati Justina nije bila zahvalna. 386. opet potribuje crikvu za arijance. Valentin II. još i to potribuje, da Ambrozije stupi u javnu debatu s arijanskim biškupom, a onda će on kao cesar odlučiti, gdo ima pravo. Ambrozije uzrujano odbije još i pomisao, da cesar more odlučiti u pitanji vjere. Na to cesar potribuje, da Ambrozije ostavi varoš Milano. Sveti biškup odvrati: „Nije moja navada, da pobignem i ostavim svoju čridu.“ Careva vojska jur po drugi put okruži baziliku, u koj Ambrozije sa svojimi vjerniki pjeva psalme i himne, da ovako u noćnom virostovanju umiri zaplašeno ljudstvo. Pjevanje se tako zmožno ori, da se još i vojaki okolo bazilike pridružu k jački. (Polag sv. Augustina zapeljano je ovom prilikom na zapadu pjevanje na dva kore, ki se izminjaju med sobom. Ambrozije je bio inače ne nek izvrstan prodikač, nego je i znamenit pisac, a i velik pjesnik, koga himne uplivisaju kršćansko pjesničtvo diboko do sridnjega vijeka.)

Valentin II. kasnije opet triba pomoć velikoga biškupa. Zove ga, da mu bude Ambrozije na pomoć protiv buntovnikov i da istom prilikom primi iz biškupljevih ruk sv. krst. Ali Ambrozije se zakasni: 21-ljetni cesar je jur osmrćen od buntovničkih ruk. U potresnom govoru oplakuje Ambrozije mladoga cesara, ki — iako nije dospio primiti već sv. krsta — primio je krst želje i tako vindar dobio kraljevstvo nebesko.

Car Teodozije Veliki još jednoč združi istočno i zapadno rimsko carstvo. I on je bio velik poštovatelj i prijatelj biškupa Ambrozija. Ali jednoč su dospili obadva ipak u veliku protivnost. Kad su se stanovniki Tesalonika, današnjega Salonikija, nadigli protiv cesara, dao je Teodozije osmrtiti 7000 stanovnikov. Vas svit je bio uzrujan nad ovom strašnom kaštigom. I kad je cesar hotio u sjajnoj opravi diozeti u Milanu pri Božjoj službi, postavio se je Ambrozije pred vrati crikve preda njega i nij ga pustio nutar, dok Teodozije nije držao javnu pokoru. Neustrašivo je rekao cesaru: „Ako si nasljedovao kralja Davida u grihu, nasljeduj ga i u pokori!“ Na Ambrozijev savjet donesao je med drugim Teodozije i ta zakon, da se izrečena smrtna kaštiga ne smi odmah ispuniti, nego u 30 dani mora se potvrditi od cesara.

Kad je car Teodozije 395. umro, postavio mu je Ambrozije u velikom govoru vječnu upomenu. Dvi ljeta kasnije u noći od Velikoga petka na Veliku subotu, 4. aprila 397. slijedio ga je biškup Ambrozije u vječnu domovinu. Pokopan je u Milanu u crikvi sv. Ambrozija, u onoj crikvi, u koj je krstio sv. Augustina, pod glavnim oltarom, kade se uz njegovo tijelo nalazu i relikvije sv. mučenikov Gervazija i Protaza, ke je Ambrozije našao i preporučio poštovanju svojih vjernikov.

Za nauk neka nam služu slijedeće riči sv. Ambrozija: „Nigdo nije blaženiji neg on, ki misli na stisku siromaha i na nevolju slaboga i ubogoga. Na Sudnji dan najt će spasenje kod Gospodina, ar će mu On biti dužnik zbog njegovoga milosrdja"... — „Prikorednost je jur mnoge krajspravila, umjerenost nikoga."

Sv. Eutihijan papa († 283). Pod njegovim 8-ljetnim papinstvom uživala je Crikva mir i tako je ojačala. Vlašćom rukom je pokopao na različni mjesti prik 300 mučenikov. Konačno je pod cesarom Numerijanom i on sam primio korunu mučeničtva. On je zadnji papa, ki je pokopan u katakombi sv. Kaliksta. Njegov grobni natpis našli su u ovom stoljeću.

Sv. Agato je bio vojak. U Decijevom progonstvu branio je mrtva tijela mučenikov od ismihavanja. Zato su ga odvukli pred suca, pred kim je hrabro valovao vjeru u Kristuša i tako postao i sâm mučenikom.

Sv. Jozefa Benedikta Rossello (1811—1880). Bila je 7 ljet službenkinja kod jedne obitelji u Savoni (sjev. Italija). Zatim je kanila stupiti u kloštar. Ali nisu ju gorizeli, kad nije imala prepisanoga miraza ili dara. Biškup Savone zručio joj je brigu za sirote. Ona je za ovu lipu zadaću zadobila i druge mladenkinje, s kimi skupa je utemeljila kloštar i društvo časnih sestar, ke se osobito posvetu uboštvu. Sv. Jozefa Benedikta je jako poštovala sv. Jožefa, komu je u potpunoj zaufanosti znala izručiti sve skrbi svojega kloštra.

8. DECEMBAR:

Neoskrunjeno Prijeće prebl. Divice Marije

Sveta Maticrikva 8. decembra svečuje tu skrovnost, da je prebl. Divica Marija od svojega prvoga hipca u utrobi nje majke svete Ane čista i neoskrunjena bila od svake makule griha: Bog ju je kao izibranu Majku svojega Sina očuvao od istočnoga griha, ar joj je najper zaračunao otkupljenje Kristuševo. Zato ju zovemo „prez griha prijeta". Nje potpunu neoskrunjenost od griha naglasi jur sv. Justin, ki je med ljetom 163. i 167. pretrpio mučeničtvo. Isto naglašuju brojni crikveni pisci, izmed kih moremo istaknuti sv. Efrema na istoku i sv. Ambrozija na zapadu.

Svetak neoskrunjenoga Prijeća počinje se svečevati u 8. stoljeću na istoku, i to 9. decembra. Pod istočnim uplivom svečuje se u 9. stoljeću jur i u Napulju. Na zapadu se najprije počne svečevati ov svetak u Angliji, ali ovde se svečuje 8. decembra, kad se narodjenje Marijino svečuje 8. septembra. Iz Anglije proširi se svetak na Francusku i na druge dijele Evrope. Mnogo su učinili za raširenje svetka franjevci. Za cijeli svit je prepisao ov svetak 1693. papa Inocent XII. 8. decembra 1854. proglasio je papa Pijo IX. Neoskrunjeno Prijeće za dogmu. Četira ljeta kasnije pojavi se Divica Marija u Lurdu Bernadeti s ovimi riči: „Ja sam Neoskrunjeno Prijeće."

Upotribimo ov svetak na to, da se zahvalimo Bogu za ovu veliku milost, da slavimo i dičimo neoskrunjeno prijetu Divicu Mariju, ali ujednom ju i prosimo, neka nas privlači k sebi, da ju budemo mogli naslijedovati i da nam nje sjajni pretkip pomaže preobladati svaki grih.

(Kao izvrsno štivo k ovomu svetku zimljemo slijedeće rede iz knjige W. Hünermanna: „Der endlose Chor".)

Sjajnimi je očima pio prvi človik Adam lipotu raja na-

sladnosti. Zrcalo i poslaniki veličanstva Božjega bila su mu sva stvorenja zemlje: cvatuće drivlje, cvijeti i zvijezde, ptice, metulji i sve živine. Vindar mu je ležala na dnu duše neka tuga, jer u svi stvorenji nije našao ni jedno, ko bi bilo spodobno njemu. Prvi človik je iskao biće, ko ćuti i misli kao on i u čiji očima bi mogao najti svitlost razumnoga duha.

Jedno jutro po dibokom snu vidi Adam pred sobom stati biće, ko je lipše od svih stvorenj. U očima toga bića je našao, ča je svagde iskao, naime dušu. Stvorena biše prva žena, družica muža. Odsle su kretale sve njegove misli oko žene. Veselio ga je i rajski vrt odsle dvostruko. Mislio je na nju i u svoji molitva ter nije prestao slaviti i hvaliti Boga za ov najviši dar Njegove ljubavi.

Ali jednoga dana postala je žena zapeljačica u grih. Adam je zagrišio. Poslušao je već na ženu neg na Boga. Ljubio ju je već od Boga. Velik strah ga je zauzeo, kad je spoznao svoj grih. Odsle je doli obisio oči pred svojom ženom i nije mogao pogledati, ku je dosle nad sve ljubio. Kao da se je srušilo nebo sa svimi zvijezdami. Kao da je sunce zgubilo svoju svitlost i zemlja svoju dražesnu lipotu.

I kletva Božja je došla na nesrićni par. U očima Stvoritelja zakrisila se je srda u strašnom plamenu. Njegov glas je bio kao grmljavina i Adam se je prignuo u prah slomljen od svoje krivice i Božjega suda. Znao je, da je sada sve zgubljeno i da već ne smi Ocem zvati Onoga, ki je svoju dosle dobrotivnu ruku zbog nevjernosti srdito zdignuo protiv njega. Čuo je, kako je Bog izrekao kletvu na kaču, na ženu i na njega. Čuo je kletvu Božju prik zemlje, ka se je pretvorila u pustinu punu haluge i otrovnoga trnja. Čuo je zagroženje smrti, ka će na prah pretvoriti njegovo tijelo, ko biše izvanrednom milošćum pozvano na odičeni vječni žitak.

Vindar je u onoj istoj uri nesriće posvitio prvi trak ufanja u dušu sprognanoga. To je bilo, kad je Gospodin rekao kači: „Neprijateljstvo ću postaviti med tobom i ženom, med tvojim potomstvom; ona će ti razgaziti glavu i ti ćeš nje peti zasidati . . .

Onda je bilo, da je pred očima u prah poniženomu prosvitio kip jedne žene, lipše i veličanstvenije od prve žene.

Činilo se je, da ne koraca po zemlji. Adam je pod nje nogami vidio srebrni misec i nad nje glavom zvijezde kao korunu. Čistoća je sjala iz nje očiju. Prvi človik je vidio, kako slapi grihote i srde zaliju sve člověčanstvo i vas svit, ali pred ovom ženom razdilile su se ove slapi. Još ni nje nog se nisu mogle dotaknuti. I Adam je znao, da će od ove žene dojti spasenje, kako je od njegove žene došao grih i kaštiga.

Prvi ljudi bišu sprognani iz raja. Na njegovoj lesi bio je postavan kerub s ognjenim mečem, da im zabrani povratak. Pred njimi je ležala sura magla. Bodljikasto trnje bolo im je noge. Njihov put je peljao u divlju pustaru i nevolju, u stisku i trud. Put njihov je peljao u smrt.

Strašljivo je iskala žena pogled svojega muža. Bojala se je, da će po Gospodinovom sudu biti i od njega odsudjena. I Adam je pogledao svoju ženu. Ali nij bila to već ona, ka ga je peljala u propast. On je vidio majku Onoga, ki će jednoč razgaziti glavu kače. On je vidio neoskrunjenu, od zvjezdate korune rasvićenu ženu, od ke će se jednoč početi novi život.

Onda je zeo Adam svoju ženu za ruku i tu ruku vrgao u svoju umreću ruku ter joj rekao: „Odsle ću te zvati Eva, mati života."

Dalje su išli kroz maglu i pustinu. Činilo im se je, da iz daljine sviti jedna zvijezda u škurinu.

Mnoga tisuć ljeta kasnije. Opet se je približila iz velike daljine jedna zvijezda k tamnoj zemlji. Još je člověčje oko nije zaobličilo. Ali Bog ju je poslao kao poslanika svoje ljubavi. To je onda bilo, kad je jedan andjeo stupio u kamricu Najčistije i njoj donesao nebeski pozdrav: „Ave Marija, milosti puna!" Obrnuto je ime Eva u svitlo zvonkeće Ave, u pozdrav Božji. „Zdrava Marija, milosti puna! Gospodin je s tobom. Blažena si med svimi ženami."

U istoj uri pjevali su svećeniki u jeruzalemskom templu pjesmu iz knjige Judite: „Blagoslovljena si od Gospodina Boga višnjega pred svimi ženami na zemlji! Ti si slava Jeruzalema, ti radost Izraela, ti dika naroda našega."

Zbor dičakov dao je odgovor iz Pjesme nad pjesmami: „Sva si lipa i neoskrunjena."

Jedan sunčeni trak je spao kroz oblok i potočio se po zruljnutom pergamentu Pisma, da kao svitao prst išće jedno mjesto u knjigi Mudrosti: „Ona je dah Božje snage, bistar izliv iz krasote Vladara svega; Zato je ne more nikada dodirnuti nikakov sinj. Ar je ona neoskrunjeno zrcalo stvaranja Božjega i slika ter prilika dobrote Njegove... Ona je veličanstvenija od Sunca i sjajnija od svitlosti svih zvijezdov."

Tiho je putovala zvijezda dalje. Nad jednom betlehemskom štalicom postala je za jedan čas. Tada su se širom otvorila nebesa. Andjeli su letili doli pjevajući glorija i glaseći mir nad jednim svitom, ki se je na novo počeo svititi u svitlu milosti Božje.

Sv. Romarik priznavalac († 653)

Bio je zaufan činovnik austrazijskoga kralja Theodeberta II. Uživao je velik ugled. Ali on je od ditinstva više ljubio Boga nego li svit. Držao je za izgubljen svaki dan, na koga nije učinio komu ča dobra. Osobito gorljivo pomagao je crikve, kloštre i siromahe.

Iz razuzdanoga dvorskoga života zaželio je pojti u kloštar. S prijateljem sv. Arnulfom, kasnijim biškupom Metza hotio je poiskati kloštar sv. Honorata u Lerinu (na otoku nasuprot od današnjega Cannes-a). Ali u isti čas nastao je boj med kraljem Theodebertom II. i njegovim mladjim bratom, burgundskim kraljem Theodorikom II (612.) Theodebert je spao u bitki i Theodorik je počeo krvavo proganjati sve bivše prijatelje svojega brata. Romarik je izgubio sve svoje imanje i morao je bižati. Iskao je pomoć kod bivšega prijatelja, lyonskoga biškupa Aridiusa, ki je stao u dobroj vezi s novim kraljem. Ali ov ga ni primio nije u svoj stan. Romarik se je sakrio u crikvu sv. Martina i onde dugo gorljivo molio. Jedva je završio svoju molitvu, kad je stigla vist, da je kralj Theodorik II. naglo umro, a njegov naslijednik Chlotar II. pozvao je najzad sve prognane prijatelje prvašnjega kralja Theodeberta.

Tako se je kazalo, da će se sada vratiti život u stari kolosjek, kolomiju. Ali Romarik nije pozabio gorkoga nauka. Na tanač redovnika Amata razdilio je svoje imanje siromahom i u kloštru sv. Eustaza postao laični brat, ki je u poniznosti vrijeda nadmašio sve druge redovnike. Osobito je ljubio vrtljarstvo, bavio se drivljem i cvijećem i pri tom pjevao psalme u slavu Božju.

Po nekoliki ljeti išao je sa svetim Amatom na svoje posjestvo med brige Vogeze, kade je uz rijeku Mosel na jednom brigu postavio dva kloštre za muže i za žene. U ženskom kloštru bilo je vrijeda sedamkrat dvanaest sestar, ke su se izminjajući posvetile dan i noć molitvi. Muški kloštar je peljao do 625. sv. Amat, a po njegovoj smrti morao je prem poniznoga protivenja preuzeti ovu službu Romarik sam. Kroz 28 ljet je vjerno ispunio opatsku službu. Umro je 8. decembra 653. Njegov kloštar očuvan je do danas pod imenom Remiremont (Rimelsburg).

Sv. Romarik nas uči, da od svih zemaljskih dobar više cijenimo Boga i vjekovječno blaženstvo, za ko je vridno donesti svaki aldov u poniznosti.

Sveti Euharije biškup. S njegovim imenom se počne poredica biškupov Triera, ki je bio jedan od najzmamenitijih rimljanskih varošev u Nimškoj. Po legendi, ka je napisana stoprv u 9. stoljeću bio bi sv. Petar apoštol poslao Euharija kao biškupa, a s njim Valerija kao dijakona i Maternusa kao subdijakona, da glasu Evandjelje Kristuševo u Trieru. U Elsasu umre Maternus, nač se obadva drugi vratu k sv. Petru u Rim, ki im da sobom svoju palicu. Kad ovu palicu položu 40 dan po smrti na Maternov grob, zbudi se ov iz smrti. Videći ovo čudo primu mnogi pogani vjeru Kristuševu.

Ova legenda nima povjesne vridnosti. Ona je nastala u tom trsenju, da se trierska biškupija u vez postavi s apoštoli. Ipak je povjesna činjenica, da je Euharije u listi trierskih biškupov kao prvi zabilježen. Vjerojatno je živio u 3. stoljeću. U 5. stoljeću izgradio je trierski biškup Ciril za relikvije sv. Euharija i njegovoga nasljednika Valerija svetišće, ko je stalo na onom mjestu, kade je danas opatija sv. Matije. (U Trieru se nalazu relikvije sv. Matije.)

Blažena Urzula Beninkaza (1547—1618). Rodila se je u Napulju. Zaran je postala sirota. S dvimi brati živila je jako pobožno i Bog ju je počastio osobitimi milošćami. Zato su ju počeli ljudi poiskovati. Po smrti bratov prošla je na brig Sant'Elmo uz Napulj i onde živila kao pustenica, da bude imala mira od ljudi. Ali i simo su ju naslijedovali. Pod nje uplivom nastala je na brigu lipa crikva u slavu Neoskrunjenoga Prijeća, ko je Urzula osobito poštovala. 1582. ide u Rim i predloži papi Gregoru XIII. velike reforme. Papa ju pošalje k sv. Filipu Neri, ki ju na oštre probe stavi. Ona u poniznosti podnosi sva poniženja i sv. Filip Neri posvidoči nje svetost i zvrhunaravne milosti. Kasnije utemelji dva kloštre u čast Neoskrunjenoga Prijeća.

9. DECEMBAR:

Sveti Petar Fourier (1565—1640)

Rodio se je dvi ljeta po završetku Tridentinskoga koncila u Lotaringiji. I ravno u smislu toga koncila učinio je mnogo za obnovljenje vjerskoga života. Njegovi roditelji, ki su u to vrime dobili plemstvo, dali su vrlo talentiranoga dičaka školovati. Ali on se je istikao ne samo marljivošću, nego i svetošću, tako da su ga drugi djaki već u toj dobi zvali „svetac".

Još prije nego li završi nauke, stupi u red augustincevkanonikov. Premda doživi brojna razočaranja, položi zagovor i primi duhovnički red. Pošalju ga na daljnje nauke i on dostigne doktorat u bogosloviji. Ali vrijeda zatim ide u jednu ubogu faru, ka je imala nedobar glas, ar su stanovniki čipke i platno lifrali u Genf, a odanle doprimili u selo nevjeru i moralnu razuzdanost. Na Tijelovu je počeo svoju farsku službu i u prvoj prodiki svojoj je izjavio: kako nam se Kristuš daje u sv. Sakramentu za hranu iz ljubavi, tako i on hoće sebe predati za spas svoje črijede. Temelj njegove pastoracije biše,

kao kasnije kod sv. Ivana Vianejskoga u Arsu, žitak u postu i oštroj pokori. Samo jednoč je jio u danu, spavao je na tvrdoj klupi i živio skromno u velikom uboštvu. Vidio je vjersku neznanost svojih vjernikov, ki su rado psovali, nedilju oskrunili, med sobom se svadjali i tužbovali i mnogo zloga činili. Zato ih je gorljivo podučavao i većkrat kroz tajedan. Osnovao je tri vjerska društva za gorljivo primanje sv. pričesti. Tako je dostignuo, da su se vrijeda još i mlačniji spovidali i pričešćali svaki misec, a u crikvu su tako marljivo hodili, da je ona bila premala za sve slušaoce riči Božje.

Rado je on iskao i zgubljene ovce. Ovako je poiskao jednoga smrtno naranjenoga zlotvora, ki je i u njegovoj nazočnosti stalno psovao Boga. Ali kad je vidio, kako se pobožni farnik skrbi za njegovo umirajuće tijelo, preporučio mu je i svoju grišnu dušu, skrušeno se spovidao, a zatim se je do smrti samo o Bogu razgovarao.

U jednom drugom slučaju napao ga je, a još i udrio jedan jak mladić iz susjedskoga sela, kad je jedna divojka pod uplivom svetoga farnika prekinula s njim grišni odnošaj. Stanovniki sela su to vidili i napali tudjinca, ki je pred njimi bižao, ča je nek mogao. Farnik se je bojao, da ćedu ga jako izbiti, ako ga ulovu. On nije mogao bižati za njimi. Zato je počeo zvoniti. Na to su dotekli najzad i oni, ki su vaganjali zločinca. Farnik ih je umirio: ne gori nigde oganj, samo strastveni oganj njihove srde je hotio na ov način utišiti.

Osobito su uživali njegovu ljubav siromahi. Skoro vas svoj dohodak obrnuo je na nje. Dobro je znao i svoje vjernike pozivati, da podupiraju siromahe. Na jedan velik svetak, kad je svaka mogućnija obitelj pripravljala dobar objed, pitao je farnik Fourier svoje vjernike, ne bi li pozvali i Gospodina Jezuša za gosta k svojemu stolu. A po Božjoj službi pokazao je na crikvenom dvoru na siromahe: „Nut med njimi je Kristuš. Pozovite ga za gosta k sebi!"

Ali uz karitativno podupiranje organizirao je sveti farnik i socijalna poduzeća. Ovako je utemeljio mnoga ljeta prije Raiffeisena štedionicu, ka je spasila u stiski mnoge trgovce i druge gradjane sela od propasti. Budući da su se njegovi vjerniki tužbovali, postavio je osebno sudstvo, komu je bio on

predsjednik, a najpreštimaniji i najpošteniji gradjani suci. Ovako je mnoge spasio, da ne dojdu u ruke nazlobnih fiškalov. Da se ove lipe ideje nisu proširile dalje, tomu je bio kriv tridesetljetni boj.

Ali jedno njegovo osnovanje raširilo se je vrlo zmožno i donaša bogatu urodju do danas. On je utemeljio „po našoj Gospi imenovane uboge školske sestre". Počelo se je ovako: jedna 21-ljetna divojka, Aliz Le Clerc, (Klerk), obrnula se je k njemu, da bi sa svojimi družicami skupa rado išla u kloštar. Farnik Petar je već duglje vrime iskao sposobne osobe, ke bi se bavile podučavanjem i odgojivanjem školske mladine. To se je godalo par misec zatim, da je u Rimu sv. Jožef Kalazant isto učinio za dičake. Još nije minulo 20 ljet, jur je papa Pavao V. priznao novo društvo sestar, ke su imale svoj kloštar u varošu Nancy. Na početku francuske bune imao je ov red jur 90 samostanov i 4.000 sestar u Francuskoj. A od onda proširio se je na cijeli svit.

Manju sriću je imao sv. Petar Fourier s obnovom svojega reda. Osam kloštrov je primilo reformu i papa Urban VIII. je 1628. potvrdio i ov novi red. Za prvoga generala odibran je sveti Petar sâm. Ali kad je francuski kralj Ludovik XIII. potribovao od njega prisegu, ka se nije slagala s njegovim dušnim spoznanjem, išao je u sužanjstvo u grofiju Gray, ka je onu dob pripadala Španjolskoj. Ovde je umro 9. decembra 1640. Po njem osnovani muški red nije preživio francuske bune. Ali sestre, ke je on utemeljio, vršu i danas svoje blagoslovno djelo. Pokopan je u svojoj bivšoj fari u Mataincourt-u. Za blaženoga je proglašen 1730., a za sveca 1897.

Iz njegovoga života moremo se učiti svi apoštolsku gorljivost i veliku ljubav k siromahom. Njegove riči: „Prosim vas, poslušajte na četire nebeske učiteljice: na ljubav, na strpljivost, na šutnju (nadvladanje jezika!) i na savršenu poniznost!"

Sveta Leokadija divica i mučenica († 304). Rodila se je u Toledu od bogatih bogabojećih roditeljev. Prem bogatstva ljubila je skromnost. Dragocjeni nakit su joj bile uz svu tjelovnu lipotu čistoća i pobožnost. Za vrime cara Galerija hotio ju je njegov namjesnik Dacijan odvrnuti od vjere. Ali ona je hrabro valovala vjeru. Osobito ojačalo ju je, kad je čula za hrabrost sv. Eulalije (svetak 10. dec.) i nje družic. Dacijan ju je dao bičevati, mučiti i u tamnicu zatvoriti. Ovde su ju pohodili plačući roditelji i rodjaki, ali ona im je rekla: „Nimate uzroka, da se plačete. Veselit bi se morali, kad mi je Bog skazao tu milošću, da smim trpiti za Njegovo ime.

Sveta Gorgonija (+ oko 370). Bila je kći svete None, mladja sestra sv. Gregora od Nazianza i mati trih kćer. Kao hižna družica i mati bila je uzor kršćanskih kriposti.

Sveta Valerija divica i mučenica. Živila je vjerojatno u 3. stoljeću u francuskom varošiću Limoges (Limož). Kad ju je sv. Marcijal pokrstio ostavila je svojega zaručnjaka i zato ju je on dao umoriti. Nje relikvije su zničili prilikom francuske bune.

10. DECEMBAR:

1. Sveta Eulalija i Julija divice i mučenice († 304)

Pjesnik Prudencije u jednoj krasnoj, baladi spodobnoj pjesmi opiše mučeničku smrt 13-ljetne divojčice Eulalije, ka se je rodila u španjolskom varošiću Meridi, kade je pretrpila i mučeničtvo. Od rane mladosti razvila se je u njoj velika ljubav prema Bogu. I kad se je počelo progonstvo pod cesarom Dioklecijanom, imala je tu goruću želju, da bi smila svoj život dati za svoga Spasitelja. Kad je carski namjesnik Dacijan došao u Meridu, postavila se je sama preda njega i priznala, da je kršćanka. Dacijan ju je hotio odvrnuti od vjere. Najprije joj je slikao lipotu žitka. Onda ju je pokusio tim ganuti, da joj je razlagao, kako će nje majka žalovati za njom. Konačno ju je pokusio strašiti kažeći joj strašna sredstva mučeničtva. Kad i to nije imalo uspjeha, dao ju je strašno bičevati i ognjem trapiti. Eulalija je još jednoč pogledala u krvoločno lice Dacijana i rekla mu: „Poglej u moj obraz, da me budeš

poznao na Sudnji dan. Onda ćemo mi obadva stati pred sucem Jezušem; ja, da primim vječnu plaću, a ti, da dostaneš vječnu kaštigu za okrutnost. kom si proganjao kršćane!“ Zatim je izdahnula dušu, ka je bila do vrha puna ljubavi prema Bogu. — S njom skupa pretrpila je mučeničku smrt i nje družica Julija.

Nauk: kako slaba je naša ljubav prema Bogu, ako ju mirimo s ovom prevelikom ljubavom 13-ljetne divice i mučenice! A zač nije naša ljubav veća? Zač ona ne raste? Znamda malokrat izrazimo svoju ljubav u molitvi, u razgovoru s našim Nebeskim Ocem? Znamda ju malokrat posvidočimo s aldovi i rijetkokrat skažemo našim bližnjim. Ar tako moremo najbolje pokazati našu ljubav Bogu, ako ljubimo svojega bližnjega.

Sv. Melkijades ili Miltijades papa (311—314). Bio je rodom iz Afrike. Pod progonstvom Maksimijana pretrpio je i on mnoga trapljenja, ali doživio je i pobjedu Konstantina Velikoga, ka je značila po 300 ljeti progonstva mir za Crikvu. Zato ga zove sv. Augustin „pravim sinom mira Kristuševoga“. Pokopan je u crikvi sv. Silvestra u Rimu.

Sv. Gregor III., papa (731—740). Bio je sirskoga podrijekla. Govorio je izvrsno ne nek latinski, nego i grčki. Vladao je u onoj dobi, kad je car Leo Izaurijski na istoku dao rušiti i ničiti kipe, protiv čega je sveti papa najoštrije protestirao. Car Leo je poslao brode protiv pape, ali ove je na Jadranu izničio vihor. Kad se je longobardski kralj Luitprand zdignuo protiv Rima, postavio se je papa Gregor III. pod obrambu franačkoga Martel Karla. Ovako je neustrašivo branio Crikvu protiv neprijateljev. Ali u ličnom životu bio je utjelovljena krotkoća i milosrdnost.

Judita, ka je u molitveniku „Kruh nebeski“ na ov dan na prvom mjestu spomenuta, je ona hrabra udovica iz Staroga Zakona, ka je nadvladala Holofernesa i koj je posvećena osebna knjiga u Starom Zakonu. Crikva ju smatra za pretkip prebl. Divice Marije. Pjesme u sv. maša na Marijine svetke zete su rado iz knjige Judite. Ovako na Neoskr. Prijeće pjesma na stepenica: „Blagoslovljena si ti, kćer Gospodina Boga

višnjega već nego li sve žene na zemlji.“ (Jud 13, 23.) „Ti si slava Jeruzalema, ti si radost Izraela, ti si dika našega naroda!“ (Jud 15, 10.)

Prenešenje Nazaretskoga stana iz Trsata uz Rijeku u Loreto u Italiji. Polag legende odnesli su andjeli stan Nazaretske obitelji 1291. najprije u Trsat, kade do danas stoji franjevačko svetišće, jedno od važnih hodočasnih mjestov hrvatskoga naroda. Gospodar Trsata bio je onu dob pobožni knez Nikola Frankopan. Na subotni dan, 10. maja 1291., vidili su djelači, ki su sikli drva, skromnu, crikvi spodobnu kućicu, ka je bila prez temelja položena na travu. U kući su našli križ i sliku Majke Božje. Javili su to farniku Aleksandru Djordjeviću, ki je ležao u postelji zbog vodene bolesti. Do drugoga je dana ozdravio farnik i javio narodu u prodiki: Marija mu je oznanila u snu, da je ta mala kuća iz Nazareta. Knez Frankopan je poslao poslanike u Svetu Zemlju, ki su po 4 miseci javili, da bi mogla biti trsatska kuća zaista iz Nazareta.

Po 3 ljeta i 7 miseci, 10. decembra 1294., prenesli su andjeli — ovako veli legenda — ovu svetu kuću u Loreto kod Ankone. Po predaji dospila je sveta hižica zaista na čudan način u Loreto, kade se je neko jutro isto tako nenadijano objavila, kao prije na Trsatu. Loreto se je od onda razvilo u prvorazredno hodočasno mjesto, ko su pohodili i mnogi sveci (sv. Karlo Boromejski, sv. Franjo Ksaver, sv. Alojzije, sv. Alfonz Liguori, sv. Franjo Borgia, sv. Petar Kanizije, sv. Benedikt Jožef Labre, sv. Fidelis, sv. Brigita, sv. Ivan Kapistran, sv. Ivan Bosko, sv. Mala Terezija i drugi.) Simo je hodočastio kratko prije početka II. Vatikanskoga koncila i blagopokojni papa Ivan XXIII.

Blažena Imma, kći kneza Turingije. Hodočasni brig „Marienberg“ kod Würzburga predala je sv. Burkhardu (svetak 14. oktobra). Ona sama je umrla kao opatica benediktinkov oko 750. ljeta u Karlsburgu. Nje relikvije prenešene su 1236. u katedralu u Würzburg.

Sv. Florencije je bio uzoran cistercitski opat u Carracedu u Španjolskoj. Umro je 10. 12. 1152.

11. DECEMBAR:

Sveti Damazus papa († 384)

Rimski hodočasniki se u vječnom varošu, naročito u katakomba, većkrat sastanu s imenom „Papa Damazus". On je bio jedan od najvridnijih i najzaslužnijih naslijednikov svetoga Petra, a vladao je kao papa od lj. 366. do 384.

Njegovi roditelji su ishadjali iz Hispanije. U svojoj mladosti sakupio si je kroz marljivu učnju mnogo znanosti. Zatim djeluje kao dijakon uz crikvu sv. Lovrenca. Bila su to teška vrimena. Istina je, krvavo progonstvo od strani poganske države je minulo. Ali kot kuga se je proširila kriva vjera arijancev, ki nisu htili priznat Kristuša za pravoga Boga. Nje je potpirao i sam cesarski dvor, ki je istirao papu Liberija (352—366) u sužanjstvo u Bereju. Dijakon Damazus sprohodi papu, koga ditinski ljubi, u sužanjstvo zatim, da se je neko vrime skrivao u različni zarušeni katakomba u Rimu.

Kad 366. papa Liberije umre, odiberu u Rimu Damazusa za papu. Ali protiv njega se nadigne stranka protivpape Ursina, tako da se krv proljiva još i na svetom tlu bazilike, ku je dao graditi papa Liberije. To su bili za novoga papu gorki doživljaji. Ali on se nij dao zapeljati na osvetu (fantenje), nego je počeo odmah marljivo gradjevno djelo u vanjskom i nutarnjem životu Crikve. U tom je našao veliku pomoć kod svoga tajnika, svetoga Jeronima.

Dao je održati u Rimu tri sinode, pri tom brižno obnovio vjerski život svećenstva i naroda. Zatim je mudro organizirao cio zapad na borbu protiv arijanizma. Stao je u vezi sa sv. Atanazom i Bazilom, ki su na istoku peljali borbu protiv krive vjere, isto tako sa sv. Ambrozijom, biškupom Milana.

Ali uz ovu uspješnu borbu protiv arijanizma ima i brojne druge zasluge. On je zapeljao svečevanje crikvenoga ljeta. On je dao skupa spisati kanon svetih knjig, dakle sve knjige, ke slišu k Svetomu Pismu i je nagovorio sv. Jeronima, da svete knjige novo prevodi iz originalnih jezikov u latinski. Da oživi poštovanje mučenikov, dao je otvoriti zarušene katakombe. Ovde je i on sam nakitio mnoge grobe lipimi napisi. Umro je 80 ljet star zaista po bogatom, marljivom i uspješnom djelu.

Učimo se od njega i mi marljivo djelo u tijelovnom i duševnom pogledu. Ljubimo Crikvu i sv. Oca, kot je on ljubio svoga predhodnika. Budimo milosrdni prema neprijateljem. Oprostimo im. K uspješnomu djelu je potribno, da imamo čim već dobrih suradnikov-prijateljev, ke moremo dobiti dobrotom, u koj je bio papa Damazus tako velik.

Sveti Danijel stilita (409—493). Njegova mati dugo nije imala dice. Položila je zagovor, da će svoje prvorodjeno dite posvetiti Bogu. Kad joj se je rodio sin, odgojivala ga je u prvi ljeti, a zatim ispunila zagovor. Ovako je Danijel zaran dospio u kloštar, kade se je lipo razvijao u različni kriposti. Kad je dočuo za glasovitoga Simeona stilitu (svetak 5. jan.), ki je kao prvi pustenik prebivao na stupu, hotio ga je pohoditi. A istom prilikom hotio je hodočastiti i u Jeruzalem. S 40 ljeti ide u Konstantinopel. Ovde je 9 ljet prebivao u molitvi u ruševina jedne poganske crikve. Onda si je uz crikvu sv. Mihovila postavio stup, na kom je probavio 33 ljeta. Patrijarka Genadije ga je zvao na djelo u duševnoj brigi. Ali on je samo jednoč ostavio trajnije stup, kad je išao na koncil u Chalcedon, da svidočanstvo dâ za pravu vjeru. Stao je u velikom poštovanju. Činio je oštru pokoru u postu, vindar je doživio visoku starost od 84 ljet. Umro je u naručju patrijarke Eufemija. Pokopali su ga uz njegov stup, koga mu je dao postaviti car Leo. (Opširnije o smislu stilitov, dakle pustenikov, ki su stali na stupu vidi kod sv. Simeona 5. januara.)

Blaženi David redovnik († 1179). Rodio se je u Firenzi. Kad je došao u Francusko na studije, doznao je za novi red cistercitov. Javio se je u Clairvaux (Klervo), kade je bio sv. Bernard opat. Svršio je novicijat. Ali onda su ga zbog slaboga zdravlja otpustili. No on je tako dugo ostao pod kloštarski vrati, dok mu se nisu smilovali ter se je smio vratiti u kloštar. Sv. Bernard pošalje ga kasnije s drugimi redovniki, da u blizini Triera utemelji novi kloštar. Pisac njegovoga života opiše brojna čudesa, ke je učinio blaženi David jur za života.

Blažena Ida od Nivellesa († 1231). Iz ljubavi prema presv. Oltarskomu sakramentu stupila je u jedan nimški kloštar. Kad nije znala nimški, razgovarala se je najveć s Bogom. Nje

čistoća, skromnost i vedrina biše tako velika, da je uza nju i bez razgovora svaki postao veseliji i oduševljeniji za čistoću. Trapljenja je primila s veseljem kao poslanike Božje. U vezi s presv. Oltarskim Sakramentom imala je brojna skazanja. Bila je kći one dobe, kad su sveci, kao sv. Bernard, sv. Gertrud, sv. Franjo Asiški otvorili put k dibokoj ličnoj ljubavi prema Srcu Jezuševomu i prema Euharistiji.

Sveta Wilburga († 1289). Ljeta 1248. hodočastila je u Španjolsko k grobu sv. Jakova (Santiago di Compostela). Zatim se je zatvorila u blizini Sv. Florijana u Gornjoj Austriji u jednu celu, ku je u 40 ljeti samo jednoč ostavila prilikom posjeta kralja Rudolfa. Živila je jako oštro. Bog joj je dao izvanredne milosti prorokovanja.

12. DECEMBAR:

Sveti Vicelin biškup (1090—1154)

U osobi sv. Vicelina, apoštola krajine Holstein, imamo pred sobom pravu povjesnu ličnost. Vicelin, Wetzel ili Wizo (ime dojde od riči „weise" = mudar) rodjen je 1090. u Hamelnu na rijeki Weser. Početkom biše učitelj kod jedne plemenite obitelji. Videći svoju neznanost otajno projde na kaptolsku školu u Paderborn. Odanle dospene za učitelja u kaptolsku školu u Bremu, kade jako oštro živi. Još uvijek nije zadovoljan sa svojim znanjem, zato ide na tri ljeta u Francusku, da onde usavrši svoje bogoslovsko znanje. Velik upliv ima na njega sv. Norbert, utemeljitelj reda premonstratejcev (svetak 6. junija).

1126. pošalje ga Adalbero, nadbiškup Breme, da misionira poganske Vagre ili Vende, ki su stanovali u današnjem Holsteinu. Odsle Vicelin njim posveti cijeli svoj život. Ali zbog različnih nemirov misioniranje teško napreduje. Vicelin dojde većkrat u veliku stisku, a još i u životnu pogibeo. Onda mora

pobignuti, ili se mora sa svojim svećeniki skupa shranjati. Vindar ostaje žilavo na svojem mjestu, iako ne more dokazati velikoga uspjeha.

Nedaleko od Lübecka utemelji dva kloštre za augustinske kanonike, grad Segeberg za obrambu misionarov i već crikav, ke se do danas zovu Vicelin-crikve. 1138. kralj Vagrov napade Lübeck i poumara mnoge kršćane. Kao osveta (fantenje) slijedi nesrićni križarski boj, ki podjarmi stanovnike Holsteina, ali istu dob do temelja izniči misionsko djelo sv. Vicelina.

Vicelin je kasnije posvećen za biškupa od Oldenburga, da ovakovom punomoću nastavlja svoje misionsko djelo. Ali još samo tri ljeta more prodikovati. Onda ga udri kaplja. Dvi ljeta je uz teške muke prikovan k postelji. Umre 12. decembra 1154.

Relikvije sv. Vicelina čuvale su se pod glavnim oltarom crikve u Bordesholmu. Po reformaciji su odstranjene. Ali novije ga i lutori sve već poštuju kao apoštola Holsteina ter sve već crikav imenuju po njem. Slikaju ga rado s crikvom u desnoj ruki, ku podupira livom. U tom se izrazi nekako človičja nedostatnost. Sv. Vicelin nije imao mnogo uspjeha za života. Ali izdržao je na svojem mjestu i tako postao apoštol Holsteina. Izdržimo i mi na onom mjestu, kamo nas Bog postavi.

Rimska knjiga mučenikov na ov dan spominja slijedeće svece:

1. U Aleksandriji su pretrpili mučeničtvo pod cesarom Decijem: **sv. Epimah i Aleksander,** divica **Amonarija,** sv. **Merkurija, Dionizija** i još jedna **Amonarija.** Od ovih je divica Amonarija pretrpila strašno mučenje. Ostalim trim ženam dao je sudac odmah glavu odrubiti, ar kako knjiga piše „nije mogao podnositi, da su žene jače od njega."
2. U Rimu mučenik **Sinezije.** Bio je lektor ili štitelj pod papom Sikstom II. (257—258). Svojom apoštolskom gorljivošću zadobio je mnoge za Kristuša. Zato mu je dao car Aurelijan odsići glavu.
3. Mučeniki **Hermogen, Donat** i njevi 22 drugi.
4. U Trieru su pretrpili mučeničtvo pod Dioklecijanom **Maksencije** (Većeslav), **Konstancije, Krescencije** i **Justin.**

13. DECEMBAR:

Sveta Lucija divica i mučenica († 305?)

Med sveci i sveticami spominja se u kanonu sv. maše po pretvorbi i sv. Lucija. Ona se je rodila u Sirakuzi na Siciliji, kade je uz novo svetišće plačuće Madone glasovita i prastara bazilika sv. Lucije.

(Pisac ovih redov je na putu iz Sv. Zemlje mogao pohoditi i Sirakuzu pak je u baziliki sv. Lucije velikim uživanjem poslušao laičnoga brata franjevca, ki je živo i slikovito, takorekuć rukami i nogami, predstavljao nam hodočasnikom život sv. Lucije.)

Kao kod mnogih drugih svecev, tako je i kod sv. Lucije skupa spleteno mnogo legendarnoga. Ali to nikako ne znači, da je nje cijeli život izmišljen i da se od nje ne bi mogli puno svega dobroga naučiti polag riči, ke joj tradicija u usta meće.

Lucija je bila kći plemenitoga bogatoga oca, ki je zaran umro. Nje mati je trpila uslijed tečenja krvi i zaman je poiskala različne liječnike, nisu ju mogli ozdraviti. Konačno su hodočastile mati i kći na grob sv. Agate mučenice u Kataniju, ka leži oko 80 km na sjever od Sirakuze. Po legendi skazala se je ovde Luciji sv. Agata i joj rekla: „Zač moje zagovaranje iščeš za ozdravljenje tvoje majke, kad znaš ti sama to zaslužno zadobiti od Boga. Tvoja vjera joj je pomogla i ona je jur ozdravila, ar si ti svojim divojačtvom pripravila u sebi drago prebivališće Gospodinu. I kako je Kristuš po meni proslavio Kataniju, tako će po tebi uzvišiti Sirakuzu.“

Lucijina mati je zaista ozdravila. Vrijeda zatim izjavila je Lucija svojoj majki, da si je Jezuša izibrala za zaručnjaka i zato hoće svoje imanje razdiliti siromahom. Mati je svitovala, neka po smrti ostavi svoje imanje ubogim. Ali Lucija mudro odgovori: „Onda bih im je samo zato ostavila, kad si je ne morem sobom zeti u vječnost. Pak ako si kanimo svititi, onda pred sobom nosimo svitiljku, a ne za našim hrptom. Tako moraju i naša dobra djela svititi pred nami na putu u vječni život.“

Još pokojni otac obećao je Luciju jednomu mladiću za zaručnju. Kad je ov dočuo, da Lucija svoje imanje rasprudjuje siromahom, najavio ju je gradonačelniku, da je kršćanka. Načelnik je potribovao od Lucije, da alduje bolvanom. Ali ona je odgovorila: „Ja samo jednoga Boga poznam: Stvoritelja neba i zemlje. Njemu je najdraži aldov, ako podupiramo sirote i udovice. Ja sam sve dala siromahom. Sada ću i sebe rado aldovati Gospodinu.“

Kad joj je načelnik prepovidao, da govori, odvrati ona: „Rič Gospodinova ne smi zatišati. Ja sam službenica Božja i Gospodin je rekao, da će njegov duh govoriti iz Njegovih vjernikov pred sudstvom.“

Načelnik ju počne osmihavati: „Duh Božji bi bio u tebi?“ Ona hrabro odgovori: „Kad čisto živim, je tijelo moje stan Duha Svetoga.“ Razljućen pogan joj se zagrozi: „Dat ću te otprimiti u stan bludnic, da ti bude oskrunjena čistoća i onda će te ostaviti tvoj sveti Duh!“ Mudra divica odvrati: „Ako mi silom daš zeti čistoću, ne ću biti na duši oskrunjena, nego će biti dvostruka moja koruna na nebesi. Ar grih je samo ono ča človik učini slobodnom voljom. Na to ju hoće dat sudac otprimiti u stan bludnic. Ali zaman je bila sva sila. Nisu ju mogli ganuti s mjesta. Jedni su počeli kričati, da je čarobnjača i da stoji u vezi sa zlimi duhi. A drugi su rekli: kako bi mogla stati u vezi sa zlimi duhi, kad se ne da ganuti tamo, kamo zli duhi vuču ljude. A neki su jur priznavali: velik je Bog kršćanov.

To je još jače raspalilo suca. Dao je poljati sveticu uljem i smolom ter ju zapaliti. Ali oganj je nije oskrunio. Usred ognja ostala je neoskrunjena kao cvatuća protulićna roža. Na to je sudac zgrabio meč i prebol s njim divici vrat. I tako je sv. Lucija k koruni divojačtva pridobila i korunu mučeničtva. Umrla je 13. decembra 305. ljeta. Nje relikvije su dospile kasnije u Veneciju.

Sv. Lucija je ne nek za divojačtvo i za hrabru vjeru sjajan pretkip, nego i za vježbanje milostinje. S darovanjem milostinje ne čekajmo duga ljeta, znamda do smrti, nego darujmo čim prije, čim obiljnije i svagdar veselim srcem, ar veseloga darovatelja ljubi Bog.

Sveta Odilija divica († oko 720)

Siloviti elsaski knez Etiho imao je veliku tugu: ljeta dugo je zaman čekao na potomca. Konačno mu je njegova žena porodila jednu divičicu. Ali kad se je ispostavilo, da je mala kćerka slipa, dao ju je u svojem jadu sprognati iz svojega grada Hohenburga. Malu su odgojivale koludrice u jednom kloštru i kad ona nije imala sriće okusiti očevu i majčinu ljubav, razgrijala se je u nje srcu za toliko već ljubav prema Bogu. Kad ju je sv. Erhard biškup (svetak 8. jan.) u 15. ljetu života pokrstio, godalo se je polag legende čudo: Odilija je sproglедala i kad je zaobličila neizbrojene boje (farbe) oko sebe, mislila je početkom, da je jur u nebu. Stoprv zatim je spoznala, da joj je pri sv. krstu darovan vid očiju. Doznavši mati Odilije za čudo, poslala je sina, ki joj se je rodio ljeto dan po porodu Odilije, da ide po sestru svoju i neka ju dopelja pred oca. Kad ov sin Hugo stupi s Odilijom pred iznenadjenoga oca, ov pomisli najzad na najveće razočaranje svoga života, na porod slipe kćere i razljuti se tako strašno, da mečem udri sina i ov pred njegovimi nogami izdahne dušu. Sada otac krivi Odiliju za smrt jedinoga sina. Sprogna ju med službene. Odilija samo iz daleka more viditi svojega oca.

Ali konačno knez Etiho ipak spozna, bolje je imati od kćere potomstva, neg da dojde njegova kneževina u sasma tudje ruke. Zato podigne zahićenu kćer opet u svoj dvor sazove najplemenitije mladiće, od kih bi si morala Odilija izibrati zaručnjaka. No ona je jur davno dolučila, da će se posvetiti Bogu i zato pobigne iz očevoga grada. Blizu današnjega St. Ottiliena u Schwarzwaldu shranja se u jednoj špilji, da ju očevi hahari ne bi mogli uloviti. Konačno spozna nesrićni otac svoju krivicu, pozove najzad kćer, preda joj grad Hohenburg, koga ona pretvori u kloštar. Danas se zove nekadašnji Hohenburg Odilienberg, kamo hodočastu mnogi hodočasniki.

Nauk: vid očiju je jedan od najvećih naravnih vridnosti. Nismo mi dobili u sv. krstu za mnogo veće nadnaravne dare?

Sveti Jodok († 669). Ishadjao je iz plemenite keltske obitelji. Istu dob kot njegov brat, knez Judikael, odlučio je, da će svoj

život posvetiti Bogu. Pridružio se je k hodočasnikom, ki su išli u Rim. Putem se je u njem zbudila želja, da ostane med brigi u sjevernoj Francuskoj i onde živi kao pustenik. Ali grof Haimo ga najde i prosi ga, da dojde u njegov dvor, kade još bolje more služiti Bogu. Jodok upotribi vrime, da završi bogoslovske nauke i primi zaredjenje za svećenika. Po 7 ljet službe kod grofa Haimo opet ide za pustenika, ar ne more podnositi veliko poštovanje, ko mu udilu u grofovskom dvoru radi njegove svetosti. No svića se ne da postaviti pod kabao. I med gorami ga najdu stanovniki okolice ter ga pohadjaju, da prosu od njega savjet (tanač) u svoji različni posli. Da se bude mogao bolje posvetiti molitvi i razmišljavanju, ide još diblje med brige. Ovde izgradi malu kapelu u čast sv. Martina. Jednoč pri lovu tamo zabludi grof Haimo. Jur skoro odnemoća od žaje i glada, kad ga Jodok najde. Grof Haimo iz zahvalnosti namjesto male kapele postavi veliku crikvu na slavu sv. Martina.

665. zbudi se u Jodoku opet želja, da hodočasti u Rim k grobom sv. apoštolov. Papa Vitalin primi ga velikim poštovanjem i daruje mu različne relikvije. Po povratku živi još četira ljeta med svojimi učeniki, kih broj je u zadnji ljeti stalno rasao. Bog ga je jur za života počastio brojnimi čudesi. Umro je 13. decembra 669.

14. DECEMBAR:

Sveti Spiridion (Dušan) nadbiškup († oko 348)

Rodio se je na otoku Cipru od siromašnih roditeljev. Bio je pastir ovac i koz, ali jur onda peldodavno pobožan. Po volji svojih roditeljev oženio se je za poštenu kršćansku divojku, s kom je imao i dice. Ali kasnije su živili kao brat i sestra. Zbog velike svetosti odibrali su ga za nadbiškupa u Tremithunt. Tada mu već nije živila žena. Rado je pomagao siromahom.

Novce je držao na otvorenom mjestu i svaki si je mogao posuditi, koliko je hotio. Pri tom se je godalo večkrat čudo, kad ga je hotio gdo vkaniti. Na koncilu u Niceji branio je i on protiv Arija vjeru u božanstvo Kristuševo. Njegove proste riči načinile su velik utisak i na veleučene filozofe. Po njegovoj smrti dospile su njegove relikvije u Carigrad, a odanle prije pada Konstantinopela na otok Korfu.

Blaženi Bertold od Regensburga († 1272)

Na vrhu sridnjega vijeka razvila su se različna socijalna krivovjerstva, ka su potkapala vjerski i ćudoredni život Evrope.K tomu je došao u 13. vijeku napadaj Tatarov na Evropu. Pustošenje Tatarov, ko je doprlo do Jadrana, ostavilo je i u našoj domovini za sobom vjersku i moralnu razuzdanost. Duhovna reforma bila je jako potribna.

Na sriću su nastupili u 13. vijeku dva novi duhovni redi: dominikanci i franjevci. Oni su svojim prodikovanjem, a još već uzornim životom, držanjem evandjeljskih savjetov, osobito u ljubavi prema uboštvu, ublažili socijalne probleme, ojačali vjeru i zdizali moralni život.

Franjevci su se brzo raširili i u Nimškoj, kamo je presadio red sv. Franje Asiškoga Cezar od Speyera. On je poslao 1221. u Regensburg brata Jožefa od Trevize s trimi daljnjimi brati. Ovde se je odgojio najveći nimški prodikač sridnjega vijeka, blaženi Bertold. Najprije je prodikovao u Bavarskoj. Ali 1254. ljeta proširi svoje prodikovanje na Švicarsku, na Elsas i do sjeverne pokrajine Rajne. Svagde je imao velik uspjeh. Crikve su bile premale za njegovo slušateljstvo. Po suvremenom svidočanstvu poslušalo ga je mnogokrat 50.000, a još i 100.000 ljudi. Postavit su mu htili visoku prodikaonicu, zvrhu ke je još više prhatala zastava, ka je kazala, od ke strani puše vjetar. Ovako su se mogli slušaoci na onu stran postaviti, odakle su ga bolje čuli.

1252. je prodikovao u Češkoj, 1257. u Sileziji, a 1262. u Madjarskoj. Ovde su pravoda tumači prevadjali njegovu prodiku.

Ali jur njegov ognjen govor je imao isto tako velik upliv kao kasnije prodikovanje franjevca sv. Ivana Kapistrana.

1263. ljeta naloži mu papa Urban IV. zadaću, da poziva evropejske narode na novi krstaški (križarski) boj. To je bila velika, teška i nezahvalna zadaća. U društvu sv. Alberta Velikoga pohadjao je cijelu Nimšku, Švicarsku i istočnu Francusku. Ovde se je upoznao i s francuskim kraljem sv. Ludovikom IX., s kim je ostao u užem prijateljstvu.

Prodikovanje brata Bertolda imalo je čudakrat osobito lip uspjeh u obraćanju tvrdokornih grišnikov. A još i čudesa su se znala godati u vezi s njegovimi prodikami.

Umro je 14. decembra 1272. Pokopan je u kapeli sv. Onofrija u crikvi franjevcev u Regensburgu. Njegov grob su rado pohadjali hodočasniki i iz naše domovine.

Nauk. Vjera dojde od poslušanja, piše sv. Pavao apoštol. Zato je prodika jako važna za očuvanje naše vjere i za naše zveličenje, ali i za nadvladanje vjerske i moralne razuzdanosti naše dobe. Poslušajmo rado prodike i u dobi televizije, kad raste broj onih, ki volu gledati (grubno rečeno: zivati), nego li poslušati.

Bl. Konrad iz Offide († 1306). Bio je u sridnjoj Italiji franjevac-kuhar i sakupljač milostinje. Kasnije zaredjen za svećenika bio je dobar prodikač i branitelj redovničkoga siromaštva, Pokopan je u Perugiji.

Sv. Nikazije biškup († 407). Bio je natpastir Reimsa i onde dao izgraditi katedralu. Sa svojom sestrom i drugimi kršćani pretrpio je mučeničtvo pod Vandali.

15. DECEMBAR:

Sveta Kristijana divica

Iz jednoga boja, ne zna se odakle, dovukao je poganski kralj Mirijan mnogo kršćanskih robov u današnju Georgiju. Med njimi je bila i jedna divojka. Kad su ju pitali, kako se zove, odvratila je: Kristijana, ča znači kršćanska.

Kristijana je dospila u stan jednoga bogatijega človika za ropkinju. Nje sudbina je bila jako teška. Od ranoga jutra do kasne noći morala je upravljati najteže posle, pri tom podnašati mržnju i zlostavljanja. Najstrašnije ju je trapilo škuro poganstvo. Stanovniki te krajine klanjali su se Omuzdu, bolvanu ognja. Svoje mrtvace izložili su na visoke turme na žeralo velikih zgrabežljivih ptic.

Početkom hotila je Kristijana pobignuti. Ali onda se je u nje plemenitom srcu zbudila velika sućut prema ovomu ljudstvu, ko nije poznavalo prave vjere. Odsle je podano na se zela sva trapljenja, ka je s mnogimi molitvami skupa ofrovala Bogu za povraćenje ovoga poganskoga naroda.

Ali kako bi mogla jedna uboga ropkinja preminiti mišljenje jednoga naroda? Nij li ona bila poslidnja i najzavrženija još i u stanu svojega gospodara?

Jednoga dana dotekla je u stan jedna žena s teško bolesnim ditetem na ruka kričeći: „Moje dite će umrit! Moje dite će umrit! Pomozite mi!"

„Ti sama moreš viditi, da je tvoje dite na smrt odsudjeno", odgovorio joj je mrzlo gospodar. „Odnesi dite čim prije na turam mrtvih."

„Ne, ne! Ja ne dam svojega diteta zgrabežljivim jastrebom (Geier) na žeralo! Ne će se nitko smilovati meni!?"

Ovako je jaukala nesrićna žena. To je ganulo srce Kristijane. Pomolila se je Jezušu u vrućoj, gorljivoj molitivi, da On ozdravi dite. I nut čudo se je godalo. U blijedo lice diteta povratila se je opet zdrava rumena boja i ono se je počelo posmihovati svojoj majki, ka je klicala od radosti:

„Moje dite je opet zdravo! Moje dite je ozdravilo!"

Brzo se je raširio glas po stanu i po varošu, da Kristijana

zna vračiti. Ali ona je odbila svaku hvalu. Stalno je ponavljala: „Ne ja sam izvračila dite, nego moj Bog, Jezuš Kristuš."

Nešto kasnije obetežali su teško mati i sin kralja Mirijana. Ni najbolji vračitelji nisu znali pomoć. Negdo je spomenuo kršćansku ropkinju. Pozvali su ju u kraljevski dvor. Ali ona se je bojala tamo pojti. Zbog bolesnih ju nisu htili siliti, da dojde u kraljevski dvor i zato su betežne donesli k njoj. Bog je opet čudno ozdravio na molitvu pobožne divice i bolesnu majku i betežnoga sina. Kristijana je i sada odbila svaku nagradu, ali prosila je i kralja, da moli k Jezušu Kristušu.

Po nekom času dao se je pokrstiti kralj i vas njegov dvor. Za povrnenje naroda prosio je kralj Mirijan od cesara Konstantina Velikoga misionare, ki su pokrstili cio narod.

Sveti Valerijan biškup († 460). Bio je biškup u Afriki i jur 80 ljet star, kad je arijanski kralj Vandalov, Genserik, od njega potribovao svete knjige i crikvene svete posude. Starac toga nije htio učiniti, zato je bio sprognan iz svoga stana i varoša i nigdo ga nije smio primiti u svoj stan. Morao se je uzdržavati pod slobodnim nebom, dokle ga smrt nije otkupila od progonstva.

Sveti Irenej mučenik († 258). Pod cesarom Valerijanom pretrpio je u Rimu mučeničtvo s **Antonijem, Teodorom, Saturninom, Viktorom i daljnjimi 17 drugi skupa.**

16. DECEMBAR:

Sveti Euzebije biškup u Vercelli († 371)

Med najodlučnije muže 4. stoljeća broji crikveni pisac sv. Hilarije vercelskoga biškupa Euzebija, ki se je rodio oko 283. na otoku Sardiniji. Pokrstio ga je papa Silvester 309. ljeta. Kasnije je posvećen za duhovnika, a papa Julije I. (337—352) posveti ga za biškupa.

Bila je to doba arijanizma. Arijanci su tajali božanstvo Kristuševo. S njimi je držao i car Konstancije. Glavni borac protiv arijancev biše sv. Atanaz, patrijarka u Aleksandriji (svetak 2. maja). Na sinodi 355. u Milanu nastupi i biškup Euzebije protiv arijancev. Zato ga da poslati car Konstancije u sužanjstvo u Palestinu, kade mora mnogo trpiti od arijancev. Odanle dospene u Egipat. Kad 361. umre car Konstancije, ide k sv. Atanazu u Aleksandriju, zatim u Antiohiju, a 363. vrati se konačno u Vercelli. Ovde združi duhovnike na redovnički život, koga je iz blizine mogao upoznati u Palestini i Egiptu. Augustinci uz sv. Augustina njega poštuju za svojega utemeljitelja, kad je on jur prije sv. Augustina združio svećenike na redovnički život.

Nauk: Ča nam ide arijanizam danas sputa? Još i mnogo! I danas je puno onakovih, ki rado spoznavaju Kristuša za velikoga muža povijesti, ali taju Njegovo božanstvo. Kristuševo božanstvo valovati, za ovo božanstvo se boriti, za nje trpiti osmihavanje, a još i progonstvo, to je i danas velika zadaća svakoga pravovjernoga kršćana.

Sveta Adelhajda (Etelka) udovica († 999)

Nosila je kraljevsku i cesarsku korunu, vindar bi se bila jedva s njom minjala i najubogija žena, ar je u svojem životu morala mnogo teškoga podnositi.

Rodila se je 931. kao kći burgundskoga kralja Rudolfa II. Ali jur s 6 ljeti izgubi oca. S 16 ljeti oda se za Lotara II., kralja Italije. Tri ljeta živi u sričnom hištvu, kad nje muž naglo umre. Govori se, da ga je dao otrovati siloviti knez Berengar, ki potribuje od kraljice Adelhajde, da se oda za njegovoga sina Adalberta. Kad Adelhajda odbije ovu ponudu, dâ ju Berengar s nje kapelanom Martinom i službenkinjom Protom zatvoriti u jedan grad na Garda-jezeru. Berengar i njegova žena Vila zlostavljanjem pokusu slomiti suprotstavljanje kraljice Adelhajde. Vila ju još i za vlase vuče i nogom gazi. Ali po 4 miseci ugoda se Adelhajdi pomoću svoga vjernoga kapelana pobignuti. Ispred jadovitoga Berengara skloni se u grad

Kanosu. Odavle prosi nimškoga kralja Otona I. za pomoć. Oto oslobodi Adelhajdu i kad je njegova žena Edit pred ljeto danom umrla, zaprosi Adelhajdu, da mu bude žena. U Paviji svečuju vjenčanje na veliko veselje naroda, ki je jako poštovao kraljicu Adelhajdu. Berengar se još jednoč nadigne, ali ga Oto konačno pobije. No Adelhajda ne misli na osvetu (fantenje). Ona zlo dobrim vraća: dvi kćere kneza Berengara zame u svoj dvor i brižno je odgojiva.

Od nje dice umru joj prvi dva sini. Veliku pogibeo značu za nimški narod Ugri. Adelhajda je u Augsburgu i sa sv. biškupom Ulrikom skupa moli u augustu 955., kad Oto uz Augsburg na Lech-polju potuče Madjare i tim oslobodi Evropu od stalnoga pljačkanja (silovite kradnje) ovih divljih konjanikov.

Na Svićnicu 962. primi s mužem skupa u Rimu cesarsku korunu. Ali po ovom slavnom danu polako opet slijedu teška ljeta. Najprije umre cesara Otona I. brat i najbolji savjetnik, kölnski nadbiškup sv. Bruno (+ 965, svetak 11. oktobra). 966. sprohodu svoju kćer Matildu u kloštar, ča je takaj velik aldov za roditelje. 967. još moru diozeti pri korunjenju svoga sina Otona II. za rimskoga kralja, ki se 972. oženi za kći grčkoga cesara. Jur 973. postane Adelhajda po drugi put udovica i sada mora mnogo trpiti od svoje snahe Teofanije. Kad i drugi dvorniki optužuju Adelhajdu, da rasprudjuje cesarsko imanje na siromahe, sprogna Oto II. svoju majku iz cesarskoga dvora. Ovo je bio najbolniji udarac nje cijeloga žitka. Potegne se najzad u svoju domovinu Burgundiju, odakle turobno opaža, kako sina po redu biju različne nesriće. Konačno opat glasovitoga kloštra Cluny, sv. Majolus, opet pomiri sina s majkom. Ali jur 983. nenadijano umre Oto II. Njegova žena se zagrozi Adelhajdi, da će ju sprognati iz cijele carevine, tako da ne će imati mjesta, kamo bi si mogla nagnuti glavu. No nije prošlo ni misec dan i gizdavu snahu Teofaniju, udovicu Otona II., položili su takaj u grob.

Sada je morala na želju svih velikanov Adelhajda stati uz svojega maloga unuka, cesara Otona III., koga je odgojila pobožno. A kad je unuk odrasao mogla se je konačno najzad potegnuti u kloštar Selz u Elsasu, koga je ona sama utemeljila. Ovde je prelazila 16. decembra 999. u vječnu domovinu.

Nauk: ako je gdo postavan na više mjesto, to ne znači samo veću slavu, nego još više veću odgovornost, a kot život sv. Adelhajde kaže, i veća trapljenja. Ali ravno u nošnji križa je rasla ova mati kraljev i cesarov u različni kriposti, osobito u oprošćenju prema neprijateljem i u milosrdnoj ljubavi prema siromahom. Ni mi ne zdvojimo u nijednoj suprotivšćini, nego rastimo u ljubavi prema ubogim, a još i prema neprijateljem.

Sv. Albina divica i mučenica. Pretrpila je mučeničtvo pod Decijem oko ljeta 250. u varošiću Formio u Kampaniji.

Sv. Teofana je bila žena cara Leona VI. u Konstantinopelu i živila je jako pobožno. Umrla je 892. ljeta.

Blažena Marija od Andjelov (+ 1717). Rodila se je u Turinu iz grofovske obitelji. Stupila je u Karmel. Pretrpila je velika nutarnja trapljenja i vanjske boli, a uslijed toga dobila mnoge milosti. Bila je izvrsna odgojiteljica novicij i većkrat odibrana za prepostavnu.

17. DECEMBAR:

Sveta Olimpija udovica († 408)

Kad je morao sv. Ivan Zlatousni (27. jan.) ostaviti Konstantinopel i pojti u sužanjstvo, bili su uzrujani vjerniki skupaspravni u stolnu crikvu. Ali da ne nastane još veći nemir, lučio se je sv. Ivan samo od svojih duhovnikov i od glavne dijakonise Olimpije ter nje trih družic. Iz sužanjstva pisao je najveć pisam (17) ovoj svetoj udovici Olimpiji.

Gdo je bila ova sv. Olimpija? Ishadjala je iz jako preštimane obitelji. Nje djed je bio vojni ministar Konstantina Velikoga, a otac je imao takaj visoku službu u cesarskom dvoru. No Olimpija je zaran sirota postala. Odgojivala ju je pobožna rodjakinja Teodozija. S 18 ljeti oda se za varoškoga prefekta (načelnika) Nebridija. Na pir je hotio dojti i sv. Gregor Nazianz (svetak 9. maja), samo zbog bolesti nije došao.

Jur po 20 miseci srićnoga hištva postane Olimpija udovica. Cesar ju kani još jednoč odati za svojega rodjaka. Ali Olimpija hoće ostati udovica, da se posveti Bogu i siromahom. U jadu cesar imenuje nad nje veliko imanje jednoga skrbnika. Olimpija mu se ovako zahvali još i zato: „Ti si mi skazao veliku milost, o svitli cesare, kad si me izbavio brige za moje imanje. Da moja radost potpuna bude, daj sve moje imanje razdiliti Crikvi i ubogim, ar ja sam se jur gizdosti i hvale bojala, ako bi je podililа ja vlastitom rukom.“ Sada se je cesar sramovao i dao joj najzad imanje. A ona je heroičnom hrabrošću dilila milostinju siromahom.

Prem je bila još mlada udovica, primio ju je patrijarka Nektarije u crikvenu službu dijakonisov, da pomaže kod kršćenja žen i podvara bolesne. Tom prilikom darovala je 10.000 funat zlata i dva pute toliko srebra na dobre cilje. A na iste cilje je predala svoja imanja u okolici varoša kao i svoje tri palače u Konstantinopelu. Uz stolnu crikvu dala je graditi ženski samostan, u kom je vrijeda oko 250 žen služilo Bogu i Crikvi.

Kad je za Nektarijem slijedio sv. Ivan Zlatousni u službi carigradskoga patrijarke, predala se je Olimpija sasma duševnomu peljanju ovoga velikoga sveca. On ju je zvanaredno visoko cijenio zbog nje gorljivosti u postu, u pokori i milostinji. Davao joj je dobre savjete, ovako naprimjer: „Hvalim Tvoju dobru volju, ali potribno je, da mudrije diliš milostinju. Ar ako onakove podupiraš, kim to nije potribno, onda u morje bacaš svoje imanje.“

Olimpija je bila jako zahvalna svetomu patrijarki i rado bi mu bila stalno služila. Ali on je od nje primio samo jednu uslugu: budući da je bio bolestan na želucu, kuhala mu je ona zgodno jilo.

Veliko trapljenje je bilo za nju, kad je morao pojti sv. Ivan zbog carice Eudoksije u sužanjstvo. Jedva je otprimljen sveti patrijarka, zgorila je stolna crikva. Zbog ognja postavili su i Olimpiju pred sudstvo. Ona je mogla ponosno odgovoriti prefektu: „Nije moja pravica ničiti crikve ognjem. Ja sam svoje imanje upotribila dosle samo za gradnju, a ne za rušenje crikav.“ Sudac je dao vindar i nju poslati u sužanjstvo u Nikomediju. Ona se je i u tudjini trsila oblažiti tešku sudbinu svo-

jega duhovnoga oca, ki je trpio za mnogo teže sužanjstvo. A i on ju je batrio. Ovako joj piše: „Samo jedna stvar je teška i strašna, naime grih; sve drugo je šala, bilo to zasidanje, neprijateljstva, prevare, kletve, tužbe ili bar ko drugo zlo ovoga svita. Ar sve ovo je vrimenito i prolazno, tiče se smrtnoga tijela i ne more naškoditi budnoj duši. Ča se dakle plašiš onoga, ča je vrimenito i ča oteče kao potok?" — „Kad podnašaš muku, ufaj se na veliku plaću. Ar plaća se primi ne samo za dobra djela nego i za pretrpljeno zlo. Ako prispodobimo kripost i nevolju, vidit ćemo, da nije samo kriposti odredjena velika plaća ne go i nevolji, ka je kadkada još veća... Ovo je narav nevolje: kad se namiri na jaku dušu, ova postaje još jača... Kot oganj čisti zlato, tako i nevolja pozlaćuje duše." Ove riči neka budu nauk i za naš žitak.

Sv. Lazar biškup. Sv. Ivan u 11. poglavlju svoga evandjelja popiše bolest, smrt i goristanje Lazara, brata Marije i Marte. Od njega doznamo, kako rado se je Gospodin Jezuš uzdržavao u Lazarovom stanu u Betaniji. Kad Židovi vidu Jezušev plač kod Lazarovaga groba, velu i sami: „Glejte, kako ga je ljubio!" Ovom prilikom reče Jezuš Marti: „Ja sam goristanje i žitak; ki vjeruje va me, ako i umre, živit će; i nijedan, ki živi i vjeruje va me, ne će umriti na vijeke!" Ovako je s goristanjem Lazarovim, pravoda još jače i u prvom redu s goristanjem Jezuševim, skupa spojena najvažnija i najzmožnija istina naše vjere, naime da ćemo se i mi goristati na žitak vječni.

Iz evandjelja sv. Ivana poznato je i to, da su Židovi kanili umoriti i Lazara. Zato je vjerojatno, da su braća Lazar, Marija i Marta morali pobignuti iz Betanije, kade se do danas kaže prazan grob Lazarov. Polag legende bili bi došli u južnu Francusku, kade bi bio Lazar biškup varoša Marseille-a. Lako je ova legenda nastala uslijed jednoga južnofrancuskoga biškupa, ki se je zvao takaj Lazar. Sv. Lazara poštuju grobari kao svoga patrona.

Sv. Šturmi opat († 779). Bio je bavarskoga podrijekla i jedan od učenikov sv. Bonifaca, apoštola Germanije. Bonifac je poslao mladića u opatiju Fritzlar k sv. Wigbertu opatu

(svetak 13. aug.). Po zaredjenju za duhovnika pomagao je sv. Bonifacu u misionaranju Nimac. Ali kad je Bonifac vidio kod svojega učenika želju za pusteničkim i redovničkim životom, dopustio mu je, da sa svojimi drugi skupa utemelji novi kloštar. Šturmi je novu opatiju postavio na onom mjestu, kade stoji danas varoš Fulda. Da nova opatija čim točnije i vjernije živi po reguli sv. Benedikta, išao je Šturmi benediktinski život proučavati u Montecassino, kade je sâm sv. Benedikt utemeljio kloštar. Fulda je pak nastala središće misioniranja nimških plemenov. Onde je pokopan i sv. Bonifac. Ali ravno zbog mrtvih ostankov sv. Bonifaca i zbog drugih uzrokov dospio je opat Šturmi u konflikt s mainzkim biškupom Lulom. Neko vrime je morao pojti još i u sužanjstvo na potribovanje kralja Pipina. Ali onda se je opet smio vratiti u Fuldu, kade je i umro 17. dec. 779.

Sveta Vivina divica (+ 1170). Ishadjala je iz plemenite belgiške obitelji. Radi lipote zaprosili su ju mnogi plemići, ali ona se je hotila posvetiti Bogu. U blizini Brüssela utemeljila je kloštar za benediktinke.

Sv. Bega (+ 695). Bila je kći kralja Pipina starijega i žena Ansegisela, sina sv. Arnulfa, i mati Pipina mladjega, utemeljitelja kraljevske obitelji Karolingov. Po smrti svojega muža hodočastila je u Rim. Život je završila kao opatica jednoga kloštra u Andenne-u u Belgiji.

Blažena Jolanda (+ 1283). Bila je dominikanka u Marientalu (Luxemburg).

Sv. Jonila je bila službena. Mučeničtvo je pretrpila sa svojimi gospodari pod cesarom Markom Aurelom u Kapadociji (Mala Azija).

O — antifone. Sedam dan prije Badnjaka počnu se svaki dan u vešperi moliti ili pjevati takozvane O-antifone. Ovako se zovu, kad se počinju s usklikom „O". Svaka od ovih 7 antifonov dâ Spasitelju jedan naslov, koga najprije razloži, a onda slijedi prošnja „dojdi!", pak se izrazi čežnja za dolaskom Spasitelja.

Prva O-antifona (za 17. dec.): „O MUDROST, ka ishadjaš iz ust Svevišnjega i dosižeš od kraja do konca

ter zmožno i slatko rediš sve, dojdi i nauči nas na put mudrosti.“

Mudrost, Rič, Logos, ovo su izrazi ki se osobito tiču druge Božje Osobe. U zmožnoj višini nutarnjega života Božjega se počinju ove lipe antifone, ovi krasni zazivi, s kimi pozivamo Spasitelja k nam. Prvi naslov, koga udilimo pri tom vječnoj Riči Božjoj, je mudrost, ka ishadja iz ust Svevišnjega. Mudrost od početka do konca redi sve na ovom svitu. Ona to čini slatko, ne u silovitosti. Mudrost neka i nas rasviti, da svagda gledamo konac i pravi cilj našega života. Ar mudar je on človik, ki si sve najbolje uredi za blaženi konac, za vječno blaženstvo. Kad pred Božićem zazivamo Spasitelja, dá pride k nam, onda mislimo svagda ne nek na Božić ovoga ljeta, nego još već na on prilaz Jezušev, u kom će On po nas dojti, da nas primi u vječnu domovinu.

18. DECEMBAR:

Sveti Wunibald opat († 761)

Sv. Wunibald se je rodio u Angliji kao sin sestre sv. Bonifaca. Njegov brat sv. Willibald i sestra sv. Walburga bili su za mnogo živiji i agilniji neg Wunibald, ki je stupio u jedan benediktinski kloštar u Rimu. Ali kad sv. Bonifac na svojem 3. putu u Rimu 738. ljeta dozna, da je i njegov nećak Wunibald u Rimu, potegne ga van iz kloštarske tišine s ovimi riči: „Sad nije čas za tihi život u kloštru. Duhovski vihor ide kroz Nimšku. Kristuš išće muže, ki su pripravni rič Božju sijati u dobru novu zemlju. Ako na svaki način kaniš živiti kao redovnik, izgradi kloštar u nimškoj lozi. Onde su potribni Božji gradi, iz kih se širi duh vjere i ljubavi.“

Teškim srcem ostavi Wunibald obljubljeni Rim. Bonifac ga posveti za duhovnika i preda mu sedam crikav u Türingiji. Tri ljeta se bori Wunibald kao misionar, ali ovo djelo se

protivi njegovoj tihoj naturi. Ujac ga premjesti u Mainz. Nećak se trsi sve ispuniti, ča njegov biškup-ujac, apoštol Germanije, od njega potribuje. Ali tihomu redovniku činju se varoški gradjani, ki su rado pili dobru kapljicu vina, previše raspušćani. Sv. Willibald, biškup u Eichstättu (svetak 7. jul.), vidi teškoće svojega brata Wunibalda, zove ga k sebi i dâ mu nalog, neka u Heidenheimu gradi kloštar.

Pun sriće ide Wunibald na djelo. Sa svojimi drugi loze krči, močvare suši, polje obdjeluje i kloštar gradi. U kloštru se odgojivaju nimški dičaki, buduće pokoljenje, ko će nastaviti apoštolsko djelo sv. Bonifaca. Ali i divičicam bi bilo potribno školovanje. Zato Wunibald izgradi i ženski kloštar, na koga čelo pozove svoju sestru sv. Walburgu (svetak 25. febr.). Ovako je jedna cijela sveta obitelj posvetila svoje različne talente, da veliki nimški narod zadobene za Kristuša.

Pod starost imao je sv. opat Wunibald želju, da još jednoč hodočasti u Montecassino i da onde umre. Ali njegova bolest je tako brzo napredovala, da ga nisu mogli pustiti na ov teški put. Umro je 19. decembra 761., ali njegov svetak svečuje se u diecezi Eichstätt, ke patron je on, na 18. decembar.

Mi svi smo sveta obitelj Božja. I mi dostanemo različne talente od Boga. Jedan je živiji i agilniji, drugi opet tihiji. Ali svaki more služiti svojimi talenti u apoštolskom djelu Bogu i širenju kraljevstva Božjega.

Sv. Gracijan (Milutin) bio je poslan od pape Fabijana (236—250) za misionara u Galiju (Francusku) i po veliki uspjehi preuzeo je biškupsku službu u Tours-u, bio je dakle prethodnik sv. Martina. Za vrime Dioklecijana znao je mudro očuvati svoju črijedu od progonstva. Umro je oko 300. ljeta naravnom smrću.

Sv. Rufus i Zozimus († oko 70) slišu med one, ki su u Macedoniji po prodikovanju sv. Pavla počvrstili kršćanstvo. Sv. Polikarp je spominja u pismu stanovikom varoša Filipi.

Sv. Deziderije (+ oko 700) sin sv. Vaninga, benediktinac u Francuskoj (Fontanelle). Poštovali su ga zbog velikih kriposti.

Druga „O-antifona“: „O Adonai (Bože saveza), peljač naroda izraelskoga, ki si se skazao Mojzešu u gorućem grmu i dao mu

na brigu Sinaju zapovidi: pridi, protegni svoju ruku i otkupi nas!“ Kristuš je jur u Starom Zakonu peljač izibranoga naroda. Izrael je ravno zarad Kristuša izibran. On je s Ocem i Duhom Svetim skupa u gorućem grmu, u ognjenom stupu, ki je ispeljao Izrael iz Egipta. On je na brigu Sinai s Ocem i Duhom Svetim skupa proglasio desetere zapovidi. U Njem je naše otkupljenje. U Njem i s Njegovom pomoću moramo spuniti desetere Božje zapovidi, ke su na kratki ovako izrečene: ljubi Boga nad sve, a bližnjega kot samoga sebe! Kristuš Gospodin stalno na novo dojde k nam, da nas oslobodi od ropstva griha i otvori za ljubav k Bogu i bližnjemu i tako nas pripravlja i pelja k pravoj srići.

19. DECEMBAR:

Sveti Timotej i Maura († 305)

Timotej je bio u Egiptu lektor (štitelj), ki u crikvi šte Sveto Pismo. On je bio ravno tri tajedne oženjen, kad je izbuknulo progonstvo cesarov Dioklecijana i Maksimijana. Carski namjesnik je dao uhapsiti Timoteja i potribovao od njega, da prikaže aldov poganskim bogom. Timotej odgovori: „Duh Jezuša Kristuša stanuje u meni i zato ne ću aldovati!“ Namjesnik na to potribuje, da preda barem svete knjige na spalenje. Timotej opet odlučno odvrati: „Moje knjige su moja dica. Gdo će svoju dicu dati na smrt?“ Na to je dao cesarov činovnik Timoteja mučiti ognjenim željezom. Ali ni to nije slomilo hrabroga mučenika. Zato ga je dao za noge svezati na jedno drivo, a na vrat mu je dao obisiti težak kamen. Timotej je ipak podignuo oči na nebo i rekao: „Na nebu je Bog, ki će me osloboditi iz ove stiske“.

Tada je dao namjesnik dozvati Timotejinu mladu ženu, Mauru, da bi nje suze omekšale muževu stalnost. Potrešena od strašnih muk Timoteja počela se je plakati i svoga muža nagovarati, da barem za zliku prikaže aldov poganskim bolvanom. Ali Timotej je ozbiljno ukarao svoju mladu neskusenu ženu i razložio joj grih, na koga ga nagovara. Sada se je i ona skrušeno kajala ter izjavila, da će s mužem podnositi svaku muku za Gospodina Jezuša. To je tako razljutilo nemiloga činovnika, da je i nju dao strašno mučiti na svi kotrigi. Maura je s veseljem trpila znajući, da ovako more oprati svoju krivicu.

Konačno dâ carev namjesnik obadva obisiti na križ. Kad je Maura jur na križu visila, doteče k njoj nje majka, objami ju oko pasa i plačući ju nagovara, da ne žrtvuje svoj mladi život, ki je pun lipote. Mučenica odgovori: „Majka, lipu pratež požeru molji i svaka lipota na zemlji s vrimenom uvene. Ali vijenac Jezuša Kristuša nikada ne vene.“

Ove riči su najlipši nauk i za nas: za očuvanje vjere, za korunu vječnoga žitka vridno je na se zeti svaku muku i trapljenje. A onim, ki se ufaju u Boga, pomaže On i u smrtnoj borbi.

Blaženi papa Urban V. († 1370)

Pod uplivom francuskih kraljev preselili su se pape 1309. ljeta u južno-francuski varošić Avignon. Ovde odibere 20 kardinalov 1362. za nasljednika petoga avinjonskoga pape, Inocenta VI. (1352—1362) benediktinskoga opata Vilima iz kloštra sv. Viktora u Marseilju. On putuje uprav u papinom poslanstvu u Napulj, kad ga zastigne kod Rima vist, da je papa umro i da je on odibran za novoga papu. Vrati se u Avignon, kade ga posvetu za biškupa. Kao Urban V. mudro pelja Crikvu. Oštro i jednostavno živi. Svaki dan se spovi prije neg služi sv. mašu. Mnogo se posti. U mladji ljeti bio je sveučilišni profesor. I sada ljubi znanost. 1400 visokoškolarom plaća stroške školovanja. Reformira avinjonski papinski dvor. Njegov najzaslužniji čin je, da se na nagovaranje sv. Birgite i pjesnika Petrarke povrati 1367. u Rim. Ali 1370. nastane u Rimu buna i papa Urban V. vrati se opet u Avignon. Sv. Bir-

gita mu prorokuje, da će još isto ljeto umriti, ako ne ostane u Rimu. I tako se i goda. Vindar je umro u glasu svetosti. Papa Pijo IX. potvrdio je njegovo poštovanje kao blaženoga.

Nauk: i u najvišoj službi potribna je poniznost i pripravnost na primanje dobroga tanača. Papa Urban V. je uzor-pelda za skroman, ponizan život u postu i dilenju milostinje, premda je bio veleučan človik, ki je ljubio knjige i znanosti.

Sveta Pelagija, pokornica († 450)

Rodila se je u Antiohiji. Za Kristušev nauk čula je već kao dite, ali nisu ju pokrstili. U mladi ljeti razvila se je u njoj velika oholija. Bila je jako lipa. Mladi muži su bižali za njom i to joj se je jako svidjalo. Vrijeda su ju zapeljali u grih nečistoće. A ona je rado primala dare, da svoje tijelo kiti svilom, zlatom i dragocjenimi kameni.

U ono vrime držali su biškupi veće pokrajine u Antiohiji crikveno spravišće. Med njimi je bio i Nonus iz Heliopolisa iz Sirije. Njega su prosili, da prodikuje ljudstvu. Pri prodiki je mimo jahala oholo nakićena Pelagija sa svojimi veselimi grišnimi prijatelji. Biškup je postao u prodiki i zatim zdahnuo: „Bože moj, kad bi se mi tako za svoju neumreću dušu skrbili, kot se ova grišnica skrbi za svoje himbeno tijelo! O da bi nam toliko ležalo na tom, da se dopadamo Bogu, kako se ova zaslipljena divojka trsi, da se dopada mladićem. Kako teška odgovornost nas čeka pred Bogom!“ S ovim je i završio prodiku.

Doma je pobožni biškup dugo molio za grišnu divojku. Drugi dan je opet prodikovao i to o Sudnjem danu. Pelagija je došla iz znatiželjnosti. Ali milošća ju je ganula. Kad se je vratila domom, odhitila je od sebe svu oholiju i počela oplakivati svoje grihe.

Prosila je biškupa Nonusa za razgovor. Onda je očito valovala svoje grihe, kajala se za nje i prosila za sv. krst. Legenda povida, da je pri krstu zali duh glasno uočimetao biškupu, zač mu je zeo ovu vjernu ropkinju. Pelagija je po krstu raspro-

dala svoju skupocjenu pratež i sve druge dragocjenosti i pineze med siromahi razdilila. Živila je ubogo u oštroj pokori. Hodočastila je u Jeruzalem. Po peldi sv. Magdalene oplakivala je svoje grihe i umrla u glasu velike svetosti.

Nauk: kad bi se i mi već skrbili za svoju neumreću dušu nego li za tijelo, komu toliko ugadjamo! Milost Božja svaku dob poziva najzad i najveće grišnike na pravi put. Ali pokora je potribna za svakoga kršćana, ar prez pokore nigdo ne more razumiti skrovnost križa Kristuševoga.

Sv. Anastaz papa (399—401). Bio je po rodu Rimljan, ali njegovo ime je grčko i stoji u vezi s goristanjem. Peljao je samo kratak čas Crikvu Kristuševu par ljet prije neg su Goti 410. osvojili Rim.

Sv. Nemezij (spomenut na ov dan u molitveniku „Kruh nebeski“) živio je u Egiptu. Sv. Dionizije (svetak 2. dec.) spomene, da su Nemeziona najavili kod suca, da stoji u vezi s razbojniki. Optužba se je ispostavila za krivu. Ali kad je sudac doznao, da je Nemezije kršćan, dao ga je mučiti i osmrtiti.

Sv. Fausta (spomenuta takaj u molitveniku) imenovana je samo u životopisu svete Anastazije (svetak 25. dec.), ali budući da je ov životopis jače roman nego li povjesna istina, ne more se o Fausti ništa točnijega znati.

Sv. Thea (spomenuta na ov dan u kalendaru) poštuje se s mučenikom Meurisom skupa u varošu Gazi (na rubu Palestine), ali vjerojatno su pretrpili obadva na različne dane i u različnoj dobi mučeničtvo.

Blaženi Franjo Ksaver Mau, Dominik Vy, Tome De, Augustin Moi i Štefan Vinh, vietnamskih mučeniki († 1839). Nisu htili pogaziti propelo i zato su hićeni u tamnicu, kade su pokrstili 14 poganov. Konačno su umrli mučeničku smrt. Za blažene su proglašeni 1900. ljeta.

3. O-antifona: „O koren Jeseja, ki stojiš na zlamenje narodom, pred kim ćedu zamuknuti kralji i komu ćedu se klanjati pogani; pridi, da nas oslobodiš i ne kasni se duglje.“

Jese ili Isai biše otac Davidov. Iz njegovoga pokoljenja se

rodi Mesija, ča se izrazi u riči „koren Jeseja“. Ali Mesija nije samo za Izrael poslan nego za sve narode. Pred ovim Kraljem kraljev jednoč prije ili kašnje moraju zamuknuti svi kralji i cesari, je to Augustus, Nero ili Napoleon. Njemu se moraju klanjati svi narodi. To neka da našim molitvam i našemu apoštolskomu djelu misionski polet. Osobito pred Božićem neka gori u nami želja za pohodom Jezuševim. Neka On dojde na naše oslobodjenje ne samo u Božiću nego pred svim na koncu našega života.

20. DECEMBRA:

Sveti Filagonije († 323)

Na godišnjicu njegove smrti držao je sv. Ivan Zlatousni prodiku, ka ističe veliku svetost Filagonijevu, ki je bio duga ljeta odvjetnik u Antiohiji. Jako su ga poštovali zbog njegove pravičnosti. U svakom poslu biše mu pravilo sv. Evandjelje. Za sveto je držao pravo svakoga človika ne gledajući nikada na osobu ili na čije imanje. Svagda je ostao vjeran istini i nikad nije branio krivi posao. Siromahe je rado zastupao i besplatno pred sudom. Najveće veselje mu je bilo, kad je mogao pomiriti one, ki su se med sobom tužbovali.

Bio je oženjen, ali imao je nek jednu kćerku, ku je odgojivao jako brižno i pobožno. U svem je živio uzorno (peldodavno): u zvanju, u obitelji, u valovanju i širenju vjere Kristuševe.

Kad je 318. ljeta umro antiohijski biškup Vital, odibran je Filagonije jednoglasno za njegovoga naslijednika. Ponizno je na se zeo visoku službu i vršio ju apoštolskom gorljivošću. Hrabro i neustrašivo je podnosio buru progonstva za vrime cara Licinija. Kao dobar pastir je branio svoju črijedu od zgrabežljivoga vuka. Podupirao je slabe molitvom i pokorom dan i noć. Ako je ipak gdo otpao od vjere, nij se ljutio na

njega, nego mu je kazao pomilovanje. I kad se je ki otpadnik opet pokorio i vratio u krilo Crikve, primio ga je očinskom ljubavom.

Još nije prestalo Licinijevo progonstvo, nastala je nova borba s krivovjernim Arijem, ki je tajao božanstvo Kristuševo. Filagonije je bio jedan od glavnih borcev protiv arijanizma. On je svoje vjernike očuvao od krivovjerstva i zato ga sv. Ivan Zlatousni prispodobi gospodaru, ki je svoj vinograd dobro ogradio i brižno obdjelao. Umro je 20. decembra 323. ljeta.

Sv. Amon (v. Kruh nebeski) i njegovi tovaruši **Zeno, Ptolemej, Ingen** i **Teofil** bišu vojaki u Aleksandriji. Kad je jedan kršćan pri mučenju pred sucem počeo biti slab, hrabrili su ga različnimi zlamenji i znaki, nač se je nazočna žlojsa obrnula protiv njih. Postavni pred suca valovali su se za kršćane i po mučenju zadobili palmu mučeničtva.

Sv. Eugenije duhovnik pretrpio je sa **sv. Makarijom** skupa mučeničtvo pod Julijanom apostatom (otpadnikom) u Arabiji.

Sv. Dominik († 1073). Kao sin ubogih roditeljev bio je pastir u Španjolskoj. Bistar razum i pobožnost peljale su ga k svećeničkomu zvanju. Zatim je stupio u red benediktincev, postao opat kloštra Silos u Kastiliji. Obnovio je u svojoj opatiji redovnički život i učinio brojna čudesa. Po njegovoj smrti oslobodjeno je 300 ljudi na njegovo čudno zagovaranje iz saracenskoga ropstva. Sv. Dominik, utemeljitelj dominikancev dostao je po njem svoje ime.

Sv. Liberat (v. hrv. kalendar) pretrpio je sa sv. Bajulom mučeničtvo u Rimu.

Sv. Ignac biškup od Antiohije umro je na ov dan, ali svečuje se 1. februara.

4. O-antifona: „O ključ Davidov i žezlo stana Izraelovoga! Ti otvoriš i nigdo ne zatvori, a kad zatvoriš, nigdo ne otvori; pridi i ispeljaj iz uze ulovljenika, ki sidi u škurini i u sinju smrti.“

Kristuš je ključ, ki otvara sve tajne Staroga Zakona, ujednom zatvara Stari Savez. Njegov simbol je i šesterokutna zvijezda Davidova. On je za nas takaj ključ, ar nas je On

otkupio i tako nam otvorio nebesa. Pripravljajmo se na vrimeniti i vječni Božić u tom ufanju, da ćemo po milosti Kristuševoj dospiti iz škurine i sinja smrti u domovinu vječne svitlosti i vječnoga života.

21. DECEMBRA:

Sveti Tome apoštol

Od svih apoštolov goda se Tomi najveća nepravičnost. Njega naime obično držu za patrona nevjernih, dvojećih ljudi. Ali jur njegovo ime Didymus, po hrvatsku Dvojak, ne hoće značiti onoga, ki dvoji, nego hoće reći, da je imao sveti Tome naredno nam nepoznatoga brata (ili sestru?), s kim se je zajedno rodio. No za mnogo već kvari njegovu čast, da je on bio zadnji od apoštolov, ki je zvjerovao, da se je Kristuš od mrtvih goristao. Ipak moramo odmah na početku naglasiti: „Nevjera Tome je rodjena iz boli i je pretvorena u blagoslov." (Hophahn Otto: Die Apostel, Luzern 1946.) Ravno njega je upotribila Božja providnost, da nam dokaže: apoštoli nisu bili kakove stare babe, ke u svako čudo lako vjeruju, nego pravi muži, ki su samo ono zvjerovali, ča su vidili i pipali.
Obitelj Tome nam bliže nije poznata. Kasna legenda proglasila ga je iz nepoznatoga uzroka za arhitekta. Zato su ga slikali u sridnjem vijeku s uglomjerom (Winkelmaß) u ruki. **Ali zapravo je bio i on ribar.** Ne samostalan, kot Petar, Andrija, Ivan i Jakov, nego samo pomoćni djelač kod ribarenja. Med drugim bio je nazoči i kod čudnoga ribolova po goristanju (Iv. 21, 2). Naredno ishadja iz ubogije obitelji iz plemena Jude ili Izakara.

Prva tri evandjelja ga imenuju samo, kad zbroju apoštole. U redu apoštolov stoji on kod Mate na 8. mjestu, kod Marka i Luke na 7., a u Čini apoštolski i u kanonu sv. maše jur na 6. mjestu.

Sveti Ivan zabilježi dvi kraće izjave svetoga Tome i opširnije njegovo ponašanje po goristanju. Iz toga se more prilično ocrtati karakter Tome, ar čudakrat jedna gesta ili jedna rič uvadi cio karakter človika.

Polag toga morao je biti Tome melankoličan človik, muž teške, tugaljive nature, ki je rado premišljavao i borio se s teškimi problemi. U društvu apoštolov stoji prilično sâm. Andrija i Jakov imadu svoje ugledne brate Petra, odnosno Ivana. Bartol i Filip su dobri prijatelji, obadva muži vedre naravi. Mate je ugledan ili preštiman učan človik. Jakov mladji, Judaš Tadej, i Simon bišu bratići Jezuša. Tome stoji nekako sam i zato ćemo razumiti, da on po strašnom razočaranju Velikoga petka duglje simo-tamo bludi i nije nazoči, kad se goristali Jezuš prvi put skaže apoštolom.

Tome je naklonjen tomu, da škuro, pesimistično sudi. To kaže jur njegova prva rič, ku je zabilježio sv. Ivan (Iv. 11, 16). Kad se Jezuš gane zadnji put u Jeruzalem, da zbudi iz smrti Lazara, Tome reče, znajući za plane neprijateljev Jezuševih: „Hodmo i mi, da umremo s njim!"

Drugi put se javi sv. Tome pri Zadnjoj večeri. Jezuš govori o svojem odlasku i batri apoštole, da će im pripraviti kod Oca mjesto veselja i blaženstva. I kad Jezuš još završi: sad znate kamo idem i put poznate, iz Tome se bolno digne dvojenja puno teško pitanje: „Gospodine, ne znamo, kamo ideš i kako moremo put poznati?" Jezuš dâ Tomi najlipši odgovor: „Ja sam put i istina i život." Zahvalni moramo biti Tomi, da je svojim pitanjem iz Jezuša izazvao ove riči čudnovito dibokoga i neiscrpljivoga sadržaja. Ni drugi apoštoli onda pri Zadnjoj večeri još nisu pravo poznali puta. Oni su površnije prošli mimo ovih riči Jezuša. Tome diblje misli i jače trpi. Zato u svojem pitanju očituje svoju, od problemov poraskidanu dušu.

Najveć zanemarmetanja doneslo je Tomi to, da nij vjerovao apoštolom, kad mu povidaju, da se je Meštar od mrtvih goristao. Ali predstavimo si dobro ta položaj. Tome vas rastužen i razbit dojde u veselo društvo. On je tako presenećen, da te druge jedva drži za normalne. Ovim od radosti pijanim, ki se ponašaju kot dica ili žene na trgu, bi mogao on vjerovati?

On dakle previše tvrdo reagira: „Ako ne vidim na ruka njegovi zlamenje čavlov i ne vržem prsta svojega u mjesto čavlov, ne ću vjerovati!“

Vrijeda mu se spuni želja. Osmi dan po goristanju reče mu Jezuš: „Položi prst tvoj simo... (Iv 20, 27). Divno lip je ponizne vjere pun odgovor Tome: „Gospodin moj i Bog moj!“ A Jezuš uprav njemu izjavi važnu rič za svu budućnost: „Kad si me vidio, vjeruješ. Blaženi oni, ki nisu vidili, ipak vjeruju.“

Sveti Ivan je hotio s ovim završiti svoje evandjelje. To jasno kažu zadnji redi 20. poglavlja. Kašnje je još dodao nježno-ljubezljiv čudan ribolov na genezaretskom jezeru i predanje primata svetomu Petru.

O daljnjem životu svetoga Tome povida legenda, da je dospio do Indije i onde prodikovao evandjelje. Jur u prvoj polovici 3. stoljeća piše veliki crikveni pisac Origines, da je sv. Tomaš kao apoštol djelovao med Parti i Medi u Pereziji. Polag jedne ljubezne legende bio bi ovde našao i pokrstio i tri istočne mudrace, ki su pohodili Ditešce Jezuša.

Druga legenda povida, da bi si bili apoštoli pukanjem razdilili mjesta svojega apostolata. Tome bi bio spuknuo Indiju. Ali on se boji tamo putovati. Na to ga Božja providnost proda za roba. Trgovac, ki ga je kupio, proda ga u Indiji kralju Gundapharu za arhitekta. Kralj potribuje od njega, da mu gradi palaču. Ali Tome razdili njemu za gradnju predan novac ubogim. Kad kralj od njega potribuje račun, odgovori apoštol, da mu je milostinjom izgradio u nebu za mnogo lipšu palaču. Gundaphar ga hoće osmrtiti. Ali u snu mu se javi njegov mrtvi brat, ki mu svidoči i kaže, da mu je Tome zaista izgradio u nebu najlipšu palaču. Nato se da kralj sa svojim cijelim dvorom pokrstiti.

Ovo pravoda nije Sveto Pismo. U svi ovi legenda je mnogo izmišljenoga. Ali u zadnji desetljeći najdeni povjesni dokumenti svidoču, da je sveti apoštol Tome zaista dospio u Indiju i onde pretrpio mučeničku smrt. Do danas držu s Rimom združeni takozvani Tomas-kršćani (njihov broj je narasao u zadnji ljeti na 2,200.000) svetoga Tomu za njihovoga misionara i duhovnoga praoca.

Relikvije svetoga Tome su bile dugo u Edessi u Perziji.

Sveti Ivan Zlatousni imenuje u 4. stoljeću Edessu za mjesto, kade se čuvaju kosti svetoga Tome. Odanle dojdu relikvije 1258. na grčki otok Chios, a kašnje u talijanski varoš Ortona, kade se do danas poštuju.

Naslijedovanje: Svetoga Tomu moremo brojiti punim pravom med velike svece, med one, od kih se moremo mnogo učiti za naš žitak. Pred svim se učimo od njega vjeru. Znamda i mi nimamo lagak karakter. Morebit nas trapu i raskidaju nutrašnji problemi. U takovi nutrašnji stiska kade bi našli već razumivanja, hitriju pomoć i zagovaranje, neg kod onoga apoštola, ki je imao takaj tešku, kompliciranu naturu. Ako smo pak dostali vedru naturu, ne zanemar metajmo ni svetoga Tome, ni druge ljude tako teške naravi, nego cijenimo je znajuć, da teži plug diblje ore.

Sv. Temistokles mučenik († oko 250). Bio je pastir ovac u Maloj Aziji. Kad su kod njega iskali u Decijevom progonstvu jednoga kršćana, po imenu Dioskora, nij ga uvadio nego se je sam javio za kršćana. Odvukli su ga pred suca, ki ga je dao na različne načine mučiti i konačno osmrtiti.

Sv. Severin biškup nalazi se u poredici trierskih biškupov.

5. O-antifona: „O Ti ishod i blisk vječne svitline i sunce pravice; pridi i rasviti sve, ki sidu u škurini i u sinju smrti!“

Božić je sve bliže. Zora spasenja je ovde. Kristuš će dojti, ki je sunce pravice i ki rasviti svakoga človika. Kako neugodna je škurina. Mi ne smimo ljubiti škurinu nego svitlost Kristuševu. Zato i naša djela ne smu biti zla. Ki zlo činju, oni išću škurinu. Mi išćemo svitlost i žitak. Zato se vježbajmo stalno u dobri djeli. Onda se moremo ufati u Spasitelja, ki će nas kao sunce pravice ispeljati iz škurine i spasiti od smrti za žitak vječni.

22. DECEMBAR:

Sveta Franciska Cabrini (1850—1917)

Otac Cabrini je rado čitao svojoj obitelji zglasa iz misionskih časopisov. Franciska, ka je bila 13. dite svojih roditeljev, je jur za mlada tako obljubila misije, da je hotila pojti i sama u misijske zemlje kao sestra. Ali kad nije našla onakovih časnih sestar, ke idu u misije, izučila se je za učiteljicu. Nje duhovni otac upozna želju mlade učiteljice za redovničkim životom. Zato joj svituje, da stupi u jedan kloštar, u kom disciplina nije bila na višini. No druge koludrice doznaju, da bi morala ova novicija kasnije poboljšati njev kloštarski život i zato joj načinjaju velike poteškoće. Jur tri ljeta je Franciska u kloštru, ali još svenek ju ne obliču u redovničku pratež. Zatim slijedi novicijat, koga takaj razvlaču na tri ljeta. Konačno po šesti ljeti, još prije neg bi Franciska položila zagovor, crikvena oblast dâ zatvoriti kloštar.

U ovi šest ljeti doživila je Franciska mnoga poniženja. Ali ravno to ju je pripravilo za buduće zvanje. S 30 ljeti naime ona sama osnuje s družicami društvo misionskih sestar Srca Jezuševoga. Papa Leo XIII. osam ljet kasnije potvrdi prepise društva i prosi nove sestre, da bi preuzele brigu za talijanske iseljenike u Ameriki.

1889. ljeta Mati Franciska prvi put putuje u New York. Zatim je još 19 puti prebrodila morje. Proputovala je Argentinu, Chile, Panamu, Kaliforniju. Svagde postavlja bolnice, sirotske stane, zavode za stare ljude. Pohadja Talijane u bolnica i tamnica. Mnogo živi u Čikagi, kade ide još i u zloglasne četvrte, kamo se zbog banditov još ni policisti ne ufaju sami pojti. Ali ova slaba žena imala je hrabrosti za deset muži u sebi. Umrla je 77 ljet stara 22. 12. 1917. u Čikagi, kad je od nje osnovano društvo brojilo jur prik 2000 sestar. Za blaženu je proglašena 1938., a za svetu 1946.

Nauk: danas su skoro sva zvanja otvorena i za žene. Med drugimi otvorena su za nje i različna crikvena zvanja. U apostolatu su jur svenek igrale važnu ulogu žene. Život sv. Franciske Cabrini kaže, koliko more učiniti jedna žena, osobito ako nije sama, nego ako najde družice, s kimi skupa more mnogo dostignuti. Redovnički život dozvoli potpuno zalaganje za Boga i Njegovo kraljevstvo. Ali ima i takozvanih sekularnih ili svitskih društav, ka takaj mnogo učinju za apostolat. A isto je moguće uz druge okolnosti i onim, ki stoju u svitu i se moraju skrbiti za obitelj. U obitelji, na djelatnom mjestu svaki najde dosta mogućnosti za apostolat, koga temelj je pravoda svagdar molitva.

Blaženi Florentin Radewijns (1350—1400). Rodio se je u Nizozemskoj i bio je učenik Gereharda Groote, komu se pripišuje knjiga „Nasljedovanje Kristuševo“, ka je za Svetim Pismom najveć proširena knjiga. Tome Kempis, komu su kasnije pripsali knjigu, je ju samo predjelao. Florentin je osnovao u Deventeru takozvanu „braću skupnoga života“. Ovi redovniki su kasnije živili po reguli sv. Augustina i velike zasluge imali osobito u otpisanju knjig. Iz Holandije raširili su se na Belgiju, Francusku i Nimšku, ali su pod uplivom reformacije i 30-ljetnoga boja opet propali.

Tome Kempis je bio učenik bl. Florentina, koga on predstavlja kao osobitoga ljubitelja siromahov. Od riči bl. Florentina: „Gizdost oslipi človika na nutri, učini ga neukusnim, jezičavim i drskim. Gizdav človik ne pozna sebe, a druge zanemar meće. — Ljubi dare Božje kod svojega bližnjega, onda hte oni pripadati i tebi. — Pobožnost ništa drugo nije nego li čežnja duše za Bogom.“

Bl. Juta († 1136). Bila je benediktinka i odgojiteljica sv. Hildegarde.

Sv. Demeter je pretrpio u Ostiji kod Rima mučeničtvo s Honoratom i Florom.

Sv. Flavijan († 362) muž sv. Dafroze i otac sv. Bibijane i Demetrije. Bio je načelnik Rima. Njegov nasljednik u istoj službi dao ga je mučiti pod Julijanom apostatom, dao mu je udriti kmetski žig na čelo i poslao ga u sužanjstvo u Toskanu, kade je vrijeda umro uslijed svojih ran.

Sv. Zeno († 304). U Nikomediji je bio vojak. Kad se je smišio pri aldovu cara Dioklecijana poganskoj božici Ceres, dali su ga po valovanju kršćanske vjere mučiti. Konačno su mu odrubili glavu.

6. O-antifona: „O preželjno čekani kralj narodov, Ti nugaljni kamen, ki razlučeno združuješ: pridi i spasi človika, koga si stvorio iz zemlje!“

Svi vijeki i svi narodi željno su čekali spasenje i zdihavali za Spasiteljem. Još i veliki filozofi, kot Platon, zdihavaju za nepoznatim Bogom, komu su stanovniki Atena postavili još i oltar. Svi narodi se danas sve već združuju u jednu familiju. Na kom temelju bi se mogli bolje združiti u ljubavi, nego li na Kristušu, ki je nugaljni kamen i temelj bratinstva svih rasov i narodov. Molimo zato i djelajmo na tom, da se ostvari ovo bratinstvo na temelju ljubavi prema Kristušu, koga ljubimo i u svakom bližnjemu. Skažimo osobito pred Božićem i na Božić ljubav Jezušu u naši subrati i sestra.

23. DECEMBAR:

Sveta Viktorija (Vlatka) divica i mučenica († 249)

Za vrime Decijevoga progonstva pretrpila je u Rimu mučeničtvo sv. Viktorija. I nje život je kasnije nakićen legendami. Rodila se je u Tivoliju kod Rima.Bila je kršćanka. Ali roditelji su joj izibrali bogatoga poganskoga mladića iz Rima, Eugenija, za zaručnjaka. Viktorija je rekla svojim roditeljem, da je ona hotila svoje divojačtvo posvetiti Kristušu. No oni su ju umirili, da će i onda Bogu zaprijetno djelo učiniti, ako se oda za Eugenija ter ga zadobene za kršćansku vjeru.

Eugenije je imao jednoga prijatelja, po imenu Aurelija. Ov se je hotio ženiti za Viktorijinu prijateljicu Anatoliju. Ali Anatolija je takaj bila kršćanka i je hotila divica ostati. Zato je odbila pogana Aurelija. Aurelije je pak preko Eugenija prosio Viktoru, da bi ona posredovala za njega kod Anatolije. Viktorija je to i učinila. Pokusila je razložiti Anatoliji, da more Aurelija zadobiti za Kristuša, ako se oda za njega. Ali Anatolija joj je odvratila: prvič uopće nije sigurno, da će se

Aurelije povratiti. Muži naime prije vjenčanja puno svega obećaju, ča pak u hištvu ne ispunu. A zatim je Anatolija povidala Viktoriji svoju sanju, ku je imala, kad je prodala svoj nakit i pineze razdilila siromahom. U snu joj se je skazao Kristuš i joj pokazao, kako krasna dragocjena pratež je divojačtvo. Tim je Anatolija tako oduševila Viktoriju, da se je i ona opet odlučila za divojačtvo.

Zaručnjaki su pokusili slomiti njevu volju nagovaranjem, nagražanjem, a još i gladom. A kad je to sve bilo zaman, najavili su svoje zaručnje kod poganskoga suca, da su kršćanke. Ov je je dao mučiti, ali one su tako hrabro valovale vjeru, da su i druge zadobile za Kristuša. Konačno su zadobile korunu mučeničtva.

Nauk: sigurno je i hištvo i divojačtvo Bogu zaprijetan stališ. Pri tom je bez dvojbe poziv na divojačtvo velika milost, spodobna onomu evandjeljskomu dragocjenomu biseru (djundji), zbog koga jedan človik sve proda, samo da more posidati ta dragocjeni kinč. Ako je gdo dobio ovu veliku milost, neka ju s velikim veseljem primi. A roditelji i svi drugi zagrišili bi se teško, kad bi ove izibranike Božje razgovarali i najzad držali, da se posvetu Bogu. Ki opet dostane poziv na hištvo i on zadobene važno poslanstvo Božje. U obadvi stališi more človik Bogu služiti i visoku svetost dostignuti.

Blaženi Hartmann biškup (1090—1164)

Rodio se je u varošu Passau. 1122. zvao ga je solnogradski nadbiškup Konrad za domdekana, da organizira skupni život nadbiškupskoga kaptola. Kasnije je preuzeo spodobnu zadaću u kloštri augustinskih kanonikov u Chiemsee-u i u Klosterneuburgu, kamo ga je zvao Leopold sveti lj. 1133. Iz Klosterneuburga poslan je za biškupa u Brixen. U južnom Tirolu kod Brixena utemeljio je za augustince kloštar Neustift. Cesar Henrik IV. poštovao ga je jako. Umro je 23. 12. 1164. Njegovo poštovanje kao blaženoga potvrdio je 1784. papa Pijo VI.

Sveti Servul (sluga). Papa sv. Gregor Veliki opširno govori o njem u jednoj prodiki o strpljivosti. Servul je bio od ditinstva ukočen i morao je cijeli život ležati u postelji. Još ni do ust nije mogao zdignuti ruk. Podvarali su ga mati i brat. Kod crikve sv. Klementa u Rimu brao je kao prosjak milostinju i od toga, ča je dostao, darovao je vrli dio dalje drugim prosjakom. Čitati nije znao. Ipak si je kupio Sveto Pismo i prosio druge, da mu čitaju iz njega. Tako je vindar dobro poznavao Sv. Pismo. Kad je umirao, dozvao je druge stanovnike stana i prosio je, neka s njim pjevaju psalme. Čitav se je život vježbao u prepunoj mjeri u strpljivosti. Po njegovoj blaženoj smrti godala su se na njegovom grobu brojna čudesa.

Sv. Dagobert kralj († 679). Po smrti njegovoga oca Sigiberta III., kralja Austrazije (sjev. Francuske) poslali su ga kao malenoga dičaka u sužanjstvo u Irsku. S 24 ljeti vratio se je u domovinu kao kralj, ki je mnogo dobra učinio i osobito podupirao crikve i kloštre. Umorili su ga pri jednom lovu.

Blaženi Nikola Faktor (1520—2583). Otac mu je bio krojač, ki se je preselio iz Sicilije u Španjolsku. Sin nije imao zanimanja za očevo zvanje. Stupio je u red franjevcev i postao glasovit prodikač, odgojitelj novicijev i gvardijan po redu u različni kloštri. Stao je u prijateljskom odnosu s različnimi drugimi sveci, sa sv. Paskalom Baylon, sa sv. Ludovikom Bertrand i sv. Ivanom de Ribera. Umro je 23. decembra u Valenciji i imao triumfalan pokop. Španjolska inkvizicija gledala je sumnjičavo njegovu svetost i pokusila prepričiti, da se sprogovori blaženim. Za blaženoga je sprogovoren stoprv 200 ljet kasnije ljeta 1786. pod papom Pijom VI.

7. O-antifona: „O Emanuel, naš kralj i zakonodavatelj, Ti ufanje i čežnja narodov: pridi i spasi nas, Gospodine Bože naš!“

Na Božić se spuni obećanje, da će Bog med nami stanovati. Emanuel je Bog, ki med nami stanuje. On je naš pravi kralj, ki nam dili zakone istine i života. Samo u Njem more biti pravo ufanje narodov. Samo On je naš Spasitelj i pravi Bog, ki s Ocem u jedinstvu Duha Svetoga vlada i kraljuje na vijeke.

24. DECEMBAR:

Adam i Eva

Na vigiliju narodjenja Kristuševoga, na Badnjak zabilježeni su skoro u svi kalendari na prvom mjestu naši praroditelji Adam i Eva. Adama je postavio Bog za korunu svega stvorenja. Stvorio ga je na svoju spodob davši mu kao najviše sposobnosti: razum, kim more upoznati Boga u lipoti i bogatstvu stvorenoga svita, i slobodnu volju, kom u slobodnoj odluki more služiti Bogu. Postavio ga je za vladara stvorenoga svita. I človik do danas istražuje otajnosti stvorenoga svita. Prirodoznanstvo još daleko nije istražilo sve otajnosti, a i tehnika prem svega velikoga napretka još daleko nije iskoristila sve mogućnosti.

Trojedini Bog, ki u svojem nutarnjem životu nije samotan, nego je u Njem u jednoj Božjoj naturi neizmjerno bogati život med trimi Božjimi Osobami, stvorio je i u tom človika na svoju spodob, da mu je dao društvenu naturu. I prvi človik nije mogao biti srićan, dok nije našao sebi spodobnoga stvorenja. Zato je Bog stvorio ženu Evu, majku života. Stvorio ju je tako, da je mogao Adam reći: „Ovo je sada kost od moje kosti i meso od mojega mesa.“ Tim je naglašena jednakost muža i žene. Obadva imadu neumreću dušu, obadva su na spodob Božju stvoreni, iako imadu u obitelji različne zadaće.

Gospodin Bog je darovao prvim ljudem uz naravni život i nadnaravni žitak, dioničtvo u božanskoj naturi, a jednoč i dioničtvo u vječnom blaženstvu Božjem. Ali k tomu su morali prvi roditelji opstati probu, na ku ih je postavio Bog. Oni su podlegli skušavanju zaloga duha i tako izgubili posvećujuću milost. Poznate su nam i različite posljedice griha. Ali znamo i to, da su se prvi roditelji po grihu odmah kajali. Bog je zato jur njim obećao Otkupitelja. A mi je poštujemo kao prve pokornike.

Nauk: ča najbolje garantira čast i dostojanstvo človika, o kom se danas toliko govori? Ta činjenica, da je človik na spodob Božju stvoren, a po sv. krstu postane dite Božje. Iščimo u svakom človiku spodob Božju. Čuvajmo posvećujuću milost,

ku smo mi dostali po otkupljenju Kristuševom i najdimo ju opet u sakramentu pokore, ako smo ju izgubili uslijed teškoga griha.

Sveta Tarzila i Emilijana divice

Sveti papa Gregor Veliki u svojoj 38. homiliji (prodiki) k ričam sv. evandjelja „mnogi su pozvani, ali je malo izibranih“ povida slijedeće od svoje obitelji. Njegov otac je imao tri sestre: Tarzilu, Gordijanu i Emilijanu. Sve tri su se posvetile Bogu. Ali dokle su Tarzila i Emilijana vjerno služile Bogu, obraćala se je Gordijana sve jače k svitu. Kratko prije Božića obolila je Tarzila i je sveto umrla. Prisutnim rodjakom, med kimi je bio i sv. Gregor, činilo se je, da je Jezuš sam došao po svoju zaručnju. Med Božićem i Trimi kralji javila je u snu Tarzila svojoj sestri Emilijani, da će dojti vrijeda po nju. I zaista je i ona vrijeda umrla. A Gordijana, ku su prije zaman opomenjivale sestre na ispunjenje zagovora, išla je u svit, odala se i živila u nesrićnom hištvu. Ovako povida sv. Gregor Veliki. A mi si zamimo ta nauk, da spunimo ono, ča smo Bogu obećali. Ki su položili zagovor Bogu, neka vjerno služu Bogu nerazdiljenim srcem. A ki su obećali pred oltarom vjernost svojemu hižnomu drugu ili hižnoj družici, neka uz Božju pomoć do smrti očuvaju obećanu vjernost.

Sveta Hermina (Irmina) opatica († 708), kći franačkoga kralja Dagoberta I. Odala se je za grofa Hugoberta, komu je rodila već dice. Kad joj je muž umro, a i za dicu se već nije tribala skrbiti, posvetila je svoj život Bogu. Uz Trier je utemeljila kloštar i bila u njem gorljiva, ponizna i krotka opatica. Pomagala je sv. Willibrordu (svetak 7. nov.) utemeljiti kloštar u Echternachu.

Sv. Delfin biškup († 403). Bio je natpastir varoša Bordeaux. Neutrudljivo se je borio protiv krive vjere i na zdizanju vjerskoga života. Stao je u pismenoj vezi sa sv. Ambrozijem (7. dec.) i sv. Paulinom (22. jun.), koga je on nagovorio, da se odreče svojega velikoga imanja i posveti na službu Božju.

Sv. Gregor duhovnik. Pretrpio je mučeničtvo pod cesarom Dioklecijanom u Spoletu. (Osobito ga svečuje nadbiškupija Köln).

Sv. Adela je bila vjerojatno kći franačkoga kralja sv. Dagoberta II. (svetak 23. dec.) i je bila odana za jednoga plemića, ali je zaran postala udovica i odsle se je posvetila molitvi ter ljubavi bližnjega. Kad su joj umorili jedinoga sina, išla je u kloštar kod Triera. Onde je umrla 24. 12. 734.

Blaženi Kharbel Makhlouf (1828—1898). U zadnji dani 2. Vatikanskoga koncila, u znak poštovanja prema istočnim Crikvam, ke su združene s Rimom, sprogovoren je za blaženoga maronitski redovnik Kharbel Makhlouf. On se je rodio u sjevernom Libanonu kao zadnje dite od petero dice jedne uboge obitelji. S 23 ljeti stupio je u red sv. Antona pustenika i onde probavio blizu 50 ljet u oštroj pokori. Najvolio je u kloštru odvršavati najniže posle. Rado je pohadjao bolesne i umirajuće. Dobro je znao upotribiti različne biljke i rastline na ozdravljenje bolesnih. Zadnja 23 ljeta smio je s dozvolom svojih prepostavnih probaviti kao pustenik, kade je obdjelivao vrt, od koga je mogao lipo potpirati svoje redovne brate. Kad je 16. decembra 1898. ravno sprogovorio riči pretvorbe ter po maronitskom obredu s ovimi riči držao u višinu najednoč Tijelo Gospodinovo i kalež Krvi Kristuševe „Oče istine, glej svoga Sina za zaprijetni aldov. Primi ga milostivo! Ar On je za me umro, da ja budem imao žitak“, pogodila ga je kaplja. Još osam dan se je borio sa smrću i preminuo na Badnjak podvečer. Na njegovom grobu godala su se brojna čudesa. Kad su po već ljeti njegovo tijelo zneli iz groba, našli su je potpunoma neoskrunjeno. I jedna medjunarodna liječnička komisija je potvrdila ovu na naravni način nerazvezljivu čitovatost tijela kao i različna čudesa.

25. DECEMBAR:

Božić. Narodjenje Kristuševo

Svetki crikvenoga ljeta se nisu razvili svi na jednoč. Sigurno su kršćani od početka svečevali Vazam i ponavljanje Vazma: Gospodinov dan, nedilju. Božić ili svetak narodjenja Kristuševoga razvio se je stoprv kasnije. Skrovnost utjelovljenja ili Bogojavljenje počeli su svečevati naredno jur prije 300. ljeta u Egiptu na 6. januar. Odanle se raširi svečevanje Bogojavljenja najprije na istok i kasnije na zapad.

Božić je nastao vjerojatno med ljetom 325. i 335. u Rimu, kade je ov svetak 336. jur sigurno poznat. Na 25. decembar svečevali su pogani „svetak neobladanoga sunca". Jur pogani su naime upamet zeli, da počnu dani po 21. decembru opet rasti. U zadnji stoljeći rimljansko-grčkoga poganstva raširilo se je sve jače poštovanje sunca kao glavnoga boga namjesto neizbrojno mnogih poganskih bogov i božic. Za kršćane je Kristuš Sunce milosti. I tako su oni poganskomu svetku „neobladanoga sunca" dali kršćanski sadržaj. Ako su pogani svečevali 25. decembra preporod sunca, onda su kršćani na ov dan počeli svečevati rodjenje Kristuševo.

Ali najprije su vjerojatno počeli svečevati vječno rodjenje Sina Božjega od Oca, kako to i danas činimo u 3. sv. maši Božića s uvodom evandjelja sv. Ivana: „U početku biše Rič i Rič biše kod Boga..." Ne smimo zaboraviti, da se je kratko prije neg je nastao ov svetak održao prvi ekumenski koncil u Niceji (lj. 325.), ki je odsudio arijanizam (tajanje božanstva Kristuševoga) i nadopunio apoštolsko vjerovalovanje ovako: „Vjerujem... i u jednoga Gospodina Jezuša Kristuša, jedinorodjenoga Sina Božjega, rodjenoga od Oca prije svih vijekov." Ova sv. maša svečevala se je u vatikanskoj baziliki sv. Petra, ka se je izgradila pod Konstantinom Velikim.

U Betlehemu počeli su svečevati u spominak noćnoga rodjenja od Divice Marije noćnu sv. mašu. Ov običaj presadi u Rim po koncilu u Efezu (lj. 431.) papa Sikstus III. (432—440). U Efezu je potvrdjen protiv Nestorija nauk, da je Divica Marija Bogorodica. Zato sad jače naglašuje i božićna liturgija rodjenje Jezuševo od Divice Marije u Betlehemu. Nad mjestom rodjenja i danas još stoji najstarija bazilika kršćanstva, gradjena u 4. stoljeću, iako od onda malo preminjena. U Rimu se svečuje ova noćna sv. maša u baziliki S. Maria Maggiore. Namjesto prve manje crikve gradjene pod papom Liberijem (352—366) dâ izgraditi Sikstus III. veliku divnu baziliku, ka je do danas jedan od najlipših i najskladnijih crikvenih prostorov. Ovde se od onda poštuju dijeli od jaslic ili zipke Jezuševe, kao i najstariji milosni kip Marijin, koga bi bio naslikao sv. Luka, ali koga je sigurno nosio jur papa sv. Gregor Veliki (590—604) u procesiji prilikom kuge po ulica Rima.

U 6. stoljeću, kad su opet bizantski cari vladali u Rimu, svečevala se je posebna Božja služba u njihovoj rimskoj crikvi u čast svete Anastazije divice i mučenice, ke relikvije poštovale su se osobito u Konstantinopelu. Do danas se u ovoj takozvanoj pastirskoj sv. maši svečuje spomen sv. Anastazije, ali ona je danas posvećena klanjanju pastirov.

Zač smo ovako opširno opisali razvitak ovoga svetka? Da na jednu stran imamo veće razumivanje za velike liturgične obnove naše dobe: sv. liturgija nije nešto mrtvoga, nego nešto živoga, ča se razvija. Na drugu stran kaže nam ov razvitak i veliko bogatstvo ovoga svetka.

Jezuš Kristuš je Bog i človik. Kao Bog rodjen je pred svimi vijeki od Oca. Teško je nam ljudem izraziti ta vječni porod. Sveti Ivan je dao Drugoj Božjoj Osobi ime „Logos". Ova grčka rič, ka je igrala u onoj dobi u filozofiji veliku ulogu, znači toliko kot „Rič". U Sinu se takorekuć izrazi, izreče i upozna Otac Bog. „Rič je tijelom postala" i tako po Sinu i mi upoznamo Boga.

Kada se je godalo utjelovljenje Riči Božje, rodjenje Kristuševo? Od 6. vijeka početo broju se ljeta od narodjenja Kristuševoga. Ali kod zapeljanja novoga brojenja ljet potkrala se je pogriška od kih 4—5, ili 6—8 ljet. Kristuš Gospodin rodjen je barem 4 ili 5 ljet prije, neg je to Dionizije Mali, rodom iz Dobrudže (dio današnje Rumunjske pod zalivom Dunaja uz Črno morje), kasnije opat u Rimu, u 6. stoljeću izračunao. Po njegovom računu bio bi i Herodeš Veliki jur dvi ljeta prije narodjenja Kristuševoga umro. Ali kad je Herodeš za vrime rodjenja Jezuševoga još sigurno živio, rodio se je Kristuš najmanje za 4—5 ljet prije neg se počinje kršćansko brojenje ljet.

Rodio se je u Betlehemu, kako je najper nazvistio prorok Mikeja. A kad nije bilo mjesta u gostioni rodio se je u jednoj špilji, ka je služila za štalu. Črijede su bile vani na paši. Navadno su črijede od protulića do jesenskih godin u Palestini vani na paši. No čudakrat ostanu i u zimi vani. Zato se ni po ovoj činjenici, a još manje po zapeljanju svetka u 4. stoljeću more sigurno reći u koj ljetnoj dobi se je rodio Mesija.

Rodjen je naš Spasitelj tako, da je Marija ostala pri i po porodu Divica. Ali rodio se je u uboštvu, da se ponizi iz nebes k najsiromašijim i da nam tako već na početku svoga zemaljskoga života iskaže preveliku ljubav.

Andjeli nazvistu narodjenje Mesijino prostim pastirom, ki su prvi pozvani, da se klanjaju Jezušu. Ovako smo i mi pozvani, da se klanjamo u jednostavnosti srca, poniznim razumom, dobrom voljom, živom vjerom i u pripravnosti na aldove. Koruna Božića mora biti za nas svagda svečevanje u crikvi.

Jedan od najvećih svecev, sveti Franjo Asiški, imao je osobito veliku ljubav k Ditetu Jezušu. On je zapeljao tu pravicu, da se postavu jaslice. Postavimo je ne nek u crikvi, nego i doma u obitelji. Ar Božić se je razvio i u pravi obiteljski svetak. U naši krajina postavi se jelva, nakićena s dari i svićami. Ov običaj još nije jako star. Ali za nas je i nakićena jelva simbol za najveći božični dar, za Jezuša. Bog nam je darovao svoga Sina, ki je človikom postao, da mi budemo mogli biti sini i kćere Oca Nebeskoga. Ovo je uzrok te lipe navade, da si i mi jedan drugomu za Božić čestitamo i darujemo dare. Osobito rado iskažemo dici ljubav u različni dari. Ali nikako ne bi bilo u duhu Kristuševom, ki se je rodio u uboštvu, ako bi mi kod darov u raskošnosti i rasprudljivosti prekoraknuli svaku mjeru skromnosti. Budimo i u darovanju svagdar skromni, u primljenju darov ponizni, znajuć da je najveći dar, koga moremo je-

dan drugomu darovati, ljubav. A zviranjak svake prave ljubavi je Bog, ki nam je ravno na Božić skazao svoju neizmjernu ljubav u najvećem daru, u našem Spasitelju Jezušu Kristušu.

Sveta Anastazija († 304). Ona se spominja u kanonu sv. maše po pretvorbi. O nje životu napisan je čitav roman, od čega je ali najveći dio izmišljen. Sigurno znamo samo to, da je u Sirmiumu, u današnjoj Mitrovici u Srijemu pretrpila mučeničtvo pod Dioklecijanom. Oko 470. prenešene su nje relikvije uz veliku svečanost u Konstantinopel, kade se je nje svetak svečevao 25. decembra. (U spomenutom romanu postavna je u vezu s mučenikom Krizogonom, ki je nju i nje majku odgojivao u kršćanskom duhu. Anastazija je mnogo trpila od svoga razuzdanoga muža pogana Publija. Kad je ov umro podvarala je u Akvileji Krizogona do njegove mučeničke smrti. Zatim je razdilila med siromahe svoje veliko bogatstvo. Carski namjesnik u Iliriji dao ju je baciti u tamnicu i kad ju gladom nije mogao slomiti dao ju je ognjem osmrtiti.)

Sveta Eugenija divica i mučenica biše kći sv. mučenika Filipa u Rimu. I o njoj je napisan cijeli roman, ki je imao velik književni uspjeh u staroj dobi. Knjiga mučenikov spomene, da je svojimi kriposti mnoge divice zadobila za Kristuša, i da je pod carem Galijenom pretrpila mučeničtvo u Rimu.

Knjiga mučenikov spomene na ov dan još već tisuć mučenikov u Nikomediji u Maloj Aziji. Bili su skupaspravni u crikvi, kad je dao car Dioklecijan okolo crikve oganj naložiti. Ki je bio pripravan aldovati poganskim bolvanom smio je ostaviti od ognja ogroženu crikvu. Ali toga nigdo nije htio učiniti. „Ovako su se rodili na isti dan za nebo, kad se je Krstuš rodio na zemlji za spas svita", završi spomenuta knjiga.

Slike:

Narodjenje Kristuševo (Hans Memling, 1433—1494, u muzeju Prado u Madridu).

Na drugoj strani: *sv. Ivan apoštol (27. dec. — Rogier van der Weyden, 1399—1464, Prado Madrid). — Sv. Tome apoštol (21. dec. — slika iz 14. vijeka). — Špilja narodjenja u Betlehemu.*

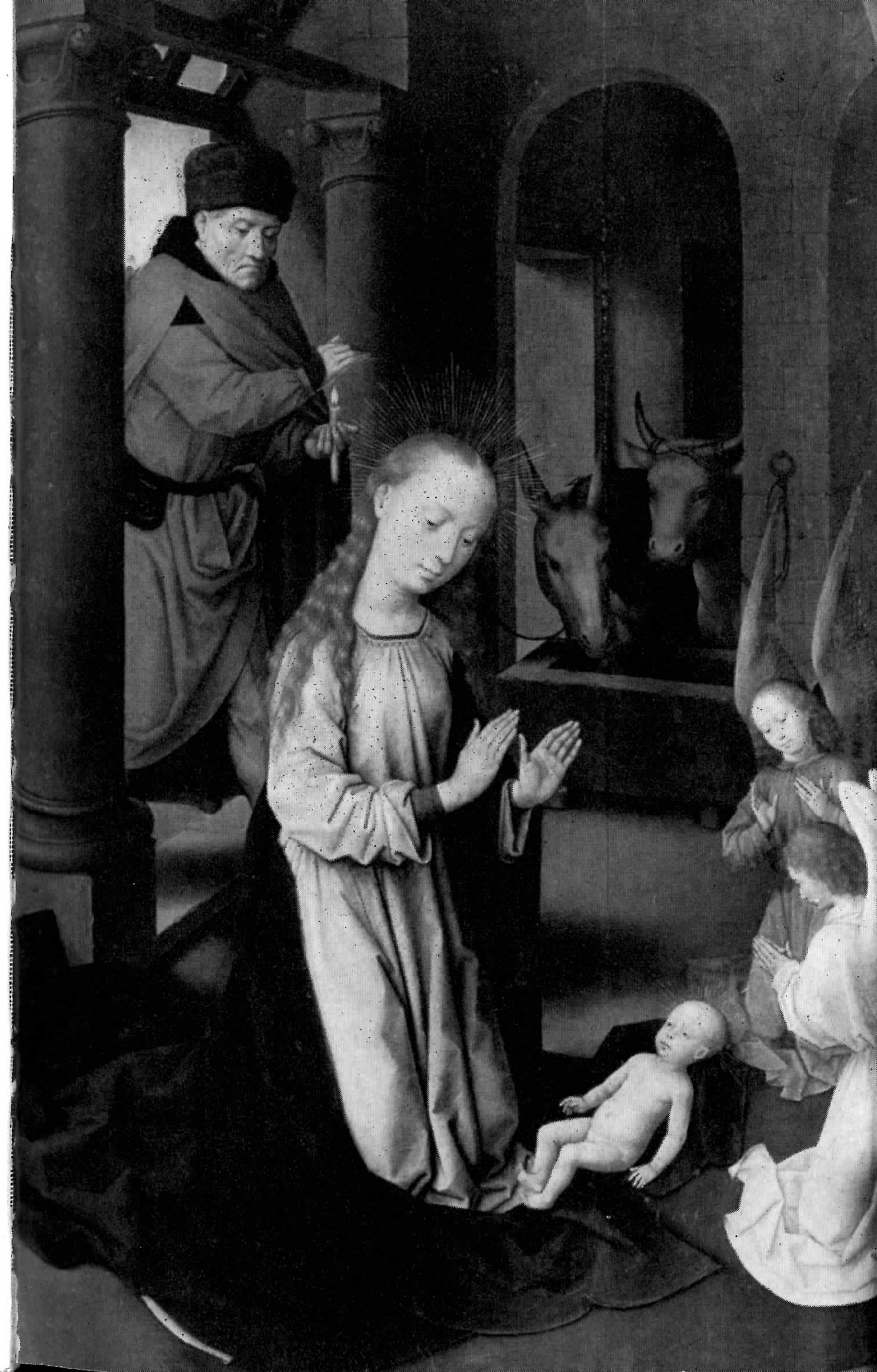

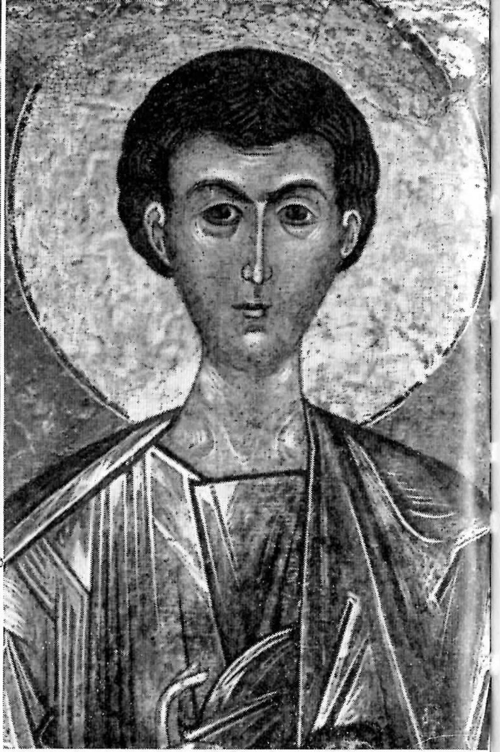

26. DECEMBAR:

Sveti Štefan (Krunoslav) prvi mučenik

Zač se svečuje na ov dan sv. Štefan prvi mučenik? Kako nije vjerojatno, da se je Jezuš rodio na 25. decembar, tako ni 26. decembar nije dan mučeničtva Štefanovoga. Ali u neki knjiga svecev u 4. stoljeću nije bilo zabilježeno u decembru do ovoga dana nijednoga sveca. Ovako se je hotilo naglasiti, da je svetost moguća samo po Jezušu Kristušu. A prvi med mučeniki biše sv. Štefan. Jur njegovo ime „Stephanos" (korunjeni, Krunoslav) kaže, da ishadja iz jedne židovske obitelji, ka je živila med Grki.

Štefan je rodjen u Maloj Aziji vjerojatno par ljet po narodjenju Kristuševom. Sa Saulom, kasnijim Pavlom skupa, biše učenik kod pravdoznanca Gamalijela. Bio je jako talentiran. Pridružio se je k kršćanom i kad za podvaranje udovic, sirot i za druge karitativne posle iziberu apoštoli 7 dijakonov, onda je ov talentirani mladić prvi med njimi. Bio je pun Duha Svetoga i milosti. Činio je čudesa i snagi njegovoga govora mogli su se teško protiviti učeniji Židovi, ki su zanemar metali prosti govor apoštolov-Galilejcev. Došlo je do prepiranja med njim i onimi Židovi, ki su došli iz diaspore. Optužili su ga, da psuje Boga i da je po Mojzeševom zakonu zaslužan smrti. On u izvrsnom govoru (pročitajmo 6. i 7. poglavlje Činov apoštolskih!) dokaže razdraženim Židovom njihovu tvrdokornost. Odvuču ga kroz vrata, ka se danas zovu lesa sv. Štefana, izvan varoša. Ovde ga kamenuju, dok on vidi nebesa otvorena i Jezuša siditi na desnoj strani Boga i moli za svoje neprijatelje.

Umorniki položu svoju gornju pratež k nogam mladenca Saula, iz koga će nastati nešto kasnije najveći apoštol Kristušev. Kršćanska tradicija drži, da je Štefanova molitva ispro-

sila Saulu milost obraćenja. I tako u Pavlu dalje živi ognjeni duh prvoga mučenika.

Relikvije sv. Štefana poštuju se u Rimu u crikvi sv. Lovrenca, ki je bio u vječnom varošu najglasovitiji dijakon. Zato je ova crikva jur od sridnjega vijeka jedna od 7 glavnih hodočasnih crikav Rima. (Papa Nikola V. dao je u Vatikanu u jednoj kapeli od glasovitoga dominikanca-slikara fra Angelika naslikati krasne slike o životu obadvih dijakonov. Kapela se nalazi uz glasovite dvorane sa slikami Rafaela.)

U naše kraje došlo je osobito poštovanje sv. Štefana od biškupije Passau, koj je ov svetac patron. Odanle dojde, da je i u Beču posvećena stolna crikva ovomu mučeniku. Passauski duhovniki su pokrstili i prvoga ugarskoga kralja i dali mu ime Štefan. Ovako pak i peštanska bazilika i zagrebačka katedrala nosu ime sv. Štefana.

Sv. Štefana poštuju kao svoga zaštitnika-patrona bačvari, klesari, konjari, krojači, tesari i tkaoci. Zaziva se rado i kod različnih bolesti, osobito kad glavobolja i kod kamenov na žuči i bubrigi.

Za nas neka bude sv. Štefan svagdar uzor (pelda) hrabrosti u valovanju vjere. Kao jedan od 7 prvih dijakonov bio je i on takorekuć „karitasdirektor". Zato nas uči, da se vježbamo u davanju milostinje, da djelovno dokažemo ljubav prema bližnjemu. On nas uči, da moramo ljubiti i naše neprijatelje, kim moramo oprostiti ne nek u srcu, nego i u ponašanju i za ke moramo moliti.

Sveti Dionizije papa (259—268). Bio je grčkoga podrijekla i svećenik u Rimu. Brižno je pazio na čistoću vjere. Istu dob bio je krotkoga srca. U poslu krivovjercev, ki su tajali presv. Trojstvo, stao je u pismenom vezu sa sv. Dionizijem iz Aleksandrije (svetak 2. dec.). Stolici sv. Petra pribavio je veliko poštovanje.

Sv. Zozim papa (417—418). Pokopan je takaj u crikvi sv. Lovrenca u Rimu.

Sv. Marin, rimski senator. Pretrpio je mučeničtvo pod cesarom Numerijanom, pri čem su se godala brojna čudesa.

27. DECEMBAR:

Sveti Ivan apoštol i evandjelist († oko 100)

Naš Spasitelj jednoč imenuje sv. Ivana Krstitelja za najvećega muža, ki se je rodio od žene. Med najveće muže svih vrimen sliši sigurno i sv. Ivan apoštol i evandjelist. Skoro svi noviji pisatelji njegovoga života počinju s tim, da ispravu to krivo mišljenje, kao da bi bio učenik ljubavi kakov sentimentalan mladić. Ovo krivo mišljenje zasadili su pred svim umjetniki, ki su Ivana slikali dugimi vlasi i sladuckim obrazom. Evandjelja ga drugačije slikaju. Na jednom mjestu imenuje Jezuš brate Jakova i Ivana sini grmljavine. To kaže, da su bili nagli muži. Jednoč u svojoj naglosti potribuju oganj na samaritanski varoš, ki ne kani primiti Jezuša. Na drugom mjestu jada se Ivan, da i jedan tudjinac u ime Jezuševo iziganja vraze. Kad njihova mati Salome prosi od Jezuša, da nje dva sini budu prvi u kraljevstvu Božjem, moglo im je to biti neugodno. No moguće je i to, da je Salome s njihovim znanjem uputila ovu molbu na Jezuša. Sve ove male zgode stvarnije (realnije) i istinitije kažu karakter Ivana apoštola, neg lažno-sladucke slike ko-kakovoga umjetnika, ki nije mnogo prevraćao Sv. Pisma. Još pod starost pokaže se karakter „sina grmljavine", kad Ivan oštro nastupi protiv krivovjercev. (Med drugim stoji zabilježeno, da je odmah ostavio jedan javni kupeo u Efezu, kad je dočuo, da je tamo došao krivovjerac Cerint.)

Otac Ivana i Jakova, Zebedej, biše mogućniji ribar na Genezaretskom jezeru. Morali su stati u vezi s kim trgovcem rib u Jeruzalemu, ako nisu i sami imali znamda dijela u takovoj trgovini. A imali su poznanstva još i u stanu vrhovnoga duhovničkoga poglavara.

Ako hoćemo točnije označiti karakter Ivana apoštola, onda mislimo na orla, ki je njegov znak-simbol. U njegovom karakteru očituje se neka prosta plemenitost, ka ne odvisi od ple-

menitosti krvi, nego već od izvrsnosti karaktera. Obadva brati morali su jur od svoje obitelji pojerbati zanimanje za vjerska pitanja. Zato je najdemo na početku Evandjelja kod sv. Ivana Krstitelja. Kod njega se sastanu prvi put s Jezušem. I ta sastanak tako diboko zasiče u Ivanovu dušu, da još pod starost točno zna i uru: „Išli su i vidili, kade stanuje i ostali su kod Njega ta dan, a biše oko 10 ure", to je oko četiri po podnevu (Iv 1, 39).

S Petrom i Jakovom skupa broji se Ivan od početka med glavne apoštole, ki nekako bliže stoju k Jezušu. Oni tri smiju gledati Njegovu slavu u preobrazenju na brigu Taboru. Oni su bliže k Njemu i na početku muke u Getsemanskom vrtu. K tomu more Ivan pisati, da je on učenik, koga je ljubio Jezuš. Ne hoće se on tim kako dičiti. On je sâm potrešen od te ljubavi, kad ćuti, da si je on nije zaslužio. Morebit da je Njegova neoskrunjena čistoća privlačila Jezuša. Bog je duh i On se bliže ćuti k onim, ki snagom duha nadvladaju poželjenje tijela. Velik dan biše za Ivana, kad je smio pri Zadnjoj večeri na krilo Jezuševo prignut biti, kad je smio primiti svećeničko zaredjenje i združiti se s Jezušem pod kipom kruha. Još potresljiviji je za njega doživljaj pod križem. On je jedini od svih apoštolov, ki se je ufao postaviti pod križ. Sigurno je i on bio pun straha. Ali prevelika ljubav nadvladala je ov strah. I Jezuš ga obdari najvećim darom: izruči mu s križa svoju majku Mariju.

Velik dan je za njega i Vazam. Med apoštoli je opet on prvi, ki u vazmenoj zori doteče k grobu i premda je prvi kod groba, s obzirom na prvenstvo sv. Petra uljudno i pristojno čeka, da Petar prvi ulazi u grob.

Po primljenju Duha Svetoga sv. Ivan mnogokrat zajedno nastupi sa sv. Petrom, kako to čitamo u Čini apoštolski. Skupa su, kad Petar na crikveni vrati izliječi hromoga (šantavoga). Skupa stoju pred Velikim tanačem. Skupa idu diliti sv. bermanje u Samariju. Sv. Ivan je vjerojatno mnogokrat na putu. Divica Marija ga sigurno nije htila za se zauzeti, nego ga je rado poslala, da glasi Evandjelje. Vjerojatno Ivan nije u Jeruzalemu, kad 42. ljeta pretrpi njegov brat Jakov mučeničku smrt. I Pavao ga svaki put ne sastane, kad dojde u Jeruzalem. Ali prisutan je, kad apoštoli držu prvi sabor, mogli bi reći prvi

koncil, oko ljeta 50. u Jeruzalemu. Vjerojatno ostaje u Jeruzalemu, odnosno u Palestini do smrti Marijine. A to je moglo biti kratko pred 70. ljetom, pred upustošenjem Jeruzalema. (Da bi bila išla Divica Marija s Ivanom u Efez, nije vjerojatno. Stoprv u 13. vijeku pojavu se prvi glasi, da bi se bila prebl. D. Marija uzdržavala neko vrime u Efezu.)

Sigurno nije išao sv. Ivan u Efez prije mučeničke smrti sv. Pavla apoštola, ljeta 67. Crikvu u Efezu utemeljio je naime sv. Pavao, ki je onde 3 ljeta djelovao, a i iz Rima se je još brinuo za vjernike u Efezu. Ne zna se kad je došao sv. Ivan u Efez. Ali da je kroz desetljeća onde djelovao, o tom svidoču odmah iz prvih vrimen mnogi pismeni dokumenti. Ovako znamo da je bio sv. Polikarp njegov učenik. Isto potvrdu Papias (oko 130), sv. Irenej (oko 202), Tertulijan i Origenes. **Oko 30 ljet brine se sv. Ivan apoštol za različne crikve u Maloj Aziji** (za Efez, Smirnu, Pergamos, Tiatiru, Sardes, Filadelfiju, Laodiceju, kim piše pisma na početku knjige Otajnoga očitovanja). On je takorekuć starješina (presbyter), „patrijarka" Crikve u Maloj Aziji. **Car Domicijan** (81—96), koga još i rimski pisac Sueton opiše kao krvoločnoga zlotvora, **pošalje starca Ivana u sužanjstvo na otok Patmos.** Po nesigurni izvori bio bi Domicijan dao doprimiti Ivana i u Rim i da bi ga bio dao baciti u kipuće ulje. (Prva vist o tom nalazi se 220. ljeta kod Tertulijana.) **Vjerojatno je napisao sv. Ivan u sužanjstvu na otoku Patmosu jedinu proročku knjigu Novoga Zakona: Otajno očitovanje.** Ova knjiga obraća se najprije na kršćane svoje dobe, ki su u Domicijanovom progonstvu počeli zgubljati ufanje. Ona ima najprije pred očima zločine i progonstva, ali i propast ove države. Zatim spodobno prorokom Ezekijelu i Danijelu daleko zahvati sve kršćanske vijeke ča do konca svita. Prorokuje strahovitu borbu paklenskih sil protiv Crikve. Ali prik svih ovih slik nesrić i katastrofov zdiže se nebeski Jeruzalem u divnoj slavi i neopisivom bogatstvu. Ovde se bliska najsjajniji kip Jezuša Kristuša, Agnjaca Božjega, Kralja vječnosti. Snagom ove knjige ne more se ništa miriti. Ona je puna vjere, ufanja, batrenja. Iako je mnogo u njoj teško za razumiti, vridno ju je mnogokrat u ruke zeti, ar more i našemu pokoljenju batrenje i moć dati u naši apokaliptični vrimeni.

Pod cesarom Nervom (96—98) smio se je sv. Ivan vratiti u Efez. Stoprv sada u visokoj starosti napiše svoje Evandjelje. U onoj dobi počela su se krivovjerstva o Jezušu Kristušu. Jur onda su jedni tajali Njegovo božanstvo, drugi opet Njegovo človičanstvo. Prva tri evandjelja su jur dobro poznata. Ali u vezi s njimi su mnoga otvorena pitanja. Sv. Ivan u svojem evandjelju daje točniji raspored u vrimenu. Ali ča je za mnogo važnije: Duh Sveti njega upotribi, da sada jur malo zrelijemu kršćanstvu dopusti diblji pogled u skrovnost Kristuševu. Sv. Petar je dostao prvenstvo i ključe kraljevstva nebeskoga. Učenik ljubavi dobene ključ k Srcu Jezuševomu, ključ k otajnosti utjelovljene Riči Božje. Sigurno ni ovo evandjelje nije moglo isčrpati neizmjerno bogatstvo Jezuša Kristuša. Ali ni dibine ovoga sv. evandjelja nikad ne more izmiriti i isčrpati človičji razum. Ne prispodabljamo zaman 4. evandjelista k orlu. Kako divno visoko se zdiže jur prolog, uvod ovoga evandjelja. Onda slijedi zbirka mudro izibranih čudov (Kana, Kafarnaum, ovčinji ribnjak, slipac kod jezera Siloe, uskrsnuće Lazara u Betaniji) i diboko poučnih razgovorov (s Nikodemom, sa Samaritankom, s Židovi u Kafarnaumu, s učeniki pri Zadnjoj večeri...), konačno Kristuševa muka, smrt, goristanje i skazanja po goristanju. (Ovde je osobito miline pun čudni ribolov na jezeru i predanje prvenstva Petru.) **Jur po prvi tri evandjelji se ne da tajati, da je Kristuš pravi Sin Božji. Ovu istinu još jače potvrdi 4. evandjelje. Pri tom ono osobito ističe novi zakon ljubavi.**

Ov zakon ljubavi se odziva i u tri pismi sv. Ivana apoštola. Starac je piše. Zato su ona kratka. A još i ponavljaju se u nji neke misli. Ali ravno zato su ona jako ganutljiva. Predaja (tradicija) povida, da je Ivan pod starost samo jedno prodikovao: „Dičica ljubite jedan drugoga!" Kad su mu uočimetali, zač stalno isto povida, odvratio je starac: ki zakon ljubavi ispuni, on je ispunio cijeli Zakon. Neka bude i nam svagda ovo glavna briga, da stalno rastemo u ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu.

Gospodin Bog ostavio je najmladjega apoštola Ivana skoro 70 ljet po goristanju Jezuševom u ovom svitu, da jača i kripi prva pokoljenja vjernikov. Ivan je umro u visokoj starosti

vjerojatno ljeta 104. Polag legende legao bi se bio sv. Ivan, kad je ćutio, da se približuje konac, sam u svoj grob s onimi riči, ke je napisao u predzadnjoj rečenici Otajnoga očitovanja: „Dojdi Gospodine Jezuše!" Njegov grob su otvorili stoprv za vrime Konstantina Velikoga, ki je dao i u Efezu graditi lipu baziliku. Ali u grobu su našli samo prah.

Na svetak sv. Ivana apoštola i evandjelista blagoslavlja se novo vino. Ov običaj se naslanja na jednu legendu: veliki svećenik božice Artemis, poganske patrone varoša Efeza, hotio je otrovati sv. Ivana. Ali kad je apoštol blagoslovio kalež, nadigla se je iz kaleža otrovna zmija (kača). — Druga legenda povida: jedan pretirano oštar kršćan predbacivao je sv. Ivanu, da on trpi med kršćani zabavu i razveselenje. Sv. Ivan je dao donesti jedan luk (Bogen), čim se strelice striljaju i je pokazao na to, da ni žica na luku ne smi biti stalno nategnuta, ar onda bi zgubila svoju elastičnost. Tako je i človiku potribna za počivak zabava.

Sveta Fabiola († oko 400). Ishadjala je iz rimljanske plemićke obitelji Fabiusov. Od prvoga muža se je rastavila. Kad joj je drugi muž umro, postala je pokornica i kao takova primljena je opet u zajednicu Crikve. Svoje veliko imanje razdilila je med siromahe i bolesnike. Osnovala je bolnicu, u koj je sama podvarala bolesne. Hodočastila je u Svetu Zemlju. Ovde je dugIje vrime boravila u kloštru svete Paule (svetak 26. jan.), kade je bio sv. Jeronim duhovni peljač (svetak 30. sept.). Zatim se je vratila u Rim i onde umrla oko ljeta 400.

Sv. Teodor (Božidar) i Teofanes († oko 845). Bili su brati i skupa su stupili u kloštar svetoga Sabe kod Jeruzalema. Kad je car Leo počeo rušiti kipe, poslali su je u Konstantinopel, da nagovoru cesara, neka odustane od rušenja slik. Ali Leo je dao obadva brate bičevati, a na lica dao im je napistati pjesmicu na osmihavanje. Pod carem Teofilom dali su je no novo bičevati. Teodor je umro uslijed trapljenja u sužanjstvu u Siriji, a Teofanes je pod uplivom carice Teodore, ka je po katoličansku ćutila, imenovan za nadbiškupa od Niceje i ovde je umro u velikom poštovanju.

Sveta Nikareta (Nikaretes † oko 420). Ishadjala je iz jedne

plemenite obitelji u Nikomediji. Prem teških udarcev života vježbala se je vjerno u djeli milosrdnosti i u očuvanju čistoće. Kasnije je došla u Konstantinopel i sv. Ivan Zlatousni hotio ju je postaviti za peljačicu divic, ali ona je to u poniznosti odbila. Kad je morao pojti sv. Ivan Zlatousni u sužanjstvo, ostavila je i ona Carigrad.

28. DECEMBAR:

Nekriva dičica (Mladenci)

Kad se mudraci po pohodu u Betlehemu nisu vratili k kralju Herodu, dao je ov u svojem jadu poumarati sve dičake zdola dvih ljet u Betlehemu i u okolici varoša. Herodeš nije bio Židov, nego Idumejac. (Idumejci su potomci Ezaua.) Rimljani su ga postavili za kralja. Židovi su ga mrzili i zato se je on jako bojao za svoju korunu. Ov strahoviti tiran dao je poumarati još i vlastite sine, da očuva svoj tron, na koga je bio ljubomoran do ludosti. Još i Augustus car je jednoč izjavio, da je bolje biti dite jedne životinje nego li ovoga krvoločnoga kralja. Ča se tiče broja umorene betlehemske dičice, ne znamo sigurnoga broja. Kasnije imenovani broji su pretirano visoki. Moramo misliti na to, da je bio Betlehem onu dob zaista mali varošić, skoro nek selo. Vindar je bila tuga majkov strašno velika. Sv. Mate piše, da se je ovde spunilo prorokovanje Jeremijino: Čuo se glas u Rami: plač i jaukanje mnogo: Rahel oplakuje sine svoje i ne da se obatriti, ča ih već nij.“ (Mt 2, 18.)

Sveti oci rado pišu o ovoj nekrivoj dičici, ka su svoju krv dala za Jezuša. Njihove relikvije se poštuju u baziliki sv. Lovrenca i u S. Maria Maggiore u Rimu, u sv. Justini u Padovi i u Lisabonu. Ali to je pravoda jako slabo vjerojatno, da bi te relikvije mogle biti prave. Nekriva dičica se poštuju kao patroni najdene dice i kao zagovorniki protiv ljubomora.

Herodeš je dvi ljeta kasnije umro od strašne bolesti: črvi su mu požerali čriva.

Sv. Anton Lerinski († oko 525). Rodio se je u Panoniji. Zaran je zgubio oca i odgojivao se kod svoga strica, ki je bio biškup u Konstancu. Ov ga je hotio zarediti za duhovnika. Ali Anton je volio živiti kao pustenik med Alpi. Živio je u oštroj pokori. Glas njegove svetosti raširio se je brzo. Poiskali su ga mnogi, da ga prosu za savjet (tanač). Zato je kasnije išao na glasoviti otok Lerin u kloštar. Po njegovoj smrti godala su se mnoga čudesa.

Sveta Teofila divica. Pretrpila je mučeništvo pod Dioklecijanom s divicami Domnom, Agapom i komornikom Indesom skupa u Nikomediji.

29. DECEMBAR:

Sveti Tome Becket nadbiškup, mučenik († 1170)

Med najznamenitije engleske svece sridnjega vijeka sliši mučenik sv. Tome Becket, nadbiškup u Canterbury-ju. Rodio se je 21. decembra 1118. u Londonu kao sin bogatoga trgovca Gilberta i Matilde, kćere saracenskoga (arapskoga) emira. Hištvo njegovih roditeljev nastalo je na vrlo romantičan način. Gilbert je išao s križarskom vojskom u Svetu Zemlju. Na ovom putu je upoznao lipu Matildu i kanio ju je sobom zeti u Angliju. Ali morao je prez nje putovati domom. No Matilda je došla za njim, premda nije znala već u evropejski jeziki, samo London i Gilbert. Tome, ki je ishadjao iz ovoga čudnoga hištva, **bio je jako talentiran. Zato su ga poslali na školovanje u Oxford i u Pariz. Kad se je iz Pariza vratio, vrijeda je mogao stupiti u službu prvoga natpastira, primasa Anglije. Ov primas, nadbiškup Teobald od Canterbury-ja bio je jako zadovoljan s mladićem. Dva pute ga je poslao u Rim, a onda ga je poslao još na daljnje študije u Bolognu. Jur je bio Tome dijakon, kad ga primas Teobald prepusti kralju Henriku II. za kancelara i za odgojitelja kraljevoga sina.**

U kraljevoj službi obljubio je Tome raskošan život, dragocjenu pratež, lov i druge svitske zabave. Ako je došlo do kakovoga nesporazuma med kraljem i biškupi, držao si je kao kancelar za dužnost, da stoji na strani kralja Henrika. Ali u privatnom životu počeo je jur ovo vrime bogato diliti milostinju, a vježbao se je i u različni drugi kriposti.

Kad je primas Teobald 1161. ljeta umro, odlučio je kralj, da Tome mora biti njegov nasljednik. Zaman ga je kancelar opomenjivao, da će u tom slučaju dojti med njimi do ogorčene borbe, ar da on ne bi mogao trpiti kao primas Anglije, da kralj nogom gazi prava Crikve. Pod pritiskom kralja odibran je ipak Tome za nadbiškupa u Canterbury. Najprije se mora dat zarediti za svećenika. Posvećenje donese temeljit preokret u njegovom životu. Napusti zabave, proda sve dragocjenosti i pineze daruje siromahom. Zahvali i na kancelarskoj službi.

Kralj je razočarano gledao ovu promjenu svojega dotadašnjega najboljega prijatelja. Jedva su minula dvi ljeta, jur dojde med kraljem i primasom do prvoga konflikta. Ljeto dan kasnije pokusi kralj sasma pod svoju oblast postaviti Crikvu. Apeliranje na Rim prepovi. Crikvene kaštige se smiju samo s njegovom dozvolom sprogovoriti. Duhovniki bez dopusti kralja ne smiju putovati u inozemstvo. Biškupi morguju, ali u strahu se vindar prignu pred kraljem. Samo nadbiškup Tome se protivi i apelira na papu Aleksandara III. Kralj na to doluči, da će zničiti Tomu, protiv koga se sada obrnu i ljubomorni biškupi. Primas je postavan pred kraljevski sud. Ali on izjavi sucem, da je on njihov otac u duhovnom pogledu i da mimo pape nigdo nima prava njega suditi. Zdignutom glavom je ostavi Tome. Ali drugi dan ipak pobigne u Francusku znajuć, da je kralj pripravan na najgorje.

Henrik II. pokusi francuskoga kralja Ludovika VII. nagovoriti, da sprogna nadbiškupa Tomu iz Francuske. Ali francuski kralj odbaci prezirno još i takovu pomisao. Kad Tome neko vrime živi u jednom cistercitskom kloštru, Henrik u Angliji zatira cistercitski red.

Po tri ljeti sužanjstva kralj ipak kaže pomirenje i zove najzad nadbiškupa iz sužanjstva. Tome se vrati u Angliju. Ljudstvo ga primi velikim oduševljenjem. Ali kralj opet nastupi nemogućimi potribovanji. Kad se primas poufa ponovno suprotstaviti, Henrik dojde u strahovit jad i kriči: „Nij li muža u Angliji, ki bi imao toliko hrabrosti, da me oslobodi od ovoga popa nemirne krvi?" Na to četiri plemići odjašu u Canterbury i nadbiškupa Tomu pri vešperi u katedrali umoru pred oltarom. Jur tri ljeta kasnije, 1173. proglasi ga papa Aleksander III. za sveca.

Kralj Henrik II. morao se je sâm poniziti pred grobom svojega nekadašnjega najboljega prijatelja, a kasnije neprijatelja. Na istom grobu godala su se brojna čudesa. Zato je stao nadbiškup Tome u cijelom sridnjem vijeku ne nek u Angliji, nego i u svi sjevernoevropejski država u velikom poštovanju.

On nas uči, da moramo Boga već poslušati, neg bar kako veliku zemaljsku silu. U hrabosti se moramo suprotstaviti još i najzmožnijemu, ako on od nas potribuje nešto, ča je grišno.

Sv. David kralj (+ 972 pr. Kr.). Ov najznamenitiji kralj Izraela poznat nam je dobro iz Staroga Zakona. Znamo, kako je nadvladao Golijata; kako ga je prorok Samuel otajno namazao za kralja; kako je bio Saul na njega ljubomoran i kako je došlo do bitke, u koj je i Saul poginuo. Pod kraljem Davidom dostignuo je Izrael veliku političku moć. Poznato nam je i zagrišenje Davidovo, kao i njegova pokora ter kaštiga: njegov vlastiti sin Absalom se nadigne protiv njega i on mora bižati pred njim. Ali David je bio ne samo kralj, nego i prorok ter pjesnik. On je napisao brojne psalme. I kasniji pjesniki psalmov njemu posvetu i u njegovo ime pišu psalme. No pred svim je Bog njemu obećao, da će se iz njegovoga potomstva roditi Mesija. I Divica Marija, i sv. Jožef ishadjaju iz potomstva Davidovoga. Za nas je kralj David vječni uzor (pelda) kajanja i pokore. Njegove psalme molio je i sâm Spasitelj. Molimo je i mi rado, ar su psalmi zaista pjesme, ke su nadahnute od samoga Duha Svetoga.

Sv. Trofim mučenik (+oko 70). Sprohadjao je sv. Pavla na zadnjem putovanju u Jeruzalem. Apoštol Pavao spomene ga u 2. pismu na Timoteja. On ga je posvetio za biškupa i poslao u Arles u današnje Francusko, da prodikuje sv. Evandjelje Kristuševo. Ovde je pretrpio mučeničtvo.

Sv. Herman redovnik (+ 1326). Rodom iz Heidelberga išao je u benediktinski kloštar Niederalteich. S njim je išao i njegov brat Oto, ki je bio svećenik, a kasnije sa svetim Degenhardom skupa pustenik. Pokopani su zajedno kod oltara sv. Benedikta u opatiji Niederalteich.

30. DECEMBAR:

Sveta Melanija ml. udovica († 439)

Kao jedan napet roman se čita život svete Melanije mladje. Bila je jedina kći najbogatijega gradjana u Rimu. Nje otac, Valerije, sin sv. Melanije starije, ka je uz Jeruzalem živila u kloštru, imao je tako krasnu palaču na brižiću Celiusu u vječnom varošu, da još ni cesar nije imao lipše. Uz cestu Via Appia imali su na rubu Rima takovu vilu, ku su prispodabljali k raju. Imali su velika imanja ne nek u okolici Rima, nego i u sjevernoj Italiji, u Španjolskoj i u Afriki. Dohodak ovih imanj iznašao je svako ljeto oko 120.000 funat zlata.

Melanija je bila jedini jerb svega ovoga bogatstva. A ona je hotila pojti u kloštar na brižić Aventin, kade su živile druge Bogu posvećene divice. Ali nje otac nikako nije htio privoljiti, da Melanija ide u kloštar. On je hotio imati jerba za svoje veliko imanje. Zato se je morala Melanija odati za takaj bogatoga mladića Pinijana. Pinijan je bio dobre kršćanske ćuti i on je obećao Melaniji, kad budu imali dvoje dice, živit ćedu u daljnjem hištvu kao brat i sestra. Melaniji se rodi najprije kćerčica. A kad se ljeto dan kasnije rodi i sin, otac Valerije pliva u srići. Ali po porodu teško obeteža Melanija. Bori se sa smrću. Na to Pinijan ide na grob sv. Lovrenca i obeća u svoje ime i u ime žene, da ćedu odsle živiti u potpunoj čistoći. Melanija ozdravi, ali obadvoja dica umru. Valerije je zaman silio svoju kći na odaju. Umre bez unuka.

Sada je Melanija slobodna. S mužem skupa se odselu iz raskošne palače i počnu činiti oštru pokoru. No na ugodnosti priviknuto tijelo teško podnaša post i pokoru. Odluču, da ćedu bolje pokazati ljubav k Bogu u razdilenju svojih zemaljskih dobar. Mnogo tisuć kmetov djela na njevi dobri. Najprije se skrbu za ove. Udilu im slobodu i gospodarsku egzistenciju, a ki se zanimaju za religiozni život, onim omoguću, da idu u kloštar. Bogato obdaru i različne crikve ter kloštre. Kad dojdu u Italiju Goti ter palu, niču i kradu, razdilili su jur Pinijan i Melanija veći dio svojega imanja. Oni se nalazu u Siciliji, odakle idu u Tagaste u Afriku, k biškupu Alipiju, učeniku sv. Augustina. Alipije podučava na znanost žajnu Melaniju u razlaganju Sv. Pisma, ko je Melanija mnogo čitala. Svako ljeto je cijelo Sv. Pismo četirekrat pročitala. Ubogoj biškupiji Tagaste ostavu takaj veliko imanje.

Prik Aleksandrije idu Melanija, Pinijan i Melanije mati Albina u Jeruzalem, kade je prije živila Melanije staramajka, sveta Melanija starija. Pinijan ide u muški kloštar, a one obadvi u ženski. Medjutim je jedan bivši zaufan sluga prodao imanja u Španjolskoj i Melanija more i u Jeruzalemu učiniti mnogo dobra. Za vrime Konstantina Velikoga gradjene bazilike nad sv. Grobom i na mjestu Vanebozastupljenja nalazu se u slabom položaju. Melanija je dâ popraviti. Osobito baziliku Vanebozastupljenja je jako ljubila i u njoj probavila cijele noći u molitvi. Da se usavrši u redovničkom životu pohodi egipatske pustenike. Kad se najzad vrati, živi u pusteničkoj celi, ku joj je dala iz grubnoga driva izgraditi mati Albina. Kad majka 431. ljeta umre, zakopa ju uz ovu celu na Uljevom brigu. Od dara jednoga bogatoga človika izgradi nad grobom svoje majke ženski kloštar. Ovako zasadi grob svoje majke s cvijećem, ko je draže od lilij, s divicami, ke se Bogu posvetu. I za muže dâ izgraditi od toga velikoga dara kloštar na Uljevom brigu na onom mjestu, kade je govorio Jezuš apoštolom o Sudnjem danu. U ovom kloštru je živio Melenijin muž Pinijan. Ljeto dan po smrti svekrve Albine umre i on.

Melanija u zadnji ljeti svoga života još doživi dva radosne doživljaje. Majkin brat, Voluzijan je još pogan. Kad u poslanstvu zapadnoga cesara dojde u Konstantinopel, želi viditi svoju glasovitu nećakinju. Melanija na se zame velik trud

zimskoga putovanja iz Jeruzalema u Konstantinopel. Onde najde svojega ujca pri umiranju, ali načini na njega tako velik utisak, da se Voluzijan da prije smrti pokrstiti.

Kad se vrati u Jeruzalem, s veseljem ustanovi, da je disciplina u kloštri ostala dobra i uz nje odsutnost. Drugo veselje joj je bilo, da ju je carica Eudokija pohodila u Jeruzalemu i strošila mnogo vrimena u nje kloštru.

Na Božić 439. pohodila je Melanija svoju rodjakinju, svetu Paulu. Na sâm svetak joj je izjavila, da je ovo zadnji Božić, koga s njom svečuje. Drugi dan je obetežala. Znala je da joj se približava smrt. Kad je iz ruk biškupa Juvenalisa primila Tijelo Gospodinovo i po ondašnjoj pravici odgovorila „amen“, izdahnula je dušu. Rimska knjiga mučenikov spominja ju 31. decembra.

Život sv. Melanije nas uči, kako moramo upotribiti zemaljsko imanje, da si za nebo spravljamo kinče, ke molji ne moru požerati, ni hrdja izničiti. Otac sv. Melanije hotio je imati svom silom jerba za svoje preveliko imanje. Zato se je odupirao pozivu, koga je dostala njegova kći od Boga. Ali zaman je bilo to odupiranje. On je umro prez jerba. O sv. Melaniji se piše, da joj je Bog mnoge želje ispunio, kad je ona svagdar volju Božju iskala.

Sv. Anizija (+ oko 300). Bila je kći bogate obitelji u Tesaloniku. Roditelji su joj zaran umrli. Po njihovoj smrti razdilila je svoje bogatstvo siromahom i posvetila se Bogu u potpunoj čistoći. Za vrime progonstva cara Maksimijana pretrpila je mučeničtvo: jedan carski dvoranin osmrtio ju je na putu u crikvu.

Sv. Lotar (+ 756). Bio je pustenik uz rijeku Mosel. Od 725. bio je biškup u Normandiji.

Sv. Sabin biškup varoša Assisi. Pretrpio je mučeničtvo s drugimi mučeniki skupa u Spoletu pod carem Maksimijanom.

31. DECEMBAR:

Sveti Silvestar papa (314—335)

Rodio se je u Rimu od ugledne obitelji. Roditelji su mu bili Rufin i Justa, obadva gorljivi kršćani. Po ranoj očevoj smrti odgojiva ga svećenik Cirin. Posvećen je za duhovnika još prije progonstva cara Dioklecijana. Za vrime progonstva brinuo se je mnogo za mučenike i priznavaoce vjere i zato su ga rimski vjerniki obljubili. Po smrti pape Melhijada došao je na stolicu sv. Petra lj. 314. kao 34. nasljednik sv. Petra i prvi pod kim je dobilo kršćanstvo slobodu i priznanje. Svi pape pred njim slavu se kao mučeniki, iako nisu svi i umrli uslijed mučenja.

S oslobodjenjem Crikve pod Konstantinom Velikim počne se gradnja crikav. Ali papa Silvestar nije gledao samo na vanjsku izgradnju. Veliku brigu mu je načinio raskol Donata u Afriki. Pri zadnjem progonstvu predali su neki svete knjige. Biškup u Kartagu predao je samo krivovjerske knjige, vindar su ga napadali zbog toga Donat i njegovi pristaše. K tomu su još učili ovi takozvani donatisti, da su sakramenti, ke udili grišan duhovnik, nevaljani. Ov krivi nauk odsudili su biškupi na crikvenom saboru u Arles-u, a papa Silvestar je potvrdio ovu odsudu.

Još veće trapljenje je značilo za svetoga papu kao i za cijelu Crikvu kriva vjera Arija, ki je tajao božanstvo Jezuševo. Arija je odsudio prvi općinski koncil 325. u Niceji. Ali arijanizam se je tako proširio, da je bio neko vrime jači od prave vjere. Papa Silvestar umro je 31. decembra 335.

Sveti Silvestar papa živio je u dobi velikoga preokreta. U toj je dobi hrabro branio vjeru Kristuševu. I mi živimo u dobi preokreta u mnogom pogledu. U ovom vrimenu, kad se toliko svega preminja, mora ostati nepreminljiva naša vjera u Jezuša Kristuša kao Sina Božjega.

Sveta Katarina Labouré (1806—1876)

1830. ljeta skazala se je Divica Marija više puta 25-ljetnoj noviciji Katarini u stanu Vincentinkov u Parizu. Ona je vidila preblaženu Divicu u bijeloj opravi stati nad zemaljskom kugljom. Iz ruk Majke Božje padali su srebrni traki na zemlju. Oni značu bezbrojne milosti, ke ljudi zadobenu po zagovaranju prebl. Divice Marije. Marija je dala noviciji nalog na kovanje medaljic. Katarina je sve točno povidala svojemu spovidniku, ki je nalog Divice Marije ispunio. U vezi s kovanom medaljicom godalo se je toliko čudnih obraćanj k Bogu, da se ona danas zove „čudotvorna medaljica".

Ka sestra je imala ta čudna skazanja, ostalo je dugo nepoznato. Spovidnik je stoprv pred svojom smrću povidao ovu otajnost prepostavnim, a one su ju očitovale stoprv po smrti sestre Katarine. Ovako je ona do konca ostala ponizna službenica. 46 ljet dugo je bila takorekuć dekla u stanu za stare ljude, za penzioniste kraljevskoga dvora, ki su mnogokrat grubno zahadjali s poniznom sestrom. Kad su ju prepostavne hotile na 70. rodjendan osloboditi od službe, prala je ona jur noćne posude. Umrla je u potpunoj poniznosti 31. decembra 1876. Za svetu je proglašena 1947., ali ne zbog čudnih skazanj nego zbog ponizne službe prema bližnjim.

Sveta Kolumba divica i mučenica. Pretrpila je mučeničtvo pod cesarom Aurelijanom. Osobito ju poštuju u Francuskoj.

Slike:

Klanjanje Trih Kraljev (dio glasovitoga oltara u Kefermarktu u Gornjoj Austriji od nepoznatoga umjetnika oko lj. 1500).

Na drugoj strani: *Krst Jezušev (13. jan. — Gerard David, 1460—1523 u varoškom muzeju Brügge).*

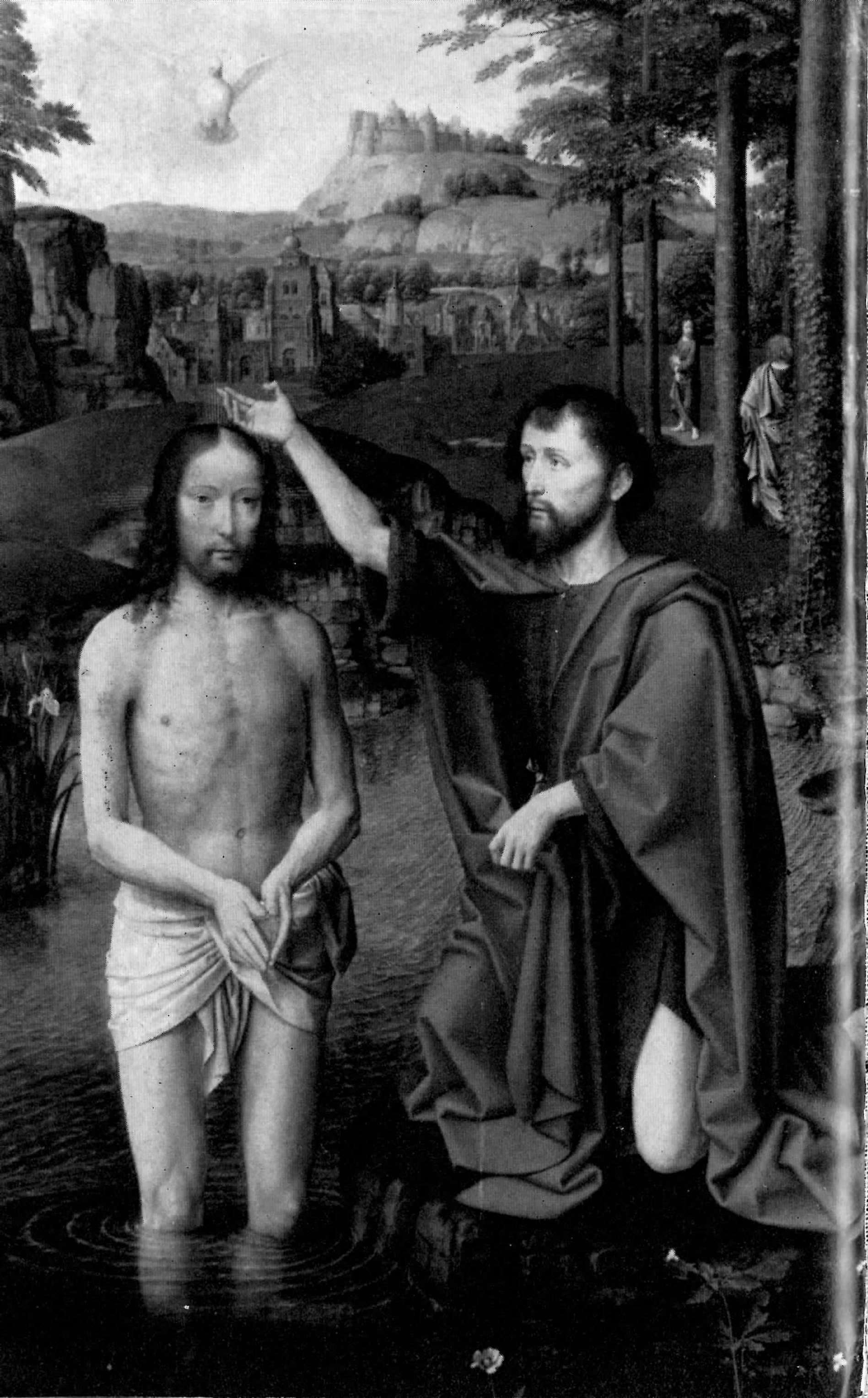

1. JANUAR:

Novo ljeto. Osmina narodjenja Gospodinovoga

Kod izibranoga naroda bio je običaj i prepis, da se dite na osmi dan po rodjenju obriže. Tako je naložio Bog jur Abrahamu. Obrizanjem se izrazi pripadanje k pokoljenju oca Abrahama. Abrahamu je već obećan i Mesija. Zato je Sin Bog tako postao človikom, da se uračuna u narod Abrahamov, pobliže u pokoljenje Davidovo. S toga uzroka podložio se je Sin Božji i obrizanju, premda ovo obrizanje nekako izrazi i spadanje pod istočni grih, a na Jezuša nije mogao spasti ni sinj griha. Zarad Njega je jur Njegova Mati bila od prvoga hipca bivanja, od začeća, neoskrunjeno čista i od istočnoga griha.

Ovako je Jezuš jur kod obrizanja kao Agnjac Božji na se zeo naše grihe i za nje dao prve kapljice svoje krvi. Kako lipo je, da se ravno zora Novoga ljeta počinje u znaku krvi Krištuševe.

Povijest svetka. Za one, ki teško primu liturgičnu obnovu u 2. polovici 20. vijeka, bit će poučno nešto čitati o razvitku ovoga svetka. Znamo već, da je Božić nastao stoprv oko 340. ljeta. Osmina Božića nastala je još kasnije. Prvi slijedi ovoga svetka najdu se u 7. stoljeću u Španjolskoj. U Rimu kao u tadašnjem poganskom svitu svečevao se je 1. januar u razuzdanosti i praznovjerju. Čini se, da mnogi do danas nisu nadvladali ove poganske tradicije, kad svečuju prijelaz u Novo ljeto pretiranim pilom i raznovrsnim praznovjerjem. Takorekuć „pokršćenje" 1. januara svezano je s papom Silvestrom I., koga svetak smo čer svečevali. On je na ov dan posvetio takozvanu staru crikvu Divice Marije (S. Maria antiqua). Zato je u Rimu ovo bio početkom Marijin svetak. Budući da je kršćanstvo pod papom Silvestrom I. zadobilo slobodu, svečevao se je ov

svetak i kao pobjeda nad poganstvom. Ali kad je ovo osmi dan po Božiću, počelo se je na ov dan svečevati obrizanje Jezuševo, a i ime Jezuševo. Jezuiti, ke je osnovao sv. Ignac Loyola 1534. pod imenom „Družba Jezuševa“, svečuju do danas 1. januar kao „god“ svojega reda. Osebni svetak imena Jezuševoga zapeljan je u 16. vijeku u franjevačkom redu. Na cijelu Crikvu proširio je svetak imena Jezuševoga na 2. januar, odnosno na prvu nedilju januara papa Inocenc XIII. ljeta 1721.

Sveti Odilo opat (962—1049)

Kad se je približavalo 1000. ljeto po narodjenju Kristuševom, nalazila se je onda jur većinom kršćanska Evropa u zdvojnom položaju. Jedni su očekivali konac svita. Neki su i pobožniji postali, ali mnogi su upali u različna krivovjerstva uslijed špekulacij sa Sudnjim danom i nekakovim „mističnim“ tisućljetnim kraljevstvom na zemlji. No najveći dio podao se je razuzdanomu životu. Nij se poštovalo ni imanje, ni poštenje, ni život bližnjega. Vladala je sila. Ki je bio jači, ubio je onoga, ki je stao na putu njegovih gospodarskih interesov.

U ovu dob se je rodio u južnoj Francuskoj grofovski sin Odilo. Kao dite je obolio i bio je ukočen (dičja paraliza?), ali na zagovor prebl. Divice Marije je ozdravio. Zato se je smatrao cijeli život za slugu Marijinoga. No u mladosti još daleko nije mislio, da ostavi svit. Kao mladji grofovski sin dostao je jur za mlada jedan crikveni beneficijum, dakle pravo na lip dohodak. Prorokovali su mu zbog velikih talentov zvanarednu karijeru. Ali ta karijera je bila drugačija neg kakovu si je svitski mladić predstavljao.

Veliki preokret u njegovom životu godao se je, kad je sastao sv. Majolusa, 4. opata glasovitoga kloštra Cluny. U tako tamnom 10. stoljeću bio je ov kloštar — mogli bi reći — jedina svitlost. 991. ljeta ide Odilo u Cluny. Ljeto dan se bori u sebi. Svit ga vabi najzad. Ali konačno ipak primi iz ruk sv. Majolusa redovničku pratež. U njegove ruke položi zagovor. A po smrti Majolusa odibere 177 redovnikov opatije jedva 32-ljetnoga Odilu za novoga opata.

Cluny je već prije tako širio u svit svoje reforme redovničkoga života, da je osnovao nove kloštre, ki su bili odvisni od opatije Cluny. Pod opatom Odilom zdignuo se je broj ovakovih kloštrov od 37 na 65. Novi opat je naime imao zvanaredne sposobnosti. Bio je pravi velikan duha u karakteru, u odlučnosti, u mudrosti, a pred svim u dražesnoj milosrdnoj ljubavi. Kad su mu stariji redovniki predbacivali preveliku milosrdnost, odgovorio im je: „Volim biti milosrdno sudjen zbog prevelike milosrdnosti nego li oštro sudjen zbog pretirane oštrine“. Njegova dobitna dobrota i šaljiva ljubezljivost vabila je u Cluny prelate, biškupe, kneze i kralje. Cluny je postao pravi kvas, ki je počeo predjelati svit. Pri tom je bio sv. Odilo pravi diplomat. Kad se najednoč nisu dali zapričiti privatni boji i zločini sile, kradnje i umorstva, trsio se je Odilo zapeljati takozvani „mir Božji“ (treuga Dei) barem od srijede večera do nedilje večera, ar četvrtak je spominak Zadnje večere, a petak, subota i nedilja su dani muke, smrti i goristanja Gospodinovoga.

Med kraljevskimi sini došao je i sin poljskoga kralja Miceslava, Kazimir u Cluny i ovde jur primio dijakonat, kad su došli poljski plemići po njega, da ga korunu za kralja. Ali opat Odilo otpustio ga je stoprv onda, kad ga je papa Benedikt IX. dispenzirao, odvezao od dijakonata.

Odilo je imao velik upliv i na papinski tron. Pape Silvester, Benedikt, Ivan i Klemens poštovali su ga kao svoga brata, a veliki obnovitelj papa Gregor VII. bio je vjerojatno njegov učenik. Osobito su ga poštovali cesari Oto III. i sv. Henrik II., ugarski kralj sv. Štefan i drugi vladari. Cesarova mati, sv. Adelhajda (svetak 16. dec.) poljubila je rub njegove grubne redovničke oprave i preporučila se u njegove molitve znajuć, da ga već ne će viditi. Po nje smrti opisao je sv. Odilo nje život.

Svoj veliki upliv ima sv. Odilo zahvaliti i tomu, da je mnogo putovao. Sâm je po redu poiskovao kloštre, ki su spadali pod Cluny. U Rimu je bio devet puti (!) i svagdar su ga primili putem u različni varoši i u Rimu većim oduševljenjem nego li jednoga kralja. Ar naprimjer varošu Paviji shodio je dvakrat mir i tako ga spasio od propasti.

Osobito je ljubio siromahe. Nekoliko puti je vladao u onoj dobi strašan glad u Evropi. Tu dob je dao sve, ča je nek mogao. Još i dragocjene crikvene posude je prodao, da razdili gladnim kruha. Apelirao je neprestano na vladare i bogate ljude, da se smiluju gladnim.

Mnogo je učinio i za pokojne. Uslijed glada i bojev izumrla je mnoga obitelj. Za ove pokojne nigdo nije molio i dao sv. maše prikazati. Zato je sv. Odilo jur 998. ljeta zapeljao svečevanje Mrtvoga goda na 2. novembar u svojem kloštru, a kasnije se je ov svetak proširio na cijelu Crikvu nam svim, osobito našim pokojnim na veliku korist. Zato je sv. Odilo i patron siromaških duš u čistilišću.

Kad je bio jur 85 ljet star, hodočastio je zadnji put u Rim, da bi kod groba apoštolov Petra i Pavla mogao umriti. Zaista je obetežao. Ali po tri miseci je opet ozdravio. Vratio se je najzad i pohodio još jednoč kloštre. Umro je u Souvigny-ju kod groba svojega prethodnika sv. Majolusa u onoj uri, kad su zvoni glasili početak ljeta 1049.

Sv. Odilo stoji blizu k nam, ki se približujemo k koncu 2. kršćanskoga tisućljeća. Koliko bi mogao i danas učiniti jedan ovakov velikan! Učinimo barem toliko, ča uz svoje talente i svoje okolnosti moremo. Koliki i danas gladuju! Zasitimo je! Budimo milosrdni, da milosrdnost zadobenemo! Tu milosrdnost proširimo na pokojne! Ne pozabimo se ni s onih siromaških duš, za ke nigdo ne moli.

Sveti Fulgencije biškup (468—533). Bio je jur za mlada gradonačelnik u Karthagi. Pod uplivom razlaganja psalmov sv. Augustina postao je redovnik i kasnije biškup varoša Ruspe. Kao izvrstan učenjak širio je oduševljenjem nauk sv. Augustina. Arijanski kralj Trazimund poslao ga je u sužanjstvo u Sardiniju, ali po smrti kralja mogao se je vratiti u svoju biškupiju.

Sv. Almah ili Telemah mučenik (oko 400). Kad je na 1. januar u prodiki opomenuo nazočne, da se kraj obrnu od poganskoga praznovjerja, osmrtio ga je jedan gladiator na zapovid varoškoga prefekta (zapovidnika redarstva).

Sv. Konkordije mučenik. Mučili su ga oko lj. 175. Po mučenju batrio ga je u tamnici jedan andjeo. Konačno su ga preboli mečem.

Knjiga mučenikov spomene na ov dan još **sv. Martinu** divicu, ka je na ov dan umrla, ali svečuje se 30. januara; **sv. Bazilija Velikoga,** ki je umro 1. januara, ali svečuje se 14. junija, na obljetnicu njegovoga posvećenja za biškupa; smrt **sv. Bonfilija,** jednoga od 7 utemeljiteljev reda servitov, ki se skupa svečuju 12. februara.

Blažena Zedislava Berka († 1252). Rodjena u Českoj bila je žena jednoga vrlo nagloga i grubnoga plemića i mati četvero dice. Uz peldodavno spunjenje svojih obiteljskih dužnosti brinula se je velikom ljubavom za siromahe, osobito za uznike i putnike. Česki narod ju poštuje kao sveticu. Sv. papa Pijo X. potvrdio je 1907. ljeta nje poštovanje.

2. JANUAR:

Ime Jezuševo

(Kad je med 1. i 6. januarom nedilja, onda se svečuje ime Jezuševo na ovu nedilju.)

S obrizanjem biše spojeno davanje imena. Sâm Bog je izibrao ovo ime i je na znanje dao Divici Mariji (Lk 1, 31) i sv. Jožefu (Mt 1, 21). Ono je najuzvišenije ime zvrhu svih imen. U njem su najkraće izrečena sva prorokovanja. U njem se izrazu sadi utjelovljenja, muke, smrti i goristanja Kristuševoga. U ovo ime su čudesa činili apoštoli. Ovo ime su slavili svi sveci. Sv. Pavao piše, „da se u ime Jezuševo prigne svako koljeno onih, ki su na nebu, na zemlji i pod zemljom“ (Fil 2, 10). Sv. Bernard veli, da najdu u ovom imenu svi, ki je zazivaju, svitlost, moć, radost i zdravlje duše. A sv. Bernardin punim pravom identificira ovo ime s Osobom Spasitelja. Ar ovo ime nije pusta rič, ono izrazi našega Spasitelja, ono znači naše

spasenje. Zato na ovo ime svagdar prignemo glavu, da se i ovako klanjamo u Jezušu našemu Bogu Spasitelju. Zaista je lipo s ovim imenom početi Novo ljeto.

Sveti Makarije (Blaženko) mladji, pustenik (oko 400)

Kad su prestala progonstva i brzo narasla Crikva, našao se je i sve veći broj mlačnih kršćanov. Sa strahom su to opažali gorljiviji i da se ugnu skušavanju svita, išli su mnogi u pustinu. Osobito u Egiptu i u Palestini se je brzo raširio pustenički život. Uz glasovite pustenike Pavla i Antona manje su poznati, ali u crikvenoj književnosti ne manje glasoviti i obadva Makariji. (Svetak Makarija st. je 15. jan.)

Makarije mladji prodavao je do svojega 40. ljeta sadje i slatkariju na ulica velikoga varoša Aleksandrije. Stoprv s 40 ljeti se je dao krstiti. Ali onda se je u potresljivoj mjeri posvetio Kristušu u postu i pokori. Išao je u pustinu, kade je stanovao u špilji. Postio se je tako oštro, da si to jedva predstaviti moremo. Za pokoru, a još već iz ljubavi prema Kristušu podnašao je teška trapljenja. 20 dan je podjedno stao vani, kade ga je kroz dan sunce peklo, a noći zima trapila. Kad je jednoč ubio jednoga komara, išao je, da se pokori za svoju malu nestrpljivost, u močvare, kade su ga kroz šest misec po cijelom tijelu tako izboli komari, da nije bio za prepoznati. Ovako je došao u Tabenu u gornji Egipat i prosio sv. Pahomija (svetak 14. maja), da ga gorizame u njegov kloštar, u kom je živilo prik tisuć redovnikov. Pahomije ga nije htio gorizeti misleći, da nepoznati starac ne će moć podnašati teške kloštarske discipline. Slijedila je korizma i na probu gorizeti Makarije postio se je tako oštro — samo na nedilje je jio par listov prijesnoga zelja — da su drugi redovniki potribovali, neka ga opat Pahomije pošalje iz kloštra, ar se s njim u pokori daleko ne more miriti nigdo. Stoprv prije odlaska je prepoznao Pahomije, da je bio glasoviti Makarije gost njegovoga kloštra.

Jednom je prilikom dostao Makarije grojza. Darovao je je svojemu susjedu. Ov je je opet dalje darovao. I tako je grojze skroz putovalo kroz sve pustenike, dok nije došlo najzad do Makarija. Sada su svi veselo slavili Boga, da su u sebesvladanju mogli jedan drugomu skazati ljubav.

Pisac Paladije opiše još druge dražesne zgode i čudesa iz pusteničkoga života sv. Makarija. Kakov smisao ima ov pustenički život i ča on more značiti za nas? I Makarija su jednu dob jako trapila skušavanja, da ide najzad u svit, kade bi mogao mnogo dobra učiniti. Ali odlučio se je, da će iz ljubavi prema Kristušu vjeran ostati svojoj pusteničkoj celi. „Iz ljubavi prema Kristušu“, ove riči neka i nas peljaju svagda u svakom poslu. I kad imamo mogućnost pojti na duhovne vježbe, onda u šutnji (tišanju) i gorljivoj molitvi imamo priliku naslijedovati sv. Makarija. A za društveni život, osobito i za hištvo zapameti si slijedeće riči sv. Makarija: „Godala ti se je krivica, šuti! Ti nikomu ne smiš krivice činiti. Ako je pak gdo tebi ča zakrivio, znaj to podnositi!“

Blaženi Gašpar Bufalo (1786—1837)

Otac mu je bio kuhar u jednoj palači Rima i lagak človik. Ali mati jako pobožna. Ona je znala tako odgojivati maloga Gašpara, da su ga prispodabljat počeli malomu Alojziju. Mati je rado povidala sinu iz života svecev, osobito o svetom Alojziju i o Franji Ksaveru.

Gašpar jur kao bogoslov takozvanoga „Rimskoga kolega“ pozna osobito jednu strast: rado prodikuje seljakom na trgu ter potepuhom na ulici. Ovu varošku pastoraciju čudnovitom žilavošću nastavlja i kao duhovnik. Kad Napoleon posjede Rim i odvuče papu Pija VII., mora pojti i Gašpar u sužanjstvo. Još i u tamnici probavi 4 ljeta. Po padu Napoleonovom vrati se u Rim i hoće stupiti med jezuite. Ali Sv. Otac mu izruči veliku zadaću misioniranja Papine države, ka je uslijed Napoleonskih bojev mnogo nastradala u vjerskom i moralnom pogledu. Na ov cilj osnuje Gašpar družbu (kongregaciju) svećenikov presvete Krvi. 20 ljet putuje od sela do sela. Bilo je

danov, kad je do 16 puti (!) prodikovao, tako da se je od truda doli zvrnuo sa svoje mule. Njegovi misionari razvili su osebne metode. Ovako su med drugim na zadnji dan misij požgali protivjerske i amoralne knjige, slike i druge predmete. Bufalo Gašpar je imao vrijeda i puno neprijateljev. Osobito su ga mrzili slobodnomislioci i slobodnozidari. Drugi su ga opet iz nenavidnosti omrazili kod pape. On je to sve isto tako ravnodušno podnosio, kako malariju i sve trude. Kad je u Rimu 1837. vladala kolera, dok su drugi bižali iz Rima, paščio se je on u vječni varoš, da bude bolesnim i umirajućim na pomoć. U ruka svojega spovidnika sv. Vinceta Palotija (svetak 22. jan.) je umro isčrpan od djela i truda 28. 12. 1837. Ali zbog božićne osmine svečuje se njegov svetak u Rimu 2. januara.

Abel, sin Adama i Eve. Njegov Bogu zaprijetan aldov i njegovu smrt bratoubijskimi rukami Kaina opiše 4. poglavlje I. knjige Mojzeševe. U sv. maši moli duhovnik po pretvorbi, da Bog i naše aldove milostivnim i vedrim licem primi, kako se je dostojao milostivno primiti „dare pravičnoga svojega sluge Abela". K tomu je potribno, da i mi žrtvujemo Bogu zaista naše najbolje u duhu pravičnosti i nekrivičnosti.

Sv. Adalhard ili Adelhard († 826) je bio unuk Karla Martela. U mladosti je živio u dvoru Karla Velikoga. Onda je išao med redovnike sv. Benedikta u Amiens. Karlo Veliki ga je doprimio najzad u dvor, da mu bude minister i odgojitelj sina Pipina. Kasnije su ga optužili kod cesara, da je izdajnik i cesar ga je poslao u sužanjstvo. Po 7 ljeti zvao ga je cesar Ludovik Pobožni najzad, ali on je ostao u kloštru Corbie, kade je bio opat i pravi otac siromahov u okolici opatije. Kasnije je odavle utemeljio jedan kloštar u Westfalenu za misioniranje još poganskih Sasov.

3. JANUAR:

Sveta Genoveva divica (422—512)

Pariz je poznat kao varoš mode, elegancije i griha. Ljudi manje mislu na to, da je ov varoš spojen skupa i s mnogimi sveci. Patrona Pariza je sv. Genoveva, ke žitak je u 6. vijeku nakitio neki nepoznat pisac mnogimi legendami.

Genoveva se je rodila oko 420. ljeta blizu Pariza. Kad je bila 7 ljet, išao je kroz selo sv. German biškup, ki je maloj prorokovao, da će se posvetiti Bogu i da će Gospodin kroza nju činiti velika djela.

Jednoč je hotila Genoveva pojti u crikvu, ali mati Geroncija je nije pustila. Mala odvrati: „Obećala sam biškupu, da ću sveto živiti, zato moram mnogokrat pojti u crikvu". Majka se rasrdi i udari kćer, ali u tom hipcu oslipi. Po 28 miseci vrati joj Bog vid na kćerine prošnje i suze.

Kad je bila 15 ljet, položila je zagovor divojačtva, ali ostala je u svitu. Po smrti roditeljev preselila se je u Pariz k svojoj kumi. Do 50. ljeta postila se je jako oštro. Jila je samo jarčeni kruh i med, kasnije je na zapovid svoga duhovnoga oca pila mliko i jila ribe. Noć pred nediljom probavila je uvijek u molitvi. Nje neprijatelji širili su ipak zle glase o njoj, da je farizejkinja i da svojim vanjskim kriposnim životom svoju zloću zakriva. Došli su ovi zli glasi i do biškupa Germana, ki ju je jedan put presenetio u nje stanu, ali se je mogao osvidočiti o nje prevelikoj svetosti.

Velika ura sv. Genoveve udrila je onda, kad su Huni pod Atilom ogrožavali Pariz. Sve je hotilo bižati iz Pariza. Ali Genoveva je prorokovala, da Huni ne hte dojti u Paris. Potribno je samo, da se stanovniki postu i da pokoru činju. Mnogi muži su bili osvidočeni, da se Hunom nigdo ne more suprotstaviti i zato su hotili kamenovati Genovevu. Ali Huni su pobijeni na polju kod Katalaunuma i Pariz je zaista ostao neoskrunjen od Hunov.

Sv. Odilo opiše Genovevu kao sveticu Karitasa. Na nje molbu pomilovao je kralj mnoge na smrt odsudjene. A kad je vladao u Parizu glad, dâ doprimiti po Sajni žita i tako po

drugi put spasi Pariz. Sada je jur nje ugled tako velik, da je već poznata svemu kršćanstvu. Ovako ju iz Sirije da pozdraviti sv. Simeon Stilita i prosi za nje molitve. (Svetak 5. jan.)

Umrla je 90 ljet stara. Nje relikvije su stale u visokom poštovanju. Kad je 1129. harala u Parizu zarazna bolest črnih kozic, postavili su se mnogi pod nje obrambu. Pri francuskoj revoluciji bilo je poštovanje ovih relikvij trn u očima jakobincev. Zato su dali relikvije 1793. požgati i u Sajnu hititi. Samo mali dio relikvij je ostao očuvan. Te su 1822. svetačno položili u veliku crikvu Pantheon. Kad pak ov Pantheon od 1830. opet nije crikva, postavan je nekadašnji grob svetice u jednoj zbočnoj kapeli crikve sv. Štefana za Panteonom.

Nauk: Sv. Genoveva je znamda najveć u tom učinila, da je pomirila stare rimljanske stanovnike s Franki, ki su posjeli Galiju. Ona je dala graditi u čast mučenika Dionizija u Parizu na Montmartru, to znači na brigu mučenikov baziliku, kod ke oltara su se mogli sastati i pomiriti Rimljani i Franki. Kad je Genoveva umrla, bili su Rimljani i Franki u potpunoj slogi jur jedan narod. Ovo i sve druge činjenice života sv. Genoveve kažu, koliko more postignuti i jedna žena. Sigurno je prvorazredno poslanstvo žene, da bude majka u obitelji. Ali danas je mnogo žen, ke se ne moru odati i svagdar je bilo onakovih, ke su posvetile svoje divojačtvo Bogu. Krivo bi bilo misliti, da ove neodane žene manje značu za človičanstvo. Koliko one moru značiti, svidoči pelda sv. Genoveve. Ali lipota njeve slavne korune pokazat će se stoprv u nebu.

Sv. Gordije kapetan († oko 310). U maloazijskoj Cezareji za vrime cara Galerija valovao se je za kršćana. Kad su ga nagovarali da barem za zliku zataji Kristuša, pozivao se je na evandjeljske pretkipe, na kafarnaumskoga kapetana, na kapetana pod križem i na Kornelija (Čin. ap. 10). Izjavio je, da njegov jezik nikad ne će zatajati svoga Boga i na to su ga osmrtili.

Sv. Danijel mučenik († oko 100). Bio je židovskoga podrijekla i posvećen za dijakona u Padovi. Nategnuli su ga na dasku s čavli. 769. našli su na temelju jednoga skazanja njegovo tijelo uz sredstva mučeničtva pod crikvom sv. Justine u Padovi.

4. JANUAR:

Blažena Angela od Foligna († 1309)

Rodno joj je mjesto Foligno u Italiji. Zaran se je odala i dugo živila za svit. Rado se je zabavljala. Ljubila je lipu pratež. Bila je ohola i rado uživala žitak. Ali onda joj po redu umre mati, muž i dica. Gospodin Jezuš stoji pred vrati nje duše, ka je bila dosle tako ohola i površna.

Foligno leži samo kih 20 km od Assisija, kade je za pol stoljeća prije živio sv. Franjo. Duh ovoga sveca obuzme Angelu. Stupi u treti red sv. Franje i kasnije ovako opiše položaj svoje duše svojemu duhovnomu ocu, franjevcu Rajnaldu: „Počela sam premišljavati o mojem životu. Bog mi je dao milost, da spoznam svoje grihe. Prestrašila sam se vječnoga skvarenja i jako se plakala. Onda sam se tako sramovala svojih grihov, da se ih nisam ufala spovidati. Nevridno sam se pričešćala. Dušno spoznanje me je trapilo dan i noć. Konačno sam sve valovala u spovidnici. Ali nisam ćutila olakšanja, samo gorkoću, sram i bol.“

Dugo je trajala ova tuga bez batrenja. Ali ona je za toliko gorljivije držala oštru pokoru. Zmaljala se je prebl. Divici Mariji za pomoć. Onda u duhu pobigne pod križ. Potresno osjeća, da je Kristuš morao mnogo trpiti i za nje grihe. Obeća vječnu čistoću i da ni s najmanjim dijelom svojega tijela već ne kani uvrijediti Boga ili stvorenja Božja. Boji se, da svoje obećanje ne će moć držati. Prosi Gospodina, da joj pomaže vjerno spuniti ovo obećanje.

Sada počne razumiti smisao križa. Odreče se svita i svih dosadašnjih nasladnosti. Mnogokrat još i u snu vidi Križevanoga, kako joj usred strašne muke govori: „Sve ovo sam učinio za te! A ča ćeš mi ti dati?“

Angelu je još jače zauzela bol nad grihi. Odlučila je, da će se odreći svoga imanja. Ali bojala se je prosjačenja. Još je bila mlada i prosjačenje bi moglo biti pogibeljno za nju. A i sramuje se pojt prosjačiti. Ali ako je tako Božja volja, i to će učiniti.

I potom kad jur stupi u 3. red sv. Franje, mora pretrpiti

mnoga vanjska i duševna trapljenja. Ali ona i u največoj duševnoj škurini ovako moli: „Gospodine, iako si me zarad mojih grihov odsudio na vječni oganj, ne ću prestat pokoru činiti, i onda na se zimljem škurinu i uboštvo. Bar ča se bude godalo s manom, nikad ne ću prestati služiti Bogu!"

Glavni sadržaj nje života biše sada uz molitvu vježbanje ljubavi bližnjega. Osobito rado je podvarala bolesne u bolnica. U nji je gledala svagda Spasitelja Jezuša.

U zadnji 12 ljeti biše joj Tijelo Gospodinovo jedina hrana. Kad je umirala, rekla je svojim poštovateljem: „Vam ostavljam za jerbinstvo moje sve imanje, ča je bilo i bogatstvo Kristuševo: siromaštvo, trapljenje, zanemarmetanje i Kristušev žitak. Ki ovo jerbinstvo poštuju, to su moja dica i dica Božja. Ovi ćedu zadobiti vječni žitak". Med blažene ju je gorizeo papa Inocent XII.

Blažena Angela je jako oplakivala svoje grihe, ki sigurno nisu bili tako veliki. A mi smo jedva pripravni pokoru činiti za svoje grihe, ki su znamda za mnogo veći? Skrovnost križa, ki se i u našem životu očituje, ne kanimo razumiti. Ali mi ćemo biti stoprv onda Kristuševi i pravi kršćani, kad misterijum križa shvatimo i sâm križ u svojem životu obljubimo.

Blažena Kristijana Oringa († 1310). U istoj dobi kot blažena Angela živila je i Kristijana ili Kristina Oringa, ka se je rodila u blizini varoša Firenze kao kći ubogih seljakov. Dokle je čuvala blago svojega oca na paši, premišljavala je i razgovarala se s Bogom u molitvi. Po smrti roditeljev hotili su ju brati siliti, da se oda. Ali ona je pobigla u varoš Lucca, kade je služila kod jednoga bogatoga človika samo za opravu i hranu. Kasnije se vrati u svoje rodno selo, onde utemelji mali kloštar, u kom živu sestre po reguli sv. Augustina. Po smrti ostane joj tijelo neoskrunjeno do ljeta 1514., kad je prilikom jednoga ognja pogorilo.

Sv. Rigobert († oko 750). Bio je redovnik benediktinskoga reda i kasnije nadbiškup u Reimsu. Živio je oštro, branio je siromahe od nasilja bogatušev. Od svojih duhovnikov potribovao je, da točno držu u svojem životu crikvene prepise. Premda je bio krsni kum Karla Martela, suprotstavio se je njegovim proticrikvenim namjeram i zato ga je Karlo Martel, tadašnji vladar Frankov poslao u sužanjstvo. Narod ga je i ovde poštovao kao velikoga sveca.

Sv. Dafroza, mati sv. Bibijane (2. dec.) i sv. Demetrije (21. juni) i žena sv. Flavijana (22. dec.). Umrla je u progonstvu cara Julijana otpadnika. Pokopana je skupa sa svojimi kćerami u crikvi sv. Bibijane u Rimu.

Sv. Gregor biškup († 541). Bio je izvrstan činovnik i dobar hižni otac. Po smrti svoje žene posvećen je za duhovnika i kasnije odibran za biškupa u svojem rodnom varošu Langres (u Francuskoj).

5. JANUAR:

Sveti Simeon Stilita stariji († 459)

Ako je ki svetac, koga gledaju moderni ljudi za nemogućega čudaka i kod koga mislu, da im nima ništa reći, onda je to sv. Simeon, ki se zato zove Stilita (po grčkoj riči), kad je 37 ljet probavio na jednom stupu. Ako bi hotili biti previše popustljivi ukusu današnjega človika, šutili bi uopće o ovom svecu. Ali vidit ćemo, da i ovde ima pravo sv. Pavao, kad piše: „Ča se vidi svitu bedavo, izibrao je Bog, da osramoti mudre." (I. Kor. 1, 27.)

Glejmo kratko život Simeona, ki se je rodio oko 390. na rubu Sirije. U mladosti je kao pastir čuvao veliku črijedu ovac svojega oca. Kad jednoč nije mogao pojti s ovcami na pašu zbog nezgodnoga vrimena, išao je u crikvu. Onde je čuo osmera blaženstva. To ga je tako potreslo, da je i on hotio iskati uboštvo, krotkoću, glad i žaju, žalost i progonstvo. Jedan duhovnik mu svituje, da ide u kloštar. Ovde ga nauči opat Heliodor čitati Sv. Pismo. Simeon uz marljivo djelo čini strahovito oštru pokoru. Samo jednoč ji u tajednu, stoje spava, nosi grubno uže oko gologa pasa. To mu se zariže u tijelo, nastane gnjojna-smrdljiva rana. Nek mučno moru odstraniti

uže, da mu spasu život. Drugi redovniki potribuju, da bude zbog pretirane oštroće otpušćen iz kloštra.

Simeon ide za pustenika. Dâ se okolo zazidati u jednu zgora otvorenu celu. Duhovnik, koga je prosio da ga prik korizme zazida, ostavi mu 10 hlibov kruha i vode. Ali Simeon kroz cijelu korizmu ni ne okusi kruha. Na Vazam ga najde duhovnik u nesvišću i jedva ga more još spasiti za život.

Polako se raširi glas njegove strahovito oštre pokore. I sada počne svit iz pobožnosti, a još već iz znatiželjnosti bižati k njemu. Svaki se ga kani dotaknuti. Svaki hoće imati jedan kusić njegove grubne prateži. Rivnja bludi pustenika u molitvi i zato izgradi sebi najprije niži, a onda prik 16 m visok stup zgora s željeznimi gatricami. Na ovom stupu, kade se je dalo jedva siditi, probavi Simeon 37 ljet. Prosti ljudi, ali još i biškupi i cesarski poslaniki dojdu velikoga pokornika prositi za savjete (tanače). Ljudi, ki imadu med sobom kakov proces, prosu njega za suca. Još i poganski arapski knezi dojdu njemu predstaviti svoje različite probleme.

Pravoda se zbudi i sumnja, more li biti ova neobična vrst života zaista nalog Božji ili se gradi samo na gizdost i oholiju. Postavu Simeona na probu: u ime više crikvene oblasti potribuju od njega, da doli dojde sa stupa. On odmah zame lojtre (škale) i dojde doli. U ovoj poniznosti upoznadu crikveni prepostavni, da je Simeonov život po volji Božjoj. Još bolje to kažu sadi ovoga života. Blizu je bio i veliki varoš Antiohija sa svojimi bezbrojnimi strašnimi grihotami. Za te grihe je činio Simeon tako strašno oštru pokoru. Ovako je protestirao protiv griha i njegov nebično oštar život obrnuo je mnoge grišnike kraj od griha. Ne zabimo, da su istočnomu čoviku jače potribni izvanredni znaki-simboli. Prodikovao je sv. Simeon ne nek svojom pokorom, nego i ričum jutro i navečer. Njegov jako velik upliv na ondašnji svit kaže to, da se je antiohijski patrijarka pod njegovim uplivom kraj obrnuo od krive vjere Nestorija, ki je tajao, da su u Kristušu u jednoj Božjoj Osobi združene dvi nature, božanska i človičja. Ovako nestorijanizam (otsudjen 431. na koncilu u Efezu) nije postao za Crikvu tako pogibeljan kako prije njega arijanizam.

Kad sv. Simeon 459. na Veliki petak, a ni drugi dan nije

prodikovao, niti je udilio pod večer skupa spravnoj množini blagoslov, išao je na Vazam jedan učenik gori k njemu i našao ga mrtvoga. Na obrazu pokojnoga sjala je čudnovita radost.

Kako je ov život za razumiti i ča nam on ima reći? Ovo su se pitali jur u onu dob mnogi. Život svakoga sveca je nasljedovanje Kristuševo. No svaki svetac more samo u kom-tom pogledu nasljedovati Gospodina. Simeon je pred očima imao Spasitelja, kako je On visio tri ure na križu. Za nadvladanje grihote svita je hotio slijediti Jezuša u Njegovu muku. Zato se je do skrajnosti postio i pokorio. Ov svetac nas i danas pita: kade je naš post i naša pokora? Kako slabo spunjujemo mi ov dio Fatimskoga poslanstva, premda od molitve i pokore odvisi ne nek naša vječna, nego još i vrimenita sudbina, a i sudbina naše dice. Koliko djela i truda zamemo na se za tu dicu! Sigurno je i dobro shvaćeno i dobro učinjeno djelo prava pokora. Ali ne bi mogli već učiniti? Već učiniti za Boga u nadvladanju griha! Već učiniti i za bližnjega u ljubavi i u dobroj peldi. Ar to očividuće kaže život Simeona Stilite: človik, ki moli i pokoru čini, more pojti u pustinu, more se zatvoriti u redovničku celu, a more se postaviti i na stup ili turam, on je u milosti svagda skupa spojen s Crikvom i služi na najveći blagoslov svim ljudem. Samo človik, ki nima vjere, ki je za nadnaravno slip, misli, da je ovakov život asocijalan i prez hasni za druge.

Sv. Telesfor papa (125—136), naslijednik sv. Siksta I. i osmi na papinskom tronu. Bio je grčkoga podrijekla. Pod njim se je počela u svečevanju Vazma razlika med istokom i zapadom. Pretrpio je mučeničtvo pod carem Antoninom.

Sv. Emilijana divica († oko 560). Bila je teta pape sv. Gregora Velikoga. Nje sestra Tarzila, ka je prije umrla, javila joj je na ov dan, da će Bogojavljenje (Tri kralje) jur s njom svečevati u nebu.

Bl. Ivan Nepomuk Neumann (1811—1860). Rodio se je u Češkoj. Po zaredjenju za duhovnika dospio je u Ameriku, kade je 1852. posvećen za biškupa Philadelphije. Osobite zasluge ima oko katoličanskoga školstva. Ali jur 1860. umre. Za blaženoga je sprogovoren 1963. Kanonizacija za sveca u času izdanja knjige teče.

Bogojavljenje. Sveti Tri kralji.

P o v i j e s t i s a d r ž a j s v e t k a. Povijest ovoga svetka je vrlo zanimljiva. Zapravo se on počne u Egiptu kod krivovjercev, ki su mislili, da se je Kristuš rodio kao človik i stoprv pri krstu u Jordanu je došao u njega stanovati Bog. Ovako je i prvi sadržaj svetka očitovanje Boga (Bogojavljenje) i krst u Jordanu. Za dan su si odibrali 6. januar, ki dan su jur pogani u Egiptu posvetili suncu (ko počinje nadvladati zimu) i vodi, ka je bila uslijed poplave Nila temelj egipatske rodovitosti.

Klemens Aleksandrinski se u 3. vijeku još bori protiv ovoga svetka krivovjercev, ali na početku 4. stoljeća, med 312. i 325. raširi se ov svetak najprije na istoku, kade ostaje njegova centralna misao krst Jezušev, pri kom se prvi put očituju sve tri Božje Osobe. Ali skoro u istom vrimenu i na zapadu, kade nastane prvi sadržaj svetka klanjanje istočnih mudracev, dakle Bogojavljenje ili očitovanje Boga pred poganskimi narodi. Sv. Augustin na ov svetak u svojoj prodiki svagda govori o dolasku mudracev. (Pet ovakovih prodik imamo očuvano u njegovoj bogatoj književnosti.) Isto tako i sv. papa Leo Veliki na ov svetak uvijek govori o klanjanju mudracev. Bog se očituje u Kristušu i u različni čudesi. Zato se je u sadržaj ovoga svetka uključilo i prvo čudo Jezuševo na svadbi u Kani.

Osobito velikim veseljem svečevao se je ov svetak u Jeruzalemu. Kroz cijelu osminu su svečevali jeruzalemski kršćani. Počeli su prvi dan u baziliki narodjenja u Betlehemu. Drugi dan su svečevali u baziliki sv. groba, onda u crikvi goristanja. 4. dan su išli u crikvu Vanebozastupljenja, 5. dan u Betaniju, 6. dan ne brig Sion, a zadnje dva dane opet u baziliku sv. križa i goristanja.

Najnovije već ne postoji osmina ovoga svetka. Na 1. nedilju po Tri kralji zapeljan je stoprv 1892. ljeta svetak sv. Obitelji. Spominak krsta Jezuševoga svečuje se na osmi dan Bogojavljenja, 13. januara, a prvo čudo Jezuševo na 2. nedilju po Bogojavljenju.

Ovako ostaje glavni sadržaj svetka u zapadnoj Crikvi klanjanje istočnih mudracev, iako blagoslavljenje vode još spominja i na prvašnji sadržaj svetka.

Odakle su došli ovi „magi" ili mudraci? Crikveni oci iz prvih stoljeć držu, da su došli iz Perzije. U perzijsku pratež su opravni i u najstarijoj kršćanskoj baziliki u Betlehemu. Ali mogli bi biti iz Arabije, iz domovine zlata, tamjana i mirhe. Sveto Pismo ne imenuje ni njihovoga zvanja, ni njihovih imen, a niti njihovoga broja. Vjerojatno su bili svećeniki i učenjaki (ova dvoja zvanja bila su onda još usko skupa spojena), ki su se bavili s religijom (vjerom), s mudroznanstvom i zvijezdarstvom. Mogli su poznati i svete knjige Staroga Zakona, a u nji prorokovanje o Mesiji i o zvijezdi, ka će nazvistiti Njegovo narodjenje. Ipak je Božja providnost na čudan način dopelja u Jeruzalem, a odanle u Betlehem. Oni zastupaju kod betlehemskih jaslic poganske narode i učenjake.

Stoprv u 9. ili 10. vijeku se pojavu mišljenja, da su bili po broju tri mudraci, da im je bilo ime **Gašpar, Melhior i Baltazar** i da su bili po zvanju kralji. Pri tom je mogla peljati ta misao, ako oni zastupaju poganske narode, onda zastupaju potomce Jafeta, Sema i Kama, dakle sinov Noinih. I zato odsle jednoga izmed njih slikaju kao Črnca, da budu zastupani i afrikanski narodi. A za kralje su je počeli držati, kad liturgija ovoga svetka upotribljuje 71. psalam, u kom se pjeva: „Kralji iz Tarza i otokov ćedu dare prikazati, kralji Arabov i Sabe dare donesti."

Od različnih običajev ovoga svetka postao nam je najmiliji ta, da naši ministranti i Mladi roj idu pjevati, a milodare, ke naberu, daruju za poganske misije, da i pogani upoznaju pravu vjeru, da se i njim očituje u Jezušu Kristušu pravi Bog. Jur prije je bila na mnogi mjesti raširena navada, da se ide oko Trih kraljev pjevati od stana do stana. Ali da se ovo pjevanje spoji s ofrom za misije, ta misao se je rodila kod nas u Austriji, još točnije u Gradišću: prelat Ivan Kodatsch je u novini „Martinsbote" preporučio ovu misao ministrantom, a onda ju je prigrlio Mladi roj cijele Austrije. Od onda su ovi pjevačidičaki mnogo učinili za misije. A mi je rado podupirajmo. I mi smo dužni širiti vjeru Kristuševu. Ali kad mi ne moremo putovati u misijske zemlje, zastupaju nas onde naši misionari,

kim pomažemo molitvami i materijalnimi dari. Bog će blagosloviti našu aldovnost u tom, da će nam očitovati svoju ljubav u našem životu i u našoj smrti, ka nas neka pelja u ono vječno Bogojavljenje, kade će se vjera pretvoriti u znanje, ufanje u spunjenje i ljubav u sriću.

Sveta Wiltrud († oko 1000). Bila je žena bavarskoga kneza Bertolda i jako pobožna, a i glasovita u umjetnom ručnom djelu. Kad joj je muž umro, utemeljila je za benediktinke opatiju Bergen u biškupiji Eichstätt. Umrla je na svetak Trih kraljev.

Blažena Rafaela Marija Porras y Ayllon (1850—1925). U Madridu je utemeljila institut „službenic Srca Jezuševoga". Pod starost je podnosila ponizno sva poniženja. Za blaženu je sprogovorena ljeta 1952.

Blažena Gertruda van Oosten († 1358). Bila je kći ubogih roditeljev u blizini holandskoga varoša Delfta, kade je najprije bila službena, a onda je s dvimi družicami stupila med takozvane Begine, ke skupno stanuju i se posvetu činom milosrdnosti, ali nisu prave koludrice. Rado je premišljavala o muki Kristuševoj. Na jedan petak lj. 1340. dobila je na ruka, na noga i na prsi rane Kristuševe, iz kih je sedamkrat u danu htila počet curiti krv. Kad to već nije mogla zakrivati, počelo je sve već ljudi dolaziti k njoj. Da se ne izoholi, prosila je od Boga, da joj se oduzmu rane. Tečenje krvi je prestalo. Ostali su samo mali znaki ran. Gertruda je još živila 18 ljet u oštroj pokori i u velikoj ljubavi prema križevanomu Spasitelju.

Sveti Petar Tomas († 1366). Rodjen u jednom malom francuskom selu stupio je u Karmel. Brzo je napredovao u znanju. Bogoslovlje je svršio uz osobito odlikovanje na sveučilišću u Parizu. Zatim je u potpunoj tišini podučavao bogoslove svojega reda. Odibran za generala svojega reda dojde u Avignon u papinski dvor. Papa Inocent VI. posveti ga za biškupa i udili mu još i naslov konstantinopelskoga patrijarke pak ga upotribi na diplomatsku službu. Kao takov zastupa papu u Genovi, u Milanu, u Veneciji. Dojde u vez s cesarom Karlom IV. U Srbiji pokusi pravoslavne zadobiti za povratak k sv. Stolici. Posreduje med Venecijom i Madjarskom. Putuje u Jeruzalem.

Papa ga pošalje i u Konstantinopel kao svoga općenitoga legata-poslanika za cijeli istok. Na otoku Cipru sprijatelji se s kraljem Petrom I. S njim skupa razvija ideju novoga križarskoga boja protiv muzlimanov. Papa Urban V. primi ovu misao i tako nastane novi križarski boj. Kršćanom se ugoda za kratak čas posjesti Aleksandriju. Ali uspjeh traja jako kratko. U boju je naranjen i sam nadbiškup Petar, ki nešto kasnije, 6. januara 1366. umre na otoku Cipru. Godana čudesa posvidočila su njegovu svetost. U svoji knjiga zalagao se je sv. Petar Tomas za dogmu Neoskrunjenoga Prijeća.

Bl. Ivan de Ribera (1532—1611). Bio je sin vicekralja Katalanije i (kasnije) Napulja. Ipak je kao nadbiškup Valencije ljubio poniznost i uboštvo. Med blažene zeo ga je 1796. papa Pijo VI.

Bl. Karlo od Sezze (1613—1670). Njegovi roditelji, prem su bili dosta ubogi, hotili su ga dat učiti za duhovnika. Ali on je bio slab školar i tako se je morao vratiti k poljnomu djelu, pri kom je mnogo premišljavao o Bogu. Sa 17 ljeti položi privatni zagovor čistoće u poštovanju prema Neoskrunjenomu Prijeću. Po teškoj bolesti stupi u red franjevcev kao laični brat. Hoće pojti u Indiju s misionari, da svoj život alduje za vjeru, ali opet upade u tešku bolest. Pošalju ga u Rim. U školi molitve i premišljavanja stekao je toliko božanske znanosti, da još i papa ter kardinali većkrat prosu od njega savjet (tanač) u važni posli. Med blažene upisao ga je 1882. papa Leo XIII.

Sv. Gerlach († 1170). U okolici Maastrichta rodjen iz plemenite obitelji bio je oficir. Kad mu je žena umrla, hodočastio je u Jeruzalem, a zatim 7 ljet podvarao bolesne. Poštuju ga kao patrona blaga.

7. JANUAR:

Sveti Lucijan mučenik († 312)

Lucijan se je rodio u Samosati u Siriji. Jur s 12 ljeti bio je siroče bez oca i majke. U varošu Edesi učio se je Sv. Pismo i stekao takovu znanost, da je mogao jur za mlada otvoriti katehetsku školu za mladinu u Antiohiji, ka je bila uz Rim i Aleksandriju treti najznamenitiji varoš tadašnjega svita. Dao se je zarediti i za duhovnika. Podučavao je besplatno. Svoj kruh je zaslužavao otpisanjem knjig. Mnogo se je postio: samo jednoč je jio u danu, mesa nije jio, vina nije pio i malo je govorio. Ali za toliko moćniji biše njegov jezik u podučavanju. Na temelju svoje znanosti mogao je ispraviti brojne pogriške u Sv. Pismu, ke su nastale u netočni prijevodi ili zbog pogrišak u otpisanju. Glasoviti učitelji, sv. Ivan Zlatousni i sv. Jeronim izašli su iz antiohijske katehetske škole i tako su bili barem indirektno učeniki sv. Lucijana.

311. ljeta dao je car Maksimin uhvatiti Lucijana i doprimiti u Nikomediju, u svoje stolno mjesto na istoku. Putem je sastao 40 vojakov, ki su otpali od kršćanske vjere. Uslijed karanja i nagovaranja sv. Lucijana počeli su se kajati, oplakivali su svoje zatajanje i hrabro valovali vjeru u Kristuša. Umrli su kao mučeniki. Ovako je Lucijan najper poslao u nebo 40 mučeničkih palmov.

U Nikomediji pokusio ga je car Maksimin najprije laskanjem i obitanjem odvrnuti od vjere. Kad to ništa nije koristilo, počeli su ga mučiti. Rastrzali su mu kliće i tako ga prikovali na tlo tamnice, da se nije mogao gibati.

Približavao se je svetak Bogojavljenja. Uzniki bi bili rado sv. mašu svečevali i primili tijelo Gospodinovo. Ugodalo im se je, da dostanu kroz gatrice uze od slobodnih kršćanov kruha i vina. Ali nisu imali stola, ki bi im bio mogao služiti kao oltar, niti se je mogao duhovnik Lucijan podignuti s tla tamnice. Na to reče Lucijan:

„Ne znate li, da je moje tijelo crikva Božja? Neka budu dakle moja prsa oltar i ja se ufam, da to ne će biti manjevridan žrtvenik nego li su oltari od driva ili kamena."

Prostrli su na njegova prsa platno, položili tamo kruh i vino, a Lucijan je molio mašne molitve pak pretvorio kruh u Tijelo i vino u Krv Gospodinovu. Jedan dijakon je namjesto svezanoga Lucijana pričestio uznike.

Drugi dan su odvukli Lucijana opet na sudstvo i kad nije htio zatajati vjeru, preboli su ga mečem i njegovo tijelo bacili u morje. Kršćani su našli tijelo mučenika na obali i pobožno je pokopali u Helenopolisu u Bitiniji. Sv. Ivan Zlatousni ga u osebnoj prodiki slavi kao velikana, ki se ničega nije bojao samo griha.

Sv. Lucijan nas uči, da jako ljubimo Sv. Pismo. U njem nam govori sâm Bog. Zato svagda u velikoj pobožnosti zamimo u ruke Sv. Pismo i jako pobožno poslušajmo sv. Evandjelje. Ne zabimo: „Ki je od Boga, Božju rič posluša". Sveto Pismo sliši med prvorazredna sredstva spasenja. Ono je napisano za naše spasenje. Zato u njem ne iščimo zabavu, novotarije, nego uprav naše spasenje.

Sv. Valentin biškup († 475). Ishadja iz današnje Holandije. Negde na Rajni ili u Galiji primio je duhovnički red. S rimljanskimi vojaki je došao u Passau. Ali u tom, uslijed selenja narodov mišovitom stanovničtvu nije imao mnogo uspjeha. Krivicu je davao Valentin tomu, da nije imao apoštolskoga poslanstva. Zato je išao u Rim, kade je iz ruk sv. pape Leona Velikoga primio ovo poslanstvo. Ali ni sada nije imao pravoga uspjeha. Još jednoč ide u Rim, da si prosi drugo misionsko područje. Papa ga ovput posveti za biškupa i još jednoč pošalje u Passau. No medjutim se i ovde počne širiti arijanizam, a ovim krivovjercem ništa nije bilo odurnije nego li jedan biškup, ki stoji u vezi s Rimom. Zato su Valentina sprognali iz varoša. On je išao u Tirol i Reciju (istočnu Švicarsku) i ovde u tihi dolina Alpov otvorilo mu se je mnogo srce za kršćansku vjeru. U blizini Merana izgradio je i jedan kloštar, kade je i umro. Njegove relikvije prenesli su prije u Trient, a onda u Passau.

Sv. Nicetas biškup († 414). Glasio je Evandjelje Dakom i Getom med današnjom Srbijom i Rumunjskom. Stao je u prijateljstvu sa sv. Feliksom (svetak 14. jan.) i sv. Paulinom

(svetak 22. jun.) i misli se, da je on sastavio himnu Te Deum. Umro je kao biškup Remezije u Srbiji.

Sv. Teodor (Božidar). Bio je glasovit redovnik u dobi Konstantina Velikoga, polag sv. Atanazija bio je učenik sv. Antona pustenika. Umro je oko 340. u Egiptu.

Bl. Artur mučenik († 1643) iz reda franjevcev u Angliji. Svečuje se i 11. decembra.

Sv. Rajnhold († 960?). U njegovom životu je skoro sve legendarno. Ako je istina, ishadjao je iz porodice Karolingov i stupio u kloštar sv. Pantaleona u Kölnu. Pri gradnji kloštra ubili su ga zidari i mrtvo tijelo hitili u jedno jezero blizu Rajne. Polag legende skazao se je jednoj bolesnoj ženi, povidao joj, kade leži njegovo mrtvo tijelo i obećao joj, da će ozdraviti, ako javi kloštru, kamo su ga hitili. Kölnski nadbiškup Ano je u 11. vijeku dopustio, da se njegove relikvije prenesu u Dortmund. To se je godalo na 7. januar. Zato je na ov dan njegov svetak.

Sv. Tilo († 700). Bio je sin poganskih roditeljev u Westfalenu. Prodali su ga za roba. Iskupio ga je sv. Eligije (svetak 1. dec.) i izobrazio ga za zlatara. Kasnije je stupio u kloštar Solignac. Bio je misionar u Flandriji.

8. JANUAR:

Sveti Severin opat († 482)

Dok je naše Gradišće slišilo u rimljansku provinciju Panoniju, sačinjao je veći dio Austrije provinciju Norikum. U 5. stoljeću bilo je stanovničtvo Norikuma u glavnom rimljansko i većinom pokršćeno. Ali germanski narodi su uvijek na novo poplavili ovu provinciju pri svojem selenju. Zaran se počnu seliti simo i Slaveni, od kih ishadjaju mnoga zemljopisna imena ove krajine (Drava, Mura, Grac, Ternitz, Gloggnitz).

U sredini 5. stoljeća rjetkale su stanovničtvo Norikuma divlje hunske čete. 453. umre njev kralj Atila. Ljeto dan kasnije pojavi se na desnoj ubrovi Dunaja jedan čudan putnik-pustenik. Nigdo mu ne pozna domovine. Severin jednoč kasnije odgovori nekomu duhovniku, ki pita za njegovu domovinu: „Ostavi pitanje za mojom zemaljskom domovinom. Ali jedno smiš znati: isti Bog, ki je tebe pozvao na svećeničtvo, dao je meni nalog, da pomažem u stiski ovim ljudem uz Dunaj.“ O prošlosti Severina zna se samo toliko, da je mogao neko vrime probaviti med pusteniki u Egiptu ili na istoku.

Severin je vjerojatno kroz zapadnu Panoniju, dakle negde kroz naše Gradišće, znamda kroz Sabariju (Sambotel) došao u Asturis (Klosterneuburg). U svojoj vanjskoj pojavi bio je spodoban sv. Ivanu Krstitelju. Bosimi nogami je išao još i u najoštrijoj zimi. Mnogo se je postio. Njegov život opiše njegov učenik Eugippus. Životopis ga po ondašnjem ukusu nakiti brojnimi čudesi. U ovom životu ističu se osobito prorokovanja. Severin je mnogokrat najper opomenuo ljude na pogibelji, ke su im se grozile. Ovako je učinio i u Asturisu. Ali tudjincu nigdo nije hotio vjerovati. Zaman je Severin opomenjivao stanovnike na molitvu, post i pokoru. Oni ga nisu posluhnuli. Vrijeda zatim, da se je Severin preselio u tadašnji Tulln, opustošen je varoš Asturis.

Bila su to jako nemirna vrimena. Različna germanska plemena došla su mnogokrat preko Dunaja pljačkati (krasti i umarati). Ovako su došli germanski vojaki i pod Tulln. Stanovniki su posluhnuli Severina. Držali su post i pokoru i nut došao je potres, koga su se germanski vojaki tako prestrašili, da su otišli ispod varoša.

Severin je putovao uz Dunaj gori-doli. Ovako je došao u jednoj zimi u Krems, kade je vladao velik glad. Dunaj je bio zamrznut i brodi, ki su iz Recije lifrali žito, nisu mogli dalje. Med stanovniki bila je neka bogata udovica, po imenu Prokula, ka je zbog tršťvene špekulacije shranjeno držala mnogo žita. Severin ju je oštro ukarao: „Čemu tebi toliko žita? Pojisti svega ne moreš, a i pinez imaš dosta. Ako hoćeš sebi dobro, daj svoje žito gladnim, u ki sam Kristuš trpi glad!“ Prokula je to posluhnula. A kad je nje žito sfalilo, došli su brodi sa žitom i to je spasilo varoš.

Polako su počeli poštivati Severina još i Germani. Na nje-

govu rič su pustili zarobljene na slobodu. Mladomu Odoakeru prorokuje Severin visoku čast. I zaista se zdigne Odoaker 476. po zadnjem rimljanskom cesaru Romulusu Augustulusu na cesarski tron. Kad Odoaker poruči Severinu, da će mu spuniti svaku želju, prosi Severin opet nek za oslobodjenje zarobljenih.

U susjedstvu Kremsa izgradi sv. Severin za svoje učenike kloštar. On sâm se rado povuče najzad u jedan turam, da onde boravi u molitvi. Ali i tamo ga dojdu prositi ljudi za pomoć protiv bolesti ili protiv nasilja Germanov.

Medjutim dojdu u stisku stanovniki gornjega dijela Dunaja, kade Alemani i Bajuvari stalno napadju Norikum, koga rimljanska država već ne more dovoljno braniti. Batavis (Passau) je središće sadašnjega djelovanja sv. Severina. I ovde izgradi kloštar. I ovde oslobodi mnoge zarobljene, a za podupiranje siromahov organizira ov pravi karitativni apoštol desetinu. Još i daleki varoši iz Koruške mu pošalju deseti dio svoga dohotka. Tako more mnogim siromahom pomoć pružiti.

Severin je najper vidio kako teška vrimena čekaju na Passau i zato je prodikovao stalno pokoru. To se je zamirilo stanovnikom varoša. Još i jedan duhovnik mu je rekao: „Molimo te, Severine, otidi jur jednoč, da se malo ispočivamo od stalnih postov i molitav!“ Severin se je vratio u svoj kloštar kod Kremsa. Germani su zaista napali Passau i mnoge poubijali, spomenutoga duhovnika umorili su u samoj krsnoj kapeli.

Severin videći nemoć rimljanske vojske počeo je nagovarati stanovnike na preselenje. Iz Passaua preselili su se mnogi u Lorikum (u blizini današnjega Ennsa), a odanle u Krems. Stoprv sada je bilo jako potribno karitativno djelo. Kad jednoč pomoćnu kolonu iz Koruške zamete u Alpi snig i pomoćniki se kanu najzad obrnuti, javi se njevomu peljaču u noći Severin nagovarajući ga, da nastavu put. Drugi dan po slijedi jednoga medvida najdu put prik brigovlja. Severin zna za čudo, još prije neg oni moru otvoriti usta.

Pred svojom smrću prorokuje Severin, da ćedu se ispred Germanov i Slavenov morat svi seliti u Italiju. Svoje učenike prosi, da zamu sobom i njegove kosti. (Severin je bio vjerojatno pokopan u Mauternu kod Kremsa, po drugoj novijoj verziji znamda u Beču, kade Sievering nosi njegovo ime.)

Zaista je došlo pod njegovim nasljednikom, opatom Lucilom do selenja u Italiju. Danas su njegove relikvije u blizini Napulja u jednom lipom svetišću u varošiću Frattamagiore.

„Ča jedan svetac učini, to nikad ne more skrsnuti u toku vrimen“ odgovorio je dijakon Pashazije, kad mu je Eugippius poslao životopis sv. Severina. I zaista ov život nam i danas prodikuje molitvu, post, pokoru i čine milosrdnosti u karitativnom djelu. Fatimsko poslanstvo kaže nam izvrsno, kako je to i za našu dob najpotribnije.

Sv. Apolinar biškup († 180). Na cara Marka Aurelija je pisao pisma u obrambu kršćanstva.

Sv. Erhard biškup († 750?). Iz Anglije je išao glasiti sv. Evandjelje u Bavarsku. On je pokrstio sv. Odiliju (svetak 13. dec.), ka je pri tom dobila vid očiju. Umro je kao biškup Regensburgski.

Sv. Gudula divica († 712) patrona Brüssela, ki u lipoj crikvi poštuje nje relikvije.

9. JANUAR:

Sveti Julijan i Bazilisa mučeniki († 303)

Životopis hižnih drugov Julijana i Bazilise jako je legendaran i teško je danas po blizu 17 stoljeći raziznati, ča je u njem istina i ča se je rodilo u pobožnoj fantaziji spisatelja. No jezgra ostaje istinska i jur sama činjenica njihovoga mučeničtva more ojačati našu vjeru i pomnožiti našu ljubav prema Bogu.

I Julijan, jedini sin plemenitih kršćanskih roditeljev je oduševljenjem čitao ne nek Sv. Pismo nego i životopis mučenikov. Hotio se je sasma posvetiti Bogu. Ali nije htio razočarati roditelje, ki su jako željili, da se oženi. Kad je njegova zaručnja Bazilisa doznala, da Julijan želi posvetiti Bogu svoju čistoću, odlučila se je i ona za divojačtvo. Iako su se na želju rodi-

teljev oženili, ali očuvali su do konca potpunu čistoću. Mnogo su se brinuli za siromahe i bolesne. Po smrti roditeljev pretvorili su svoj stan u bolnicu. Julijan je podvarao muže, Bazilisa žene. Bilo je tako, da su do tisuć bolesnih podvarali.

Kasnije su se potegnuli najzad na pustenički život. Ali i ovde se je oko Julijana spravilo mnoštvo pustenikov, a oko Bazilise jato Bogu posvećenih divic i tako je nastao jedan muški i jedan ženski kloštar oko obadvih svecev negde u Egiptu.

Došlo je Dioklecijanovo progonstvo. Oko Bazilise skupa spravne divice bojale su se manje mučeničtva, ali za toliko već oskrunjenja svoga divojačtva. Ali Bog ih je po redu k sebi zeo. Kao zadnja umrla je Bazilisa još prije neg bi bilo progonstvo doprlo do njevih kloštrov.

Drugačije je išlo mužem. K njim je pobiglo iz varošev mnogo duhovnikov. To je doznao cesarski upravitelj Marcijan. Došao je s vojaki do kloštra. Julijana je razlučio od njegovih subratov, nad kimi je dao važgati kloštar. Himne pjevajući pretrpili su u ognju mučeničtvo. A Julijana dao je Marcijan osebno mučiti. Kad su ga batinali, polamala se je jedna batina i jedan kusić je odletio u oko jednoga sluge. Ov je odmah oslipio na jedno oko. Nigdo mu nije mogao pomoći. Kad mu je Julijan polag legende na čudan način vratio vid oka, kriknuo je čudno ozdravljeni sluga: „Kristuš je zaista Bog! Samo Njemu se je vridno klanjati!“ Na to mu je dao Marcijan odrubiti glavu.

S Julijanom su pretrpili mučeničtvo svećenik Antonije, dičak Celzus sa svojom majkom Marcionilom, Anastazije i sedmero braće. Oko ovih osobov legenda ovije slijedeće pripetenje: Kad su mučenoga Julijana vukli kroz ulice varoša, zaobliči ga kroz oblok Celzus, sin cesarskoga upravitelja Marcijana. Dičak pri tom vidi, kako je šereg andjelov donesao Julijanu na glavu sjajno lipu korunu. Na to se i on pridruži k mučeniku. Marcijan hoće prestrašiti svoga sina, zato ga baci u tamnicu, kade Celzus od Julijana upozna vjeru Kristuševu. Kako bi mogao sina odvrnuti od kršćanske vjere? Pošalje k njemu svoju ženu Marcionilu. Ali pod uplivom Julijana valuje se i ona za Kristuša, a s njom i 20 vojakov izmed čuvarov uze. Živio je u varošu jedan duhovnik po imenu Antonije, ki je odgojivao 7 sirot nekoga plemenitoga gospodina. Kad je doznao za čudna

godanja u tamnici, ishodio si je prilaz u uzu. Za njim je došlo i 7 sirot. Antonije je svetačno pokrstio u tamnici Celzusa, Marcionilu i 20 vojakov. To je strašno razljutilo Marcijana. Dao je sve na smrt odsuditi. Ravno u ta čas nosili su mimo jednoga mrtvaca, po imenu Anastazija. Marcijan se je rugao Julijanu, ako je Kristuš Bog, neka zbudi iz smrti ovoga mrtvaca. Mrtvac se je zaista goristao i kad je i on valovao vjeru u Kristuša morao je i on umriti s mučeniki. Sedmero sirotinjske braće dao je Marcijan u ulju požgati, a onim drugim dao je odrubiti glavu.

Ne znamo, koliko je istina od ove legende, ali jedno znamo: da su naime tisući i tisući bili pripravni svoj život žrtvovati za Kristuša. Od nas Bog potribuje manje aldove. Pak još i te tako teško na se zamemo?

Sv. Petar biškup († 391). On je bio najmladji sin svetih roditeljev Bazilija starijega i njegove žene Emilije. Od 10 braće poštujemo kao svece najstariju kćer sv. Makrinu ml. (svetak 19. jul., dok se njeva staramati, Makrina st. svečuje 14. jan.), brata sv. Gregora Niškoga (od Nysse) i Bazilija Velikoga, utemeljitelja istočnoga redovničtva (svetak 14. jun.). Po ranoj očevoj smrti odgojivala ga je osobito najstarija sestra Makrina. Za svećenika zaredio ga je brat Bazilije kao biškup Cezareje. Kasnije je postao biškup varoša Sebaste, kade mu se je ugodalo iskrčiti od njegovoga prethodnika zacipljeni arijanizam. Bio je na 2. ekumenskom koncilu 381. u Konstantinopelu. Deset ljet kasnije je umro u glasu velike svetosti.

Sv. Marcelin (+ 550) biškup Ankone uz Jadran. Po svidočanstvu pape sv. Gregora Velikoga uslijed kostobolja (teške reume) nije mogao hoditi. Pri jednom velikom ognju morali su ga nositi van iz varoša. Kad je varošu udilio blagoslov, prestao se je širiti oganj.

Sv. Hadrijan (Adrijan) benediktinski opat u Canterbury u Angliji. Bio je rodom iz Afrike. Blizu Napulja stao je na čelu jednoga kloštra, kad ga je prosio papa Vitalijan (657—672), da bi išao za nadbiškupa u Canterbury. Hadrijan je skromno odbio ovu visoku čast i preporučio na ovu službu svoga prijatelja Teodora, na čiju želju je išao i on u Angliju ter mu bio onde u mnogi posli na pomoć.

Blažena Alice Leclerc (Aliz Leklerk, 1576—1622). Na nagovaranje sv. farnika Petra Fourier (svetak 5. dec.) združila je divojke u red augustinkov od naše Gospe na odgojivanje ženske omladine. Sveti farnik je mnogo puta na probu postavio nje poniznost. Ovako ju je podložio u družbi, ku je ona osnovala, jednoj jako grubnoj prvačici. Ovako je ona stalno rasla u poniznosti i svetosti. Za blaženu je proglašena 1947. ljeta.

10. JANUAR:

Sveti Vilim biškup († 1209)

Vilim se je rodio od grofovske obitelji u Nevers-u u Francuskoj (kade je grob sv. Bernardice). Na odgoj su ga poslali k njegovomu ujcu, ki je bio arhidijakon i tako imao visoku crikvenu službu. I za Vilima je obitelj priskrbila dvi crikvene službe s visokim dohotkom. Ali Vilim je volio pojti u kloštar cistercitov. Ovde se je tako istikao u različni kriposti, da su ga odibrali za priora, a kasnije za opata u opatiju Chalis. 1200. ljeta odibrali su ga prez njegovoga znanja za nadbiškupa u Bourges, ki leži med Nevers-om i Tours-om. Vilim je samo na pritisak više crikvene oblasti primio ovu visoku službu, ali ostao je i u njoj ponizan. Ljubio je uboštvo, pokoru i post. Bio je ljubezljiv i milosrdan k ubogim. Ali njegova visoka služba donesla mu je i teške probe. Ovako je došao u konflikt sa svojim vladarom Augustom Filipom, kad je ov otpustio svoju zakonitu ženu i hotio se ženiti za drugu. U ovom slučaju znao je biti sveti biškup i vrlo oštar. Poteškoće je imao neko vrime i sa svojimi neposlušnimi duhovniki, ki su vršili službu kod stolne crikve. Konačno su se utišile i ove borbe i Vilim je opet mogao djelovati u miru i dobrom prijateljstvu s kraljem i svojimi duhovniki. No najveć je on skazao ljubav siromahom, bolesnim, uznikom. Svojom milinom znao je povrnuti i mnoge krivovjerce. (Onu dob bilo je osobito rašireno krivovjerstvo albingencev. To je bila neka vrst komunizma u sridnjem vijeku. Ona se je gradila na socijalnu nezadovoljnost.)

Sv. Vilim je htio jako pobožno služiti sv. mašu, u koj je uvijek do dna duše potrešen doživio križni aldov Kristušev. Ovako glejmo i mi svagda sv. mašni aldov i cijenimo ga kao najveće čudo milosrdnosti Božje, središće našega kršćanskoga života i kao zviranjak svih milosti. Od ovoga aldova črpajmo snagu, da budemo i mi rado i u hrabroj mjeri podupirali siromahe, hranili gladne, pohadjali bolesne i batrili turobne.

Sveti Vilim je umro 10. januara 1209. Jur devet ljet kasnije, 1218., zeo ga je papa Honorije III. u broj svecev. On je patron varoša Bourges.

Sv. Agato papa (678—681). Rodio se je u Siciliji vjerojatno u varošu Palermo, ki ga poštuje kao svoga patrona. Odavle je dospio u Rim, kade je peljao dugo vrime blagajnu Crikve. Bio je jako ponizan, krotkoga srca i rado je skazao milosrdnost ubogim. 678. odibrali su ga za papu. Kao takov zastupao je vjerno čistoću vjere osobito kad se je održao 681. u Konstantinopelu 6. opći koncil. Ov je odsudio krivu vjeru monotelizma i tako izjavio, da je Kristuš u svakom pogledu, i ča se tiče volje, potpun Bog i potpun človik. Potpuna božja i potpuna človičja natura združena je u njem u jednoj Božjoj Osobi. Grki ga svečuju 20. februara. Vjerojatno su ov dan primili vist njegove smrti. Za nas Hrvate je papa Agato znamenit zato, kad su naši praoci pod njim primili sv. krst. Preko njega su obećali bizantskomu caru, da ne hte nikoga napadati, a papa im je obećao pomoć, ako je gdo napade. (Danas se dvoji o istini ove pogodbe, o koj piše car Konstantin Porfirogenet.)

Sv. Petar Urseolo († 987). Ishadjao je iz plemenite obitelji u Veneciji. Kao zapovidnik brodov stekao je slavne uspjehe u nadvladanju morskih gusarov (piratov). Kad je 976. od buntovničkih ruk umoren dože (vladar Venecije), a varoš dijelom postao žrtva ognja, odibran je Petar Orseolo za novoga dožeja. U ovoj visokoj službi trsio se je sveto ispuniti svoje dužnosti. Od ognja uškodjenu baziliku sv. Marka i dože-palaču dao je popraviti, udovici svojega prethodnika nadomjestio je barem materijalni kvar. Zasigurao je i političku budućnost Venecije.

Onda je dvi ljeta kasnije u noći otajno skrsnuo. Ostavio je svoju ženu, s kom je u najboljoj slogi živio (po narodjenju jedinoga sina živili su vjerojatno kao brat i sestra). Nigdo nije znao ljeta dugo, kamo je otišao. Stoprv kasnije su doznali, da se nalazi u jednom kloštru na francusko-španjolskoj granici, kade je živio u velikoj poniznosti i pokori. Umro je 987. Na njegovom grobu godala su se brojna čudesa i zato su ga počeli poštovati kao sveca. Kad se je u 13. vijeku ovo poštovanje zaboravilo, godala su se nova čudesa i onda je Crikva ponovno potvrdila njegovu svetost i poštovanje.

Sv. Nikanor. Imenovan je u Čini apoštolski (6, 5) kao jedan od 7 prvih dijakonov. O njem nam nije naprikdano ništa sigurnoga. Misli se, da je pretrpio mučeničtvo ili u Jeruzalemu ili na otoku Cipru, kade se 10. januara svečuje njegov svetak.

Sv. Ivan Dobri nadbiškup Milana († oko 660). Bio je jako dobrotivan. Sv. Karlo Boromejski prenesao je njegove relikvije 1582. u svoju stolnu crikvu.

Sv. Gregor X. papa (1271—1276). Rodjen u Piacenzi bio je arhidijakon u Lüttichu. Kad su ga po najdužoj konklavi u povijesti odibrali za papu, nalazio se je u Svetoj Zemlji i zato je skoro za pol ljeta kasnije korunjen za papu. Odibrali su ga pred svim zato, kad je gorio od želje, da se Sv. Zemlja najzad osvoji od Saracenov. U ovu svrhu je otvorio 1274. II. Lyonski koncil, na kom je bio nazoči i sveti Bonaventura, dok je sv. Tome Akvinski putem na ov koncil umro. Najveći uspjeh ovoga koncila je bio, da se je odstranio istočni raskol, ki je trajao od 1054. Ali dok su poslaniki bizantskoga cara i istočne Crikve u Lyonu potpisali opetzdruženje, uništili su ov uspjeh fanatični svećeniki i redovniki, tako da pod njihovim uplivom uzbunjeno ljudstvo istočne Crikve nije primilo zaključkov koncila. Koncil je reformirao i odibiranje pape. I u poslu zapunjenja nimško-rimljanskoga cesarstva pokazala se je mudrost ovoga svetoga pape: pod njegovim uplivom su nimški knezi konačno odibrali 1273. ljeta Habsburg Rudolfa za cesara. Gregor X. je umro 10. januara 1276. u varošu Arezzo, kade je i pokopan. Knjiga svecev hvali njegovu svetost i mudro peljanje Crikve.

Sveti Higin papa (136—140)

Sveti Higin je 8. nasljednik sv. Petra na papinskom tronu. Bio je rodom Grk iz Atene. On je pretrpio mučeničtvo pod carem Antoninom. Pokopali su ga u blizini groba sv. Petra na Vatikanu.

Sveti Teodozije (423—529)

Bio je za mlada lektor ili čitalac u crikvi i kao takovoga cijenili su ga vjerniki. Ali on je ne samo čitao nego i ozbiljno zeo Sv. Pismo. Ovako ozbiljno je zeo riči Jezuševe, da ki zarad Njega ostavi roditelje i braću, zadobit će sto puta toliko i život vječni. Zato se je otpravio u Jeruzalem, a odanle je hotio pojti med pustenike. Putem je pohodio sv. Simeona Stilitu (svetak 5. jan.), ki ga je pozdravio: „Zdrav bio, Teodozije, človiče Božji!" Teodozije se je začudio, odakle ga pozna glasoviti svetac. Simeon mu je i to prorokovao, da će igrati veliku ulogu u životu redovnikov. I zaista je uz svetoga Sabu (svetak 5. dec.) sv. Teodozije najznamenitiji peljač redovnikov u Palestini u ovoj dobi.

Ali Teodozije je hotio zapravo pustenik biti, da se posveti potpunoma samomu Bogu. No vrijeda se je raširio glas njegovoga oštroga pokorničkoga života i tako se je spravio oko njega sve veći roj učenikov. Ovako je nastao u susjedstvu Betlehema najprije jedan kloštar, a onda cijela naseobina s osebnimi stani za hodočasnike, za bolesne i za starce. Redovniki su marljivim djelom ne nek sebi zaslužavali kruh, nego od svojega dohotka podupirali siromahe. Jednoč pred Vazmom razdilio je opat Teodozije svu hranu ča su imali, ar je nastao u okolici Betlehema velik glad. Jur su mu počeli drugi redovniki uočimetati, da je sada nje izložio smrti od glada, ali Teodozije se je nepotresljivo ufao u providnost Božju. I zaista je na sâm Vazam jedan bogat človik tako obdario kloštar, da se nisu tribali bojati već glada.

Bizantski car Anastazije (491—518) stao je onu dob na strani krivovjercev, ki su tajali dvi nature u Kristušu. Car je najprije velikim darom za siromahe pokusio uglednoga Teodozija potegnuti na svoju stran. Ali opat mu je odgovorio, da voli za pravu vjeru umriti, nego li u krivoj vjeri živiti. Kad je Teodozije i u Jeruzalemu sa sv. Sabom skupa podupirao pravovjernoga jeruzalemskoga patrijarku, ki je izrekao kletvu na krivovjernoga Severa, carskoga kandidata za patrijarkat u Antiohiji, poslao ga je car Anastazije na 10 ljet u sužanjstvo. Zatim se je mogao vratiti u svoj kloštar, u kom je doživio 105 ljet uz mnoge poste i jako oštru pokoru.

Teodozije je hotio u samoti samomu Bogu služiti. Ljeta dugo je u jednoj špilji stalno o jednoj misli premišljavao: Boga ljubiti iz svega srca i sve moći. Ali Bog mu je poslao učenike i naučio ga, da Njemu more skazati ljubav u svojem bližnjem. On je rado dao svojim učenikom slijedeći nauk: „Misli na smrt i nikad ne ćeš grišiti!" U zaufanosti na providnost Božju dao je Teodozije siromahom još i zadnji žalož hrane. Neka dakle nigdo ne veli, da mu ov redovnik iz 4. stoljeća nima ništa reći danas. Nij li i za nas spasonosno misliti na smrt? Ne moramo li i mi pokazati ljubav Bogu u tom, da ne nek ričum, nego već činom i znatnimi aldovi ljubimo bližnjega?

Sv. Honorata divica († 500). 451. odvukli su ju iz Pavije Huni. Iskupio ju je sv. Epifanije i ona se je mogla vratiti u Paviju, kade je stupila u kloštar sv. Vinceta.

Sv. Palemom pustenik († 330?). Njegov učenik je bio sv. Pahomije opat (svetak 14. maja).

12. JANUAR:

Sveti Arkadije († 265?)

U Cezariji, u pokrajini Mauretanije (Maroko) živio je u dobi cara Galijena plemeniti kršćan Arkadije. Kad je počeo cesarski namjesnik proganjati kršćane, otišao je Arkadije u svoj zaselak (marof). Ali vojaki su došli i tamo po njega i kad ga nisu našli doma, otprimili su njegovoga rodjaka. Da ovoga rodjaka spasi od smrti, javio se je Arkadije od svoje volje kod cesarovoga namjesnika, ki je hotio, da Arkadije zataji vjeru u Kristuša. Ali Arkadije je odgovorio: „Meni je život Kristuš, a smrt dobitak". Mučili su ga na strašan način: odsikli su mu kotrig za kotrigom, a mučenik je ovako govorio: „O kotrigi, nikad vas nisam toliko ljubio, dok ste bili na mojem tijelu, koliko vam se sada radujem, kad vas gledam odrizane od tijela. Pravo je, da ćemo za kratak čas razdruženi pojti jednoč u slavu Kristuševu, kade ćete mi biti vi, sada smrtni kotrigi vraćeni kao besmrtni."

Kot svaki mučenik, tako je i Arkadije novi svidok za našu vjeru. Imajmo i mi tako živu vjeru u goristanje, kot sv. Arkadije, onda ćemo laglje podnašati svakidanje suro mučeničtvo u podnašanju boli i trapljenj.

Sveta Tatjana mučenica (oko 230). Nju spominjaju osobito grčki i slavenski spisatelji svecev. Odanle je zeta i u rimsku knjigu mučenikov. Novije se sumnji, da bi mogla biti Tatjana ista s rimskimi mučenicami Priskom ili Martinom. I za Tatjanu stoji pisano, da je u Rimu pretrpila mučeničtvo pod carem Aleksandrom. Kad joj po mučenju nije naškodio ni oganj, preboli su ju mečem.

Sv. Ernest spominja se na ov dan u mnogi svitski kalendari, ali o njem je poznato samo toliko, da je pretrpio u Rimu mučeničtvo. Bolje je poznat sv. Ernest opat iz Neresheima, ki je išao 1147. u Svetu Zemlju i onde umro za Kristuša. Njegov svetak je 13. julija.

Bl. Štefana Quinzani, rodj. 1457. u sjev. Italiji proživljavala je kroz 40 ljet svakoga petka muku Kristuševu u ekstazi. Vršila je oštru pokoru za grišnike. Umrla je 12. 1. 1530.

Blažena Margareta Bourgeois (Buržoa, 1620—1700)

Rodila se je u francuskom varošiću Troyes. Bila je jako vesela. Ljubila je lipu pratež skoro do lakomišljenosti. U jedno vjersko društvo nije htila stupiti, da ju ne budu držali za pretirano pobožnu i da se bude mogla i dalje oholo oblačiti.

Kad je bila 20 ljet stara, pogodila ju je milost Božja pri jednoj procesiji. Ona sama piše: „Bila sam tako preminjena, da se ni sama nisam poznala... Od onoga hipca napustila sam svu moju vanjsku oholiju i potegnula se najzad, da se posvetim zizma službi Božjoj".

Pokusila je utemeljiti društvo časnih sestar. To joj se nije ugodalo. S 53 ljeti putuje u Kanadu, ka je bila onu dob francuska kolonija. Ovde pomaže u pastoraciji, utemelji škole, a konačno društvo sestar Naše drage Gospe od Montreala. Ove koludrice su do danas mnogo učinile za kršćanski život u Kanadi. Osnovateljicu Margaretu Bourgeois proglasio je za blaženu Pijo XII. 1950. ljeta.

Nauk: Gospodin Bog mnogokrat nenadijano poseže u život jednoga mladoga čovika ter ga izibere za svoju službu. A Bogu služiti znači svagdar i ljudem biti na službu.

Blaženi Anton-Marija Pucci (1819—1892). Bio je drugo od sedmero dice jednoga crikvešnjaka. Anton stupi u kloštar servitov u Firenzi. 1843. zaredjen za svećenika vrši tri ljeta kapelansku službu u fari sv. Andrije u varošiću Viareggio blizu Pise. Zatim ostane do smrti farnik ove fare. 1859. odiberu ga za superiora, a od 1884. do 1890. je provincijal servitov. On prvi organizira za bolesnu i siromašnu dicu kolonije za ljetovanje u prazniki. Pravi prethodnik je i za katoličansku akciju. Kao farnik bavi se mnogo s pojedinimi stališi, s dicom, s mladinom, s muži i ženami. Uza to mnogo prodikuje i spovida. Jur za života godala su se oko njega različna čudesa. Ovako su ga vidili pri sv. maši lebditi u zraku. Na njegovu molitvu godala su se i brojna ozdravljenja. Za blaženoga je proglašen ljeta 1952.

Spomen krsta Jezuševoga

Na početku svojega javnoga djelovanja ide Jezuš k sv. Ivanu Krstitelju, da se dâ od njega u Jordanu krstiti. Ivan je krstio u znak pokore u tom osvidočenju, da se je približilo kraljevstvo Mesijino. Ali čemu krst Jezušu, koga se još ni sinj griha nije dotaknuo? I sam Ivan se čudi: „Meni je potribno, da budem kršćen od Tebe, a Ti dohadjaš k meni?" (Mt 3, 14.)

No Jezuš je on Agnjac Božji, ki na se zimlje grihe svita. Ovo izrazi i krst Jezušev. Mimo toga je ov krst prilika, da se očituje božanstvo Jezuševo, da se Ivanu očituje Mesija. Prvi put se pojavu sve tri Božje Osobe. Jezuš stupi van iz vode. Nebesa se otvoru i Duh Sveti u kipu goluba doliprihadja na Jezuša, a Otac izjavi iz neba: „Ovo je moj ljubljeni Sin, u kom sam se obradovao". (Mt 3, 16—17.)

Sv. Ivan Krstitelj ovako upozna u Jezušu obećanoga Mesiju. Ali riči Oca Nebeskoga valjaju i za nas. I nam se je očitovao Bog u Jezušu Kristušu. I k nam govori Bog u Evandjelju Kristuševom. Zato mi ne smimo nimi ostati. Naš odgovor mora biti valovanje vjere. Tu vjeru smo valovali, odnosno u naše ime su ju valovali naši krsni kumovi pri našem krstu. A valovanje vjere se ne goda samo ričum, nego u vjernom, djelovnom spunjenju krsnoga zagovora. Od spunjenja krsnoga zagovora odvisi vridnost našega kršćanstva i naša vječna sudbina.

Blažena Juta (Iveta) udovica (1158—1228). Jur s 14 ljeti su ju odali. Imala je troju dicu, od ke je jedno zaran umrlo. Po peti ljeti hištva umre joj muž. Roditelji ju kanu na novo odati. Još i biškupa prosu, neka ju nagovara na novu odaju. Ali biškup vidi nje čvrstu volju, da kani služiti Kristušu i zato ju ne tira na odaju. Pobožna mlada udovica vježba se gorljivo u različni kriposti. Skromno živi, mnogo moli, ali tako, da ju drugi ne vidu i ne hvalu. Osobitu ljubav kaže siromahom. U blizini nje rodnoga mjesta stoji bolnica za gubave. Nigdo ne kani podvarati ove nesrićne bolesnike, ar držu lepru za dobavljivu. Juta velikom ljubavom podvara gubave. Pere im

noge i rane, čisti im pratež, nemoćne zdiže s postelje i na postelju. To i druge gane, da se maru za ove bolesne. Rado ju poslušaju. Još i na duhovnike ima takov upliv, da po razgovoru s njom gorljiviji postanu. Svoju smrtnu uru povidala je najper. Umrla je vedrim licem govoreći: „Gospodine, u ruke Tvoje preporučam duh svoj!" Ča je ona činila, u tom se moramo i mi vježbati: podvarati bolesne, pomagati siromahe, podučavati neznajuće.

Blaženi Gotfrid (1097—1127). Ishadjao je iz potomstva Karla Velikoga. Bio je bogabojeći oficir. Oštro je opominjao svoje vojake. Ali kad je vidio mnoge zločine, ke počini prem svih opomen vojska, bojao se je, da će on odgovarati i za tudje nazlobnosti. Zato se je odrekao vojničke službe. Kad je u to vrime došao u Vestfaliju sv. Norbert, utemeljitelj premontrejcev, predao mu je svoje imanje za osnovanje jednoga kloštra. S njim je bio sporazuman njegov brat Oto i njegova žena Juta, ka je takaj išla u kloštar. Samo njegov tast, otac Jute se je ljutio na njega. Ov je ne samo Gotfrida proklinjao, nego i sv. Norberta. Pri tom ga je zastigla nagla smrt. Sada je mogao Godofrid ili Gotfrid mirno stupiti u red premontrejcev. Isto je učinio i njegov brat Oto. Kad je sv. Norbert morao na se zeti službu magdeburgskoga nadbiškupa, zeo je sobom tamo i Gotfrida. Ali Godofrid je vrijeda obetežao i umro s ovimi riči: „Vidim približavati se k meni poslanike Gospodinove. O kako dragi su meni ovi poslaniki mojega Stvoritelja!"

Blažena Veronika († 1497). Rodila se je u blizini Milana od ubogih seljačkih roditeljev, ki ju nisu mogli poslati u škole. Kao tobračica morala je djelati jur za mlada na polju. Ali pri djelu je rado molila i premišljavala o Bogu. Tako je obljubila Boga, da se je hotila sasma posvetiti njemu. Ali kad nije znala pisati, nisu ju htili gorizeti u kloštar sv. Marte uz Milano. Zbog toga se je mnogo plakala. Po teškom dnevnom djelu pokusila se je navečer učiti pisati. No teško je napredovala. Jednoga večera pojavila joj se je prebl. Divica Marija i rekla joj: „Tebi su dosta, da znaš tri slove. Prva je ljubav Boga i bližnjega, druga je strpljivost, a treta premišljavanje o muki Jezuševoj." Kad su ju pak vindar gorizeli u kloštar, znala je na čudan način najednoč pisati i čitati. Svoje djelo je i u kloštru svagda

upravljala vedrom, veselom dušom. Bila je jako ponizna. 20 ljet po nje smrti, 1517. zeo ju je papa Leo X. gori u broj blaženih.

Sv. Leoncije (spomenut na ov dan u hrv. kalendaru) bio je biškup u Cezareji u Maloj Aziji (Kapadocija). Glasio je Evandjelje u Armeniji. Krstio je oca sv. Gregora od Nazianza. Na prvom koncilu u Niceji branio je pravu vjeru, za ku je bio pod cesarom Licinijem i mučen. Kasnije su ga arijanci proganjali.

Sv. Hermil i Stratonik mučeniki pretrpili su mučeničtvo 315. pod Licinijem blizu Beograda. Hermil je bio dijakon. Ulovili su ga, jako zbili i bacili u tamnicu. Ovde ga je pohodio andjeo, da ga ubatri. Kad je to vidio čuvar uze, Stratonik, dao se je i on krstiti. Obadva su bačeni postali u Dunaj. Tri dane kasnije našli su je uz ubrov rijeke i pokopali par kilometarov zdola Beograda.

Sveta Glafira divica († 324) je bila službena kod žene cesara Licinija i je morala zbog grišnih poželjenj cesara u vojničkoj prateži pobignuti u varoš Amazea uz Črno morje. Na ov dan su još umrli: sv. Hilarije, koga svetak je 14. januara i sv. Remigije, koga svetak se svečuje 1. oktobra.

14. JANUAR:

Sveti Hilarije crikveni učitelj i biškup (310—366)

Hilarije se je rodio u Poitiers-u u sridnjoj Francuskoj od poganskih roditeljev. Odgojivao se je u Bordeaux-u. Jako je ljubio knjige. Ovako mu je u ruke došlo i Sv. Pismo. Pod uplivom riči sv. evandjelja: „Ovo je žitak vječni, da spoznaju Tebe, jedinoga pravoga Boga, i onoga, koga si poslao, Jezuša Kristuša" dao se je krstiti i živio je u miru sa svojom ženom i kćerom. Kod stanovnikov varoša Poitiers stao je u tako visokom ugledu, da su ga odibrali za svojega biškupa. Odsle su

živili on i njegova žena kao brat i sestra. Hilarije je marljivo proučavao Sv. Pismo. Svojim vjernikom napisao je razlaganje sv. evandjelja po Mati.

Bilo je to u dobi, kad se je širila kriva vjera arijanizma, ka je tajala božanstvo Kristuševo. Ona je osobito pogibeljna postala, kad ju je počeo i car Konstancije, sin Konstantina Velikoga, svom silom podupirati. Zarad cesara primio je i nadbiškup Arles-a, Saturnin, krivu vjeru i počeo ju širiti u cijeloj Francuskoj. Sada je počeo Hilarije hrabrenu borbu. Kako je Atanazije nadvladao arijanizam na istoku, tako je Hilarije na zapadu očuvao pravu vjeru u ovoj borbi, ka je bila jedna od najtežih i najpogibeljniji u cijeloj povijesti kršćanstva. Ali kot je morao Atanazije pretrpiti mnoga progonstva, tako je i Hilar morao pojti u sužanjstvo u Malu Aziju. Ovde je još bolje upoznao strašnu pogibeo arijanizma. Pisao je knjigu o presv. Trojstvu i o vjeri, napisao je i razlaganja k psalmom. Ovo je poslao svojim vjernikom, ki su ga teško čekali domom. Napisao je i jednu jako oštru knjigu protiv cesara o presilenju Crikve. Car Konstancije je još prije objelodanjenja ove knjige poslao Hilarija najzad u Poitiers, ar mu je ov postao u blizini Konstantinopela sve neugodniji.

Doma je dostignuo, da je nadbiškup Saturnin konačno isključen iz Crikve. Ovako je Galija (Francuska) oslobodjena od arijanizma. Isto je dostignuo Hilarije u savezu sa sv. Ambrozijem i za Italiju.

Sv. Hilarije je bio i pjesnik, ki je napisao mnoge himne za sv. liturgiju. Papa Pijo IX. proglasio ga je 1852. za crikvenoga učitelja. Evo nekoliko njegovih naukov: „Blago onomu, ki sve svoje čine tako upravi, da pri tom misli na sud Božji.“ — „Spasitelj osigura, da nigdo ne će dojti u nebo, ako ne bude spodoban ditetu... Ča vidimo kod diteta? Ono je poslušno ocu, ljubi majku, ne pozna gizdosti, mržnje, ni skuposti; posluša i rado vjeruje istinu. Blažen človik, komu je srce ovakovo. On hodi na putu, ki pelja u nebo.“

Sveti Feliks († 256)

Nedaleko od Napulja stoji grad Nola. Simo se je doselio početkom 3. stoljeća neki vojnik iz Sirije, da u miru probavi zadnje dane svoga života. Imao je dva sine. Jedan je prošao u vojsku. Drugi, Feliks, stupio je u crikvenu službu. Zaredjen za svećenika stao je uz nolskoga biškupa Maksima, ki ga je odredio za svojega nasljednika. Kad je 250. nastalo progonstvo, uhapsili su Feliksa, dok je biškup Maksim pobignuo med brige, kade je skoro ogladio. Polag kasnijega nolskoga biškupa sv. Paulina ispeljao je andjeo Feliksa iz uze i otpeljao ga k biškupu Maksimu, koga je spasio od glada. Kad je Feliks zatim jednoč podučavao na trgu, došli su vojaki, ali nisu upoznali Feliksa, nego su ravno njega pitali, nij li vidio biškupljevoga namjesnika. Nač je mogao Feliks s posmihom odgovoriti: ne. Kad se je opet kasnije Feliks shranjao za zidinami jedne ruševine, zapleo je ulaz jedan pauk mrižom i tako ga vojaki nisu iskali na onom mjestu, kade se je skrivao.

Kad je po progonstvu biškup Maksim umro, hotili su svi odibrati Feliksa za njegovoga nasljednika. Ali na Feliksovu želju odibrali su Quintusa, ki je svagda rado posluhnuo savjete sv. Feliksa i njemu naložio brigu za prodikovanje. Kad su ga nagovarali, neka potribuje najzad svoje imanje, odvratio je: „Ne ću iskati stvari, ke sam zbog vjere izgubio. Volim nasljedovati Jezuša u uboštvu.“ Umro je u visokoj starosti. Vjerniki varoša Nole držali su njegov spomen svagda u visokoj časti. Osobito ga je poštovao kasniji biškup Nole, sv. Paulin, koga svetak je 22. junija.

Prorok Malakija († oko 400 prije Kr.). On je zadnji med malimi proroki. Za njegovoga života bio je već izgradjen Zorobabelov tempel. U svojoj knjigi od 3 poglavljev bori se protiv nemarnih svećenikov i nevaljanih aldovov naroda. Knjiga se ugodno čita, ar ima oblik razgovora. Prorok neposredno u usta Gospodina Boga meće mnoge svoje riči. Ovako: „Ja Vas ljubim“, veli Gospodin (1, 1); „Sin poštuje svoga oca i sluga gospodara. Ako sam ja otac, gdje je moja čast? Ako sam gospodar, gdje je strah od mene?“, veli Gospodin nad vojskami

(1, 6). On najper prorokuje sv. mašni aldov: „Od istoka sunca do zapada veliko će biti moje ime med narodi, i svagde će se aldovati mojemu imenu i prikazati će se čist aldov". Ove riči valjaju po mišljenju crikvenih ocev za sv. mašu. Malakija prorokuje djelovanje sv. Ivana Krstitelja i sud Božji na Sudnji dan.

Sv. Sava nadbiškup († 1237). Bio je 3. sin srpskoga kneza Stjepana Nemanje. U starosti od 17 ljet otišao je na brig Atos med redovnike. Ovde je dostao namjesto imena Racko, ime Sabas ili Sava. Za njim je i njegov otac išao u kloštar i dobio ime Simeon. Sveti Sava je kasnije imenovan za nadbiškupa Srbije. Kao takov izgovorio je svomu bratu Stjepanu kod pape Honorija III. (1216—1227) kraljevsku korunu. I ova činjenica kaže, da je čuvao katoličansku vjeru. Prema koncu života imao je želju, da se vrati na brig Atos, ali je 14. 1. 1237. umro u Tirnovu. Njegove relikvije poštovale su se u monastiru u Mileševu, dok je Turki nisu požgali ljeta 1595.

Sveta Makrina starija († oko 340). Bila je učenica sv. Gregora Čudotvorca. Nje unuki su sv. Bazilije Veliki, sv. Gregor Niški, sv. Petar od Sebaste, i sv. Makrina mladja.

15. JANUAR:

Sveti Pavao pustenik († 342)

Pavao se je rodio 228. ljeta od bogatih roditeljev u dolnjem Egiptu. Kad je bio 15 ljet, izgubio je roditelje. Jedan dio svojega imanja razdilio je siromahom. Drugi dio je pohasnovao na svoje školovanje. Prilikom Decijevoga progonstva bojao se je svoje slabosti i zato se shranio. Ali muž njegove sestre oblakomio se je na njegovo imanje i hotio ga je izdati. Pavao za dobe dozna od svoje sestre za pogibeo i pobigne u pustinu. Na rubu jednoga brigovlja najde jednu špilju, u njoj zviranjak i na rubu palmu, ka ga je mogla oskrbiti hranom i opravom,

ku si je načinio pustenik iz palmovoga lišća. Jedan gavran mu je donesao svaki dan pol hlipčaca kruha. Ovako je živio Pavao 90 ljet u pustini bez toga, da bi bio imao kakov kontakt sa svitom.

Kratko prije njegove smrti pohodi ga drugi glasoviti pustenik, sv. Anton (svetak 17. jan.), ki je u snu doznao, da se još diblje u pustini nalazi jedan još savršeniji pustenik. Po napornom putu kroz pustinu najde treti dan jutro 90-ljetni Anton 114-ljetnoga Pavla. Sv. Jeronim opiše ov sastanak. Pri razgovoru obadvih svetih pustenikov doleti gavran, ali ov put nosi cio hlibac kruha.

Pavao prosi Antona, neka mu donese plašć, koga je dostao od sv. Atanaza i neka ga s njim pokre, kad umre. Sv. Anton još jednoč načini naporan put i kad se vrati, najde sv. Pavla mrtvoga. Svliče mu pratež od palmovoga lišća, ku si zame sobom za drag spominak, obliče ga u plašć sv. Atanaza, zatim ga pokopa. Pri pokopu pomažu mu polag legende dva lavi.

Kasnije najdeno mrtvo tijelo otprimu u Konstantinopel, odanle u Veneciju. Ugarski kralj Ludovik Veliki da 1381. doprimiti sv. relikvije u Budinu u kloštar pavlinskih pustenikov.

Sveti Mavro (Maurus) opat († 584)

Kad sv. papa Gregor Veliki opiše život sv. Benedikta, onda spominja većkrat i znamda najmilijega njegovoga učenika, Maura. Maurusa su doprimili roditelji iz Rima u Subiako, da ga pobožno odgoji sv. Benedikt. Slijedeći dogodjaj poznamo kao „čudo poslušnosti". Jednoč je još manji učenik Placid išao na jezero po vodu. Pri tom je upao u jezero. Benedikt brzo pošalje Maura, da spasi Placida, koga su medjutim slapi nosile jur sve dalje od ubrovi. Maurus poslušno biži k jezeru, a onda dalje hodi po vodi i donese maloga Placida u naručju na obalu jezera. Stoprv sada prepozna pun straha, da je hodio po vodi. Dražesno je zatim naticanje med Benediktom i Maurom, zarad koga je Bog učinio ovo čudo. Benedikt je osvidočen, da je čudo dar Maurove poslušnosti. Ali mali Placid veli, da je pri spaša-

vanju vidio nad sobom plašć opata Benedikta. Ovako učeniki svidoču, da je Bog učinio čudo zarad svetosti opata.

Benedikt je u Subiaku (med Sabinskimi brigi blizu Rima) izgradio jur 12 kloštrov, ar je došlo sve već učenikov k njemu. No jedan susjedski svećenik, po imenu Florencije, bio je tako nenavidan svetomu opatu, da je najeo zle žene, neka spačljivim ponašanjem zaprimu Benediktove učenike u skušavanje. Kad je to Benedikt opazio, iselio se je izmed Sabinskih brigov prema jugu u Monte Cassino. Još putem je došla vist, da je svećenik Florencije naglo umro. Maurus je veselo povidao to Benediktu. Ali sveti opat se je jako rasturobio ne nek nad naglom smrću svoga neprijatelja, nego i nad tim, da se je njegov učenik Maurus tako veselio toj smrti. Ni mi se nikad ne veselimo, ako naše neprijatelje dostigne nesrića ili smrt. Bolje molimo za nje.

U Monte Cassinu je bio Maurus jur prior, dakle opatov namjesnik i svi su mislili, da će on biti nasljednik sv. Benedikta. Ali kad dojdu iz Francuske poslaniki biškupa od Mansa, ki hoće imati u svojoj biškupiji samostan, onda sv. Benedikt pošalje sv. Maura s četirimi učeniki. No kad dojdu u Mans, je biškup već mrtav, a njegov nasljednik ni čuti ne kani o gradnji jednoga kloštra. Maurus sada najde pomoć kod kraljevskoga činovnika Flora i kod samoga kralja Teodeberta, na ke načini njegova pobožnost takov utisak, da Flor stupi u kloštar, a kralj rado podupira izgradnju kloštra. Vrijeda se nalazi u novom kloštru prik sto redovnikov. Sv. Maurus je umro 72 ljeta star 15. januara 584.

Sv. Ivan Kalibita (Ivan od kuće), † oko 450). Bio je sin jednoga visokoga carskoga činovnika u Konstantinopelu. Kad je bio 12 ljet, upoznao je redovnički život i već mu nije dalo mira. U otajnom je ostavio svoje roditelje i hotio nutar stupiti u kloštar. Ali opat ga zbog nježne mladosti nikako nije hotio gorizeti med redovnike. Na mnoga zmaljanja dopustio mu je konačno, da se uzdržava u kloštru. Sedam ljet je živio Ivan u samostanu. Mnogi stariji mogli su se učiti od njegove gorljivosti. Ali preoštra pokora oslabi njegovo zdravlje. K tomu ga trapi misao, kako ćedu za njim stugivati roditelji. Kao prosjak

se vrati k palači svojega oca. Onde ga ne prepoznadu i kanu ga dalje poslati. Konačno mu dopustu, da stanuje u jednoj maloj kućici u vrtu palače. Po tri ljeti života u ovoj kući umre. Stoprv po smrti ga prepoznadu, kad najdu njegov jedini kinč: jedno dragocjeno Sv. Pismo, ko je dostao kao dičak od svojih roditeljev.

Sveti Makarije (Blaženko) stariji ili Aleksandrinski († oko 390). Makarija mladjega opisali smo već 2. januara. U vezi s Makarijem starijim donašaju crikveni pisci takaj mnogo poučnoga. Ovako pišu, da ga je u mladosti optužila neka divojka, da od njega očekuje dite. Odsudili su ga, da se mora skrbiti za divojku. On je mirnom dušom podnosio krivu optužbu i dao svoj zaslužak toj divojki. Ali kad je došla teška ura poroda, ubojala se je divojka, da će morat umriti i sad je valovala, da je Makarija krivo optužila. Na to su ga počeli poštovati kao sveca. Ali on je pobignuo u pustinu, ar se je ćutio nevridan toga poštovanja.

Bio je neko vrime učenik sv. Antona pustenika. Kasnije su se i oko njega spravili brojni učeniki. On je jako ubajao grihe jezika. Kad ga je jedan učenik pitao, ki put pelja k savršenosti, Makarije mu veli: „Poj k grobom i grdi ter karaj pokojne!“ Učenik ide na groblje, a kad se vrati, pita ga Makarije: „Ča su rekli pokojni?“ Učenik odgovori: „Ništa!“ — „Sada poj još jednoč na groblje i hvali pokojne!“ Opet se vrati učenik i javi, da mrtvi ni sada nisu ništa rekli. Nač mu veli Makarije: „Čini i ti tako! Podnašaj ravnodušno, da li te hvalu ili karaju!“

Još jedan vrlo poučan slučaj iz Makarijevoga života. Svetac se je jednoč sastao s nekim poganom, ki je prije toga jako zbio jednoga pustenika, kad ga je ov grubnimi riči karao. Makarije je tako ljubezno zahadjao s ovim poganom, da se je dao krstiti pak je i sâm išao med pustenike. kad su se drugi redovniki tomu čudili, podučí je Makarije: „Zločest govor pretvori dobre na zle, a dobar govor napravi iz zlih dobre.“

Neiscrprljivi su nauki ovoga pustenika. Kad mu se je jedan pustenik tužio, da ga uznemiruju mnoga skušavanja, svitovao mu je Makarije, neka od jutra do večera marljivo djela i stoprv po zalazu sunca ji. Nešto kasnije pohodi Makarije mla-

doga pustenika i pita ga, trapu li ga još skušavanja. Ov odvrati: „Nimam lazno na počivak. Kako bih imao lazno na skušavanja." Protiv skušavanj je zaista jedan od najboljih naravnih lijekov veselo marljivo djelo.

Prije smrti pohodio je Makarije po redu egipatske pustenike, dilio im očinske savjete (tanače) i mnoge je ganuo pri rastanku do suz.

Sv. Mikeja prorok. Živio je u istom vrimenu kao veliki prorok Izaja i stao je kod kralja Ezekije (721—693. prije Kr.) u velikom poštovanju. Prorokovao je pad sjevernoga i južnoga kraljevstva, osobito upustošenje Samarije i Jeruzalema. U drugom dijelu opiše osnovanje Mesijinoga kraljevstva. On prorokuje, da će se Mesija roditi u Betlehemu: „A ti, Betlehem-Efrata, najmanji med varoši Judinimi, ali iz tebe će izajti On, ki će biti vladar u Izraelu" (Mik 5, 1). Dobar nauk daje onim, ki su gladni na zemaljsko dobro: „Ti ćeš jisti, ali se ne ćeš zasititi. Glad će tvoj ostati u tvojoj nutrini" (6, 14). A za grišnike je najbolji nauk: „Ako sam pao, dignut ću se opet!" (7, 8). Osobito lip je konac njegove knjige: „Gdo je Bog kao Ti, ki oprašća grihe... ki ne drži do vijeka svoje srde, nego ima radost na milosti? On će nam se opet smilovati, pogazit će naše zloće i baciti u morsku dibinu sve naše grihe" (7, 18—19).

Sv. Habakuk prorok. Dok istočna Crikva svečuje Habakuka na ov dan, a Mikeju 21. aprila, spomene se zapadna Crikva iz obadvih 15. januara. Ime Habakuka znači po sv. Jeronimu „Zagrljaj". Vjerojatno je živio još prije kralja Jozije (638—608 pr. Kr.) i nije istovetan (identičan) s onim Habakukom, koga je andjeo zgrabio za grivu i odnesao s objedom skupa k Danijelu u lavsku jamu. U njegovoj knjigi, ka ima samo 3 poglavlja, najlipša je završna pjesma. Evo nje početak i konac: „Gospodine čuo sam Tvoj glas. Strah me hvata... Njegovo (Božje) veličanstvo pokriva nebesa. Njegov je sjaj kao svitlost sunca... Ja ću se radovati u Gospodinu, veselit ću se u Bogu svojega spasenja. Svemogući Gospodin mi je snaga. On mi daje noge kao srni. On mi daje, da idem po svoji višina".

Blaženi Romed († oko 450). Bio je sin tirolske grofovske obitelji. Razdilio je svoje imanje biškupijam Augsburg i Trient. Po hodočašću u Rim potegnuo se je s dvimi tovaruši najzad u jednu usku dolinu i živio kao pustenik. Umro je u glasu svetosti.

Sv. Anastazija (v. 25. dec.) svečuje se na ov dan u Zadru kao zaštitnica stolne crikve i biškupije.

16. JANUAR:

Sveti Marcel papa (307—309)

Kad je papa Marcelin 304. ljeta pod progonstvom Dioklecijana pretrpio mučeničtvo, skoro 4 ljeta dugo nisu odibrali pape. Stoprv kad se tako kaže, da će se položaj med Konstantinom Velikim i Maksencijem ojačati, odiberu Rimljana Marcela za novoga papu. U zadnjem progonstvu otpalo je puno vjernikov, ke je morao papa Marcel opet gori zeti u Crikvu. Pozimali su kršćanom u tom zadnjem progonstvu još i cimitore-katakombe. Papa Marcel se je morao brinuti za nova mjesta, kade bi mogli kršćani prikazati sv. mašni aldov. Ali nek kratko je djelovanje pape. Car Maksencije pošalje ga u sužanjstvo, kade mora vršiti najnižu službu u štala. Po teški proba i trapljenja umre 309. ljeta.

Sveti Honorat biškup († 429)

Kad na krasnoj azurskoj obali dojdemo do Cannes-a, moremo viditi u plavom morju bijele otoke, takozvane Lerinske otoke. Jedan od njih je otok sv. Honorata. Na ovi otoki nastala je po sv. Honoratu najveća zapadna redovnička naseobina. Bilo je vrimen, kad je blizu 4.000 redovnikov živilo ovde. Lerinski otoki postali su pravo sjemenišće za opate, biškupe i nadbiškupe u Francuskoj i Italiji. Oko 70 svecev je dala Crikvi

ova redovnička naseobina, med njimi Hilarija, Fausta, Salvijana, Valerijana, Vinceta i druge. 732. ljeta ubili su Saraceni tadašnjega opata i 500 redovnikov. Pod peljanjem Clunyja razvije se na otoku u 10. stoljeću opet redovnički život, ki kasnije zbog velikoga bogatstva opet propada. Danas je na otoku sv. Honorata kloštar cistercitov.

Honorat je bio sin plemićkih poganskih roditeljev. Jur za mlada je bio priklonjen k kršćanstvu i dao se je pokrstiti proti volje svoga oca. Otac ga je pokusio zabavami, lovom, igrami odvraćati od kršćanstva. Ali Honorat je za kršćanstvo zadobio i svojega brata Venancija. Obadva mladići razvijali su se u različni kriposti i kad ih je otac stalno pokusio skušavati svitskimi poželjenji, odlučili su, da ćedu s jednim starijim redovnikom skupa otajno otputovati na istok. Dojdu do Grčke, kade obadva brati obetežaju. Venancije umre u tudjini a Honorat se s redovnikom Kaprazijem vrati u Francusku i ide kao pustenik na jednoga od Lerinskih otokov, ki su bili onu dob puni otrovnih zmij (kač) i zato su bili bez stanovničtva. Honorat odstrani zmije i počne obdjelivati zemlju kao pustenik. Ali vrijeda se raširi glas njegove svetosti i oko njega se sakupi velik broj učenikov. Biškup varoša Frejus posveti Honorata za svećenika, a 426. odiberu ga za biškupa u Arles. Honorat bi volio ostati u svojem obljubljenom kloštru. Vindar ide u Arles, ar vidi u tom volju Božju. Kao biškup bio je pravi otac ubogih. Ali njegove slabe tjelovne snage istrošu se jur po tri ljeti natpastirske službe. Umro je 16. januara 429.

Život sv. Honorata kaže, da se svetost ne da zakriti pod kabao. U životu svecev moremo viditi, da još i pusteniki imadu svagda velik upliv na svit. Ovako i mi uplivisamo našu okolinu ili u dobrom ili u zlom. Dao bi Bog, da nikomu ne bi uzrokovali spačenja. Naša najlipša zadaća je s našimi dobrimi djeli i drugim kazati put k Bogu.

Sveta Priscila († oko 98). Nje ime nosi jedna od najstarijih i najzanimljivijih katakombov Rima. Bila je žena jednoga visokoga činovnika, koga je dao car Domicijan vjerojatno zbog kršćanstva umoriti. Misli se, da je sv. apoštol Petar stanovao u nje stanu, pod kim leži i danas spomenuta katakomba. Priscile sin je bio senator Pudens, koga kćere su svetice Praksedis i Pudencijana. Svakoj je posvećena u Rimu blizu bazilike S. Maria Maggiore vrlo zanimljiva crikva.

Sv. Henrik pustenik († 1127). Rodio se je u Daniji. Roditelji su ga kanili oženiti, ali on je ćutio poziv Božji na redovnički žitak i zato je prošao iz svoje domovine u Angliju, kade je strošio svoj život u molitvi i pokori.

Sv. Oto, franjevački misionar († 1226). U Maroku je podnosio mučeničku smrt sa svojimi redovnimi brati **Berardom, Petrom** i laičnimi brati **Akurzom i Adjutom.**

17. JANUAR:

Sveti Anton pustenik (250—356)

Dva dane po svetku sv. Pavla pustenika svečuje sv. Maticrikva oca pustenikov, sv. Antona Velikoga. On je bio sin jako pobožnih roditeljev. Jur za ditinstva prijateljio se je s različnimi pusteniki, ki su živili nedaleko od njegovoga rodnoga sela. Još nije 20 ljet, kad izgubi oca i majku i stoji sâm sa svojom mladjom sestrom. Onda udri za njega ura milosti. Jednoč čuje u crikvi Kristuševe riči: „Ako hoćeš biti zvršen, poj i prodaj, ča imaš, i daj ubogim i imat ćeš kinč na nebesi; i dojdi i naslijeduj mene!" (Mt 19, 21.) Anton posidje oko 300 jutar zemlje. Najprije se skrbi za svoju sestru, a onda svoj dio proda i razdili pineze siromahom.

Anton sada ide u pustinu i kao marljiva pčela sakuplja najmudrije nauke kod različnih pustenikov. Tako napreduje u kriposti, da ga pusteniki vrijeda počinju nazivati ljubimcem Božjim. Ali ne izostanu ni teška skušavanja. Ravno sv. Anton je doživio, da vrag nije strašilo za dicu, nego strahovita stvarnost. Zali duh iskusi sva sredstva, da odvrne Antona od pusteničkoga života. Po jednom skušavanju najde Antona jedan prijatelj pol mrtvoga. Otprimi ga k rodjakom. Ali kad se Anton oporavi, ide opet u pustinu. Po jednom skušavanju pita puste-

nik Gospodina: „Kade si bio, dragi Jezuše, kad sam bio u tako teškoj borbi?" A Jezuš mu odgovori: „Uza te sam bio. Ako ne bih bio uza te, ne bi ti bio mogao nadvladati zaloga neprijatelja." Pri jednom skušavanju proteče Anton iz svoje kolibice i prosi Boga: „Gospodine, hotio bih Tebi služiti, ali moje me misli stalno bludu." Tada začuje odgovor: „Ako hoćeš biti Bogu drag, moli! Ako ne moreš moliti, djelaj! Srce i ruke neka ti ne budu nikad bez posla!"

Kad je Anton jur već od 12 ljet živio med pusteniki, prošao je još diblje u pustinu. Onde je našao ruševine jednoga grada, u kom je živio u potpunoj samoti. Samo jedan prijatelj donesao mu je od vrimena do vrimena kruha. Ali glas njegove svetosti raširi se po Egiptu i vrijeda dojdu prvi učeniki, čiji broj nastaje sve veći.

Za vrime zadnjega progonstva došao je Anton u Aleksandriju, da pretrpi mučeničtvo iz ljubavi prema Kristušu. Stalno se je uzdržavao u sudski dvorana i onde bodrio i jačao kršćane, kad je ki od njih počeo biti slab. Pohadjao je ulovljene, mučenim je prao i zamatao rane, pokapao je osmrćene. Ali bar kako je želio prolijati svoju krv za Gospodina, Bog mu je odredio drugu sudbinu. Ako ne more dobiti mučeničku korunu, odlučio je Anton, da bude za toliko vridniji za korunu pokornoga pusteničkoga života. Išao je opet još dalje u pustinu s motinkom i lopatom na ramenu i sa simenom u žepu. U potpunoj samoti je molio i djelao, med drugim obdjelivao mali vrt, ki ga je prehranio.

Sada je bio jur glasovit po svem svitu. Od svih stran su došli ljudi, prosti i plemeniti, učni i neučni, da ga prosu za savjet (tanač). Još i iz carigradskoga dvora su ne jednoč došli poslaniki. Ovako Antonov život ponovno svidoči, da je i pustenik za cijelu Crikvu poslan. Veliko poslanstvo je imao sv. Anton i onda kad se je širila arijanska kriva vjera. Sv. Anton je išao u visokoj starosti opet u Aleksandriju i onde u javnoj diskusiji na temelju Svetoga Pisma pobio krive misli Arija i posvidočio, da je Jezuš Kristuš pravi Sin Božji. Njegovo je svidočanstvo imalo veliku vridnost, kad je uživao po cijelom svitu jako visok ugled.

Umro je 105 ljet star. Još je imao sve zube, dobro je vidio i čuo. Na njegovu želju pokopali su ga njegovi učeniki na nepoznatom mjestu. Njegov život je popisao sv. Atanazije (svetak 2. maja), s kim je bio sv. Anton u jako srdačnom prijateljstvu.

Tijelo sv. Antona se je kasnije ipak našlo. Prenesli su je u Aleksandriju, odanle u Konstantinopel, a danas je u Francuskoj u varošu Arles. Sv. Anton pustenik je patron domaćih životinj i zaštitnik protiv kuge, lepre i drugih bolesti, osobito onih, ke se pojavu na koži.

Za nauk riči sv. Antona: „Zaman kanimo svoje bogatstvo kao svoj zaslužak pridržati, bit ćemo od njega zakonom smrti protiv naše volje otkinuti. Zač ne načinimo iz potripčine kripost? Zač ne ostavimo zarad kraljevstva nebeskoga od svoje volje to, ča i tako ostaviti moramo? Kršćan neka ne gleda na to, ča si ne more zeti u vječnost." — „Iako gdo dojde k tebi u nezgodno vrime, primi ga s veseljem!" (Ovo uči jedan pustenik!) — „Ne pridrži za se već neg koliko tribaš i ne razdili već neg koliko imaš!" — „Iako vidiš svoga brata smrtno zagrišiti, ne zavrzi ga i ne odsudi ga!" — „Nauči svoj jezik reći ‚oprosti mi!', i poniznost će dojti k tebi!" — „Zato ne rastemo u dobrom, kad bi hotili postati kriposni bez truda."

Sv. Sulpic biškup († 647). Kao duhovni pastir vojnikov izvračio je na čudan način franačkoga kralja Lotara II. Kasnije je imenovan za biškupa u varoš Burges. Pri njegovoj smrti 17. jan. 647. plakao se je za njim vas narod kao za dobrim ocem.

Sveta Jonila († oko 170). Bila je službena kod jedne plemenite obitelji u Maloj Aziji. Kad su pod Markom Aurelom na smrt odsudili nje gospodare, umrla je i ona s njimi mučeničku smrt za Kristuša.

Sveta Leonila († oko 175). Svoje unuke, trojke Speuzipa, Eleuzipa i Meleuzipa odgojila je u kršćanskom duhu. S njimi skupa je umrla pod carem Markom Aurelijom mučeničku smrt. Njeve relikvije su u Langres-u u Francuskoj.

Bl. Gamelbert († oko 787). Bio je farnik u Bavarskoj. Po jednom hodočašću u Rim predao je svoje imanje svomu kumiću, ki je od toga imanja utemeljio kloštar Metten.

Sveta Priska divica († 250?)

Polag jedne predaje bila bi Priska prva mučenica na zapadu. Ova legenda misli, da ju je sv. Petar krstio kao 13-ljetnu divojčicu i da bi bila pretrpila mučenčtvo jur pod carem Klaudijem Tiberijem. Vjerojatnija je druga tradicija, po koj je Priska pretrpila mučeničtvo pod cesarom Kaludijem II. O njoj postoju mučeničke akte. Ali ove su sigurno sastavne za mnogo kasnije. Polag njih su Prisku najprije bičevali, onda pred lave bacili, ali divlje životinje ju nisu napale. Kad ni oganj nije uškodio nje tijela, odsikli su joj konačno glavu. U Rimu joj je posvećena jedna od najstarijih crikav.

Sveti Deikola opat († oko 625). Rodio se je u Irskoj. Zaran je došao u školu sv. Kolumbana (svetak 21. nov.), ki ga je jednoč pitao: „Zač je tvoj obraz svenek veseo?" Deikola je odgovorio: „Moja lica su zato svagda vedra, kad znam, da mi Boga nigdo zeti ne more." Kasnije je išao misionirati Burgundiju, kade je utemeljio kloštar polag regule sv. Kolumbana. Njegov brat je sv. Gal (svetak 16. okt.), ki je bio takaj učenik sv. Kolumbana.

Bl. Beatrica (Batriza) d'Este († 1262). Bila je kći kneza od Ferare. Otac ju je zaručio za jednoga plemića iz Vicenze. Jur je bilo sve gotovo za vjenčanje, kad stigne vist, da je zaručnjak spao u jednoj bitki. Sada je bilo već zaman sve nagovaranje roditeljev. Ona se već nije htila odati. U Ferari je osnovala kloštar benediktinkov, kamo je i ona nutar stupila i onde peljala jako oštar život. Umrla je 18. januara 1262. ili 1270. Papa Klemens XIV. potvrdio je nje poštovanje ljeta 1774.

Sveti Kanut kralj († 1086)

Kanut ili Knut je bio naravni (izvan hištva rodjeni) sin danskoga kralja Svenona II. Kad u hištvu kralj nije imao dice, izibrao je Kanuta za svoga nasljednika. Knut je još za života svoga oca stekao slavu, kad je očistio dansko morje od gusarov (morskih razbojnikov). Ali danski velikaši imali su strah od njegove velike pravičnosti i zato su po smrti Svenona odibrali Knutovoga brata Harolda za kralja. Knut je pobignuo u Švedsko. Švedski kralj bi ga bio rado podupirao. Ali on nije htio naškoditi svomu narodu. Suprotivno, hasnovao mu je kade je nek mogao. Zato su po smrti Harolda 1080. danski plemići njega odibrali za kralja. Kršćanska vjera onu dob još nije bila diboko zacipljena u srce danskoga naroda.Osobito plemići se nisu hotili pokoravati kršćanskomu životu. Kralj Knut je najprije zasigurao granice svoje države. U Litvaniju je poslao misionare. Onda je doma načinio uredbu. Jedan knez, po imenu Eigil, živio je jako raskošno i rasprudljivo. Zato je derao ne nek svoje podanike, nego još i na tudja imanja je išao plinjiti. Knut ga je dao uloviti i na smrt odsuditi. Sada su se plemići nadigli na kralja, ali on ih je pobio. Za kaštigu morali su plaćati Crikvi desetinu.

Kad su Normani napali Angliju, hotio je Knut pomoć pružiti engleskomu kralju, s kim je stao u rodbini. Ali pomoćna vojska se je združila s nezadovoljnimi plemići i nadigla se protiv kralja, ki je ostao u manjini. Knut je poslao svoju ženu, Adelhajdu, kći flandrijskoga grofa Roberta, s kom je živio u jako sričnom kršćanskom hištvu, i svoju dicu k tastu u Flandriju. (Njegov sin Karlo je kasnije kao grof Flandrije tako sveto živio, da se i on poštuje kao blaženik.)

Kad je Knut jednoč bio pri sv. maši u crikvi sv. Albina u varošu Odensee okrojili su neprijatelji crikvu. Mladji brat kralja, Benedikt je hrabro branio crikvu, dok se je sv. maša završila, Kralj je pri sv. maši pobožno primio sv. pričest. Ali onda ga je pogodio jedan kamen, bačen kroz prozor. Knutu je počelo krvaviti čelo. Kad buntovniki nisu mogli zauzeti crikve, poslali

su za zliku jednoga poslanika, ki je trgnuo pred kraljem nož i napao ga. Nešto kasnije doletilo je kroz prozor koplje, ko je osmrtilo svetoga kralja, ki se punim pravom poštuje kao apoštol danskoga naroda.

Kralj Kanut je svagda neustrašivo zastupao pravičnost. I mi dostanemo od Duha Svetoga uz druge dare i dar hrabrosti. Zač ne zastupamo hrabrenije našu vjeru u svitu? Zač ne branimo zapovidi Božje? Zač ne širimo aktivnije kraljevstvo Božje našim apoštolskim djelovanjem?

Sveta Margit (Margareta, 1242—1271)

Kad su Tatari prodrli u Evropu, morao je i ugarski kralj Bela IV., brat sv. Elizabete, pobignuti ispred njih. Neko vrime se je uzdržavao u Zagrebu. Ali i odanle je morala dalje bižati kraljevska obitelj u Dalmaciju, naročito u Split, odnosno u strmovit grad Klis. U onoj stiski obećali su kralj Bela i kraljica Marija, da ćedu svoje dite, ko će im se roditi, posvetit Bogu, ako je izbavi iz ove strašne pogibelji.

Tatari su tako naglo skrsli iz Evrope, kako naglo su bili došli. U slijedećem januaru rodila se je kraljevskoj obitelji kćerčica, koj su dali ime Margarita. Vjerno svojemu zagovoru predali su malu Margitu jur s 3 ljeti u Vesprim dominikankam na odgoj. Ovde je ona zaran počela razvijati različne kriposti, osobito ljubav prema križevanomu Jezušu i poniznost. Kad su joj prvi put razložili, ča znači križ, počela se je još kot malo dite tako plakati, da su ju mogli jedva utišiti. I kasnije nije mogla najzad držati plača, kad je premišljavala o muki Kristuševoj. Na Veliki petak htili su ju čut glasno plakati. U velikoj poniznosti volila bi bila, da je kći najprostijega človika i turobila se je svaki put, kad su s njom zahadjali kao s kraljevskom kćerom. Ako su joj donesli dragocjenu pratež, darovala ju je odmah dalje. Rado se je ponizila pred drugimi sestrami i odvršavala je najniže posle.

Kad je bila Margit deset ljet, darovao je kralj dominikankam otok na Dunaju kod Budine, ki se do danas zove otok

svete Margite. Margarita je bila još premlada za zagovor, ali ona se je tako dugo zmaljala, dok nije privoljio dominikanski provincijal, blaženi Umberto, da jur s 12 ljeti položi barem jednostavni (vrimeniti) zagovor. Odsle je ona još gorljivije molila i još već se vježbala u različni kriposti, osobito i u pokori. Znala je, da su ju roditelji zagovorom obećali Bogu. Hotila je biti potpuna žrtva za svoj narod. Ponizno je trpila, kad su ju druge sestre ponizile. Ovako joj je jednoč jedna gizdava sestra, plemićka kći, u obraz izlijala napolj. Margit se ni najmanje nije uzrujala. Osobito rado je podvarala bolesne sestre. Za pokoru je nosila na golom tijelu pas od bodljive dlake, a neko vrime još i od željeza. Pokoru je osobito onda pomnožila, kad je čula za neslogu i borbu med svojim ocem kraljem Belom i bratom Ištvanom. Mnogo suz je stočila i mnogo pokore na se zela i zarad vjerske i moralne razuzdanosti, ka se je sve jače širila u orsagu i za ku se je dočulo i za kloštarskimi zidinami.

Novi križ je značilo za Margitu, kad su se počeli kraljevski dvori zanimati za nju. Cijela poredica kraljevskih sinov je željila imati ugarsku kraljevsku kći za zaručnju. Ovako naprimjer Karlo Anjou (Anžu), brat francuskoga kralja, sv. Ludovika IX. O nje lipoti govorilo se je mnogo. A češki kralj Otokar, ki ju je i lično pohodio, bio je tako očaran od nje lipote, da ju je svom silom hotio imati za ženu. I kraljevska obitelj se je pozabila iz nekadašnjega zagovora i sada sve poduzela, da Margit dobene odvezanje od zagovora. Samo Margit je izjavila, da voli umriti neg ostaviti kloštar. Na to su joj konačno dozvolili, da položi svetačni vječni zagovor 1261. ljeta. Još deset ljet ofruje svoj pokornički život za svoj narod. Umrla je 18. januara 1271. Još isto ljeto počne se proces nje kanonizacije. Dugo je poštovana kao blažena, dok ju nije papa Pijo XII. proglasio ljeta 1943. za svetu, a nje svetak odredio na 19. januar.

Sv. Margareta je pokoru činila za svoj narod. I nas poziva fatimsko poslanstvo Divice Marije, da molimo i pokoru činimo za svit, osobito za grišnike. U kakovoj mjeri smo dosle ispunili ovo poslanstvo? Budmo u budućnosti gorljiviji!

Sveti Marije i sveta Marta

Marije ili Marijus biše bogat zemljoposjednik u Perziji. Sa svojom obiteljom došao je u Rim na shodišće k grobom svetih apoštolov. U Rimu je tada vladao car Klaudije II. On je proganjao kršćane. Sveti hodočasniki, ki su jur u Perziji mnogo dobra učinili siromahom u nasljedovanju Jezuša Kristuša, pohadjali su ulovljene kršćane u tamnica, dok nisu i nje ulovili. Cijela obitelj, roditelji Marius i Marta, kao i sini Audifaks i Abakum pretrpili su slavnu mučeničku smrt oko lj. 270.

Sveti Vulstan biškup († 1095). Rodio se je u Engleskoj od plemenitih roditeljev. Kao mladić dobio je pri jednom športskom naticanju prvu cijenu. Neka lipa žena svečevala je njegovu športsku pobjedu plesom, ki je mladiću uzrokovao teško spolno skušavanje. Pobignuo je u lozu i onde u molitvi nadvladao divlje skušavanje. Kasnije su stupili njegovi roditelji po skupnoj odluki u kloštar. Vulstana je jedan biškup odgojio za duhovnika. Ali i on je ćutio redovničko zvanje i zato išao u jedan kloštar, kade je odibran uslijed njegove gorljivosti za priora. 1062. ljeta izibran je za biškupa u Worcester. Kad su Normani posjeli Angliju, ostao je na svojem mjestu i batrio svoje vjernike, ali i opominjao je, da Bog jednim zločestim narodom kaštiguje drugi zločesti narod. Umro je 87 ljet star 19. januara 1095.

Sveta Pia. Pretrpila je oko ljeta 300. s 39 drugimi mučeniki smrt u Kartagu u sjev. Afriki. S njom su trpili uz druge Pavao, Geroncije, Januarije, Saturnin, Julije i Germana.

Marija Ward (1585—1645)

Jedna prava moderna žena na preokretu iz 16. u 17. vijek. Ali koliko teškoć mora preživiti ova ravna plemenita Engleskinja! Rodila se je kao grofovska kći iz jedne obitelji, ka je još vjerna ostala katoličanskoj Crikvi. Ali svagde raste progonstvo. Hrabreni muži se boru protiv državnoga zatiranja. I Marija Ward bi rado učinila nešto za pravu vjeru. Strašno ju

boli, da je nje obljubljena domovina otpala od katoličanske vjere. Ča bi mogla učiniti za svoju domovinu? Kao jedina mogućnost joj se kaže život u oštroj pokori za kloštarskimi zidinami. Zato po redu odbije tri prošce. Roditelji ju ne kanu pustiti u kloštar. Jur kani otajno pobignuti, kad na veliko veselje dobene od oca dozvolu, da ide u Flandriju u jedan kloštar.

U varošiću St. Omer stupi med klarise. One ju kao laičnu sestru pošalju prosjačiti. Nekad gizdava grofovska kći potipa se po ulica kao prosjačica. To ju ne bi tako teško spalo. Ali uz mali uspjeh kod branja milostinje trapi ju najveć ta misao: je zaista ovo pravi smisao nje života?

Istupi iz kloštra i s drugimi Engleskinjami skupa utemelji novi kloštar u istom varošiću. Za opaticu je odibrana nje bivša magistra, ka ju je kao noviciju upeljala u redovnički život. Jako oštro živu. Samo jedan put jidu u danu i to jako skromno jilo. Marija Ward je najgorljivija. Vindar ju i sada trapu misli i vidjenja: je ovo on ideal, za koga se ona hoće boriti? Opatica ju ne pusti na zagovor. Marija Ward ostavi kloštar, ide opet u Angliju, kade živi u plemenitom društvu kao velika gospa. Ali pod ovim vanjskim oblikom ostaje jedina nje briga, kako bi mogla pomagati katoličanom, ki u Angliji progonstvo trpu. Turobno vidi, da mlade divojke uopće nimaju prilike, da upoznadu katoličansku vjeru. Odluči se, da će svoj život posvetiti odgoju ženske mladine i ide po treti put u St. Omer u Belgiju, kade s petimi daljnjimi plemenitimi gospodjicami utemelji školu za divojke. Vrijeda je počnu zvati „engleske gospodjice". Novo društvo se brzo širi, ali ima velike poteškoće, ar je od svih stran ismihavaju i omrazuju. Ljudi ne moru razumiti, da ove sestre ne držu klauzure, dakle da nisu zatvorene u kloštar nego pohadjaju još i društvene priredbe. Kritizira se i njeva pratež, ku držu za previše svitsku. Držu je za „isusovke" (jezuitke) i tako mržnju protiv isusovcev ili jezuitov proširu i na nje.

Marija Ward medjutim otvori filijalu u Londonu. Prem je opravna kao službenkinja vrijeda ju prepoznaju. Državna policija ju progania, ar je osvidočena, da anglikanskoj vjeri već škodi neg šest jezuitov. Mora se shranjati i uvijek na novo pobignuti u Belgiju. Ali Anglija ju vuče opet i opet najzad.

Jednoč pohodi svoga najvećega neprijatelja, anglikanskoga nadbiškupa od Canterbury. Kad ga ne najde doma, s dijamantom zariže svoje ime u staklo njegovoga prozora. Jednoč ju ulovu i na smrt odsudu. Ali uz srićne okolnosti dostigne opet slobodu.

Utemelji kloštre u Lüttichu, Kölnu, Trieru, ali zaman čeka na odobrenje iz Rima. Na to sama putuje u Rim. Tri ljeta je onde i osnuje kloštre u samom Rimu, u Napulju i Perugii. Ali kad nje kloštri ne poznadu klauzure, ne dostane papinskoga potvrdjenja i kloštre u Italiji mora opet zatvoriti. Društvo ipak raste. Marija Ward utemelji nove kloštre u Münchenu, u Beču i u Bratislavi. Ali na osnovateljicu čekaju nove teške probe: u Münchenu ju uhapsu i zatvoru zbog tobožne krive vjere u kloštar klarisov. Konačno dojde iz Rima zapovid, da ju pustu na slobodu, ali vrijeda slijedi i zapovid pape Urbana VIII., da mora sve kloštre novoga društva zatvoriti.

Ovo je najteža proba nje života. No plemenita žena, za ku je neki rimski prelat rekao, da je „gizdava kao Lucifer", podloži se ponizno papinoj zapovidi. Putuje u Rim, kade ju isti papa ljubezno primi i dopusti joj, da ostale sestre u Rimu skupa sakupi u „Zavod Blažene Marije Divice". Polako se ipak počne razvijati novo društvo. Optužbe su najzad potegnute. Nje djelo se počne konačno razvijati. Ali medjutim su istrošene nje životne snage. Još ima šest ljet živiti. Bol za obljubljenom domovinom Anglijom joj ne da mira. Gane se na put piše prik Alpov, prik visokoga Mont Cenisa ide u Pariz, odanle u Flandriju, kade je počela svoje djelovanje. Umre tri dane pred 60. rodjendanom 20. januara 1645. Za vrime izdanja ove knjige nje kanonizacija još nije završena. Nje red, poznat pod imenom „engleske gospodjice" raširen je danas po cijelom svitu i ima velike zasluge kod odgojivanja ženske mladine.

Ov zaista borbeni život kaže, koliko teškoć su imali nadvladati mnogi sveci. I med njimi je bilo onakovih, ki nisu odmah prepoznali svoje zvanje i poslanstvo. Mnogim je i crikvena oblast načinjala velike teškoće i stoprv daljnja povijest je pokazala, da su oni imali pravo, a ne crikveni dostojanstveniki uskoga vidokruga. Marija Ward je jur pred već od 300 ljeti pokazala na jednako pravo žen i muži i na vjerskom polju, kad

je pisala: „Nima osebne istine za muže i osebne za žene, nego samo jednu Božju istinu, a tu moremo mi žene isto tako posidati kao muži. Ako se naša gorljivost mnogokrat ohladi, to ne leži u tom, da smo žene, nego kad smo nesavršene. A ni u ovoj točki nima razlike med mužem i ženom."

20. JANUAR:

Sveti Sebastijan mučenik († 288)

Med najglasovitije mučenike vječnoga varoša sliši oficir i zapovidnik carske garde, sv. Sebastijan. Njemu je posvećena u Rimu jedna od 7 glavnih hodočasnih crikav, ka stoji na znamenitoj staroj cesti „Via Appia" blizu katakombov sv. Kaliksta.

Otac sv. Sebastijana bio je iz Narbonne-a (u južnoj Francuskoj), a mati iz Milana. Obadva su bili kršćani i tako su i svoga sina odgojili u Milanu u pravom kršćanskom duhu. Kako pak je išao Sebastijan med vojnike? Vjerojatno si je mogao misliti, da more ovako kršćanom na službu biti.

Na vojski je brzo napredovao. Vrijeda su ga držali za najhrabrijega vojaka cijele vojske. Kad se je u Rimu počelo 283. progonstvo, bio je hrabri oficir mnogim kršćanom na pomoć. Slobodne je opominjao na pogibelji, a zatvorene je pohadjao u tamnica. Pri jednom ovakovom pohodu čuo je, kako otac, mati i žene nagovaraju dva mlade kršćane, Marka i Marcelina, da zataju vjeru u Kristuša. Sebastijan napade oca: „Kako moreš nagovarati svoje poštene rimljanske sine, da budu nevjerni svojemu obećanju?" Otac presenećeno gleda visokoga oficira i čudi se: „Na kakovu nevjernost je ja nagovaram? Ja samo želim, da alduju caru i tako spasu svoj život." Na to je počeo Sebastijan tako ognjeno govoriti o vjernosti k Kristušu i o slavi mučeničke korune, da su ne samo ulovljeni ojačali u vjeri, nego i cijela obitelj se je hotila dat pokrstiti. Čula je riči sv. Se-

bastijana i žena čuvara uze, Zoe, ka je bila šest ljet nima. Na blagoslov sv. Sebastijana je sprogovorila i slavila Boga ter se odlučila, da će se dat krstiti. K njoj se je pridružio i nje muž Nikostrat, ki još ni jist nije hotio prije neg se da pokrstiti. Sebastijan je dozvao u tamnicu svećenika Polikarpa, ki je sve podučio u vjeri i pokrstio u tamnici preko 30 osobov.

Slijedeće ljeto postao je Dioklecijan cesar. On je tako obljubio Sebastijana, da ga je postavio za zapovidnika svoje straže. U ovoj službi mogao je Sebastijan još već učiniti za kršćane. A to je bilo vrijeda i jako potribno. Najprije je Galerije počeo proganjati kršćane u istočnom dijelu Rimljanske države. A onda se je pridružio k njemu i Dioklecijan. Crikva je u ovu dob opomenjivala kršćane, da se ne izlažu nepotribno progonstvu i da ne išću lakomišljeno mučeničku korunu. Tako je činio i Sebastijan. Nekoliko ljet je mogao stati u visokoj službi bez toga, da car Dioklecijan sazna, da je i njegov najmiliji oficir kršćan. Konačno je ipak doznao i sad je bio strašno ljut. U najvećem jadu je uoči metao Sebastijanu, da ga je prevario. Sebastijan se je branio, da je on svagda bio vjeran cesaru i da je za njega kao i za rimljansku državu molio, pravoda ne krivim i nemoćnim poganskim bolvanom, nego pravomu Bogu Kristušu.

Ali Dioklecijan se nije dao utišiti. U najvećem bijesu predao je Sebastijana vojakom iz Numidije. Ovi su bili žutkaste boje i jako su mrzili bijele oficire. Zato su si rado volju punili nad Sebastijanom. Privezali su ga k drivu i striljali na njega sa strelicami. Po nalogu zapovidnika nisu ga smili najednoč osmrtiti, nego tako naraniti, da iskrvavi. Nastriljen od brojnih strelic ostao je Sebastijan polmrtav ležati. Jedna kršćanka, po imenu Irena, našla ga je i otprimila domom, kade se je Sebastijan polako oporavio. Onda je još blijed od zgubitka tolike krvi stupio pred cara Dioklecijana, ki se ga je prestrašio, kao da vidi duha, ter ga ukarao zbog proljivanja kršćanske krvi i prorokovao mu kaštigu Božju. Car je početkom preplašen gledao Sebastijana i konačno pitao: „Nisi li ti Sebastijan, koga sam ja dao na smrt odsuditi?" Odvrati mu Sebastijan: „Da, ja sam. Ali Kristuš mi je još očuvao život, da te dojdem opomenuti!" Kao zmahnut kričao je Dioklecijan, da dojdu stražari i kad su došli, zapovidao im je da ubiju bivšega oficira. Ovako je Sebastijan zapravo dva pute pretrpio mučeničku smrt.

Poštovanje svetoga vojaka i mučenika raširilo se je brzo. Kad je 680. ljeta u Rimu harala kuga i kad su kroz varoš u procesiji nosili relikvije sv. Sebastijana, prestala je zarazna bolest. Zato se poštuje kao patron protiv kuge i drugih zaraznih bolesti.

Riči sveca: „Kršćan se ne boji vrimenitih trapljenj, kad si on zasluži vrimenitimi boli vječno blaženstvo i dospene po času trapljenja u vječnu radost. Ne strašimo se podnašati u našem tijelu boli, kad želimo, da se s Kristušem na vijeke veselimo! Kad vidimo umirati dobre kršćane, otarimo si suze i radujmo se; ar je ne tribamo kao mrtve oplakivati; vjera nas naime uči, da ćedu oni kraljevati s Kristušem."

Sveti Fabijan papa (236—250)

Ako je legenda istinita, onda je bio on prvi laik u Crikvi, ki biše odibran za papu. Kad je njegov prethodnik Anterus papa umro, došao je i on iz okolice Rima na spravišće, ko je odibiralo novoga papu. Pri tom je doletio jedan golub ki je lebdio nad njegovom glavom. Skupaspravni su smatrali to za nebeski znak i počeli su jednoglasno kričati: „On je dostojan, on je vridan, da bude odibran!" Tako daleko legenda, ku potvrdi jedna stara relief-slika u jednoj katakombi uz Viu Appiju. Fabijan papa je 14 ljet peljao Crikvu u prilično mirnoj dobi. Ovako se je mogao brinuti za različne posle Crikve ne nek u Rimu, nego i izvan vječnoga varoša. Rim je zadilio na 7 pastoralnih okrugov. Zvrgao je iz biškupske službe jednoga afrikanskoga biškupa zbog krive vjere. Osobito se je brinuo za katakombu sv. Kaliksta. Tamo su ga pokopali, kad je pod Decijevim progonstvom pretrpio mučeničtvo. Jedan dio njegovih relikvij prenesli su kasnije u crikvu sv. Sebastijana i zato se u liturgiji i u litaniji svih svetih stalno skupa spominjaju, iako su u različnoj dobi pretrpili mučeničtvo.

Ostrogoski kanonik Euzebije, utemeljitelj pavlincev (+ 1270) nije za sveca proglašen, vindar ga broju med blaženike, ovako naprimjer kardinal Petar Pázmány. Euzebije (Özséb) je bio dakle kanonik u Estergomu. Njegove osobite kriposti bišu: ljubav k znanosti, velika pobožnost i ljubav Boga i bližnjega. Osobito pustenike je rado primio u svoj stan, kad su došli iz brigovlja Piliš u Estergom, da si beru milostinju ili prodaju, ča su marljivošću svojih ruk načinili. Kad je minuo strašni tatarski vihor (1241—1242), zamolio je kardinalprimasa, da bi smio pojti med pustenike. 1246. dostao je dozvolu. Našao si je med Piliš-brigi jednu špilju, u koj je molio i premišljavao. Oko njega spravili su se i drugi pusteniki i tako je u njem dozreljala misao, da sakupi ove redovnike. Vrijeda su svi pusteniki u Ugarskoj i Hrvatskoj njega izibrali za svoga glavnoga prepostavnoga. 1252. zove se jur Euzebije „provincijal reda sv. Pavla pustenika". 1262. ide u Rim, da dobene papinsko potvrdjenje za svoj red. Pri tom ga podupira u Rimu kod pape Urbana IV. sâm sv. Tome Akvinski. Euzebije je umro 20. jan. 1270. Njegov red se je raširio u Madjarskoj, u Hrvatskoj i Poljskoj. U Gradišću imali su pavlinci kloštar u Pajngrtu.

21. JANUAR:

Sveta Agnes (Agneza)

Nje spomendan se je počeo slaviti očividuće odmah za nje mučeničkom smrću i stoji kot blagdan jur u Kronografu (Rimski službeni kalendar) od ljeta 354. pod 21. januarom. Neki mislu da pojedini čini nje životopisa nisu sigurna povijest zarad zdavne dobe, nego već pobožna legenda. Ali jur na koncu četvrtoga stoljeća su glasoviti pisatelji, med njimi i sveti oci, popisali život ove mučenice, ku su već svi narodi zapadne crikve slavili kot bijelu liliju nekrivičnosti i rumenocrvenu rožu ljubavi i mučeničtva. Jur u drugoj polovici

četvrtoga stoljeća piše o njoj veliki sv. Ambrozije († 397) na dvi mjesti svojega pismenoga djela. Sv. Damazus papa († 384) je napisao njoj na čast jednu pjesmu, ka postoji u originalu izdubena u mramor. Pisatelji nje životopisa se pozivaju na usmeno prikdavanje, vjerojatno onih, ki su u to vrime živili. Sveti Jeronim (+ 420) piše, da je jur ono vrime bio nje život proslavljen kod svih narodov i u svi jeziki.

Sv. Agneza se je rodila u Rimu od plemenitih i pobožnih roditeljev u času rimskoga cara Dioklecijana, ili Valerijana (Oko ljeta 290. ili još prije). Jedva spoznajuć vridnost čistoga divičanstva odmah ju prisegom posveti Bogu. U trinaestom ljetu života postaše prekrasna divojka, za kom su čeznuli sini najveće rimske gospode, osobito je prosio za nje ruku sin pretora (suca) Simfronija, prikazajući joj dragocjene dare, da joj dokaže svoju ljubav. Ali Agneza odbije kratko njegovu prošnju i dare, ar da ima drugoga zaručnjaka. No neuslišeni prosilac pokušava sve moguće, da bi privoljila njegovoj prošnji. Da ga otpravi za sada i svagda i da bude imala mira, reče mu pri najbližoj priliki otkrito i odlučno: „Poj od mene smrtno tijelo, ar drugi zaručnjak te je pretekao, bolji od tebe, ki je kralj neba i zemlje. Njemu pripadam potpuno, ar sam mu poklonila i prikazala svoje cijelo srce. On je potegnuo svu moju ljubav k sebi." Kad nije znao da ča će početi, išće pomoć kao sin pretora kod svojega oca, rimskoga suca. Da umiri sina, zove ov Agnezu preda se i dokaže joj, da nije za razumiti, kako se more kratiti, postati ženom njegovoga sina, i da se ne more ufati boljega hištva. Ona mu odgovori, da ima vridnijega zaručnjaka od koga ne more odstupiti i komu se ne more iznevjeriti. Sudac je sada hotio doznati, ča bi to bilo za zaručnjaka. Kad je dočuo, da je kršćanka, a nje zaručnjak da nije drugi nego Bog kršćanov, joj reče: „Ako ne kaniš izgubiti svoju sriću onda ili otpovi Kristušu i Njegovoj vjeri ter privolji u hištvo s mojim sinom, ili ako hoćeš, da ostaneš divicom, alduj se božici Vesti i stupi u red nje divic. Premisli si to jedan dan." Ali Agneza mu veljek neprestrašeno odgovori: „Zaman čekaš, da ću privoljiti. Niti božici Vesti niti drugomu bolvanu, nego samo pravomu Bogu ću aldovati. Ne bojim se ni mučenja ni smrti, nego moja je vruća želja,

da aldujem svoj život za Božanskoga Zaručnjaka." Kad se nije dala ni smrćum splašiti, dojde sucu u glavu zaista satanska misao, da kako će ju prisiliti na otpadanje od vjere. Ako se ne klanja bolvanom, grozi joj se najgorjim, čega se jedna poštena i nevina divica najveć boji, naime, da će ju dat otpeljat u javnu grišnu hižu i predat strasti zlih i pokvarenih ljudi. Ali nekrivična divojčica ostane stalna i vjerna. U najvećoj pogibelji prez obrane ljudi ufa se u Jezuša Kristuša.

Srdito zapovi Sempronije, da joj povežu ruke i noge ter ju odvliču pred oltar poganskih bogov, da onde žrtvuje. Kad je stala pred bolvanskim kipom i joj razvežu ruke, onda namjesto, da alduje tamjan se sveta divica prekriži, i tim valuje, da je nek Križevani vridan, da mu se klanja.

Ima na svitu stvari i okolnosti, kada nam svoje vlašće srce veli: Ovde mora Bog pomoć i ako bi triba bilo i čudom. Razumiti se more, da Bog dopušća, da i najbolji i najpravičniji človik pretrpi mučeničku smrt, ar je to velika dika i neizmjerno veselje za cijelu vječnost. I neki ljudi su prosili od Boga ovu dragocjenu milost. Ali teško se more razumiti, da će Bog jednoj od svih ljudi zaostavnoj divojčici, ka je po starosti i još već po nekrivičnosti dite, — ka je njemu ostala vjerna uz zlatna obećanja i strahovite grožnje, da će ovakovu čistu divicu dostignut najgorje, ča joj se more godati. Čudo bi to bilo, kad se ne bi bilo godalo čudo, osobito on čas, kada su se godala mnoga zlamenja zarad širenja vjere.

I zaista je Bog pokazao ovdje svoju zmožnu ruku. Agnezu su otpeljali u hižu bludnic, da ju izložu divljim zvirjam, to je, ljudem, ki se spodobno zvirju predaju svojoj razuzdanoj strasti, kadgod je tomu prilika. Kako se je katkada godalo, da su lavi i tigari plaho na kraj odstupili od kršćanov, ke bi bili morali pokinuti, niti su ljude prez svake obrane napali, kao da bi med njimi stali andjeli, tako se je i sada godalo. Svi bezobrazni razuzdaniki, ki su došli da ju osramotu i da potlaču nje poštenje bišu najednoč nadvladani od poštovanja i straha pred njom, da nisu mogli nedostojnim pogledom niti pogledati na čistu divicu, kao na jedno više stvorenje. Bog ki ljubi čiste duše i je brani, učinio je veliko čudo. U hipcu je dao ovoj divici zrasti duge i guste vlasi, da su joj služili

namjesto prateži u javnoj grišnoj hiži. Ali andjeo joj je dao i bijelu svitlu pratež, da se nijedan nije usudio k njoj približiti još manje pokušati nju popasti osim sina pretora, koga je andjeo udrio, da je kao mrtav upao na zemlju.

Čuvši ovo poglavar doteče kao manen i misli da je to viškarija. U srditosti strašno psuje nad divicom kot viškom i joj se zagrozi najmučnijom smrću. Na to psovanje mu ona krotko odgovori: „Nij viškarija zela tvojemu sinu život nego njegovo vlašće grišno poželjenje. Pred njim su jur drugi bili ovdje, ki gledajuć moju obrambu, nisu se sigurali mene dotaknuti. A tvoj sin se nije mario za andjela, ki je kod mene stao. I kad je protegnuo svoje ruke protiv mene, ga je andjeo ovako kaštigao." Nje riči utišu poglavara, da namjesto grožnje prosi: „Ako je tvoj Bog tako zmožan, pomoli mu se, da opet oživi mojega sina." Agneza moli za njega i sin pretora se opet stane i glasno zavikne: „Zaista, Bog kršćanov je jedini pravi Bog!"

Uplašen od tolikih zlamenj mislio je pretor, da će otpustiti divicu odmah prez daljnje kaštige. Ali jadoviti poganski duhovniki nisu mirovali, nego razglasivali, da je ovo čudočinjenje viškarija i su nemilostivno potribovali nje smrt rečeći: „Agneza je viška ka hoće da poruši naše boge, zato ju moramo pogubit." Simforijan boječi su bune ne usudi se sada nju otpustiti i zato preda sud novomu sucu Aspaziju.

Da zadovolji krvoločne pogane odsudi ov Agnezu na požganje. Postavili su ju ada na lomaču (kup drv) i drva užgali. Ali Bog ponovi čudo kot s trimi mladenci u ognjenoj peći. Oganj se razdvoji i silan vjetar puhne plamen na okolo stojeće i je požge. Pogani i njevi duhovniki viču, da je to nova viškarija i da joj neka odsiču glavu. Spočetka se je hahar bojao ali Agneza ga batri i hrabri: „Pašći se da zničiš ovo moje tijelo ko je bilo drugim uzrok poželjenja, čim su mojega Zaručnjaka uvrijedili." Nato podignuvši svoje oči k nebu glasno krikne: „Jezuše Kristuše, primi k sebi moju dušu, ka Te je toliko stala i ku si toliko ljubio." Onda je hahar sunuo meč u nje vrat. Ovako je viteško dokonjala Agneza svoj mladi život. Pokopali su ju nje roditelji. Kad su oni neko noćno vrime kod nje groba molili, skazao im se je cio šereg (četa)

divic i usred njih njeva Agneza u velikoj svitlosti kao labudica imajuć na prsi bijelo janje. Ona im reče: „Prestante plakati moji dragi starji. Ja živim u velikom veselju. Radujte se s manom; ar On, koga sam svagdar od srca ljubila, udilio mi je nebesko veselje i korunu vječne dike.“

Na nje grobu je dala kćer Konstantina Velikoga oko ljeta 350. postaviti crikvu (baziliku). U četvrtom stoljeću se je razvila oko nje groba jedna veća katakomba. Nje ime stoji u rimskom kanonu svete maše. Na nje god se u nje baziliki blagoslovu svako ljeto dvoja janjeta: iz njeve vune se napravu palije za nadbiškupe.

Jedan kritičan biograf sadašnjega vrimena piše o sv. Agnezi: Riči ke govori sv. Agneza pred sudom je čudnovita mistika zaručnje Božje, jaka i slatka melodija o ljubavi k nebeskomu zaručnjaku Jezušu Kristušu, i ako da nisu potpuno sigurno dokazane kao istinska povijest, ali rijetkokrat je legenda lipše pjevala na čast slabe divojčice, ka je imala pred sobom na odibiranje mladost, lipotu, sriću i ljubav i namjesto, da bi zagrabila bila za ovom srićom, smijuć daje svoje ruke u veruge, da ne izda ljubav Božju. Velikodušnu odluku mučenice ne more sniziti ili smanjiti nje skoro ditinja mladost. Istina, Agneza biše još mlada, ali ne smimo zaboraviti da mladost na jugu prije procvita i zrijava nego u našem hladnijem podneblju. Agneza, iako je stoprv prekoraknula prag ditinstva, dobro je razumila, kakov aldov je Bogu prikazala, kad je valovala vjeru u Kristuša. Nikako nije prošla u smrt u srićnom neznanju diteta. Tako je nje dobrovoljna mučenička smrt viteštvo prez prispodobe. Mnogim mladim divojkam biše Agneza svojom čistoćom od zdavne dobe uzor i pretkip neoskrunjene nevinosti. (Jure Pum)

Sveti Majnrad († 861). Odgojivao se je u opatiji Reichenau na otoku Rajne. I sam je stupio u kloštar benediktincev. Kasnije je živio 26 ljet dugo pustenički život u takozvanoj škuroj lozi na mjestu današnje glasovite opatije Maria-Einsiedeln u Švicarskoj. Od opatice kloštra Frauenmünster dostao je jedan črni pilj Divice Marije. Ovomu pilju je izgradio kapelu. U dibokoj lozi med brigi biše mu jedina zabava molitva i društvo

dvih gavranov. Kad su ga razbojniki umorili iskajući kod njega kinče, vaganjali su ovi dva gavrani tako dugo s kreljuti i kljuni obadva razbojnike, dokle su došli med ljude i onde uvadili zločin. Na mjestu umorstva podignuta je kasnije opatija i divno lipa crikva, ku su polag legende sami andjeli došli blagosloviti. Današnja crikva sliši med najlipše barokcrikve svita i je glavno švicarsko hodočasno mjesto, kamo dojde svako ljeto do 200.000 hodočasnikov. Po svakoj vešperi idu i danas redovniki opatije u kapelu črne Marije i onde pred milosnim kipom pjevaju svoju krasnu „Salve Reginu“.

Sv. Epifanije († 496). Rodio se je 438. u Paviji i postao biškup ovoga varoša. Bilo je to u dobi seobe narodov i on je uspješno peljao mirovne razgovore s ovimi mladini narodi. Njegove relikvije dao je cesar Oto I. 962. prenesti u Hildesheim, kade se do danas poštuju.

Blažena Inez od Beniganima (1625—1696). Rodila se je blizu španjolskoga varoša Valencije. Kad su joj roditelji pomrli stupila je u red bosih augustinkov u Beniganimu i dobila ime sestra Jozefa Marija od sv. Agneze. Bila je jako ponizna. Podnosila je mnoga trapljenja, ali dobila milost prorokovanja i razlikovanja duhov. Umrla je na dan sv. Agneze. Za blaženu ju je sprogovorio papa Leo XIII. 1888. ljeta.

22. JANUAR:

Sveti Vince (Vinko) mučenik († 304)

Med glavne mučenike zapadne Crikve sliši sv. Vince dijakon. Rodio se je u španjolskom varošiću Hueska od plemenite obitelji. Djed mu je bio još i konzul, dakle visok rimski činovnik. Pobožni roditelji predali su sina na odgoj Valeriju, biškupu od Saragoze. Ov ga zaredi za dijakona i kad on sam nije bio dobar govorač, predao mu je zadaću prodikovanja. Dijakoni, osobito arhidijakoni (glavni dijakoni) imali su onu dob važnu

ulogu ne samo kod prodikovanja, nego i kod upravljanja zemaljskih dobar biškupije. Bili su takorekuć i karitasdirektori, ki su nosili brigu za siromahe.

Vince je još mlad dijakon, kad se počne Dioklecijanovo progonstvo. U Španjolskoj biše cesarski namjesnik divlji Dacijan, ki je dao doprimiti biškupa Valerija i dijakona Vinka u Valenciju. Ufao se je, da ćedu biti obadva slomljeni od dugoga puta. Ali oni su se hrabro suprotstavili svim skušavanjam i nagovaranjam upravitelja Dacijana. I ovde je Vince govorio u ime biškupljevo. Njegove riči su tako razljutile Dacijana, da je dao mladoga dijakona strašno mučiti. Najprije mu je poraskidao kliće, onda ga je dao na ognjenoj rešetki peći. Ali Vince je sve podnašao vedrom dušom u žarkoj ljubavi prema Kristušu, za koga je smio trpiti. Strašno izranjenim tijelom dao ga je Dacijana baciti na šiljasto čriplje u škuru tamnicu. Legenda povida, da se je čriplje pretvorilo u mirisne rože i nebeska svitlost je rasvitila škurinu tamnice. Još i andjeli su došli iz nebes, da ga razveselu i ojačaju pjesmom. Ovako je njegovo mučeničtvo okripilo kršćane u vjeri, a i mnoge pogane je zadobilo za Kristuša.

Dacijan mu je bio nenavidan za palmu mučeničtva. Da ga zapelja u skušavanje, dâ ga odnesti u meku postelju. Ali ovde Vince izdahne svoju dušu. Dacijan dâ hititi njegovo mrtvo tijelo na polje. Jedan gavran ga brani sa svojimi kreljuti od zgrabežljivih ptic i životinj. Onda bacu mrtvo tijelo u morje, ko ga je odneslo opet na ubrov. Kršćani su ga pobožno pokopali, a kad je prestalo progonstvo, premjestili su ga pod glavni oltar jedne crikve uz varoš Valenciju.

Sigurno je mnogo legendarnoga skupa spleteno u mučeničtvu sv. Vinka. No na svaki način ide njegovo poštovanje najzad na 4. stoljeće. Sv. Augustin ga velikim oduševljenjem hvali u jednoj prodiki. U Rimu su nastale još i tri crikve u njegovu čast. U mnogi veliki crikva poštovali su njegove relikvije. Ovako u 6. i 7. stoljeća jur u glavnom varošu Dalmacije, u Solinu blizu Splita. Njegove relikvije se poštuju u stolni crikva Praga, Mainza, Brüssela, da samo neke spomenemo. Za patrona ga poštuju pokrivači krovov, mornari, ciglari i osobito vinogradari.

Riči sveca: „Moć k trapljenju mi daje On, ki je rekao svojim u Evandjelju: ne strašite se onih, ki moru tijelo umoriti; duši ne moru ništa naškoditi; Kristuš je pobjednik u svoji sluga!" Podnašajmo vedrom dušom sva trapljenja života, ar i nas čeka koruna vječne radosti.

Sv. Anastaz mučenik († 628). Bio je rodom iz Perzije. Nalazio se je med oficiri perzijskoga kralja, kad je ov navalio na Jeruzalem i osvojao i sv. Križ. Ravno ova dragocjena relikvija muke i smrti Kristuševe obrnula je pažnju Anastaza, ki se je bavio mudroznanstvom, na kršćansku vjeru. Postao je kršćan i redovnik. Od Perzijcev samih je pretrpio mučeničtvo u Cezareji u Palestini.

Sveta Blezila udovica (+ 383). Bila je kći svete Paule i sestra svete Eustochium. Po sedam misec hištva postala je udovica i od onda svoj kratak život posvetila u prvom redu molitvi, čitanju Sv. Pisma i podvaranju siromahov. Kad ju je Bog u 20. ljetu života k sebi zeo, oplakivala ju je mati Paula strastveno i dala se je jedva utoliti. Sveti Jeronim, ki je bio duhovni peljač cijele obitelji, opomenuo ju je ozbiljno: „Pazi, Paula, da ti Kristuš ne bude uoči metao: Zač si nezadovoljna Paula? Zato kad je tvoja kći postala moja kći?"

Sv. Vincencije Pallotti

(21. 4. 1795—22. 1. 1850)

Njegov otac biše mali trgovac živežnih namirnic u Rimu. Mali Vincencije je prošao iz doma u malo a zatim u veliko sjemenišće. 23. ljet star bio je posvećen za mašnika. Deset ljet je podučavao kot profesor na rimskom sveučilišću bogoslovlje, a onda postane dušobrižnik i pravo sredstvo istine i milosti. Njegov život biše po vanjskom izgledu prost i jednostavan. Iz okolice Rima nije izašao daleko van. Ponudjenu službu i čast kanonika je odbio. Dosta mu je bilo biti duhovnim ocem svih ubogih,dvojećih, betežnih, vojakov, ulovljenih i zanemarenih.

Najviši i najniži su čekali kod njegove spovidaonice u prostoj sobi sideći na drivenoj klupi, kardinali, grofi, seljaki i trgovci, dok im je došao red na spovid. Vincencije im je u peti minuta već rekao neg glasan govorač po čitave ure. Ar iz sveca je govorio Duh Sveti. Samoga sebe je zvao ništarnost i grišnost. Koliko puta se je kod spovidanja sâm pokleknuo, da ljubezno posluhne valovanje pokornoga grišnika. Točno izvidi i najotajnije pogriške i pomaže očinskom ljubavom na pravi put. Ako su mu hotili po talijanskoj navadi kušnuti ruku, hitro je ponudio relikvijar s kipom namjesto svoje ruke. Njegovi ljubimci bišu „stare lesice“. Za razbojnika u zatvoru mu cijela ura nije bila zgubljeno vrime. Kad ga nij bilo doma, mogli su ga sigurno najti u zatvoru ili u bolnici, kade su se godala čudna obraćenja i poboljšanja. Na smrt odsudjene sprohadjao je na poslidnji put. Sve vrime je dobro upotribio. Pred svetom mašom se je ispovidao. Kod svete maše biše od svete otajnosti tako diboko ganut, da mu se je zasuzilo oko kod konfiteora i na riči „Gospodine nisam vridan“ se je godalo, da se je u preobrazenju i oduševljenju zdignuo od zemlje. Kod zahvale po sv. maši ga nij smio nigdo bluditi. Zatim je išao na dnevni posao: prodikovao je u koj crikvi ili na kom mjestu, ili držao duhovne vježbe za bogoslove; navadni put mu biše u zatvore i bolnice, i diboko u noć je ispovidao. Da od truda ne zadrimlje, molio je brevir stoje ili kleče i zatim otpočine kleče pred stolcem glavu nagnuto na brevir. A ako je poiskao postelju, legao se je spat u prateži kapucinov na spominak negdašnje želje mladih ljet, kada mu slabo zdravlje nij dopustilo, da postane kapucinom. Tako je nasljedovao oštar život ovoga reda. Za pokoru i zataju je nosio staru i pokrpanu pratež i biše zadovoljan slabom hranom, kot s koricom sira i kruha, ča je još s pelinom pomočio da zatare lakomnost jezika. Večeru je mogao „sačuvati na sutrašnji dan“. Mrtvačka glava u njegovoj sobi morala ga je svaki dan spomenuti: Danas ja, sutra ti!

Štedljivost (šparnost) mu biše oštar zakon. Kot dičak je darovao siromahom čarape i obuću. Sada je dilio u velikom. Od prijateljev darovane tisućke su otputovale med uboge velegrada. Ponudjeno jerbinstvo nij primio, ako bišu rodjaki ostavnika ubogi. Ako nij imao sam ništa, upotribio je ona

prosta sredstva, ka je zvao: molitva i zaufanost. Kotno čudo javio se je za pravu dob potriban darovatelj. Oduravao je dobročinstvo nekoga človika, ki se je ogibao ozbiljnomu djelu. Spoznao je sasvim socijalno pitanje prije nego je gdo u Europi prstom ganuo u korist proletarijata i djelačev. U Talijanskom živio je ov proletariat na veliki imanji; ali i drugi seljaki su teško trpili zarad manjkanja kapitala i pod visokimi najmovi (činži). Pomoću vjerskih društav utemeljio je Vincencije zadruge, poljodjelske škole, seoske štedionice (banke) i druge seljačke organizacije. Njemu se ima hvaliti, da su se stvorili zavodi kršćanske ljubavi za odgojivanje sirot i na spasenje ugrožene ženske mladine. Marljivo je širio dobre knjige i kršćansko štivo, i napisao sam knjig dibokoumnoga sadržaja.

Vincencije je stvorio izvanredne uredbe, živio je izvanredan život, ali ne biše zato človik izvan reda ili smišan človik, ar ča je izvanredno činio, ne činiše zato, da udara u oči, nego ča su to tražila (potribovala) nevolja i potriboće toga vrimena. Bio je oštar človik i mnogo potribovao. I još se je oko njega sabirao kup oduševljenih mladencev i muži, ki su spoznali njegov apoštolat u velegradu Rimu kot najveću zadaću svojega vrimena. Ovo društvo biše još prez organizacije, ar se je svetac kratio da napiše pravila. Konačno je sastavi, nacrt (plan) napiše kleče u jednoj noći i je dugo iskusi prije neg je prepoloži crikvenoj oblasti. Onda napuni kotrige društva svojim apoštolskim duhom i novimi misionskimi idejami. Zarad ovoga posla imao je mnogo suprotivnikov i med duhovniki. U januaru domom idući od neke prodike se prehladi, ar je svoj plašć darovao nekomu siromahu. Malo koga su Rimljani tako oplakivali kot ovoga prostoga duhovnoga oca. Pokopali ga nisu na groblju na smrt odsudjenih kot si je želio, nego u cimitoru San Salvatore u Rimu. Kad su 1906. ljeta otvorili njegov grob, bilo je njegovo tijelo još čitavo. Pijo XI. zvao ga je pionirom-začetnikom katoličanske akcije. Svecem je proglašen 1954. Njegovo društvo postoji pod imenom: Pia Societas Missionum — Pobožno društvo za misije. Kratke slike iz njegovoga života:

Njegov otac išao je svaki dan pred zorom u crikvu bratinstva od siromašnih duš, da posluhne dvi svete maše. Idući k svetomu pričešćanju, navadno na nedilje, ostao je i kod trete

sv. maše. Za vrime biše opet doma da obvršava neutrudljivo svoje djelo kot vlasnik trgovine za životne namirnice. Navečer pohodio je opet ku crikvu. Ov prosti otac je razumio, da vas svoj život združi molitvu s djelom. Još pod sijedu starost posjeti svaki dan onu crikvu Rima, kade se je svečevao bogomoljni dan. Kasnije je Vincencije pisao o svojem ocu: U mojem ocu dao mi je Bog uzor tolikih kriposti, da si toga ne moremo lako predstaviti. Sv. Vincencije biše i sam gorljiv molitelj. Osvidočen o potriboći molitve nije poznao ni umora ni truda, kad biše čas da izruči Bogu prošnje i brige za duše i Crikvu. Jednoč ga neki pita, ča neka čini kod molitve. „To je čisto prosto", mu „odgovori", dibina kriči dibini, dibina grišnosti kriči dibini milosrdnosti..."

Nevoljnomu prijatelju, ki mu tužno javi svoju duševnu stisku, piše svetac: „Ki je za Boga, se ne iznemiri. Poglej na Boga i poglej na se! Boga ne ćeš najti prez milosrdnosti, a sebe nikad prez pogriške. Bog je uvijek dobar prema našoj slabosti, ka je zapravo predmet i uzrok njegove dobrote i milosrdnosti."

Nekoga dana se potuži svecu jedan brat (fratar) zarad krivice, ku da mu je drugi učinio. Pri tom mu se usmakne ugrizljiva rič na drugoga. Odmah presiče svetac rič: „Kad bi popisali vaš život, bi si željili, da bi se ta rič zapisala u knjige?" Nato fratar zamukne.

Iz pisma sveca nekomu mladomu profesoru i prijatelju: „Budite sveti na način, kako Bog hoće. Ar Bog hoće da postanete sveti usred svita i ako je triba i na ljetovanju i na zabavi. Svetost postoji u ispunjivanju Božje volje. Posvetite se kod literarnih razgovaranj, kod znanstvenih sastankov, kod podučavanja isto i u kuća publikanov i grišnikov. Jednom ričum, postanite svecem tako, da budete svim sve, da zadobenete sve za Jezuša Kristuša."

Sv. Vincencije se je stalno borio sa svojimi prijatelji proti nedostojnoj umjetnosti, bilo to u trgovini, u hiža ili u crikva. Svojemu prijatelju blaženomu Gašparu de Bufalo je pisao: „Moguće, da će gdo kod ovoga ili onoga kipa reći, da je djelo znatnoga umjetnika i da ima visoku vridnost. Ali recite im: Posvećujuća milost, ka kinči dušu kršćana, im još višu vridnost. Duša človika je odlično izvršeno djelo Boga, najvećega umjetnika i je otkupljena dragocjenom krvljum Jezuša Kristuša. J. P.

Sveta Ditlinda ili Teodelinda († 628). Bila je najprije odana za longobardskoga kralja Autarija, a po njegovoj smrti za turinskoga kneza Agilulfa, ki je bio arijanske krive vjere, ali je pod nje uplivom bio priklonjen k katoličanskoj vjeri. Po njegovoj smrti vladala je Teodelinda kao dobrotivna kraljica. Svoje dva sine odgojila je za dobre kršćanske vladare.

Bl. Valter od Birbecka († 1222). Rodom od plemenite obitelji bio je u 3. križarskom boju u Svetoj Zemlji. Kad se je vratio, posvetio se je Bogu. Osobito se je istikao u poštovanju prebl. Divice Marije. Kasnije je stupio u cistercitsku opatiju Hemmerode. Pri smrti 22. jan. 1222. skazala mu se je Divica Marija.

Bl. Valter od Brügge-a († 1307). Stupio je u red franjevcev u varošu Brügge. Zbog velike znanosti i svetosti imenuje ga papa Nikola III. za nadbiškupa u Poitiers. Svoju službu vrši jako savjesno. Dojde u konflikt s Bertrandom, nadbiškupom varoša Bordeaux, ki je odibran za papu. Kao papa Klemens V. pošalje nadbiškupa Valtera najzad u kloštar. Ali kad Valter vrijeda zatim umre, ispostavi se na čudan način njegovo pravo i papa Klemens V. takaj spozna i žali svoju krivicu, ku je učinio svetomu biškupu.

Blaženi Franjo Gil i Alfonz Leziniana († 1745) bišu španjolski dominikanci, ki su u Indokini pretprili mučeničtvo za vjeru kao misionari. Za blažene su sprogovoreni od sv. pape Pija X. ljeta 1906.

Knez Ladislav Batthyany-Strattmann (1870—1931) umro je na ov dan 1931. ljeta u glasu svetosti. On je bio izvrstan liječnik za oči. Mnoge siromahe je liječio besplatno. U Gijeci i u Körmendu je postavio bolnicu. Bio je skrban i pobožan otac velike obitelji. Informativni proces njegove kanonizacije za blaženoga još nije završen.

Sveti Ivan milosrdni (Milivoj; † 616)

Rodio se je na otoku Cipru i bio je oženjen. Kad su mu žena i dica pomrla, prodao je sve i razdilio siromahom. Crikva u Aleksandriji odibrala ga je za svoga natpastira. Kao patrijarka Aleksandrije dao je najprije popisati sve siromahe varoša, za ke se je odsle skrbio kao dobar otac. Kad već dohodak patrijarke nije dosigao za sve siromahe, počeli su mu gradjani varoša nositi milodare. Ivan je ozbiljno kontrolirao trgovce, da ne vkanu siromahe. Činovnike je opominjao, da se ne dadu podmititi. Svaku srijedu i petak sidio je pred svojom stolnom crikvom i primao svoje vjernike, da im dili savjete u njevi različni briga. Srde nije mogao trpiti. Kad ga je jedan svećenik po varošu ugovarao, prosio ga je patrijarka sam pred nediljnom sv. mašom za oproščenje, nač je i duhovnik spoznao svoju krivicu i na koljeni prosio sv. Ivana za oproščenje. Kad se je u poslu siromahov porekao s cesarskim namjesnikom, poručio mu je pod večer: „Gospodine, sunce zalazi!" Namjesnik se je spomenuo na evandjeljsku rič: „Sunce neka na zajde nad vašom srdom" i došao se je pomiriti s patrijarkom. Kad je gdo zlo postupao sa svojim slugom ili robom, opozoravao ga je: „Sinko moj, i sluga je človik, i radi njega je Bog stvorio nebo i zemlju... I sluga ima andjela čuvara, i za njega je Kristuš trpio i umro. Ne preziraj onoga, koga sam Bog poštuje i s kim imaš istu narav. Oprosti svojemu slugi, ar i ti moliš Boga, da oprosti tebi."

Kad je jedan prosjak dobio manje milostinje neg koliko je očekivao, počeo je grditi i proklinjati svetoga biškupa. Drugi su hotili navaliti na njega. Ali patrijarka im reče: „Ja već 60 ljet vrijedjam Kristuša svojimi grihi pak zač da ne trpim i ja jednoč uvrijede?" Zatim pruži prosjaku mošnju, neka si zame, koliko hoće.

Mrtvo tijelo ovoga velikana kršćanske ljubavi bližnjega dospilo je u Konstantinopel, a kasnije darovao je je turski sultan ugarsko-hrvatskomu kralju Matijašu. Kardinal Petar Pázmány dao je sv. relikvije 1632. premjestiti u Požon ili Bratislavu, kade se i danas čuvaju u stolnoj crikvi sv. Martina.

Cijeli život sv. Ivana Milosrdnoga je jedna jedina opomena za nas, da budemo i mi milosrdniji i darežljiviji prema siromahom, gladnim i bolesnim.

Sv. Rajmund penafortski († 1275)

Rodio se je oko 1175. u gradu Penafort blizu Barcelone u jednoj obitelji, ka je stala u rodbini s aragonskim kraljem. Bio je izvanredno talentiran. Više studije svršio je u Bologni. Jur s 20 ljeti podučava filozofiju i pravo u Barceloni. Kao duhovnik postane izvrstan peljač duš. S 30 ljeti pozvan je u Bolognu na najglasovitije pravno sveučilišće za profesora prava. Med svojimi učeniki širi poštovanje prebl. Divice Marije. Besplatno se skrbi za pravnu obrambu siromahov.

Već je glasovit profesor, kad ga barcelonski biškup najzad zove, imenuje ga za kanonika, a još i za svoga generalnoga vikara (namjesnika). Osobitom brigom se skrbi za uboge. Svi ga poštuju i ljubu. Ali njemu je na teret visoka čast. Jur je prik 40 ljet star kad par misec po smrti sv. Dominika stupi u red dominikancev. I ovde nastavlja svoje znanstveno djelo. Na želju pape Gregora IX. obnovi crikvene pravne prepise. Papa ga hoće imenovati za nadbiškupa Taragone, ali on se brani ove časti. Predjela prepise svojega reda. Sv. Petra Nolaska nagovori na osnovanje reda mercedarijev, ki su se bavili iskupljenjem kršćanskih robov od muhamedancev. S njim skupa sastavi regulu novoga reda. Na podupiranje novoga reda gane i kralja Jakova. I kralju i Petru Nolasku bio je Rajmund spovidnik ili duhovni otac. No s kraljem dojde u konflikt zbog jedne žene, s kom je kralj izvan hištva skupa živio. Na otoku Majorki zato ukara kralja. Kad se hoće vratiti u Barcelonu, kralj pod smrtnom kaštigom prepovi svim brodarom, da ga gori zamu na svoj brod. Na to Rajmund prostre na morje svoj plašć i u šesti ura odveze se na njem na čudnovit način u Barcelonu. Na obali ga primi ogromna množina, ka izdaleka vidi čudo. Ali on se hitro potegne najzad u svoj kloštar.

Mnogo je učinio na znanstvenom polju. Bio je izvrstan pro-

dikač. Znao je svojimi riči ganuti grišnike na pokoru. Mnogi Židovi i muhamedanci, ki su se nalazili u krajina, ke su Španjolci oslobodili od Saracenov, primili su pod njegovim uplivom kršćansku vjeru. Umro je 6. janruara 1275. Za sveca ga proglasi 1601. papa Klemens VIII., a papa Klemens XI. premjesti njegov svetak na 23. januar.

Sv. Ildefons nadbiškup († 667). Rodio se je 8. dec. 606. ljeta. Njegovi roditelji nisu imali dice. Zagovorili su se prebl. Divici, da ćedu svoje dite posvetiti Bogu. Kad im se rodi sin Ildefons, pošalju ga po domaćem odgoju k sv. Izidoru (svetak 4. apr.) u Sevilu na daljnji odgoj. Kod sveca obljubi Ildefons redovnički život. Po smrti svojih roditeljev razdili med siromahi svoje jerbinstvo, utemelji jedan kloštar, a kasnije odibran je za opata. 657. ljeta odiberu ga za nadbiškupa u Toledo. U natpastirskoj službi pazi na neoskrunjenost vjere i na čistoću moralnoga života svojih vjernikov. Protiv krivovjercev obrani vječno divičanstvo prebl. Divice Marije, ke velik poštovatelj je bio kroz cijeli život.

Bl. Margareta od Ravene († 1505). Oslipi kao malo dite. Živi 63 ljeta u molitvi, postu i pokori. Utemelji društvo Dobroga Jezuša, u ko slišu pobožne žene, hižniki i duhovniki. Člani ovoga društva ostaju u svitu u svojem djelokrugu i spunjuju svoje stališne dužnosti u čim većoj ljubavi prema Bogu, u jednostavnosti i poniznosti rado podnašajući različna poniženja.

U knjigi mučenikov zapisani su još na ov dan: **sv. Emerencijana,** mlična sestra sv. Agneze, ku su pogani kamenovali na grobu sv. Agneze i **sv. Parmenas,** jedan od sedam prvih dijakonov, ki je glasio vjeru Kristuševu u Macedoniji i pod cesarom Trajanom pretrpio mučeničtvo u varošu Filipi.

24. JANUAR:

Sveti Timotej biškup († 97)

Timotej je najdraži učenik, najvjerniji putni drug sv. Pavla. Apoštol ga je ljubio kao svoga vlastitoga sina. Timotej je bio sin grčkoga oca i židovske majke Eunike. Pavao ga je pokrstio na svojem prvom putu kroz Malu Aziju u Listri. Kad je apoštol po drugi put proputovao Listru, čuo je toliko dobra o Timoteju, da ga je rado sobom zeo za svojega suradnika. Premda je sv. Pavao u Jeruzalemu izvojevao, da pogani ne tribaju držati Mojzešev zakon, dao je svoga učenika obrizati, da mu manjkanje obrizanja ne bude zaprijeka kod prodikovanja Evandjelja Židovom. Ar svagde se je sv. Pavao najprije obrnuo svojim prodikovanjem na Židove u diaspori.

Timotej je sprohodio sv. Pavla u Macedoniju. Kod misioniranja varoša Filipi igrao je jur znatnu ulogu. Iz Atena ga sv. Pavao najzad pošalje u Tesaloniki, da ojača ondešnje kršćane. Na 3. apoštolskom putu pošalje ga takaj u važnom poslanstvu u Korint. Timotej je uz apoštola i u prvom ulovljeničtvu u Rimu. Zatim skupa proputuje s Pavlom kršćanske općine u Grčkoj. Na ovom putu posveti ga sv. apoštol za biškupa ter ga ostavi u Efezu. Tamo mu piše dvoja pisma. U drugom pismu zove ga miloželjno, da ga još pred smrću pohodi u Rimu.

Po smrti sv. Pavla vrati se u Efezuš, kade djela vjerojatno uz sv. Ivana apoštola. Po predaji umro je naredno ljeta 92. na 22. januar. Ubili su ga pogani, ke je opomenjivao, da se nije vridno klanjati krivoj božici Dijani, ku su stanovniki Efeza odavna jako poštovali. Njegove relikvije prenešene su s relikvijami sv. Andrije i sv. Luke 356. u Konstantinopel. Polag sv. Ivana Zlatousnoga godala su se pri tom brojna čudesa.

Za nauk iz pisam sv. Pavla apoštola na Timoteja neke misli: iz 1. pisma: „Sve ča je Bog stvorio, je dobro, i ništa nij zahićenja vridno, ča se primi s zahvalnošćum. Ar se posvećuje ričum Božjom i molitvom... Ne zanemari milosti, ka je u tebi!... Pazi na se i na nauk! Budi u njem stalan! Ar ovo čineći spasit ćeš sebe i one, ki te poslušaju... Ako se pak gdo za svoje, a osobito za domaće ne skrbi, on je vjeru zatajao i

gorji je od nevjernika... Ništa si nismo donesli na ov svit, niti si moremo iz njega ča sobom odnesti. Kad imamo hranu i opravu, budimo s ovim zadovoljni. A ki kanu zabogatiti, zapadaju u skušavanje i u mrižu (vraga) i u mnoge nespametne želje, ke utapaju človika u dibinu skvarenja... Bogate na ovom svitu opomeni, da ne budu gizdavi, niti se ufaju u nestalno bogatstvo, nego u (živoga) Boga, ki nam sve daje obiljno na uživanje. Neka činu dobro, da nastanu bogati u dobri djeli..."

Iz 2. pisma: „Bog nam nije dao duha strašljivosti, nego jakosti, ljubavi i triznosti... Očuvaj tebi izručeno dično dobro moćum Duha Svetoga, ki stanuje u nami... Podnašaj nevolje kot pravi vojnik Jezuša Kristuša... Ako smo s Njim (s Kristušem) umrli, s Njim ćemo i živiti. Ako strpljeno stalni ostanemo, s Njim ćemo kraljevati... Sluga Gospodinov se neka ne vadi, nego da bude prema svim ljubezan, sposoban da druge uči i strpljen... Svako od Boga nadahnuto Pismo je korisno za podučavanje, za dokazivanje, za ukaranje i za odgojivanje u pravičnosti... Nazviščavaj rič! Skrbi se za nju u zgodno i nezgodno vrime. Osvidočavaj, opomenjivaj i karaj svom strpljivošćum i mudrošćum." Konačno lip završetak sv. Pavla: „Vrime moje smrti je blizu. Dobar boj sam vojevao, trku sam dovršio, vjeru obdržao. Konačno mi je jur pripravna koruna pravice, ku će mi dati Gospodin... ali ne samo meni, nego i svim, ki su ljubili Njegov prihod."

Sv. Felicijan biškup († oko 250). Kroz 56 ljet je bio biškup varoša Foligno u Italiji. Neutrudljivo je glasio Evandjelje u Umbriji, i u Assisi. Decius ga je dao s drugimi kršćani uloviti i u Rim dognati. Starac je putem večkrat skupaspao. Blažena Angela (4. jan.) dobila je u njegovoj crikvi milost povraćenja.

Blaženi Arno († 821). Bio je prvi nadbiškup Salzburga.

Sv. Vera († oko 395). Bila je plemenita gospa u Clermontu (Francusko) i bogata u kriposti.

Sv. Artur († oko 400) je bio u istom Clermontu biškup.

Blažena Paula Gambara (1473—1515). Zaran su ju odali za jednoga lakomišljenoga grofa, ki ju je zbog pobožnosti prezirao i išao u svojoj drskoći tako daleko, da si je doprimio u svoj stan jednu pokvarenu ženu. Paula je strpljivo podnašala sva

poniženja. A kad je ta pokvarena žena obetežala, podvarala ju je i pripravila na dobru pokornu smrt. Ov heroizam obrnuo je i muža kraj od lakomišljenoga života. Odsle je dopustio Pauli, da se posveti djelu pobožnosti, milosrdnosti i ljubavi. Po muževoj smrti pomnožavala je Paula svoje kriposti oštrimi posti i pokorom. Pripadala je k 3. redu sv. Franje Asiškoga. Umrla je 24. jan. 1515. Papa Gregor XVI. potvrdio je 1845. nje poštovanje kao blažene.

25. JANUAR:

Obraćenje sv. Pavla apoštola

Točno misec dan po Božiću svečuje sv. Maticrikva najveći doživljaj največega apoštola: obraćenje sv. Pavla na putu u Damaskus. (Historičari nisu mogli ustanoviti, zač se svečuje ov svetak 25. januara. On se je počeo vjerojatno svečevati u Franceskoj i je stoprv oko 600 gorizet u rimski kalendar svetkov.)

Ako je sv. Petar prvi u punomoći, ku je primio od Jezuša Kristuša, onda je sv. Pavao prvi u snagi duha, ča svidoči njegovih 14 pisam, i u apoštolskom djelovanju, ko se rasteže od Jeruzalema do Ilirije, od Damaskusa do Španjolske. Tokom ovoga djelovanja proputovao je sv. Pavao največim dijelom piše, a jedan dio na brodu, tisuća i tisuća kilometarov. O njem izjavi sam Jezuš svećeniku Ananiji: „On mi je posuda izibrana, da raznosi moje ime med pogani... Ja ću mu pokazati, koliko će morat trpiti za moje ime."

1. Posuda izibrana. Za ukupnu ličnost ovoga velikoga apoštola mjerodavni su tri varoši: Tarzus, Jeruzalem i Damaskus. Njegovo rodno mjesto Tarzus biše glavni varoš Cilicije u južnoistočnom dijelu Male Azije. Njegovi stanovniki dobili su jur prije narodjenja Kristuševoga rimljansko državljanstvo. Ovo pravo je i za Pavla od velike vridnosti ar mu zasigura pristup u sve dijele velikoga rimljanskoga carstva. Tarzus je

bio živo trgovinsko središće. Iz svih krajev svita dojdu simo trgovci i tako Pavao jur kao dite dobene ukus za putovanje. O njegovoj obitelji ne znamo skoro ništa. Sv. Jeronim kasnije piše, da je njegov otac, po rodu iz plemena Benjaminovoga, pripadao k farizejem i uslijed jedne uzbune protiv Rimljanov morao se preseliti iz Palestine u Tarzus.

Sin gorljivoga farizeja u grčkoj diaspori dobene od početka dvoja imena: hebrejsko ime Saulus („teško željeni") i rimljansko ime Paulus (parvulus = maleni). To je bio običaj kod tadašnjih Židovov u diaspori ili raštrkanju (Sv. Pismo prije Damaskusa hasnuje ime Saul, a zatim ime Pavao, ali obadvoja imena nosi od ditinstva).

Dok su Petar, Ivan ribari, a Jakovu ml. je poznati u njegovom pismu, da se puti u posli seljačkoga žitka, je Pavao tipično varoško dite. Jur na ulica Tarza nauči se grčki, upozna se s grčkimi pjesniki i povjesničari, pozna športske navade u trkališću-stadionu i odraste usred grčko-rimljanske varoške kulture i civilizacije. Do konca života ostaje Pavao varošćan. Ali kako su učenjaki na osnovi njegovoga stila ustanovili, ishadja već iz rukotvorske okolice, nego li iz učene. Mogao se je jur doma naučiti tkanje šatorov iz črne kozinje dlake. Ovi šatori su do danas najbolja obramba beduinov-pastirov pustine. Pavao je sigurno mnogokrat hasnovao takov šator na svoji mnogi puti. Tkanjem šatorov zasluživao si je još i kao apoštol kruh. Ali i onda, ako je bio Pavao od početka izibran od svojih roditeljev za više študije, morao se je i kao rabinski školar učiti jedno rukotvorstvo, ča kaže na zdravo praktično mišljenje rabinskih škol. Ar ki zna barem jedno rukotvorstvo, zna laglje očuvati i uz školovanje svoju samostalnost i neodvisnost.

Na svaki način počne Saul jur u Tarzusu školovanje u knjiga Staroga Zakona (vjerojatno u grčkom prijevodu). Najprije upozna povijest izibranoga naroda, onda zakon Mojzešev. Pošalju ga u Jeruzalem u školu najglasovitijega rabija, Gamalijela. Naredno se jur ovde sastane s kasnijim prvim mučenikom Štefanom. Gamalijel se ne more dosta načuditi visokim talentom Saula. Osvidočen je, da će ov strastveni mladi človik doživiti veliku budućnost. Nije isključeno, da je samo za par

ljet mladji Saul nekom prilikom mogao viditi i Jezuša. Ali ovi učeni Židovi iz grčke diaspore prezirali su (zanemarmetali) proste Židove, naročito Galilejce.

U Jeruzalemu osvoji Saul čitav rabinski nauk. Kasnije bit će mu poznati na svakom pismu, da ima cio Stari Zakon takorekuć u malom prstu. Tarzus mu je dao grčko-rimljansku kulturu, Jeruzalem oštar židovski profil. Pavao sliši k najoštrijoj i najgorljivijoj struji farizejev.

Po svršenju naukov vrati se na kratko vrime u Tarzus. Morebiti je onde i podučavao u sinagogi. Kad se počne nauk Kristušev osobito pod uplivom sv. Štefana širiti i med učnimi Židovi iz grčke diaspore , a Veliki tanač po osjećaju ognjenih mladićev previše slabo i lijeno reagira na ov nauk, pozovu ovi Saula u Jeruzalem. I Saul se zaista baci kao divlji vuk na črijedu vjernikov Kristuševih. Prisutan je, kad kamenuju sv. Štefana, ali pravoda za jednoga pravdoznanca ne dojde u obzir aktivno diozimanje pri kamenovanju. On je takorekuć u ime više oblasti nazoči.

Saul proganja učenike Kristuševe po cijeloj Palestini. Kad dojde u Jeruzalem vist o širenju kršćanstva u Damaskusu, pošalje ga Veliki tanač, ki se ćuti odgovaran i za vjerske posle Židovov u diaspori, tamo.

Pred Damaskom doživi svoj najveći doživljaj. Pogodi ga milost, ku mu je znamda isprosio sv. Štefan. Sastane Jezuša, ki mu stavi pitanje: „Saule, Saule, zač me proganjaš?"

Ako je u povijesti ka duševna činjenica, ka se ne da razložiti na naravni način, onda je ov veliki preokret u životu sv. Pavla. Neprijatelji vjere pokusu to objasniti ogromnim duševnim potresom. Ali ta dogodjaj dâ se prispodobiti samo onakovomu preokretu, ki bi u prirodi obrnuo strahovite struje vode vodopada Niagare, da ne teču po doli, nego li po gori.

Strastveni progonitelj Kristušev oslipi i zamukne na tri dane. Ne ji ništa i ne pije ništa. Treti dan ga pohodi po nalogu Kristuševom svećenik Ananija, ne bez straha pred ovim zloglasnim progoniteljem, vrati mu vid i pokrsti ga. I Pavao odmah počne na veliko presenećenje svih Židovov u Damaskusu glasiti Evandjelje Jezuševo.

Ovo se je moglo godati oko 36. ljeta po narodjenju Kristu-

ševom. **Pavao je nastao posuda izibrana. Ali ova posuda se mora još osvitlati. Pavao ide na tri ljeta u pustinu Arabije, kade moli i premišljava. Ča su za apoštole tri ljeta uz Jezuša, to su za Pavla tri ljeta u arapskoj pustini. Kasnije spomene u 2. pismu na stanovnike Korinta, da je bio pred 14 ljeti podignut pri jednom mističnom doživljaju u treto nebo. To se je moglo godati ovde u pustini.**

2. „Da raznosi moje ime med pogani.“ Pavao je dozreljao u jaku ličnost. Umjetniki ga rado slikaju kao gorostaša i po tijelu. Ali on je bio zapravo po tijelu mali i slab, a još ni zdravlje mu nije služilo najbolje. (Bolest, o koj i sâm većkrat piše, mogla je biti malarija, ka je stavljala njegovomu djelovanju mnogokrat gorke zaprijeke.) No ravno sv. Pavao je najbolje svidočanstvo za to, da jak duh more nadvladati i najveće slabosti tijela. Ta jaki duh pelja sv. Pavla na najogromnije apoštolsko djelovanje svih vrimen.

Zapravo se počne ovo djelovanje smišno. Kad se sv. Pavao vrati iz Arabije u Damaskus, da prodikuje Evandjelje Jezuševo, razljutu se Židovi tako na njega, da ga kanu umoriti. Samo tako mu moru život spasiti, da ga u jednoj košari pustu prik varoških zidin.

Pavao ide u Jeruzalem. Ali i ovde ne more dugo ostati. Njegova strastvena gorljivost hoće izazvati novo progonstvo. Zato ga pošalju u Tarzus. Ovde opet mora čekati blizu 2—3 ljeta. To je najteža proba za ovoga človika djela i čvrste volje. Onda se počne širiti vjera Kristuševa med pogani. **Sv. Barnabaš ga zove u Antiohiju, kade se čudnovito lipo razvija prvo protuliće kršćanstva med pogani. To je moglo biti 43. ljeta. Pavao je pun oduševljenja. Dari i milošće Duha Svetoga djeluju očividuće u ovom varošu, ki je bio za Rimom i Aleksandrijom treti najveći velegrad ondašnjega svita.**

Ali onda dojde za Barnabaša i Pavla osebni nalog Duha Svetoga: nositi vjeru Kristuševu med pogane. Najprije idu sa sinovcem Barnabaša, s kasnijim evandjelistom Markom na otok Cipar, kade se je Barnabaš rodio. Onda prik 3.000 m visokoga Taurus-brigovlja prodru u sredinu Male Azije. Marko ne ide s njimi. Zato se na drugom putu razluču i obadva apoštoli Barnabaš i Pavao, ki putuje u Galaciju, u zapadni dio Male Azije,

onda u Macedoniju. Utemelji crikvene zajednice u varoši Filipi, Tesaloniki, Beroa, Atenu. U ovom središću grčke filozofije prem izvrsne retorike nima uspjeha, ar spametni ovoga svita, tako je i danas, ne kanu vjerovati u goristanje.

Dvi i pol ljeta djeluje u Korintu, u ovom trgovačkom središću, kade su se mišali svi narodi, kade je vladala velika pokvarenost, ali i glad za pravom vjerom. Ovde utemelji apoštol crikvenu zajednicu, ka mu jako priraste k srcu, ali ka će mu kasnije zaudati i mnoge brige.

Sv. Pavao je pravi strategičar. On izibere za svoje djelovanje najvažnije centre ondašnjega svita.Tri ljeta djeluje u Efezu, ki je bio glavni varoš Male Azije i kade ima velik uspjeh. Svagde djeluje po istoj metodi: najprije prodikuje Židovom. A kad ovi odbiju Evandjelje, onda ide k poganom. Neutrudljiv je u prodikovanju, nagovaranju, razgovaranju, opominjanju. U ovo apoštolsko djelovanje zalaže razum, srce, volju i sve ča ima. Da, i srce. On zna velikom ljubavom, svom teplinom srca prigrliti vjernike. Ganutljiv je njegov odnos k stanovnikom varoša Filipi, ke je znamda izmed svih najveć ljubio, ili k svojemu najmilijemu učeniku Timoteju. Njegovu očevu brigu potresljivo kaže kratko pismo Filemonu. Svagde zadobene suradnike i kad vidi, da je vjera zakorjenjena, on putuje dalje. Kad zbog uzbune ostavi Efezuš, proputuje opet Macedoniju i Grčku, dospene i u današnju Dalmaciju, onda se uz ubrov Male Azije vrati u Jeruzalem, kade ga čekaju veruge.

3. „Ja ću mu pokazati, koliko će morat trpiti za moje ime.“ Bezbrojna čudesa, izvanredni dari Duha Svetoga sprohadjali su djelovanje sv. Pavla. Ali kako u zemaljskom životu Jezuševom ne stoju na vrhu čudesa nego križ, tako se očituje križ i u životu sv. Pavla apoštola. A ravno križi, trapljenja i proljana krv već učinju za širenje vjere nego li sva znanost i sva čudesa. Pavlova trapljenja imala su tri zviranjke: 1. tuga zbog nevjere izibranoga naroda; 2. briga za tolike crikvene općine, ke je on utemeljio i u ki je bilo i onda svakovrsnih teškoć početo od raskalanja na stranke do lamanja hištva; 3. progonstva, uze, udarci, a konačno i mučenička smrt.

On, ki bi svoj život bio rado dao za svoj narod, morao je od

Židovov doživiti takovu mržnju, kakovu si mi jedva predstaviti moremo. Ako ga rimljanski zapovidnik ne zgrabi, ubili bi ga bili Židovi na samom templskom dvoru. Ulovljeničtvo u Cezareji nije neugodno ipak velik teret za jednoga muža, ki je hotio još toliko svega učiniti, dospiti u Rim, a još i u Hispaniju. Zaista dospene u Rim. Ali kao ulovljenik. No na sriću ovo prvo ulovljeničtvo nije oštro. Sv. Pavao more još i u visoki okrugi, ki stoju blizu carskoga dvora, širiti Evandjelje. Kad se konačno 63. ljeta oslobodi, vindar putuje u Španjolsko. O ovom putu nimamo pismenih podatkov. Isto tako nam je nepoznato, kako je dospio apoštol po drugi put u Rimu u tamnicu, ka je bila ovput za mnogo oštrija. Sv. Pavao sada ćuti, da je blizu konac. Zna, da će vrijeda završiti borbu i da ga čeka koruna vječnoga života. Car Nero mu da odrubiti glavu. Kao rimljanskoga gradjana ga nisu smili križevati. Po legendi je njegova odrubljena glava tri put poskočila i tako bi bili nastali tri zviranjki. Mjesto njegovoga mučeničtva uz Rim zove se do danas Trefontane (tri zviranjki). Pokopali su ga pred zidinami Rima na imanju plemenite gospe Lucine. Na tom mjestu stoji danas druga najveća crikva Rima: bazilika sv. Pavla.

Kad su pogani 258. hotili oskruniti grobe apoštolov, preselili su kršćani u noći relikvije sv. Petra i Pavla u katakombu sv. Sebastijana. Dan premješćenja relikvij biše 29. juni i od onda se svečuju obadva poglavari apoštolov na ov dan.

Ovo opisanje života sv. Pavla nikako ne more nadomjestiti čitanja njegovih pisam i Činov apoštolskih, ki u drugoj polovici zapravo popišu djelovanje sv. Pavla. Njegova pisma su sigurno u sadržaju tako raskošno bogata, da se ih mnogi boju. Ne moramo početi s najtežim pismom, ko stoji na početku i ko je pisano Rimljanom. U svi pismi moremo najti toliko svega, ča služi i nam na zveličenje i spas. Ar ne nek sv. Pavlu je obećana koruna vječnoga žitka, nego i nam. Ali dostignut ćemo ju samo onda, ako se i mi uspješno borimo, ako vjeru očuvamo, zlo nadvladamo i stalno rastemo u ljubavi prema Kristušu, za koga je sv. Pavao žrtvovao sve trude, sva progonstva, sve pogibelji, s jednom ričum cijeli svoj život kao potpun aldov.

Sveti Ananija mučenik († oko 50). On je pokrstio na nalog Kristušev u Damaskusu sv. Pavla apoštola. Bio je učenik Jezušev. U Damasku je glasio Evandjelje. Sudac Licinije dao ga je bičevati i kamenovati.

26. JANUAR:

Sveti Polikarp biškup († 156)

Neka plemenita gospa u Smirni kupila si je maloga roba, po imenu Polikarpa. Dičak joj se je tako svidjao, da ga je primila za svojega sina i postavila za svoga jerba. Kad se je ona dala pokrstiti, primio je i Polikarp sv. krst i postao učenik sv. Ivana apoštola, ki ga je 96. ljeta posvetio za biškupa varoša Smirne. Kroz duga ljeta je vršio Polikarp gorljivo natpastirsku službu. U knjigi Otajnoga očitovanjaz sv. Ivan ravno crikvenu općinu Smirne pohvali najveć: „Poznam tvoju nevolju i siromaštvo. Vindar si bogat... Ništa se ne boj toga, ča ćeš morat trpiti... Budi vjeran do smrti i dat ću ti vijenac žitka".

Ovako je Polikarp on znameniti biškup i učenik, ki dosiže najzad u apoštolsku dob. Stao je u srdačnom prijateljstvu sa sv. Ignacom, biškupom Antiohije i kad ov na smrt odsudjen mora putovati u Rim, putem postane u Smirni, ka leži na morskoj obali, ter s veseljem objami biškupa Polikarpa. Jedan od Polikarpovih učenikov, sv. Irenej, kasniji biškup Lyona, protiv krivovjercev ravno tim argumentira, da je on dostao nauk Kristušev posredovanjem sv. Polikarpa, ki je isti nauk primio od samoga sv. Ivana apoštola.

Polikarp još u visokoj starosti putuje u Rim u poslu svečevanja Vazma. Oko ovoga pitanja je naime jur onda nastala razlika med istokom i zapadom.

Sv. Polikarp je jur blizu 90 ljet star, kad ga u amfiteatru pri gladijatorski igra zdivljani pogani varoša potribuju na smrt. Na savjet svojih vjernikov ostavi sveti biškup varoš i shranja se na jednom dobru. Kad ga ipak najdu, ćuti se

srićan, da je prestalo ovo nedostojno shranjačicanje. Pogosti vojake, ki su ga došli uhapsiti. Oni se sramuju, da moraju uhapsiti ovako ljubeznoga i poštenoga starca. Rado mu dopustu, da se pripravi molitvom na smrt. Dok oni jidu, sveti starac gorljivo moli.

Kad ga dopeljaju u amfiteater u Smirnu, počne divlja poganska žlojsa kričati: „Polikarpa pred živine! Polikarpa pred lave!" Cesarski namjesnik potribuje od njega, da zataji i proklinja Kristuša. Sveti biškup mirno odgovori: „86 ljet služim Kristušu i nikad mi nije učinio nikakovoga zla. Kako da proklinjam onoga Kristuša, ki me je spasio?" Namjesnik mu se zagrozi ognjem. Polikarp mu odvrati: „Groziš mi se ognjem, ki za kratak čas peče i brzo se ugasi, a ne znaš za oganj budućega suda i vječne kaštige, ka će doseći zle." Poganska žlojsa počne kričati: „Polikarp se mora spaliti!" I jur nosu skupa drva na lomaču, svežu biškupa k stupu nad drvi i naložu oganj. Ali vjetar na stran rine plamen i Polikarp ostaje neoskrunjen od ognja. Jur počnu i neki pogani vjerovati u Boga, kad namjesnik zapovi haharu, da prebode sveca. Na nagovaranje Židovov požgali su mrtvo tijelo, ali neke krupnije kosti su spasili od ognja kršćani i otprimili pod oltar svoje crikve. Zatim su u pismu različnim kršćanskim općinam opisali hrabro mučeničtvo svojega svetoga biškupa.

Sveti Polikarp sliši med najvažnije svidoke zato, da je naša vjera gradjena na temelj svetih apoštolov i tako je naša Crikva zaista apoštolska. Čuvajmo svagda jedinstvo vjere s nasljednikom sv. Petra i s našimi biškupi, ki su nasljedniki apoštolov. A hrabrost mučenika sv. Polikarpa neka i nas hrabri i jača u svi borba našega žitka.

Sveta Paula udovica († 404)

Ishadjala je iz glasovite stare rimljanske porodice Grahusov. Ali ne samo po rodu biše plemenita nego i po sramežljivoj čistoći ter pobožnosti. Zaran se oda. S mužem živi u sraćnom hištvu. Petero dice imadu. Bogati su i srićni. To je ona dob, kad se polako počne med kršćani jur zaboraviti duh mučeničtva.

No Bog je i Paulu izibrao, da mnogo trpi. S 30 ljeti postane udovica. Strašno stuguje za mužem i jedva se dâ obatriti. Ali onda najde batrenje u odgojivanju svoje dice i u podvaranju siromahov. Oko nje i oko svete Marcele sakupi se veći broj pobožnih žen. Njev duhovni otac je sv. Jeronim, koga pozove papa Damazus za svoga tajnika u Rim.

Od kćer sveta Eustohium sprohadja majku k siromahom. Najstarija kćer, Blezila je srićno odana. Ali ona jur s 18 ljeti postane udovica i sada se sasma posveti siromahom, postu i pokori. Jur s 20 ljeti umre. To je opet strašan udarac za svetu Paulu. Sv. Jeronim ju jedva more ubatriti.

Odsle se hoće Paula potpunoma posvetiti Bogu. Na Aventinu, na jednom od rimskih brižićev predavao je u kloštru pobožnih žen sv. Jeronim ne nek o Svetom Pismu, nego i o životu pustenikov. Paula ćuti veliku želju, da se i ona posveti redovničkomu životu. 385. ljeta putuje u Betlehem. Onde u blizini sv. Jeronima probavi zadnjih 20 ljet svojega života. Uza se sakupi pobožne divice i žene. U postu i pokori dava im ona sama najbolju peldu. Sv. Jeronim ju mora opomenjivati, da ne bude tako oštra prema sebi. U starosti od 57 ljet umre 26. januara ljeta 404. U peljanju kloštra naslijeduje ju nje kćer sveta Eustohium.

Sveta Paula u svojem životu ništa nije činila s polovice. Bila je dobra i vjerna hižna družica, ka je svim žarom svoga srca ljubila svojega muža. Sv. Jeronim piše o njoj: „Nijedna mati nije ljubila jače svoje dice neg ona." Nje tri kćere, Blezila, Eustohium i Paulina poštuju se takaj kao svetice. Kao udovica postala je u Rimu aldovna mati mnogim siromahom, a u Betlehemu duševna mati mnogim divicam i pobožnim ženam. Nasljedujmo ju u tom, da se i mi svagda cijelim srcem zalažemo za kraljevstvo Kristuševo, bar kamo nas postavi Bog.

Sveta Batilda udovica († 680). Bila je unuka engleskoga kralja sv. Etelberta. Još kao dite zarobili su ju normanski gusari (morski razbojniki) i prodali su ju u Francuskoj. Nje gospodarica odgojila ju je u pobožnu i djelovnu divojku. Zbog nje lipote poželio ju je frankski kralj Klodoveus. Ali ona se je

uspješno suprotstavila njegovim zasidanjam. Konačno ju je zeo za ženu. Kao kraljica učinila je mnogo dobra osobito robom i kmetom. Po muževoj smrti vladala je namjesto svojega malodobnoga sina. Kad je ov odrasao išla je na susjedstvu Pariza u jedan kloštar i posvetila zadnja ljeta svojega života Bogu u molitvi i pokori.

Sv. Teogen († 260). Bio je biškup u afrikanskom varošu Hippo, dakle prethodnik sv. Augustina na ovoj biškupskoj stolici. Na 26. januara umro je s 36 kršćani svojega varoša mučeničku smrt. Sv. Augustin jako hvali njegovu svetost.

Sv. Alberik († 1109). Zaran se je pridružio k sv. Robertu (svetak 29. apr.), utemeljitelju reda cistercitov. On je odibran i za njegovoga nasljednika u opatiji Citeaux (Sito) u blizini Dižona. Pod njim je ova opatija postavna neposredno pod obrambu sv. Stolice. Njegov nasljednik je bio sv. Štefan Harding (16. juli), pod kim je stupio u red cistercitov sv. Bernard (20. aug.), najveća dika ovoga reda.

27. JANUAR:

Sveti Ivan Zlatousni (344—407)

Ime Krizostom ili Zlatousni dostao je zato, kad je bio jedan od najvećih prodikačev svih vijekov. Rodio se je u Antiohiji kao sin jednoga visokoga oficira. Ali otac mu je zaran umro. Njegova mati ANTUZA (hrv. kalendar ju spomene na ov isti dan) posvetila je odsle svoj život sasma odgojivanju svojega sina. Bila je u svakom pogledu tako peldodavna, da je još i poganski učitelj Libanije kriknuo, kad ju je upoznao: „Kako izvrsne žene imadu kršćani!“ Ivan se je kod ovoga glasovitoga učitelja učio retoriku, ar se je hotio izobraziti za odvjetnika (advokata). Bio je tako talentiran, da bi ga bio Libanije najvolio za nasljednika svoje govorničke škole, kad Ivan ne bi bio kršćan.

Kao izvrsnomu govoraču i odvjetniku bila je sad Ivanu otvorena najsjajnija karijera u tadašnjem svitu. Ali Ivan se prestraši ove svitske karijere. S njim skupa hodi u govorničku školu Bazilije, s kim se brzo sprijatelji. Skupno proučavaju Sv. Pismo i kad dojdu pri tom na kakov problem, idu k Meleciju, biškupu Antiohije, ki je rado primi i brzo upozna visoke talente obadvih mladićev. Ivan izibere svetoga biškupa za svojega duhovnoga oca. Ali po tri ljeti pošalje cesar gorljivoga pravovjernoga biškupa u sužanjstvo. To tako potrese Ivana, da hoće pojti med pustenike. Samo zbog majke ostane u Antiohiji.

U to vrime raširi se glas, da kanu posvetiti njega i njegovoga prijatelja Bazilija za biškupa. Ivan najprije privolji, ar drži da bi Crikva mnogo zgubila, kad ne bi dostala tako sposobnoga biškupa kot je Bazilije. Ali sebe drži za nevridnoga za tako visoku čast i zato pobigne ispred posvećenja. Poslije toga napiše vrlo lipu knjigu o svećeničtvu, u koj razloži i svoj stav prema ovomu visokomu zvanju.

Kad mu 375. ljeta umre majka, konačno more početi redovnički život. Ali jur šest ljet kasnije zove ga iz sužanjstva povrnuti patrijarka Melecije najzad u Antiohiju i posveti ga za dijakona. Njegov nasljednik patrijarka Flavijan zaredi ga 5 ljet kasnije za svećenika i izruči mu zadaću prodikovanja. Ivan po nedilje i subote prodikuje, a u korizmi svaki dan. Antiohija je još svenek najveći varoš istoka i skoro svi stanovniki su jur pokršćeni. Oni su ponosni, da je sam sv. Petar utemeljio crikvenu općinu Antiohije. Ali vjerski i moralni život nije na višini. Ivan Zlatousni učini u deset ljeti prodikovanja mnogo, da zdigne vjerski i moralni život. Njegove prodike su praktične, lako razumljive za sve vjernike, a još i danas aktualne za razvijanje pravoga kršćanskoga žitka. Uz prodikovanje svim vjernikom znao je Ivan pojedine oduševiti za visoke ideale.

U ovi ljeti nastane Ivan najglasovitiji prodikač svoje dobe. Osobito glasovite su njegove prodike, ke je držao, kad su se stanovniki Antiohije užbunili protiv cesara Teodozija zbog povišenja porcij. Cesar je hotio oštro kaštigati buntovnike. Kroz cijelu korizmu poziva Ivan Zlatousni vjernike na pokoru.

Istu dob javi cesaru, da stanovniki žaluju rušenje njegovih piljev i su pripravni držati pokoru. Na Vazam more prodikač javiti prestrašenomu ljudstvu, da mu je cesar oprostio. Neizmjerno veliko je oduševljenje naroda.

397. ljeta umre konstantinopelski patrijarka Nektarije. Za novoga patrijarku hotili su imati najglasovitijega prodikača one dobe, sv. Ivana Zlatousnoga. Ali znali su, da će u svojoj velikoj poniznosti odbiti ovu visoku čast. Zvali su ga pod zlikom van iz varoša, posadili ga u kolija i otprimili u Konstantinopel. Ivan se je morao podati i to je učinio, kad je u svem gledao volju Božju.

Svoju visoku službu zeo je jako ozbiljno. Vidio je, da i ovde mora obnoviti vjerski i moralni život. Odsudio je raskošni život carskoga dvora. On je za toliko skromnije i ubogije živio i odbijao sve pozive u carski dvor. Namjesto toga je pohadjao tamnice, dao graditi bolnice i pokusio tišiti glad i nevolju, ka se je kao škuri sinj protezala na rubu svitloga velegrada. I ovde su služile za obnovu vjerskoga i moralnoga žitka njegove krasne prodike, ke su trajale mnogokrat i dvi ure dugo. Ali slušaoci su bili tako oduševljeni, da su mu ne jednoč i božali, zač ih je on pravoda ukarao rekavši, da crikva nije cirkus.

Dok je bio ada sv. Ivan Zlatousni jako obljubljen kod naroda, imao je mnoge poteškoće s cesarskim dvorom. Car Arkadije biše človik slaboga karaktera. Namjesto njega vladao je neko vrime njegov svemogući ministar Eutropije, jedan bivši rob, ki se je hotio u visokoj službi obogatiti. Jur s ovim je došao patrijarka Ivan u konflikt. No ovoga su cesarski generali odstranili i on je ravno kod one crikve iskao utočišće, koj je prije zimao različna prava.

Za mnogo teži biše konflikt sv. Ivana s caricom Eudoksijom. Eudoksija je jednoč posvojala vinograd neke uboge udovice. Ivan ju je pismeno, a onda i usmeno opomenuo na krivicu. Sve je bilo zaman. Kad je carica na dan Vanebozastupljenja sa sjajnom pratnjom hotila stupiti u crikvu, postavio se je patrijarka na pragu crikve preda nju i nije pustio nutar ohole Eudoksije. Ona je bila do dna srca uvrijedjena. Optužila je sv. Ivana, da je skup, da je nepravičan prema svećenikom, da buni narod protiv carskoga dvora. Hotila je sprognati patrijarku iz Carigrada. Ali kad je narod to dočuo, opkolio je kroz tri dane crikvu i patrijarkov dvor, da ga brani. Kad se je ljudstvo treti dan razašlo, predao se je Ivan samovoljno carskim činovnikom. Otprimili su ga prik morja. Ali kad je narod zato doznao, nastala je velika buna i cesar je morao najzad doprimiti Ivana.

No nije imao dugo mira od carice. **Eudoksija je hotila imati poštovanje kao jedna božica. Ravno prik od bazilike Hagia Sophia (sveta mudrost) dala je sebi postaviti pilj od srebra. Pri otkrivenju štatue plesalo se je i pjevalo u isto vrime, kad je bila u crikvi Božja služba. Ivan je ravno prodikovao o svojem krsnom patronu, o svetom Ivanu Krstitelju, a Eudoksiju je prispodobio Herodijadi, ka je dala Ivanu Krstitelju otsići glavu. Sad se je carica zaklela, da mora Ivan Zlatousni poginuti u sužanjstvu. Patrijarku su otprimili u najdalji kutljac Male Azije. Naporni put u varošić Kukuzus na rubu Armenije trajao je 70 dan. Ivan je bio već prije toga bolestan na želucu. A sada mu je bila hrana plisniv kruh. Nigdo mu nije smio pomoći. Zaman su se zalagali za njega papa Inocent I. i rimski cesar Honorije. Njegov položaj postao je još gorji. Carica Eudoksija je par misec po njegovom odlasku naglo umrla. Ali drugi neprijatelji sv. Ivana Zlatousnoga ostali su tvrdi. Prepričili su i narodu, da izdaleka podupira svojega obljubljenoga natpastira. Zato su hotili u otajnom držati mjesto njegovoga sužanjstva. A kad se to već nije dalo držati otajno, dali su ga odvući još dalje u grad Komane uz Črno morje. Ovde je od godine i zime razboljeni svetac imao u crikvi sv. Baziliska mučenika skazanje: mučenik mu je oznanio, da ćedu biti drugi dan skupa pri nebeskoj gošćini. Drugi dan su hotili vojaki dalje primiti sveca, ali on je bio tako nemoćan, da su se morali vratiti u crikvu. Ovde se je Ivan preoblikao, primio sv. pričest i vrijeda zatim umro s onimi riči na usti, ke je hasnovao kroz cijeli život kao svoje geslo: „Hvala za sve. Amen."**

Umro je 14. septembra 407. Trideset ljet kasnije, 27. januara 438. prenešene su njegove sv. relikvije u sjajnoj svečanosti u Konstantinopel. Od onda istočna i zapadna crikva svečuje njegov svetak na ov dan. Njegove relikvije prenešene su kasnije u Rim u baziliku sv. Petra.

Sv. Ivan Zlatousni je vječni uzor neustrašivosti. On se ničega nije bojao, samo griha. Carskomu ministaru i samoj carici povidao je bez straha istinu boreći se za pravicu. Iz njegovih mnogobrojnih homilij-prodik mogli bi navoditi mnoge spasonosne nauke i za današnjega kršćana. Osobito rado je prodikovao ljubav prema bližnjemu. Samo jednu njegovu rič kanimo spomenuti o ljubavi: „Ki samo svoje prijatelje pozove za goste, nije učinio ništa velikoga; ali ki pozove nevoljne i siromahe, učinio je samoga Boga za svojega dužnika."

Sv. Vitalijan papa (657—672). Rodjen je u Segni blizu Rima. Trsio se je odstraniti istočno krivovjerstvo o človičjoj naturi Kristuševoj. No to se je ugodalo stoprv na 6. ekumenskom koncilu 681. u Konstantinopelu. Već uspjeha je imao u Angliji, kade mu se je ugodalo počvrstiti mladu Crikvu. Umro je 27. januara 672. Pokopan je u baziliki sv. Petra.

28. JANUARA:

Sveti Petar Nolasko († 1256)

Petar se je rodio 1189. ljeta od plemenitih roditeljev u južnoj Francuskoj. Otac ga je odgojivao na viteške kriposti. Petar je bio već kao dite osobito prema siromahom pun milosrdnosti. Kad je bio 15 ljet, umre mu otac. Neko vrime ostane još kod majke. Ali kad ga počnu trapiti s hištvenimi plani, projde iz doma i stupi u vojsku Simona Montfortskoga, ki se je borio protiv albingenskih krivovjercev. (To su bili jedna vrsta sridnjovječnih komunistov.) Kad u boju pade aragonski kralj Petar, Simon Montfortski preda Jakova, 6-ljetnoga sina aragonskoga paloga kralja Petru, da ga otprimi u Barcelonu. Petar to učini. Ostane i dalje uz kraljića, da ga odgoji za dobroga kršćana.

Veći dio Španjolske bio je u onoj dobi u ruka Maurov. U neprestanom vojevanju doživi Petar Nolasko u Španjolskoj

mnogo nevolje. Osobito gane njegovo milosrdno srce sudbina ulovljenih. 1. augusta 1218. skaže mu se u snu prebl. Divica Marija i udili mu nalog, da utemelji jedan red, ki bi se bavio otkupljenjem ulovljenih. Ona mu pokaže i to, kakovu pratež neka nosu novi redovniki: bijeli talar, a na njem črljen križ. Istu sanju imaju sv. Rajmund Penafortski (svetak 23. jan.) i kralj Jakov. Ali velika zaprijeka je, da je papa Inocent III. 1215. na Lateranskom koncilu prepovidao osnovanje novih redov. Sv. Rajmund vindar sastavi prepise novoga reda na temelju regule sv. Augustina. Petar s 13 drugi položi zagovor. K trim običnim zagovorom poslušnosti, čistoće i uboštva položu kao četvrtoga brigu za ulovljene, za ke su dužni staviti još i svoju ličnu slobodu. Stoprv 1235. potvrdi papa Gregor IX. red pod imenom: „Braća reda prebl. Divice Marije za iskupljenje ulovljenih." Polag prepisov jedan dio reda sačinjavaju laični vitezi, ali veći dio moraju biti svećeniki.

1238. je sv. Petar Nolasko kod opsade Valencije. Ovde prorokovanjem osvidoči vojake o zagovaranju prebl. Divice Marije i oni se tako oduševu, da zaista oslobodu Valenciju. Petar ide u Granadu, kade oslobodi prik 400 ulovljenih. Kasnije ide i u Alžir, kade takaj mnoge iskupi, druge obatri, a još i na Maure učini velik utisak njegova velika ljubav. Neki se dadu pod njegovim uplivom još i pokrstiti. No ne ide mu svaki posao tako glatko. Jednoč ga bacu Mauri u maloj plavčici na otvoreno morje. Ali na čudan način vindar dojde srićno u Valenciju.

Sada je već star i bolestan, zato hoće predati peljanje reda mercedarijev drugomu. Ali njegovi redovni brati obdržu ga u ovoj službi do smrti. Francuski kralj sv. Ludovik IX. zeo bi ga rado sobom na križarski boj u Egipat. 1243. ga i lično poišće, ali Petar ga na križarski boj ne more sprohoditi. No zato stoju odsle u pismenom vezu.

Petar umre 1256. u samoj božićnoj noći. Za sveca ga proglasi 1628. papa Urban VIII. Njegov svetak je novije premješćen od 31. na 28. januar.

Imajmo i mi milosrdno srce prema svim trapljenim: prema gladnim, nevoljnim, iz domovine sprognanim, a ne na zadnje i prema uznikom. Kolikokrat su njevoj nesrići drugi krivi: ra-

spitani roditelji, zli tovaruši, nesrićne životne okolnosti. Iz naše ljubavi ne smimo isključiti još ni naše neprijatelje, za koliko manje one, ki znajuć ili neznajuć moraju s Jezušem težak križ nositi. Molimo za nje, da ga nosu s Jezušem, da i uz težak križ najdu Jezuša, ar bi morali drugačije pod teškim križem zdvojiti.

Karlo Veliki († 814), od 768. kralj Frankov, na Božić ljeta 800. od pape u Rimu korunjen za cesara sigurno nije valjano sprogovoren za sveca (sprogovorio ga je za sveca 1165. na nagovaranje cesara Fridrika Barbarose protiv-papa Paskal III.), vindar ga i Nimci i Francuzi poštuju kao blaženoga. Kao takov se poštuje osobito u Aachenu, kade je njegov grob. Sase je oružjem silio, da primu vjeru Kristuševu. Sigurno oružje nije pravo sredstvo za misioniranje. No priznat se mora, da je Karlo Veliki učinio mnogo dobra za Crikvu. Utemeljio je brojne biškupije i mnoge kloštre. Dao je temelj kršćanskoj Evropi. Zato ga i mi moremo poštovati i brojiti med blažene.

Sv. Valerije († 315). Bio je biškup španjolskoga varoša Saragoze i s njegovim dijakonom sv. Vincentom skupa (svetak 22. jan.) pod Dioklecijanom od carskoga namjesnika Dacijana uhapšen. Dokle je sv. Vince pretrpio slavno mučeničtvo, poslao je Dacijan biškupa Valerija u sužanjstvo. — Jedan drugi sv. Valerije bio je drug i nasljednik sv. Euharija (8. dec.) na biškupskoj stolici u Trieru.

Sv. Leonid je pretrpio mučeničtvo pod Dioklecijanom s drugimi kršćani skupa u južnom Egiptu.

Sveti Irmund je bio pastir uz Rajnu. U glasu velike svetosti je umro u 5. stoljeću.

Sveti Amade je bio izvrsno izobražen u dvoru kralja Henrika V. Zatim je stupio u red cistercitov, bio opat u Savoji, a od 1144. biškup u Lausanne-u uz Genfsko jezero. Umro je 28. januara 1159. kao muž velikih talentov i kriposti.

Blaženi Manfred je rodjen u Milanu. Ostavio je svoju plemićku obitelj i postao duhovnik, a kasnije pustenik u jednoj špilji uz Lugansko jezero. Ovde su ga mnogi pohodili, da dobenu od njega savjet i batrenje u svoji tuga i nevolja. Umro je oko ljeta 1430.

Blaženi Odorik. Rodjen oko 1286. u varošiću Pordenone u Friaulu stupi u red franjevcev. Bio je glasovit prodikač i misionar. Najprije je prodikovao u svojoj domovini, zatim na susjedstvu u Koruškoj, u Sloveniji i u Hrvatskoj. 1318. putuje iz Padove u Carigrad, odanle u Armeniju i Perziju. Zatim dospene u Indiju, na otok Ceylon, a još i u Kinu se poufa, kade djeluje tri ljeta. Bio je i u Mongoliji. Zatim ide u Tibet. Prelazi brigovlje Himalaju i dojde prik Indije i Perzije najzad u Evropu, da prosi od pape pomoćnike za svoje ogromno misionsko djelo. U Pisi diktira svoj jako zanimljiv putopis. Ali tjelovne moći su mu iscrpane. Nekako teško se odvuče do svojega domaćega kloštra u Udini, kade umre 4. januara 1331. ljeta. Za blaženoga je sprogovoren 1755. Franjevci ga svečuju 14. januara.

29. JANUAR:

Sveti Franjo Saleški, biškup i crikv. učitelj († 1622)

Med najkrotkije i najljubezljivije svece naše svete Crikve sliši sv. Franjo Saleški. Rodjen je 21. augusta 1567. kao najstariji od 13 dice grofa od grada Sales u Savoji. Otac je bio odličan oficir, savjetnik knezov, po naravi i sam pravi vladar. Mati biše plemenita velika duša. Jur mali Franjo gleda u tom svoju sriću, kad more reći: „Bog i moja majka me imadu rado.“ Kad Franjo mora pojti u tudjinu na študije, reče mu ova pobožna mati isto, ča je rekla sv. Blanka svojemu sinu kralju sv. Ludoviku IX.: „Volila bih da si mrtav, nego da oskruniš smrtnim grihom nekrivičnost svoje duše.“

Otac ima sa svojim vrlo talentiranim sinom velike plane: dâ ga študirati u Parizu, a zatim u Padovi, kade Franjo izvrsnim uspjehom dostigne doktorat u pravdoznanstvu. Jur ima za sina i izvrsno mjesto kod najvišega suda u Dižonu. Ali Franjo preseniti oca s prošnjom, da kani postati svećenik. Mladić se je naime ne samo u svitski znanosti izvrsno razvijao, nego i u vjerski. Poznavao je odlično ne nek klasičnu latinsku i francu-

sku književnost, nego i crikvene učitelje. A pobožnost se je jur za mlada divno razvila u ovom človiku, ki će kasnije postati učitelj i svetac pobožnosti.

No oko 20. ljeta dojde mladić u strašnu krizu. Zali duh ga skušava, da mu je sve zaman, ar da je njegovo vječno skvarenje jur zaključeno i nigdo mu već ne more pomoć. Franjo je zdvojan. Strašna melankolija (tugaljivost) leži na njegovoj mladoj duši. Konačno po jednoj vrućoj molitvi pred kipom prebl. Divice Marije nastane opet svitlo u njegovoj duši. Odsle do smrti cijeni Franjo Divicu Mariju kao posrediteljicu spasenja i svake milosti.

Otac jako teško privolji, da postane sin, u koga je stavio tolika svitska ufanja, svećenik. Franjo u kratkom vrimenu završi bogoslovske študije. Crikvene pisce je i tako jur bolje poznao neg mnogi svećenik ili profesor teologije. 1593. u starosti od 26 ljet primi posvećenje za duhovnika. Med prva djela mladomašnika sliši pokršćenje svoje najmladje sestre Johane. Na oca, ki hoće sinu i u crikvenom zvanju zasigurati ugodan život, čeka novo razočaranje. Franjo se javi za misionara u pokrajinu Chablais na južnoj obali Genfskoga jezera. Ovde se je tako zakorjenila kalvinska vjera, da su pripadniki nove vjere sprognali, a još i umorili misionare, ki su je hotili najzad zadobiti za katoličansku vjeru. Već se nigdo ne ufa pojti tamo. Mladomašnik Franjo se javi sâm za ovo jako teško poslanstvo.

Slijedu četira ljeta strašnoga napora i različnih pogibelji. U cijeloj krajini je jedva još par katoličanov. I ovi se moraju shranjati. Kad Franjo počne prodikovati, dojde samo par starih žen. Kalvini očekuju, da će svećenik napustiti svoje djelo videći da nima nikakovoga uspjeha. Ali u tom oni nisu dobro poznali Franju. On se nastani med njimi u varošiću Tholon. Jedna pobožna udovica mu prepusti malu sobu. Ali sada počnu kalvini zasidati njegovomu životu. Franjo se mora jednoč shraniti u kladnju sijena, a drugda još i u krušnu peć. On vindar neustrašivo hodi med visokimi brigi. Jednoč mora ispred jata vukov pobignuti na brk jedne jelve. Drugda ga napadu razbojniki, ali njegova neustrašivost ga oslobodi iz njevih ruk. Jednoč su ga ulovili krivovjerci i jur se tanaču, kako bi ga osmrtili, ali ne znadu se pogoditi, kakovu vrst smrti mu kanu

izibrati. Dokle se oni prepiraju med sobom, Franjo mirno projde izmed njih. Sada ga još jače optužuju, da mu sâm zali pomaže viškarijom. Još i otrovat ga pokusu i on uslijed otrovnoga jila teško obeteža. Ali ipak opet ozdravi i dalje prodikuje. Poziva najbolje zastupnike Kalvinovoga nauka, da se javno prepiraju s njim. U javnoj diskusiji potuče još i njevoga najboljega govorača, ki na konac ne zna ništa drugo neg zdivati svecu. Sada se konačno po dugoj borbi neki povratu na katoličansku vjeru. Nje slijedu drugi.

Po četiri ljeti napornoga misionskoga djela more Franjo javiti, da je pokrajina Chablais u glavnom opet katoličanska. Prik 30.000 ljudi je najzad zadobio za Crikvu.

Pri tom su mu pomagala i čudesa, ka su se na njegovo posredovanje godala. Jednoč je jednoj ženi dite umrlo prije krsta. Na molitvu Franje se je mrtvo dite, ko je mati nosila jur na cimitor, opet zbudilo na žitak. 4 dane je živilo i po primljenju sv. krsta opet umrlo.

Stoprv je Franjo četira ljeta svećenik. Ali videći njegovu apoštolsku gorljivost zove ga starac biškup Granier, natpastir biškupije Aneci i Genfa, da mu bude koadjutor — pomoćni biškup. Franjo se najprije prestraši ove visoke službe, ali onda poruči biškupu: „Recite biškupu, da sam imao svagdar velik strah od biškupske službe. Ali kad on hoće tako, gledam u tom poslušno volju Božju. Ako ča dostignem u novoj službi, moć ću to samo pomoću molitav njegovih."

Na početku svoje nove službe putuje u Rim, kade ga papa Klemens VIII. predstavi kardinalom kao apoštola Savoje. Ča je učinio sv. Karlo Boromejski u sjev. Italiji i sv. Petar Kanizije u Nimškoj, to je dostignuo Franjo u istočnoj Francuskoj. Ar on je i odsle išao prodikovati, kamo su ga nek zvali. Prodikovao je i u Parizu i kralj Henrik IV. bio bi ga rado onde držao. Ali Franjo ne najde ukusa na visokom društvenom životu u Parizu. Voli se vratiti u svoju brigovitu ubogu domovinu.

1602. ljeta umre biškup Granier i sv. Franjo Saleški postane stoprv 35 ljet star njegov nasljednik. I kao natpastir neutrudljivo djela. Osobita mu je briga, da ima dobre svećenike. S njimi se svako ljeto sastane na spravišću. Zbudja u nji duh

gorljivosti. No najveć vrijedi njegov uzorni život. I sada mnogo prodikuje, podučava, spovida. Kad ga opomenjuju, kako more toliko prodikovati i zač se odazove svakomu pozivu, odgovori, da bi njega teže spalo jednu prodiku otpovidati nego li ju držati. Uz prodikovanje mnogo i piše. A osobitu brigu ima za siromahe.

Kad se jednoč sveti biškup pripravlja u gradu Sales na korizmene prodike, ima u kapeli jedno skazanje. Vidi jednu udovicu u črnoj prateži i druge žene, a zatim jedno drivo u dolini, ko počne rasti i nastane veće od brigov. Vrijeda zatim upozna u Dižonu udovicu Francisku Chantal, kćer predsjednika parlamenta u Dižonu. Franciska je s 18 miseci zgubila svoju majku. S 21 ljetom se oda za barona Chantal. Ima četvero dice Muž se pri lovu smrtno onesrići. Na udovicu dojdu teška vrimena. 1604. ljeta prilikom korizmenih prodik upozna u prodikaču biškupa Franju Saleškoga i odibere ga za svoga duševnoga peljača. Iz ovoga izvanredno plemenitoga svetoga prijateljstva rodi se novi red „sestar pohodjenja Marijinoga". Red se brzo raširi. Jur u prvi desetljeći nastane prik 20 kloštrov. (Za 250 ljet kasnije utemelji sv. Ivan Don Bosko iz ljubavi prema sv. Franji Saleškomu muški red salezijancev, ki sliši med najuspješnije rede naše dobe.)

Iz blagoslovnoga prijateljstva med sv. Franjom i svetom Franciskom nastane lip broj znamenitih pisam i dvi osobito glasovite knjige: 1. Filotea ili uvod u pobožan život i 2. Teotimus ili rasprava o ljubavi Božjoj. Naročito Filotea je uz Sveto Pismo i Nasljedovanje Kristuševo treta najveć proširena knjiga kršćanske književnosti. Ona dobro kaže blagu krotkoću ovoga sveca, ki je i patron književnikov ter novinarov.

Slike:

Sv. Sebastijan (20. jan. — Andrea Mantegna, 1431 — 1506, Louvre, Pariz). — Sv. Anton pustenik (17. jan. — Sixt v. Staufen, na Locherer-oltaru u katedrali Freiburga u Br. načinjen 1521—1524).

Na drugoj strani: *Sv. Ivan Bosko (31. jan.) — Sv. Franjo Saleški (29. jan.) — Kloštarski dvor uz baziliku sv. Pavla (25. jan.) u Rimu.*

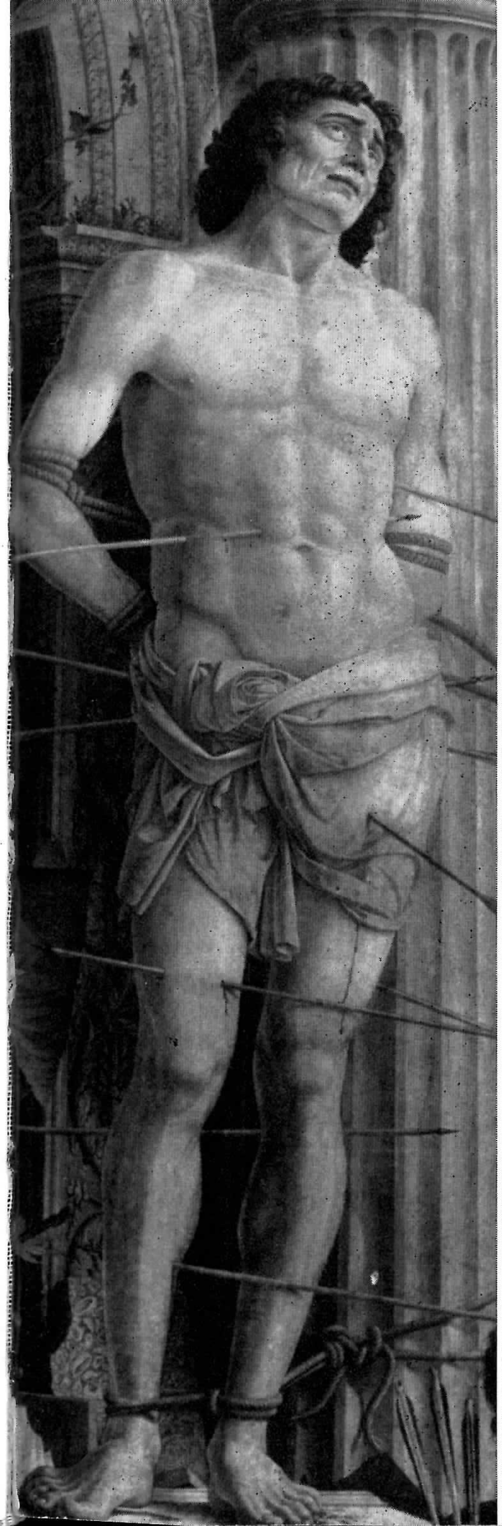

Po 50. ljetu počele su sv. Franju Saleškoga trapiti različne nevolje: žučne boli, vodena bol, rane na noga, oslabljenje oči-ju. To su bile posljedice njegovoga aldovnoga života. Ar sv. Franjo nije poznao granice, kad je bilo potribno za druge ka-kovu žrtvu na se zeti. Po Božiću 1622. ljeta boravio je kratko u Lyonu u kloštru, kade su imale sestre pohodjenja Marijinoga novicijat. 27. decembra je samo velikim naporom mogao slu-žiti sv. mašu. Kad ga je prvačica kloštra prosila za nauk, na-pisao je velikimi slovami: poniznost! Drugi dan je umro. Zadnje riči su mu bile: „Večer nastaje. Dan se je nagnuo. Jezuše! Marija!"

Za blaženoga je proglašen 1661., a za sveca 1665. Papa Pijo IX. proglasio ga je 1877. za crikvenoga učitelja.

U nauku je ov svetac za svakoga kršćana neizmjerno bogat. On je svetac krotkoće, pobožnosti, poniznosti i ljubavi. Pri tom nije imao sve ove kriposti po svojoj naravi. Ali u nepopustlji-voj marljivosti vježbao se je u nji. Ovako je nadvladao svoju jadovitost, svoju strašljivost i postao svetac krotkoće i neustra-šivosti. Njegove knjige su i danas izvrsna sredstva za duševno napredovanje. Evo neke od njegovih riči: „Velika djela ne ležu svagda na našem putu. Ali svaku uru imamo priliku mala djela dobro, jako dobro upraviti, to znači u velikoj ljubavi; podna-šanje tudjih neugodnosti, krotkoću i strpljivost očuvati prema uzrujanja vridnim navadam drugih ljudi. Ovako moremo svoje mušice i priklonjenosti nadvladati, svoje pogriške upoznati i ponizno priznati, truditi se da očuvamo mir, da podnašamo po-niženja:... Pobožnost ne sastoji iz slatkih osjećajev i batrenj ... nego u stanovitoj, odlučnoj, gorljivoj i djelovnoj volji, da sve učinimo, ča se Bogu dopadje... Istina neka bude svagda ljubezljiva. Gorka gorljivost rodi samo zlo. Ljubav ne išće svo-je prednosti nego čast Božju. Pametno mučanje vridno je sva-gda već nego li istina prez ljubavi... Zbudjaj u sebi mnogo-krat vedru radost i mir... Ako pak oćutiš kadagod tugu i gor-koću, stresi je energično i zdigni svoje srce k Bogu."

Sve zemaljske posle, ke mi za tako važne držimo, prispo-dobi sv. Franjo k ditinskomu igranju. Kao dica gradili smo od driva ili ilovače stane i grade. I plakali smo se, ako nam ih je gdo porušio. Sve kasnije naše zemaljske brige su tim diti-

njim igračkam spodobne. „Upravljajmo naše posle vjerno, ali budmo svagdar osvidočeni, da imamo samo jedan najvažniji posao, naime spasenje svoje duše.“

Sv. Valer biškup je bio drug prvoga trierskoga biškupa Euharija (8. dec.) i njegov nasljednik na ovoj biškupskoj stolici.

Sv. Akvilin mučenik. Rodio se je u Würzburgu, učio se u Kölnu, kade ga je biškup za svećenika posvetio. Iz Kölna je išao u Pariz, odanle u Milano, kade su ga krivovjerci umorili ravno kad je molio u crikvi sv. Ambrozija. U Milanu se poštuju njegove relikvije u crikvi sv. Lovrenca.

Sveta Severa mučenica. Papa Marcel je dobio nje oca **Maksima** za kršćansku vjeru. Pod Dioklecijanom su najprije ocu odsikli glavu, a onda su zaprli u tamnicu cijelu obitelj. Severa je skupa pretrpila mučeničtvo sa svojom majkom **Sekundom** i s brati **Markom** i **Kalendinom.**

Sv. Sulpic Sever († 406 ili 432) je bio učenik sv. Martina. Početkom je bio glasovit advokat. Oženio se je za kćer bogate familije. Bio je takorekuć na vrhu zemaljske sriće, kad se je u heroičnoj odluki odlučio, da će se svega odreći zarad Kristuša. Žena mu je vrijeda umrla, a njegova svekrva je rado podupirala pobožni plan svojega zeta. Blizu varoša Toulouse nabavi mu mjesto, kade more Sulpic živiti kao pustenik. Kasnije izgradi Sulpic ovde lipu crikvu, koj nabavi različne dragocjene relikvije, med njimi i jedan kusić od sv. Križa. Kasnije stoji Sulpic u stalnom vezu s tourskim biškupom, sv. Martinom. Još za života sv. Martina napiše životopis patrona naše biškupije. Ov životopis objelodani po smrti sv. Martina.

Blaženi papa Gelazije II. (1118—1119). Roditelji su ga otprimili u glavni kloštar benediktincev, u Monte Cassino. Papa Urban II. ga doprimi iz kloštra u Rim za kancelara Crikve. Premda je nek dijakon, odiberu ga za nasljednika pape Paskala II. Ispred Normanov mora pobignuti iz Rima. Dojde u Marseilles. Odanle ide u glasovitu opatiju Cluny, kade i umre.

30. JANUAR:

Sveta Martina mučenica († oko 226)

Polag legende je bila kćer bogatoga visokoga činovnika u Rimu. Kad je postala sirota, počela je u velikoj mjeri razdiljati svoje imanje med siromahi. Nije zakrivala, da je kršćanka. Vršila je i službu dijakonise u podučavanju mladih divojak. Varoški zapovidnik je mrzio sve kršćane i tako je dao Martinu uloviti. Legenda povida, da bi se bila na nje molitvu zarušila crikva poganskoga boga Apolona ili Jupitera. A kad su ju odvukli u crikvu Dijane, onda se je srušio pilj ove božice. Bačena pred divljega lava ostala je od životinje neoskrunjena. Stoprv kad su joj odsikli glavu, dobila je palmu mučeničtva. Nje relikvije su na novo našli blizu Mamertinske uze 1634. ljeta. Rim ju poštuje kao svoju patronu.

Sv. Hipolit mučenik. Bio je neko vrime pripadnik krive vjere. Ali mučeničtvo je pretrpio stoprv po povratku k pravoj vjeri. Kad su ga prije mučeničtva pitali u Antiohiji, ka je prava vjera, odgovorio je: ona, ku držu i čuvaju nasljedniki sv. Petra.

Sveta Adelgunda († 684). Rodila se je u Hennegau-u. Nje roditelji su stali u rodbini s kraljem. Kad su ju hotili siliti na odaju, pobigla je u Flandriju i onde stupila u kloštar, koga je kasnije peljala kao opatica.

Sveta Hijacinta Mariscotti († 1640). Rodila se je od plemenitih roditeljev lj. 1585. u varošu Viterbo. Stupila je u 3. red sv. Franje med klarise, ali i onde je još deset ljet živila jako po svitsku. Kad ju jednoč u nekoj manjoj bolesti duhovni otac ne kani spovidati zbog nje oholije i nedobre pelde, ku daje drugim sestram, pita prestrašeno, ka mogućnost još postoji da se spasi. Spovidnik joj preporuča pokoran život u poniznosti. Od toga početo toči gorke suze i živi u jako oštroj pokori. Vrijeda dobene od Boga i izvanredne milosti. Izruču joj peljanje novicij. Dok je prema sebi jako oštra, bila je prema novicijam jako dobrotivna i milosrdna. U Viterbu utemelji dvoja društva za podupiranje sramežljivih siromahov, uznikov i starih ljudi. Umre 30. januara 1640. Za blaženu je sprogovorena 1726., a za svetu 1807. Nje neoskrunjeno tijelo čuva se u Viterbu.

Blaženi Sebastijan Valfré (1629—1710). Rodio se je od ubogih roditeljev u Verdunu. Stupio je u red oratorijancev, koga je utemeljio sv. Filip Neri (svetak 26. maja). U duhu ovoga vedroga sveca je djelovao u Turinu i u Švicarskoj kao izvrstan prodikač-misionar, ki je postignuo mnoga čudna povraćenja grišnikov. Hotili su ga imenovati za turinskoga nadbiškupa, ali on je to ponizno odbio. Za blaženoga je sprogovoren lj. 1834.

31. JANUAR:

Sveti Ivan Bosko (1815—1888)

Rodio se je na samu Veliku mašu zaista kao Marijino dite u okolici Turina. Otac je bio mali seljak, ki je imao od prve žene jednoga sina po imenu Antona, a od druge žene Jožefa i Ivana. Anton je bio teške naravi. On je osobito mrzio svoga maloga polbrata Ivana. Položaj obitelji je postao jako težak, kad je otac zaran umro. Mati je pokusila biti jednako dobra prema svojoj trojoj dici, iako ju je srce osobito privlačilo k zvanaredno talentiranomu najmanjemu sinu Ivanu.

Ivan je bio zaista nadaren čudnovitimi talenti razuma i srca. Ča je jednoč pročitao, to si je i zapametio. K tomu je imao svagda veselo vedro srce. A bio je i u praktičnom životu brzoga shvaćanja. Naučio se je nek onako mimogred cijelu poredicu rukotvorskih meštrij: cipelarstvo, krojačku i kovačku meštriju. Kad je par puti s majkom bio kao mali dičak na sajmu, vidio je onde različne čarolije i opažao je tako točno čarobnjake, da je i on vrijeda znao kazati njihove umjetnosti. Tako je brzo postao obljubljen kod dice svojega rodnoga sela. I on je rado zabavljao sve okolo sebe. Ali k zabavi je svagdar pridružio i molitvu. Ki su hotili gledati njegove raznovrsne čarolije, morali su s njim moliti svete očenaše. A još i prodikovaat je htio, ar si je znao od riči do riči zapametiti još i dužičke prodike.

Njegovo rodno selo biše filijala. U susjedsko selo je išao k kapelanu, da se nauči čitati i pisati. To je nazlobnim okom gledao maćavi brat Anton. Uopće kad se je počeo Ivan učiti

i po latinsku, bio je Anton pun jada. Zato je mati Margareta poslala maloga Ivana služiti.

Ivan je bio i kao pastirić jako obljubljen zbog njegove vedre naravi i šaljivosti. Jedan put dojde njegov ujac u okolicu, kade Ivan služi. Kad dočuje za izvanredne talente dičaka, hoće ga dat študirati na svoje stroške. Tako počne Ivan sridnje škole. Kad su školski tovaruši zaobličili starijega pastirića, ki je jur izrasao iz svoje uboge oprave, počeli su ga nazivati „magarac iz sela Becchi". Ali ov „magarac" je brzo nadmašio sve u učnji.

Medjutim umre ujac i Ivan se počne potipati po različni dobročinitelji, ki mu davaju kvatir i hranu. A on zato krojaču pomaže šiti, kod organista se nauči igrati na različni instrumenti, kod kovača postanu njegovi mišići tako čvrsti, da kasnije zna novu konjsku potkovu prelomiti. Kod stolara se nauči stolarsko djelo. A još i kao konobar si zaslužava u jednoj kavani. Svagde je obljubljen. Mimo toga je uz sve djelo prvi školar u školi.

S 20 ljeti stupi u seminar. Dugo se ne zna odlučiti, hoće li biti redovnik ili svitski svećenik. Njegov duhovni otac, kasnije takaj za blaženoga proglašeni Don Cafasso, preporuči mladiću, da ovo pitanje ostavi Božjoj providnosti. Kad ide u sjemenišće, reče mu majka Margareta: „Sinko, ti si oblikao crikvenu pratež. Za ljubav Božju Te prosim, neka je nikada osramotiti. Volim da budeš ubogi seljak nego svećenik, ki zanemaruje svoje dužnosti. Posvetila sam te blaženoj Divici i ako budeš svećenik, širi svagda pobožnost prema Mariji."

Na subotu po Duhi, 5. junija 1841. zaredjen je Ivan Bosko za svećenika. Na savjet svojega duhovnoga oca Don Cafassa ide po posvećenju na tri ljeta u zavod sv. Franje Asiškoga u Turinu, kade se izobrazi u duhu sv. Franje Saleškoga, sv. Karla Boromejskoga i sv. Alfonza Liguori za izvrsnoga odgojitelja i prodikača.

Svećeniki zavoda išli su pohadjati siromahe, bolesne i uznike. Već pri prvi ovakovi puti opazi Ivan vjersku i moralnu razuzdanost mladine po ulica osobito u ubogi dijeli varoša. Ivan se spomene na jednu sanju, ku je imao kao devetljetni dičak. Vidio je dičake, kako se biju. Hotio ih je tvrdom šakom i

oštrimi riči pomiriti. No oni su se na to pretvorili u divlje živetinje. Čuo je jedan glas: „Silom ne ćeš ništa upraviti! Pokusi dobrotom!“ Na to su se divlje živine pretvorile u krotke ovce. A glas je rekao Ivanu: „Pasi je! Kasnije ćeš sve razumiti.“

Ono vrime postojalo je jur u Turinu veliko socijalno djelo kanonika Kotolenga: „mali stan Božje providnosti“. Ono je ublažilo mnogu nevolju. Ali zapušćenost mladine, ka se je potipala po ulica i onde svega zloga naučila, potresla je mladoga svećenika Ivana. Jednoč se je ravno k sv. maši pripravljao, kad se pojavi na vrati sakristije jedan 16-ljetni mladić. „Hoćeš ministrovati?“, pita ga crikvešnjak. „Ja još nikad nisam ministrovao, niti sam bio pri maši“, odgovori mladić. Crikvešnjak zgrabi metlu, da sprogna potepuha. Ali Ivan ga najzad drži: „Zač kanite sprognati mojega prijatelja?“ — „Ov potepuh je vaš prijatelj?“, čudi se crikvešnjak. — „Da, svakoga, koga proganjaju, je moj prijatelj.“ Zatim se obrne Ivan k mladiću. Razloži mu kratko sv. mašu i pozove ga, da bude pri njegovoj sv. maši nazoči.

Mladiću je bilo ime Bartol Garelli. Nije imao ni oca ni majke. Bio je zidarski pomoćni djelač. Nije znao ni čitati ni pisati. Još se nije ni pričestio, ar se ni vjeronauka nije učio. Po maši nauči ga Ivan najprije moliti Zdravu Mariju. 40 ljet kasnije izjavi svetac, da mu je u onoj uri jasno nastalo, ča je njegovo poslanstvo.

Ivan počne svoje blagoslovno djelo med mladinom osobito u zloglasnom četvrtu Turina, ki se zove Valdocco. Danas je onde salezijanska centrala kao jedan oseban varoš. Ali u prvi deset ljeti morao je Ivan Bosko vagabundirati sa svojimi pitomci-dičaki. No oni su išli za njim rado, ar su se s njim izvrsno zabavljali i vrijeda su zaćutili njegovu neograničenu ljubav. On je imao takov upliv na nje, da je jednoč mogao s 300 uzniki načiniti izlet, a da pri tom ni jedan nije uskočio. Na koncu izleta dopeljao je Ivan opet sve u tamnicu.

Neki med svećeniki gledali su Ivana, da je lud i da bi ga morali zatvoriti med pobludjene. No drugi su vrijeda upoznali, kako blagoslovno je njegovo djelo i nisu se mogli dosta čuditi njegovim uspjehom, ki su se gradili na njegovu diboku vjeru, ali i na vedrinu ter optimizam ovoga velikoga sveca.

Početak je bio ipak jako težak. Naročito 1846. ljeta je došlo njegovo djelo u veliku krizu. Ivan je imao teško upalenje pluć i 500 mladićev je drhtalo i molilo za njegov život. Kad je konačno mogao ostaviti bolnicu, držali su takov Te Deum, da su zadrhtali od pjesme stani cijele okolice. Ivan se je morao oporaviti. Boravio je ovput duglje kod svoje majke u rodnom selu Becchi. Bilo je na Mrtvih god, kad se je Ivan spravljao najzad u Turin. Pri tom je spomenuo, koliko djelo ga čeka i kako dobro bi mu došla pomoć jedne pobožne žene. „Ako misliš, da bih ti ja mogla pomoć?“, pita majka Margareta. A onda sveže svoje culo, zame sobom svoje lonce i presure ter se preseli sa sinom u Turin u siromašni četvrt Valdocco. „Mama Margherita“, ovako su ju zvali svi dičaki, obljubljena je brzo od svih. Prez nje se ne da predstaviti ova prva dob u razvitku velikoga djela salezijancev. Cijelih 10 ljet pomaže svojemu sinu i kad 1856. umre s Ivanom skupa oko tisuć dičakov žaluje za njom.

Broj dičakov, ki se priključu k sv. Ivanu, od dana do dana raste. Ivan mora postaviti nove zavode. Za dičake drži večernju školu, kasnije postavi rukotvorske škole, ar vidi da se vratu dičaki od rukotvorcev čudakrat pokvareni. Za one, ki se kanu dalje učiti, postavi gimnazium. Za ovako prošireno djelo triba i mnoge pomoćnike. Zato se bavi osnovanjem novoga reda. Papa Pijo IX. udili mu ta savjet, da namjesto reda utemelji samo „družbu“ s jednostavnimi zagovori i člani nove družbe neka se ni u prateži ne razlikuju od svitskih duhovnikov. Velika teškoća za osnovanje leži u tom, da je nova talijanska vlada protiv redovnikov. Na sriću je ministar unutarnjih poslov, Ratazzi, velik prijatelj Ivana. I tako nastane 1874. novi red, komu Don Bosko udili ime „salezijanci“, kad ga veže osobita ljubav prema sv. Franji Saleškomu. (Zapravo se počne red jur 1859., ali 1874. je općenito priznat.) Danas su salezijanci rašireni po cijelom svitu. Njihov broj se je zdignuo u zadnji ljeti jur na 20.000. Svagde je blagoslovno njihovo djelovanje. Osobito u latinskoj Ameriki i svagde, kade je triba odgojivati rukotvorce, ali i svećenike, ki su zaista od naroda zeti ili od same mladine i postavni za mladinu. Red se je jur za života sv. Ivana raširio ter djeluje i kod nas u Austriji vrlo uspješno.

Nešto kasnije utemelji sv. Ivan još jednu salezijansku obitelj: „Družbu kćer Divice Marije, pomoćnice kršćanov“. Prva generalna prepostavna reda, Marija Mazarello proglašena je za sveticu ljeta 1950.

Djelovanje sv. Ivana Bosko pratio je Bog različnimi čudesi. Mnogokrat je uslišena njegova molitva. Koliko puta je on počeo veliku gradnju bez groša novca i Božja providnost se je skrbila za to, da se plati dug. Osobito zanimljiva je jedna pojava u ovom čudnovito bogatom životu: kad se je sv. Ivan Bosko nalazio u kakovoj pogibelji, pojavio se je jedan velik suri pas (kucak), ki je branio sveca. Ivan je imao i brojna skazanja, a i budućnost mu se je očitovala u većkom pogledu.

Don Bosko je bio jur 72 ljeta star. Oči i svi kotrigi su slabili. Liječniki su opominjali sveca, da bolje pazi na svoje zdravlje, da se čuva djela. Ali on je i nadalje djelao u toj mjeri, da su se mnogi pitali, kako more jedan človik toliko djela upraviti. No u zimi 1887. počeo se je približavati konac njegovoga u djelu tako bogatoga žitka. Umro je 31. januara 1888. Za blaženoga proglašen je 1929., a za sveca 1934.

Sv. Ivan Bosko sliši med najsjajnije ličnosti naše svete Crikve. Ov veliki odgojitelj pokazao je pravi put za budućnost, kako se more mladina zadobiti za Kristuša. Ivan je bio velik poštovatelj presv. Oltarskoga Sakramenta i prebl. Divice Marije. Kad ga je neki Englez pitao za otajnost njegovoga uspjeha, pokazao je on na svetu pričest kao na najbolje sredstvo kršćanskoga odgojivanja. Ali naslijedovati moremo sv. Ivana ne samo u poštovanju presv. Euharistije i prebl. Divice Marije, nego i u tom, kako je on razumio svoje zvanje i svoje poslanstvo. On je htio reći: Bog me je za ovo djelo stvorio i simo postavio. I ovde ću ja sve učiniti za Boga i za spas neumrećih duš. — Ovako razumimo i mi svoj život. Ne predstavljajmo si ča bi mi učinili, kad bi bili dostali ovo li ono zvanje. Učinimo najveć ča moremo na onom mjestu, kamo nas je Bog postavio. I svagde moremo čuda učiniti za Boga i za spas naših bližnjih.

Sveta Marcela († 410). Živila je u Rimu. Zaran se je odala, ali jur po sedam miseci je postala udovica. Bila je lipa i lako bi se bila na novo odala. Ali ona je volila posvetiti odsle svoj život Bogu. Svoje veliko imanje razdilila je siromahom. S

Principijom skupa, ku je za svoju kćer primila, vježbala se je u kriposnom životu i proučavala Sveto Pismo. Kad se je sveti Jeronim uzdržavao u Rimu, upotribila je svaku priliku, da se od ovoga velikoga učenjaka čim već nauči. Imala je velik ugled. Pelagijansko krivovjerstvo prepoznala je odmah. Uzato je bila ipak skromna i ponizna. Kad su 410. ljeta Goti pod Alarikom zauzeli i opustošili Rim, potribovali su i od nje dragocjenosti. No videći nje svetost zeli su ju sami vojaki u obrambu proti drugim tatom. Vrijeda zatim je umrla.

Sveta Ludovika ili Lujza Albertoni (1474—1533). Rodila se je u Rimu od jedne jako ugledne obitelji. Jur za maljanstva je ljubila siromahe i molitvu. Odala se je za jednoga jako vrloga muža, s kim se je izvrsno razumila. Imali su tri kćere. Ali jur s 33 ljeti postane Ludovika udovica. Odsle u vjeri, u molitvi, u pokori i u podupiranju siromahov najde smisao svojega života. Uzato marljivo odgojiva svoje kćere. Obliče si pratež 3. reda sv. Franje Asiškoga. Umre 31. januara 1533. Za svetu je proglašena 1671.

1. FEBRUAR:

Sv. Ignacije (Vatroslav) biškup i mučenik († 107)

Grčka rič martir znači toliko kot: svidok. Svidok je sv. Ignacije iz Antiohije ne samo po svojoj za vjeru prolijanoj krvi. Svidok je i tomu, da je katoličanska Crikva zaista apoštolska, to je da se gradi na apoštole. Sv. Ignacije biše naime sa sv. Polikarpom skupa učenik sv. Ivana apoštola. Zatim biše 40 ljet biškup Antiohije. Prvi biškup ovoga tako važnoga glavnoga varoša Sirije biše sv. Petar apoštol, prije neg je otišao u Rim. Sv. Ignac kao dobar pastir čuva črijedu za vrime progonstva cesara Domicijana. Ali u mnogo slabijem progonstvu Trajana odsudu starca biškupa Ignacija na smrt kroz divlje živine. Brodom ga otprimu u Rim. Biškup pokusi dobrotom zadobiti mornare. Ali čim već im on učini dobra, tim su gorji. Zahadjaju s njim kao divlji leopardi. Brodi su se vozili onu dob uz ubrov. Zato mnogi kršćani, ki stanuju u varoši uz obalu, pohodu glasovitoga sijedoga biškupa Antiohije. Putem napiše sv. Ignacije već pisam na različne općine, med kimi su poznatije: Efezuš, Magnezija, Filadelfija, Smirna i Rim. Svojemu prijatelju, biškupu Smirne, sv. Polikarpu piše osebno pismo. Ova pisma su opet svidočanstvo naše vjere u mnogom pogledu. Svojim neposrednim, zaista od srca idućim stilom lipo kažu život kršćanskih opčin na koncu 1. i na početku 2. stoljeća. Mudro opomenjuje sv. Ignac vjernike na slogu i poslušnost prema crikvenim prepostavnim. Osebno istakne na smrt odsudjeni biškup, da je peljačica svih kršćanskih općin kršćanska općina u Rimu, ka stoji pod peljanjem nasljednika sv. Petra i s kom moraju stati u vezi ljubavi sve kršćanske općine.

Osebujno u Rim pisano pismo pokaže najvrućiju želju biškupa Ignacija: čim prije združiti se u ljubavi s Kristušem. Tu želju izrazi biškup osobito zbog toga, kad je čuo, da kanu kršća-

ni u Rimu nešto poduzeti, da sv. Ignacija očuvaju od mučeničke smrti. Zato je prosi na mučeničtvo pripravni starac: „Ne doprinesite mi neželjan dar vaše dobre volje, nego dopustite, da budem hrana divljih živin, ar ja sam krušno žito Boga i zubi živin me moraju samliti... Ča je tako lipo kot ostaviti ov svit i pojti k Bogu? Oganj i križ, črijede divljih živin, rizanje, razdilenje, razgnječenje tijela i rastrovašenje kosti, najstrašnije mučenje vraga, sve smi na me dojti, samo da dospenem k Jezušu Kristušu.“ O, kad bi i mi imali ovu ljubav k Jezušu, onda bi laglje nadvladali grih i skušavanje, hitrije bi rasli u kriposti, da bi se i mi združili s Kristušem.

Sv. Sever, 12. biškup Ravene († oko 389). Polag jedne legende je stao Severus u djelačkoj opravi u crikvi med vjerniki, kad su odibirali novoga biškupa. Pri tom se je spustio na njegovu glavu golub i vjerniki su njega odibrali za biškupa. Njegova žena Vincencija i kći Inocencija išle su u samostan i posvetile se Bogu. Biškup Sever se je borio protiv arijancev. za pravu vjeru. Njegove relikvije su prenešene u 9. stoljeću u Paviju, zatim u Mainz, a danas su u Erfurtu, kade se poštuje kao patron varoša.

Sv. Brigita divica († 523) biše kći plemenite obitelji u Irskoj, ku je sv. Patrik pridobio za kršćansku vjeru. Po izvrsnom odgoju odluči se 16-ljetna Brigita za vječno divojačtvo. Njoj se pridruži još 8 mladih divojak. S njimi skupa utemelji samostan u Kildari. Nje poniznost i svetost vabi i mnoge druge mladenkinje u kloštar, a Bog počasti Brigitu jur za života mnogimi čudesi. Kot patrona Irske sliši med najveće svetice ovoga otoka. Nje relikvije su ležale s relikvijami sv. Patrika i sv. Kolumbe skupa u katedrali Ulstera, dokle kralj Henrik VIII., ki je otkinuo Engleze od Crikve, nije dao baciti relikvije u morje. Ali glava sv. Brigite je jur prije dospila u naše Novo Mjesto u cesarsku kapelu, a odavle kasnije u crikvu jezuitov u Lisabon, kade se i danas čuva.

Sveta Veridijana († 1242). Rodila se je oko 1181. kod Firenze. Hodočastila je k grobu sv. Jakova u Španjolsko. Zatim je

živila blizu Firenze 34 ljeta kao pustenica. 1222. došao je k njoj sv. Franjo Asiški i predao joj pratež svojega 3. reda. Umrla je 1242.

Sveti Sigbert III. († 658) kralj Frankov. Jur s trimi ljeti podignuo ga je njegov otac na tron Austrazije. Bio je u političkom pogledu slab kralj, ali prema Crikvi jako dobrotivan. Utemeljivo je 12 kloštrov, dao je graditi brojne crikve i bolnice. Umro je 1. febr. 658. u Metzu.

Blaženi Andrija Segni († 1302). Bio je nećak pape Aleksandra IV. i ujac pape Bonifaca VIII. Zbog velike svetosti hotili su ga obadva pape imenovati za kardinala, ali on je volio ostati jednostavni franjevac. Neko vrime je živio kao pustenik i dostignuo veliku znanost u teologiji.

2. FEBRUAR:

Svićnica. Prikazanje Gospodinovo. Očišćenje bl. D. Marije.

Ravno 40. dan po Božiću svečuje se prikazanje Diteta Jezuša u jeruzalemskoj crikvi i očišćenje Marijino. Ov svetak je dakle u prvom redu svetak Gospodinov, a u drugom redu svetak Marijin. Kako se Jezuš podloži zakonu obrizanja, tako i tomu Mojzeševomu zakonu, da svaki prvorodjeni Izraelac mora biti prikažen u crikvi Gospodinu. Kad je Bog naime dao umoriti prvorodjence naroda egipatskoga, očuvao je izraelske prvorodjene u žitku. Ovako pripada svaki prvorodjeni u Izraelu Bogu i morao bi se posvetiti kao levite (potomci Levija) službi Gospodinovoj. Ali od ove službe se more iskupiti aldovanjem jednoljetnoga janjeta, ili ako je obitelj uboga, more janje nadomjestiti dvimi golubi ili grlicami.

Kod Jezuševoga prikazanja prisutni su prorok Simeon i pobožna starica Ana. Zato se je zvao ov svetak početkom i sastanak Gospodinov (u staroslavenskoj liturgiji stretenije Gospoda, dakle stretnja Gospodinova). Obadva su dostali obećanje, da ne hte umriti prije nego li vidu obećanoga Spasitelja. Simeon ovom prilikom prorokuje za Jezuša, da će On biti „postavljen na propast i goristanje mnogih u Izraelu i za zlamenje, komu će se protigovoriti“. A Mariji Divici najper povi: „Tebi samoj će meč prebosti dušu, da se otkriju misli mnogih srcev.“ Svićnica je dakle i Marijin svetak. Kad ona prikaže svojega sina Jezuša, prikaže i sebe kao žrtvu. Cijeli nje život je jur aldovan u riča: „Nut ja sam službenica Gospodinova...“ Ali sad se na novo žrtvuje. Sada dozna, da je nje služba ne samo visoka čast, nego i velika bol. Vrijeda po prikazanju počne se spuniti ovo prorokovanje, kad mora sveta Obitelj ispred Herodeša bižati u Egipat. Vrhunac dostigne i Marijina žrtva na Kalvariji pod križem.

Ime Svićnica dojde od tretoga sadržaja ovoga svetka, naime od posvećenja svić. Da ovu misao svetka razumimo, moramo ipak nešto reći o razvitku svetka. Prikazanje Gospodinovo svečevali su u Jeruzalemu već u 4. stoljeću sigurno, ali na

14. februar, kad su onu dob narodjenje Kristuševo u Jeruzalemu svečevali 6. januara. Otkad se u Rimu svečuje narodjenje Jezuševo na 25. decembar, premješćen je i 40. dan po narodjenju, Svićnica, na 2. februar. To je kršćanom za toliko bolje došlo, kad su mogli opet „pokrstiti“ jedan poganski svetak. Na početku februara bio je naime u Rimu poganski svetak svitlosti, kad su rasvitili varoš i ophode držali sa svićami. Kršćani su ov svetak posvetili Kristušu, o kom prorokuje Simeon, da će biti „svitlost na rasvićenje poganov“. Još kasnije zapeljano je u Francuskoj blagoslavljanje svić. Ovako i ime ovoga svetka u mnogi evropejski jeziki pred svim izrazi ov sadržaj. A on izvrsno nadopuni misao ovoga svetka, ar je i svića simbol žrtve ili aldova.

Bogat je ov svetak ne samo po sadržaju, nego i po nauku. I za svakoga od nas je odlično pitanje, hoće li biti za nas Kristuš „na propast ili na goristanje“. Je i za nas Kristuš svitlost? Imamo još svitlost milosti, ku smo dobili u sv. krstu i ku je simbolizirala krsna svića? — Za majke je ov svetak lip nauk, kako moraju shvatiti porod, kako mora i njev prvi put po porodu peljati u crikvu, da se zahvalu Bogu, i kako moraju i one svoju dicu prikazati Bogu. — Za starce i starice su Simeon i Ana vječni uzor (pelda), da se u postu, u molitvi i u kriposnom životu pripravu čim bolje na prihod Gospodinov. — U sv. krunici ili sveti očenaši osebna skrovnost zastupa ov svetak. Molimo rado ovu desetku, u koj moremo tako bogato premišljavati i nauk črpati iz života Jezuševoga i Marijinoga. Ar obadva životi bišu Bogu prikazani kao potpuna žrtva.

Sveti Kornelije († oko 60). Čini apoštolski opišu, kako Bog pošalje sv. Petra u Cezareju, da onde pokrsti prvoga pogana, pobožnoga kapetana Kornelija. (Pročitajmo 10. poglavlje Činov apoštolskih!) Po predaji bio je kasnije Kornelije nasljednik Zakeja, prvoga biškupa Cezareje. Cezareja leži na susjedstvu Tel Aviva. Na onom mjestu, kade je stao stan kapetana Kornelija, stoji danas svetomu Petru posvećena znamenita crikva.

Sveta Katarina Ricci (1522—1589). Rodjena od ugledne obitelji u Toskani u okolici varoša Firenze zgubi zaran svoju majku. Očeva sestra ju odgojiva u jednom kloštru u Firenzi. Otac

ju zove najzad u svit, ar bi ju rado odao. Ali konačno privolji, da stupi u kloštar dominikanov u varošiću Prato, kade je nje stric duhovni ravnatelj koludric. Katarina se ističe u različni kriposti: u poniznosti i poslušnosti. Zaran joj predadu skrb odgojivanja novicij, a s 25 ljeti odiberu ju za prvačicu, u koj službi ostaje kroz 42 ljeta. Katarina je rado premišljavala o muki Kristuševoj i dobila je zvanarednu milost ushićenja-ekstaze, u koj se je nalazila svaki petak kroz 12 ljet. Iz poniznosti prosila je Boga, a s njom skupa je molio i cio kloštar, da joj oduzme ovu izvanrednu milost. I tako su ove ekstaze po 12 ljeti prestale. No i zatim je uživala različne izvanredne milosti: učinila je različna čudesa, imala je dar prorokovanja, a znala je čitati i otajnosti srcev. U pismenoj vezi je stala sa sv. Filipom Neri (svetak 26. 5.), ki ju je želio viditi. Kad to nije bilo moguće, dao im je Bog tu izvanrednu milost, da su se u skazanju mogli viditi i med sobom razgovarati. Filip Neri sâm potvrdi ovu činjenicu. Spodobno čudno skazanje i razgovor doživila je Katarina i sa sv. Magdalenom Pazzi (svetak 25. maja). Katarina je umrla 2. februara 1589. Za blaženu je proglašena 1732., a za svetu 1746.

Sveta Ivana (Johana) Lestonnak (1556—1640). Nje mati je bila sestra glasovitoga pisatelja Montegne-a i nagnuta k kalvinizmu. Ivana se u 17. ljetu života oda za jednoga barona. U srićnom hištvu imadu 8 dice. Još prije srebrnoga pira postane udovica. Dobro oskrbi svoju dicu. Onda stupi u cistercitski kloštar u Toulouse. Ali zdravstveno ne podnaša oštroga života cistercitskih sestar. Po deset miseci ju pošalju. Par ljet kasnije ona sama utemelji novi učiteljski red sestar naše drage Gospe. 14 ljet pelja ov red. Onda slijedi teška proba. Sestra Blanka ju izriva iz ove službe. Ivana podnaša mnoga poniženja u heroičnoj mjeri. Za blaženu je proglašena 1900., a za sveticu 1949.

Slike:

Prikazanje Gospodinovo (2. febr. — H. Memling, Prado, Madrid).

Na drugoj strani: *sv. Agnes (21. jan.) — Blagoslov sv. Blaža (3. febr.) — Sv. Doroteja (6. febr. — Lorenzetti, 1327/47 u Sieni).*

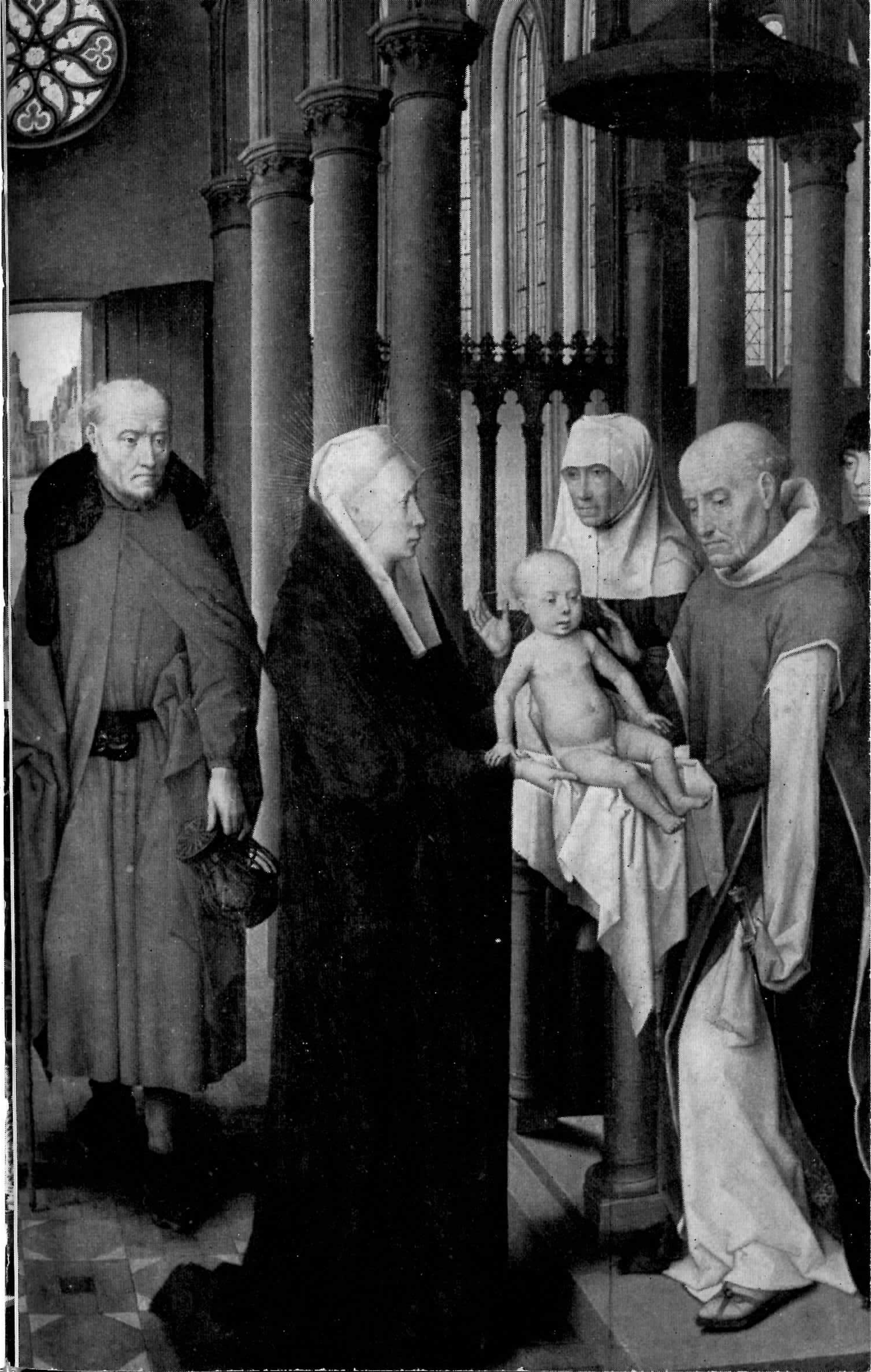

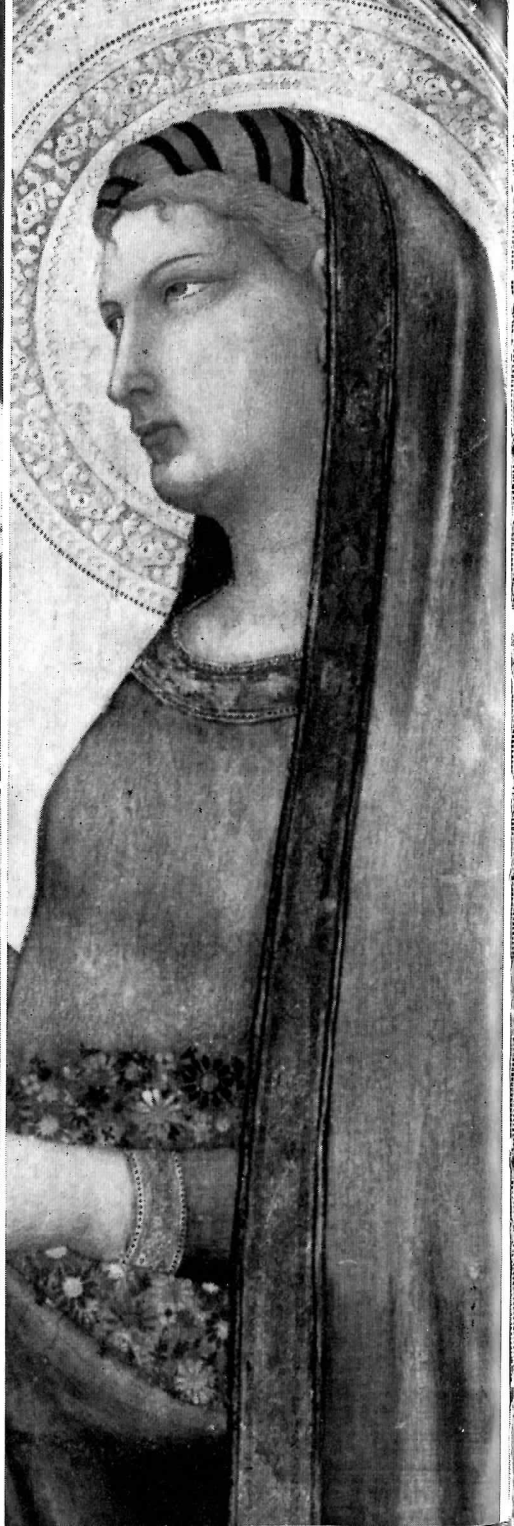

3. FEBRUAR:

Sveti Blaž (Vlaho) mučenik i biškup († 316)

Gdo ne bi poznao jur od ditinstva blagoslov sv. Blaža? Duhovnik nam drži 3. februara pred gutom dvi na križ svezane sviće proseći Boga, da nas zagovor sv. Blaža čuva od gutne boli i od svakoga drugoga zla. Zato je sv. Blaž jedan od najpoznatijih svecev. On sliši med one 14 svece, ki se osobito kod Nimac poštuju kao glavni pomoćniki vjernikov.

Manje poznat nam je život sv. Blaža. Legendov je pravoda još i preveć upleteno u njegov život. Ali danas već nije moguće razlikovati, ča je istina i ča je fantazija u ovi legenda.

Sv. Blaž se je rodio u 3. stoljeću u Armeniji. Med svojimi živi skromno i pobožno. Zbog njegovih kriposti odiberu ga vjerniki varoša Sebaste za biškupa. Kao biškup stanuje u jednoj špilji na brigu, kamo dojdu ne samo ljudi, da prosu od njega dobre tanače, nego i živine, da primu njegov blagoslov. Ali ako ga najdu ove nime stvari u molitvi, onda čekaju strpljeno, dokle završi molitvu.

Pod cesarom Licinijem počne se progonstvo i u Sebasti. Zapovidnik varoša, Agrikola, hoće da se bacu kršćani pred divlje živine. Zato pošalje lovce med brige na lov. Presenećenja puni vidu lovci, kako idu u špilju svetoga Blaža lavi, tigri, medvidi i vuki, a on je vrači i blagoslavlja. Agrikola pošalje vojake po biškupa i Blaž ide s njimi, ar u noći mu je Kristuš javio, da očekuje od njega mučeničku smrt. Agrikola hoće nagovoriti sv. Blaža, da zataji vjeru. Ali biškup odbije skušavanje. Zato ga dâ zapovidnik kruto zbiti i u tamnicu zapriti.

U tamnici mnogi pohodu biškupa, ki i ovde dili tanače i liječi bolesne. Nekoga dana doprimi jedna uboga mati k biškupu svojega sina, komu je riblja kost zustala u gutu. Sv. Blaž položi ruku na dičaka, blagoslovi ga i dičak ozdravi. Ovo je najpoznatije čudo iz života sv. Blaža. Zbog ovoga čudesa se poštuje kao patron protiv gutne boli. Sv. Blaž je učinio i mnoga druga čudesa. Tako je hodio po vodi dokle se njegovi mučitelji utopu. Istu dob andjeo zove Blaža, da se vrati na ubrov, da zadobene korunu mučeničtva. Na ubrovi odsiču svetomu bi-

škupu 3. februara 316. ljeta glavu. Isto učinju još s dvimi dičaki.

Sv. Blaž se mnogo poštuje na istoku i na zapadu. Glasoviti dalmatinski varoš Dubrovnik poštuje sv. Blaža (ovde se zove sv. Vlaho) za svojega patrona.

Dobro je ako primimo rado blagoslov sv. Blaža, ali nikad ne gledajmo to za kakovu čaroliju. Od gutne boli ili drugoga zla ne čuvaju nas na križ svezane sviće, niti kosti sv. Blaža, nego sâm Bog. A sv. Blaža upotribimo samo za posrednika kod Boga. Iz ruk Božjih budimo pak pripravni zeti zdravlje i bolest, kako Bog hoće.

Sv. Ansgar, biškup Hamburga, apoštol Danije i Švedske († 865.). Misioniranje ovih gizdavih sjevernih narodov, ki ništa nisu hotili čuti o križevanom Bogu, biše jako teško. Gledeći zemaljskim okom i misioniranje sv. Ansgara iz reda sv. Benedikta kaže malo uspjeha. Prognani danski kralj Harald išće 826. ljeta kod cesara Ludovika Pobožnoga pomoć, ku dostane samo pod uvjetom, da se dâ krstiti i da će Ansgara za misionara sobom zeti. U uspjeh ovako isiljenoga misioniranja još ni njegovi redovni brati ne vjeruju. Zato nikoga ne kanu sobom dati Ansgaru u sigurnu smrt. Jedan duhovnik ipak ide s njim. Ali Dani obadva brzo sprognaju s kraljem Haraldom skupa.

Tri ljeta kasnije prosi švedski kralj misionara. Cesar pošalje Ansgara u Švedsko. Putem pade Ansgar u ruke gusarov (piratov ili morskih razbojnikov). Sve izgubi, još i onih 40 dragocjenih knjig, ke šalje cesar švedskomu kralju.

Kršćanski robi u Švedskoj oduševljeno primu Ansgara. I kralj je uljudan. Ali narod ne kani ništa čuti od nove vjere. Samo u Bystri se ugoda Ansgaru pridobiti za Kristuša jednoga uglednoga tanačnika kralja, ki potom kao laični apoštol mnogo pomaže Ansgaru.

Ali uspjehi su slabi. Konačno postavi cesar 831. ljeta s dozvolom pape Gregora IV. biškupiju Hamburg, i prvi biškup Hamburga postane Ansgar. Tim je postavan siguran temelj za misioniranje sjevernih narodov.

No cesar Karlo Plišljivi zame imanje nove biškupije. K tomu još i Wikingi zniču crikvu i kloštar. Ovako dojde biškupija Hamburg u veliku gospodarku stisku. Sam Ansgar i njegovi suradniki moraju trpiti glad. Nevolja se dâ samo tako odstraniti, da se biškupije Hamburg i Brema gospodarstveno družu. Ali tjelovne moći Ansgara stroši bolest i on umre 864. ljeta.

Malo uspjeha kaže ov apoštolski život. Ansgar se ipak nije dao slomiti. I tako ostaje pravi pionir kraljevstva Božjega u sjevernoj Evropi. I nas ne smi nikad slomiti manjkanje vanjskoga uspjeha. Bog ne miri človika po zemaljskom uspjehu.

Sv. Celerin dijakon († 280). Bio je rodom iz Rima. Njegova staramati Celerina i ujci Laurencije i Ignac pretrpili su jur mučeničtvo, kad je car Decije i njega dao mučiti. Po 19 dani mučenja pušćen je na slobodu. Ide u Kartago, kade je bio dijakon uz sv. Ciprijana, ki ga jako hvali u jednom pismu.

Blaženi Ivan Nelson (1534—1578) je jedan od znamenitih mučenikov, ki su po razlučenju engleskoga naroda od sv. Stolice pretrpili za katoličansku vjeru mučeničtvo. Prije neg su ga osmrtili obrnuo se je na prisutne s ovimi riči: „Vi ste svidoki, da ja prolijivam svoju krv za potvrdjenje jedinstva vjere. Neka vam Bog po svojoj beskrajnoj milosrdnosti udili milošću, da bi mogli živiti i umriti u jedinstvu rimskokatoličanske vjere."

4. FEBRUAR:

Sveti Andrija Korzini (1302—1373)

Plemeniti hižniki Nikola i Pelerina Korzini dugo nisu imali dice. Mnogo su molili Bogu i konačno im se je spunila želja: 30. novembra 1302. rodi im se sin. Prije poroda imala je mati sanju, da će biti nje sin vuk ki će stupiti u crikvu i onde će se pretvoriti u krotko janje.

Roditelji su odgojivali sina velikom brigom. Ali kad je Andrija bio 12 ljet star počeo je biti nemaran i neposlušan. Vrijeda je došao u zlo društvo. Ništa ga nije zanimalo samo lov

i zlo tovaruštvo. Kad su ga roditelji opomenjivali, odgovarao je drsko i grubno. Još ni nedilje nije pošteno svečevao, i onda je lonio po lovu i na grišni puti.

Jednoč se splakne majka i reče sinu: „Zaista ima pravo moja sanja, da sam rodila vuka. Ali kad će nek nastati iz vuka janje?“ Andrija si dâ razložiti sanju. Ona ga jako potrese. Cijelu noć premišljava o njoj. Drugi dan ide u crikvu karmelitov i onde dugo moli pred istim milosnim kipom, pred kim je kroz ljeta dugo molila i suze točila njegova mati. Po dugoj molitvi ide u samostan i prosi priora, da ga primi u kloštar.

U kloštru razvio se je Andrija u jako poslušnoga i poniznoga redovnika. Najvolio je obavljati najniže posle. Kad je išao prosjačiti, osmihavali su ga bivši zli tovaruši, ali on je i to podnosio ponizno, misleći nato, za koliko odurnije su osmihavali Jezuša pod križem.

1328. zaredjen je Andrija za svećenika. Zatim ga pošalju na daljnje bogoslovske nauke u Pariz. Izvrsno napreduje u znanosti, ali i u pobožnosti. Rado se posti i mnogo moli. Putem iz Pariza najzad u Firenze pohodi svoga strica, kardinala Petra Korzinija u Avignonu, kade se uzdržava onu dob papinski dvor. Ovde pred crikvom vidi slipoga prosjaka. Pita ga, kako je oslipio. Slipac mu povida, da je bio zlatar i da ga je oslipio oganj, u kom je talio zlato. To je za toliko nesrićnije za njega, kad se ne more brinuti za svoju dicu. Andrija ga pomiluje. Dugo moli u crikvi, a kad se iz crikve vrati, oslobodi prosjaka od slipote.

U Firenzi postane Andrija glasovit prodikač. Mnogi se grišniki obratu na njegove riči. Godaju se i druga čudesa, osobito čudna ozdravljenja, ke isprosi Andrija svagda u postu i u poniznoj molitvi.

Kad umre biškup varoša Fiesole, Andriju odiberu za novoga biškupa. Ali on se shrani u karthauzu (pustenički kloštar) uz Firenze. Jur kanu drugoga odibrati, kad jedno dite na čudan način otkrije mjesto, kade se skriva Andrija. U tom gleda i on znak Božje providnosti i postane biškup. Kao takov mari se mnogo za siromahe, kim iz poniznosti svaki četvrtak pere noge. Rado se je razgovarao s grišniki i mnogim je isprosio milost povraćenja. Kad je nastala u Bologni buna, pošalje ga tamo

papa Urban V. i on umiri stanovnike. Prije nego li umre, javi mu pri sv. maši na Božić Divica Marija, da će na Tri kralje umriti. Zaista je umro na samo Bogojavljenje. Njegova želja biše, da ga pokopaju u crikvi karmelitov u Firenzi, ali stanovniki Fiesole nisu kanili predati mrtvo tijelo svoga biškupa. Zato stanovniki Firenze u noći ukradu njegovo mrtvo tijelo. Do danas se nalazu njegove sv. relikvije u karmelskoj crikvi u Firenzi. **Za blaženoga je sprogovoren 1440. ljeta, a za sveca 1629.**

Život ovoga sveca nas uči, da i on človik more još postati svetac, ki je zabludio u grih i peljao kroz ljeta grišan život. K tomu je potribna milost Božja i čvrsta volja, da primimo tu milost i suradimo s njom. Milost si isprosimo molitvom. Volju si jačamo postom i sebenadvladanjem svake vrsti. Zač ne molimo već? Zač ne molimo bolje? Zač se ne postimo već? Kad bi pomnožili naše molitve i poste, napredovali bi i mi bolje na putu k svetosti.

Sveta Veronika. Po tradiciji dala je jedna žena Jezušu na križnom putu bijeli rubac, da si utare krvavo lice. Kad najzad dostane rubac, vidit je na njem lice Kristuševo. Ov dogodjaj je gorizet i u križni put (6. štacija). Po predaji zove se žena Veronika. Ali ime more biti i sastavno po grčki riča: veron ikon, ča znači: pravi kip.

Gdo je bila ova žena? Zato imamo različne legendarne tradicije: 1. Rimska legenda misli, da je Veroniku poslao car Tiberije u Palestinu, ar da je bio znatiželjan na Proroka iz Nazareta. Kad se Veronika vrati sa svetim rupcem k cesaru, ov na pogled obraza Kristuševoga i po dotaknjenju rupca odmah ozdravi od teške bolesti. 2. tradicija misli, da je ovo bila ista žena, ku je Jezuš izvračio od tečenja krvi, i da bi joj bilo ime Berenike. Ali u 5. i 6. stoljeću vladalo je mišljenje, da bi bila sestra Lazara, Marta ona žena, ku je Gospodin izvračio od tečenja krvi. 3. tradicija misli, da je bila Veronika odana za Zakeja i da bi bila svoj život završila u Parizu. Nijedna od trih predajev se ne dâ povjesno posvidočiti. U Rimu se nalazi i jedan rubac sa slikom lica Kristuševoga. Ov rubac bi bila predala sv. Veronika papi sv. Klemensu. Ali povjesna svidočanstva

idu samo do 11. stoljeća najzad. Na svaki način je Veronika jako zanimala kršćanske pisatelje i umjetnike.

Sveta Johana (Ivana) Valois (1464—1505). I kraljevska dica imadu mnogokrat tešku sudbinu. Johane otac, francuski kralj Ludovik XI., je mrzio svoju kćer, kad ona nije bila lipa i zdrava, a bila je dijelom još i ukočena. Još jače ju je mrzio zarad nje pobožnosti. Još nije bila 13 ljet stara, kad se je morala iz političkih uzrokov odati za nje bratića, kneza Ludovika od Orleans-a. Po smrti Ludovika XI. stupio je Johane brat, Karlo VIII. na tron. A kad je po 15 ljeti i ov umro, postao je kralj Johane muž kao Ludovik XII. Odmah je dao izjaviti svoje hištvo s Johanom, ko je ostalo bez dice, za nevaljano, ar je bilo pod silom sklopljeno med bližnjimi rodjaki, a jur jedan dan prije vjenčanja izjavio je knez pred dvimi službenimi svidoki, da smatra hištvo za nevaljano. Ovako je papa Aleksander VI. zaista sprogovorio hištvo za nevaljano. Johana je ljeto dan dugo bila čisto slomljena. Onda se je podala u sudbinu. Osnovala je ženski red nazvišćenja Marijinoga, ki je imao pred francuskom revolucijom prik 50 kloštrov, ali uslijed bune smanjio se je ov broj znatno. Danas ima nek šest stanov. Johana je umrla 4. februara 1505. 1742. proglašena je Johana za blaženu, a 1950. za sveticu.

Sveta Johana se je osobito vježbala u Marijini kriposti: u čistoći tijela i duše (polag stališa), u mudrosti, u poniznosti, u iskrenosti ričom i činom, u klanjanju pred Bogom, u poslušnosti, u uboštvu zemaljskih stvari uz bogatstvo u milosti, u strpljivosti, ljubavi i milosrdnosti. Vježbajmo se i mi u ovi 10 Marijini kriposti.

Sveti Gilbert († 1190). Rodio se je od normanskoga oca pod kraljem Vilimom Osvajačem. Kad za vojničku službu nije bio sposoban, poslao ga je otac u Pariz na više nauke. Vrativši se u Angliju podučava dicu u elementarni nauki i u pobožnosti. Biškupi od Lincolna ga primu u svoju palaču i ga kasnije zaredu za svećenika. Po smrti svojih roditeljev utemelji kloštar. Njegovi redovniki zvali su se gilbertinci. Kad se je pod kraljem Henrikom VIII. engleski narod otkinuo od sv. Stolice, prestao je i ov red.

Blaženi Rabanus Maurus († 856). Rodio se je u Mainzu oko ljeta 776. Stupio je u benediktinski kloštar u Fuldi. Jako talentiranoga mladoga redovnika poslali su k najboljemu učitelju, k glasovitomu Alkuinu u Tours. Bio je neobuzdano marljiv i tako stekao veliku znanost na različni polji. Svoju znanost znao je kao izvrstan pedagog dalje diliti svojim učenikom. Punim su ga pravom prozvali kasnije „učiteljem Germanije". 822. odiberu ga za opata u Fuldi. Pod njim procvate opatija u znanstvenom i umjetničkom, u duhovnom i gospodarskom pogledu. Raban se more zvati i praotac nimškoga školstva i kulture. Bio je znamenit kao prodikač, razlagatelj Sv. Pisma, dogmatičar, crikveni pravnik, povjesničar i pjesnik. Po 20 ljeti opatske službe povukao se je 842. ljeta najzad k svojim obljubljenim knjigam. Ali 847. mora pojti u Mainz za biškupa na biškupsku stolicu sv. Bonifaca. Kao natpastir nosi veliku skrb na odgoj duhovnikov. Drži važna crikvena spravišća (sinode). Mnogo učini i za siromahe. Kad 850. ljeta vlada glad, nahrani svaki dan prik 300 gladnih. Kad je umro 4. februara 856., oplakivao ga je cijeli narod.

Sv. Jožef od Leonisse (1556—1612). Bio je rodom iz okolice Spoleta u Umbriji. U 16.ljetu života stupio je u kapucinski red. Jako oštro se je postio. Kapucinski general pošalje ga ljeta 1587. u Konstantinopel, da se brine za kršćanske ulovljenike, osobito za one, ki su na galija (na brodi) kao vesljači vršili jako tešku i zdvojnu službu. U svojoj gorljivosti hotio je i samomu sultanu prodikovati pravu vjeru Kristuševu. Kad je pokusio u ovu svrhu nutar dospiti u sultansku palaču, ulovili su ga i na smrt odsudili. Tri dane su ga svezali na križ. Ali Bog ga je na čudan način očuvao u žitku. Zatim su ga sprognali iz Turske. Kao misionar-prodikač proputovao je velikim uspjehom svoju domovinu Umbriju. Božja providnost nazvistila mu je najper smrt. Imao je raka. Pokusili su ga operirati. Kad su ga hotili pred operacijom svezati, odgovorio je, da je najbolje uže ljubav prema križu. Operacija se nije ugodala i tako je umro 4. februara 1612. Po brojni čudesi sprogovoren je 1737. za blaženoga, a 1746. za sveca.

Blaženi Ivan Brito († 1693). Rodio se je u Portugalu. U mla-

dosti obetežao je teško. Kad je ozdravio, položio je zagovor, da će stupiti u red jezuitov. Po nadvladanju suprotstavljanja svoje obitelji stupio je u red sv. Ignaca. 1674. išao je za misionara u Indiju, kade je jako uspješno djelao i zato na se potegnuo mržnju poganskih svećenikov. Kad je 1696. u kratkom vrimenu pokrstio prik 2000 ljudi, ulovili su ga, bičevali i većkrat pretisnuli pod vodu, tako da se je skoro utopio. Zatim se je na neko vrime vratio u Evropu. Ali onda je opet išao u Indiju, kade je u provinciji Maravi pokrstio 12.000 ljudi. Med njimi je bio i sam knez, ki je od svojih 5 žen otpustio četire. No ove su zbunile kneza protiv misionara, ki je morao umriti 4. februara 1693. mučeničku smrt. Ivanova mati je još živila. Kad je dočula za mučeničku smrt svojega sina, oblikla si je svetačnu pratež i s veseljem išla u crikvu Bogu hvalu dati, da smi biti majka jednoga mučenika. Po godanju različnih čudov sprogovorio ga je papa Pijo IX. ljeta 1853. za blaženoga.

5. FEBRUAR:

Sveta Agata divica i mučenica († 251)

Sicilija ima dvi velike svetice, ke se mnogo poštuju i zazivaju. Obadvi su divice i mučenice. Sveta Lucija, rodom iz Sirakuze, zela si je za pretkip svetu Agatu, ke grob je pohodila u Kataniji i ku je slijedila i u mučeničtvu. Imena obadvih svetic spominja mašnik u kanonu sv. maše.

Bilo je pri okrutnom progonstvu cesara Decija ljeta 251. U Kataniju dojde kao zastupnik cesara Kvintijan, komu se zavidi lipa Agata. Ali ona se nikako ne će podati njegovoj grišnoj volji. Zaman pokusi Kvintijan, da Agatu odvrne od kršćanske vjere. Da joj zmekša volju, preda ju jednoj zloglasnoj ženi, Afrodiziji, ka je živila od prodavanja svojih vlašćih kćer. Ali volju i čistoću Agate ne more ni ona slomiti. Legenda dalje povida, da se je Kvintijan tako razljutio, da joj je dao strahovitom okrutnošću odrizati prsa. Agata videći toliko nečovičanstvo, krikne: „Bezbožni i krvoločni okrutniče, ča se ne sramuješ na ženi odrizati ono, ča si na svojoj majki sisao?"

Legenda dalje provida, da se je po ovoj okrutnosti skazao divici Agati u noći sam sv. Petar apoštol i izliječio joj prsa.

Drugi dan bijesni Kvintijan dâ položiti Agatu na slomljeno stakalje i žeravku. Pri ovom mučenju postane takov potres, da se i Kvintijan prestraši. Pošalje Agatu najzad u tamnicu, kade ona vrijeda po ovi muka ispusti dušu.

Nje svete relikvije odnesli su ispred saracenov u Carigrad, odakle su je 1126. ljeta uz veliku svečanost i brojna čudesa opet najzad donesli u Kataniju.

Svetu Agatu zazivaju vjerniki rado kao patronu protiv pogibelji ognja. Kod Hrvatov biše ona jako obljubljena. Mnoge Hrvatice su nosile nje ime u obliku Agata, Aga, Jaga, Jagica. Odatle dojdu i imena Agatić, Jagić, Jagatić.

Izručajmo se i mi pod nje obrambu s molitvom: „Bože, ki si... i slabomu spolu dao pobjedu mučeničtva, dopusti milostivno, da potaknuti peldom svete Agate divice i mučenice dojdemo k Tebi".

26 japanskih mučenikov († 1597). U Japan je donesao Kristuševo Evandjelje sv. Franjo Ksaver ljeta 1549—1551. 40 ljet razvijala se je kršćanska vjera prilično lipo. 1582. ljeta posjeo je japanski cesarski tron Taikosana. On je u prvi ljeti trpio kršćanstvo, ali onda je zapovidao, da misionari moraju u šest miseci ostaviti Japan. No oni su sasma tiho dalje djelali i osobito u ljeti 1591—1592 imali velik uspjeh. Slijedeće ljeto došlo je nekoliko franjevcev u Japan. Oni su gradili dva kloštre i sasma javno prodikovali Evandjelje. To je razljutilo cesara. Dao je zapriti 3 jezuite, 6 franjevcev i 17 japanskih kršćanov, med njimi i tri ministrante. Najprije su im dali početkom januara odrizati livo uho. Zatim su je otprimili u Nagasaki, kade su je s konopci na križ privezali. Njihovo mučeničtvo biše jako ganutljivo. Još i najmladji dičak je velikim veseljem objamio svoj križ. Bili su srićni, da su smili imati Kristuševoj smrti spodobnu smrt. Za blažene su proglašeni 1627., a za svece 1862. ljeta.

Sveta Adelhajda (Čedomila, Etelka, † 1015). Rodila se je od grofovske obitelji. Od rane mladosti hotila je pojti u kloštar. Pobožni roditelji dali su u spominak jednoga u boju spaloga sina graditi kloštar Villich blizu Kölna. Adelhajda je bila prva opatica ovoga kloštra. Nje sestra Bertrada bila je opatica u kölnskom kloštru. Kad je ova umrla, peljala je Adelhajda po nadbiškupljevoj želji obadva kloštre. Bila je neisčrpljiva u ljubavi prema siromahom.

Sv. Albuin († 1006). Bio je od ljeta 975. biškup od Säbena. On je premjestio biškupiju 990. u Brixen.

Sv. Izidor († oko 250) je bio vojak. Pretrpio je mučeničtvo pod cesarom Decijem u Aleksandriji. Zapovidnik cesarske vojske, Numerijan, dao mu je odrubiti glavu, kad se je valovao za kršćana.

Sveta Agata Hildegard od Koruške († 1024). Po narodnoj predaji bila je odana za jednoga grofa i živila u gradu Stein. Kad su ju pred mužem krivo optužili, napao ju je zdivljani muž u nje sobi, kade je ravno molila sa svojom službenom, Dorotejom. Muž je obadvi van hitio kroz prozor u dibinu. Ali ništa zloga im se nije godalo. To je tako ganulo muža, da je držao oštru pokoru. Dao je na jednom brižiću graditi crikvu sv. Pavlu u čast (Mochlingen). Zatim je išao na pokorno hodočašće, ko je trajalo 7 ljet. Kad se je vratio domom srušio se je mrtav. Udovica Agata Hildegarda učinila je mnogo dobra. Nje svetost su potvrdila različna čudesa.

Blaženi Pavao Ni i Andrija Kim pretrpili su 1798. mučeničtvo u Koreji.

6. FEBRUAR:

Sveti Titus biškup († oko 96)

Titus ili Tito je bio jedan od najgorljivijih učenikov sv. Pavla apoštola. Rodio se je od poganskih roditeljev (znamda na Kreti?) i sv. Pavao ga je dobio zaran za vjeru Kristuševu. Sobom ga je zeo i na spravišće apoštolov ljeta 49. u Jeruzalem. Onde su potribovali neki židovski kršćani, da se mora dat Titus obrizati. Pavao se je tomu uspješno suprotstavio.

Odsle Titus sprohadja sv. Pavla na različni misionski putovanji. Apoštol ga dva ili tri pute pošalje u Korint. U 2. pismu na Korinćane jako hvali njegovu gorljivost. Iz Korinta donesao je Titus apoštolu dobre visti u Macedoniju. Po prvom ulovljeničtvu sv. Pavla u Rimu i po njegovom putu u Španiju ide Titus s apoštolom na otok Kretu. Kasnije sv. Pavao izruči Titu pastoraciju na ovom otoku. Tamo mu piše i osebno pismo, u kom osobito lipo opiše kakov mora biti biškup: „Biškup, kot upravitelj Božji, mora biti prez krivice. Ne smi biti tvrdoglav, ni srdit, ni pijanac, ni svadljiv, ni lakom na niski dobitak, nego gostoljubiv, dobrotivan, trizan, pravičan, pobožan i uzdržljiv.“

Tit je imao s kršćani židovskoga podrijekla na Kreti poteškoće, budući da on sam nije bio Židov. Židovi su ovo i ono držali za nečisto. Pavao izjavi Titu: „Čistim je sve čisto, a oskrunjenim i nevjernim ništa nij čisto.“ U ovom pravom pastoralnom pismu dili sv. Pavao ne nek svomu učeniku dobre savjete, nego i različnim stališem, starcem i staricam, mužem i ženam, gospodarom i slugam. No sv. Tit nije djelovao samo na otoku Kreti, nego naprimjer i u Dalmaciji. Sv. Pavao naime piše Timoteju, da je Tit prošao u Dalmaciju (II. Tim 4, 10). Ali svoj život završio je vjerojatno na Kreti.

Po predaji doživio je sveti Tit visoku starost od 94 ljet. Umro je smrću pravičnoga. Njegove relikvije bile su na grčkom otoku Kandiji. Njegovu glavu donesli su u Veneciju, odakle je u maju 1966. lj. u znak približenja istočne i zapadne Crikve povraćena na otok Kretu.

Naslijedujmo svetoga Tita u njegovoj pastoralnoj gorljivosti. Ar svaki od nas je odgovoran za manji ili veći broj ljudi. Svaki

igramo važnu ulogu u životu drugih ljudi. Naše riči i naši čini moru uzrokovati drugim veliko spačenje. A dobar čin i dobra rič nikad ne ostane bez dobroga upliva. Morebit se ne vidi odmah dobar uspjeh. No jednoč dobar sâd donese svaka dobra rič, a osobito svaki dobar čin.

Sv. Amand biškup († 684 ili 679). Rodio se je blizu varoša Nantes u zapadnoj Francuskoj. Protiv očeve volje stupio je u kloštar, kade je živio oštro. Na jednom hodočašću u Rimu imao je skazanje, u kom ga je Bog poslao na apoštolsko djelo. Prodikovao je u Koruškoj, u Tirolu, no najveć u Belgiji, tako da on valja za apoštola Belgije. Svagde je osnovao kloštre. Zadnja ljeta probavio je u opatiji Elnon u Flandriji.

Sv. Gaston († 540). Bio je gorljiv biškup u francuskoj biškupiji Arras.

Sv. Garin († 1159). Rodjen od plemenite obitelj u Bologni stupio je u red augustincev. Papa Lucije II. imenovao ga je 1144. za kardinala i biškupa varoša Palestrine. Zbog svetoga života sprogovoren je vrijeda po smrti za sveca.

7. FEBRUAR:

Sveti Romuald opat († 1027)

Rodio se je u Raveni od preštimane obitelji. Ljubio je kao mladić svitske zabavi, osobito lov. Njegov otac, knez Sergius, povadio se je s jednim rodjakom zbog nekakovoga lapta. Dvoboj je morao odlučiti, gdo ima pravo. Otac sili i sina Romualda, da bude prisutan pri dvoboju. Kad mladić vidi, kako je otac osmrtio rodjaka, ki je bio prije još veseo i željan svitskih zabav, osjeća se i sâm krivac. Za pokoru ide na 40 dan u kloštar S. Apollinare in Classe u Raveni. Ovde dojde pod upliv jednoga jako pobožnoga starijega laičnoga brata. Pod ovim uplivom stupi u kloštar i vrijeda nadmaši u oštroći života sve druge redovnike. Zato ga počnu neki redovniki, ki su bili vrlo mlačni, oduravati. Romuald ide s dozvolom opata za pustenika k jednomu pusteniku, po imenu Marinu, ki je živio na jednom otoku blizu Venecije. Ov je vrlo oštar prema Romualdu. Kad mladi pustenik načini pogrišku pri molenju psalmov, udri ga Marin svaki put po livom uhu. Romuald ponizno podnaša ovo grubno zahadjanje. No po nekom vrimenu reče svojemu učitelju, neka ga i po drugom uhu tuče, ar na livo je jur skoro gluh. Sada se Marin sramuje i odsle već ne tuče Romualda.

Iz okolice Venecije ide Romuald sa svojim meštrom u južnu Francusku, kade im se za neko vrime pridruži i bivši venecijski dože, Petar Orseolo. Na ugodan život priviknuti Petar Orseolo teško podnaša oštre poste. Zato mu Romuald dopusti već hrane.

U južnoj Francuskoj dočuje Romuald, da njegov otac, ki je medjutim postao takaj redovnik, kani ostaviti kloštar. Romuald odmah putuje u Ravenu, da svojega oca nagovori, neka ostane u kloštru. To mu se i ugoda. Zatim u jednoj šumi (lozi) benediktinskoga kloštra S. Apollinare (Ravena) živi kao pustenik. Redovniki istoga kloštra odiberu ga za opata. Romuald ne kani privoljiti, ali na nagovaranje mladoga i gorljivoga cesara Ote III. ipak popusti. Kao opat zapelja ne nek u svojem kloštru, nego i u okolišni samostani ozbiljniju disciplinu. Vindar se vrijeda opet zbudi u njem želja za pusteničkim životom. S dozvolom cesara Ote i pape Silvestra II. otpovi na opatskoj službi. Opet živi kao pustenik med močvarami blizu Ravene. K njemu se pridružu i drugi pusteniki. U čast nešto prije u Pruskoj umorenoga biškupa sv. Adalberta gradi lipu crikvu. Kad i jedan od njegovih učenikov, sv. Bruno od Kverfurta pretrpi med Prusi mučeničtvo, gane se i Romuald sa svojimi učeniki, da dostigne preko Madjarske u sjeverno-istočnu Evropu, da onde glasi Evandjelje Kristuševo i da svoj život za Kristuša. Ali još prije neg dojdu do Panonije, obeteža Romuald. Bolest projde, kad se kani najzad vratiti, ali ponovi se svaki put, kad hoće dalje putovati prema istoku.

Po povratku idė Romuald med Apenine u slikovitu Arnodolinu. Trudan od puta povali se uz jedan potočić na počivak. Zaspi i u snu vidi kako nekad patrijarka Jakov, lojtre, ke do

neba dosižu. Ali po lojtra se ne zdižu andjeli, nego redovniki u bijeloj prateži. Romuald se odluči, da će na istom mjestu utemeljiti kloštar. Mjesto se zove po grofu Maldo, ki Romualdu daruje cijelu pokrajinu, Kamaldoli. Kamaldoli se zove i red, koga Romuald ovde osnuje. Ov red nasljeduje regulu sv. Benedikta, ali nosi bijelu pratež uslijed Romualdovoga sna.

Kloštar u Kamaldoli razvija se brzo. Ali Romualdu ne paše preveliko poštovanje od svih stran. Zato se opet dalje seli. U Sasso-Ferratu osnuje novi kloštar, ki se takaj lipo razvije. Konačna postaja sv. Romualda je Val-de-Castro, kade se kao pustenik pripravlja na smrt. Jednomu svećeniku veli: „Jur se 20 ljet pripravljam na smrt, ali čim duglje se pripravljam, tim jasnije vidim, da nisam vridan gledati Boga od lica do lica." **Umro je 19. junija 1027. Ali njegov svetak se svečuje na 7. februar,** kad su na ov dan prenesli njegove relikvije u Fabriano. Njegov život opisao je sv. Petar Damjan. Cijeli život sv. Romualda biše posvećen pokori. Jako rado je čitao žitak svecev. Svojim učenikom htio je reći: „Žitak svecev ide mi kroz kosti i mozak pak kad svoj život gledam, moram skoro umriti od srama." Čitajmo i mi svagdar tako život svecev, da se i naš žitak pobolјša. Romuald se je jako ozbiljno pripravljao na smrt. Kako se mi pripravljamo? Ča bi bilo, kad bi morali još u ovoj istoj uri umriti? Budmo svagdar pripravni na smrt!

Sveti Rihard kralj († 722). Bio je kralj u Angliji. Njegova žena bila je rodjakinja sv. Bonifaca, apoštola Germanov. Sv. Vunibald (svetak 18. dec.) i sv. Vilibald (7. jul.) bili su njegovi sini, a sveta Valburga (25. febr.) njegova kći. S ovimi trimi je hodočastio u Rim. Tom prilikom umro je nenadijano u talijanskom varošu Lucca, kade se do danas poštuju njegove relikvije.

Sveti Fidelis († 570). Bio je podrijeklom iz Grčke. S grčkimi trgovci došao je u španjolski varoš Meridu. Kasnije je postao biškup ovoga varoša.

Sv. Mojzeš biškup († 389). Bio je saracenskoga podrijekla. Kad su Saraceni posjeli neke rimljanske provincije, prosila je njihova kraljica Mauvia, da joj car Valens prepusti Mojzeša

za biškupa. Valens je bio na arijanskoj krivoj vjeri i hotio je dat posvetiti Mojzeša od arijanskoga patrijarke varoša Aleksandrije. Mojzeš se je shranio, ar se nije hotio dat posvetiti od arijanskoga biškupa. Konačno je posvećen od katoličanskoga biškupa. Kao biškup zadobio je za Kristuša mnoge Saracene.

Blaženi Tome Sherwood († 1578). Rodio se je u Londonu kao sin jednoga trgovca. Odgojen u katoličanskoj vjeri boravio je neko vrime kod jezuitov u Francuskoj i hotio je stupiti u njihov red. Kad se je na njihov savjet radi dozvole roditeljev vratio u Angliju, uvadio ga je jedan špion, ki ga je vidio kod jezuitov. Po hrabrom valovanju vjere pretrpio je grozno mučeničtvo. Za blaženoga je sprogovoren 1886. ljeta.

8. FEBRUAR:

Sveti Ivan Matski († 1213)

Kad idemo u Beču u dolnji Prater na shodišće k Mariji u zelenom (Maria grün), moremo onde viditi u bijelo obličene redovnike s modro-črljenim križem na prsi. To su trinitarci ili red presv. Trojstva.

Utemeljitelj reda trinitarcev rodio se je od pobožnih roditeljev u Provansu u južno-istočnoj Francuskoj. Jur kao dite posvetili su ga prebl. Divici Mariji. A kad su opazili njegovo zanimanje za svećeničko zvanje, poslali su ga rado u Pariz, kade je odlikovanjem svršio bogoslovske nauke. Pri njegovoj mladoj maši, ku je svečevao u nadbiškupskoj kapeli, skazao mu se je andjeo držeći u ruka jednoga črnoga i jednoga bijeloga roba u lanci. Rektor pariškoga sveučilišća i tadašnji nadbiškup Pariza posvidočili su ovo čudno skazanje.

Ivan je pokusio razvezati smisao ovoga skazanja. Išao je k pusteniku Feliksu Valois (od francuske kraljevske obitelji) i s njim skupa živio tri ljeta. Jednoč im se je pokazao jedan

jelen, ki je imao med rogi modro-črljen križ. (Odavle takov križ kasnije na opravi trinitarcev.) Kad su obadva i u snu dobili novu opomenu, išli su u Rim, da papi Inocentu III. predstavu misao novoga reda za iskupljenje robov iz ruk Saracenov. Papa je početkom dvojio, ali onda je i on imao skazanje andjela s robi u lanci. Konačno je dozvolio osnovanje reda, iako su mnogi dvojili, da će imati novi red uspjeha kod muzlimanov.

Ivan se vrati s Feliksom u Francusko, kade utemelji prvi trinitarski kloštar. Novi red ima vrijeda lip broj članov. Na prvi put iskupljenja Ivan ne more pojti. Dva engleski redovniki idu ljeta 1201. u Maroko i doprimu 186 bivših robov. Cijenu za iskupljenje naberu redovniki prosjačenjem.

Ov prvi uspjeh dâ novomu redu velik ugled i on se počne brzo širiti. Ivan hoće i sam pojti na iskupljenje robov u Afriku, ali papa ga najzad drži za različna papina poslanstva. Još i za kardinala ga hoće imenovati. Ali Ivanu se ugoda odbiti ov prijedlog. Konačno more i sâm putovati u Tunis, odakle se vrati sa 120 iskupljenimi kršćani. Kad opet ide u Tunis, razljutu se na njega muzlimani, videći kako batri i jača u vjeri kršćanske robe. Sv. Ivana jako zbiju, a njegovomu brodu poraskidaju jedra (Segel) i polamlju kormilo. Brod se vindar srićno povrne u Ostiju kod Rima.

Još tri ljeta živi u Rimu, ali tjelovne snage su mu polako iscrpane. 1212. umre njegov drug i prijatelj sv. Feliks Valois (svetak 20. nov.), a 17. decembra 1213. umre i sv. Ivan. Njegove relikvije prenešene su u 17. vijeku u Madrid, a njegov svetak odredio je papa Inocent XI. na 8. februar.

Red trinitarcev raširio se je u Italiji, u Francuskoj, u Angliji, u Španjolskoj i Portugalu, u Nimškoj, u Austriji i Madjarskoj, a proširio se je još i u Afriku ter Ameriku. U 15. vijeku imao je red prik 800 kloštrov. Broj iz ropstva iskupljenih iznaša prik 900.000. Ali još bolje kaže aldovnost ovoga reda slijedeći broj: od 1198. do 1622. ljeta aldovalo je 7115 trinitarcev svoj život u službi svojega zvanja. U dobi turskih bojev djelovali su ovi redovniki i u našoj domovini jako blagoslovno i spasili su mnoge kršćane iz turskoga ropstva.

U čem moremo naslijedovati sv. Ivana Matskoga? Ako i ne

moremo danas iskupljati ulovljene, moremo moliti za nje. Osobito molimo za one kršćane, ki zarad svoje vjere trpu progonstvo i moraju podnašati trapljenja. Ne zabimo ni to, da je od svakoga zemaljskoga ropstva gorje ropstvo griha. Kristuš nas je otkupio od paklenskoga ropstva. Zato ne smimo živiti u grihu. U sakramentu pokore moremo se svagdar osloboditi od brimena griha. Ali zatim se moramo bolje trsiti, da ubajdemo grihe.

Sv. Štefan Muretski († 1124). Rodio se je 1048. kao grofovski sin. Od 12 ljet odgojiva ga pariški kanonik Milo. Kad je ov imenovan za nadbiškupa u Benevent, Štefan ide s njim. U Kalabriji upozna život pustenikov. Kad nadbiškup Milo umre, vrati se u svoju domovinu i u šumi (lozi) Muret počne jako oštar pustenički život. Po par ljeti pridružu se i drugu pusteniki k njemu i tako nastane kloštar Grandmont. Štefan umre 8. februara 1124. Za sveca je proglašen 1189.

Blažena Jakoba († 1239). Bila je udovica u Rimu. Kad je Franjo Asiški 1210. ljeta došao u Rim, odlučila je, da će svoj život posvetiti Bogu. Svoje imanje je predala svojim dvim sinom. Skrb je nosila zato, da budu imali franjevci i u Rimu kloštar. Kad je sv. Franjo umirao, bila je uza njega. Po njegovoj smrti ostala je u varošiću Assisi, kade je kod groba sv. Franje probavila mnoge noći u molitvi.

Blaženi Izaja Boner Krakavski († 1471). Bio je u Krakavi član reda augustincev-pustenikov. Podučavao je gorljivo teologe svojega reda. Jako je poštovao prebl. Divicu Mariju i različne poljske svece.

Sveti Ciril Aleksandrinski crikv. učitelj († 444)

Rodio se je u Aleksandriji. Njegov stric biše patrijarka Teofil, ki je s caricom Eudoksijom skupa proganjao konstantinopelskoga patrijarku sv. Ivana Zlatousnoga (27. jan.), tako da je Ivan morao umriti u sužanjstvu. Kad je Teofil 412. ljeta umro, odibran je njegov nećak Ciril za patrijarku Aleksandrije.

Kako nam je već poznato, bila je Aleksandrija prava domovina kršćanskoga bogoslovlja i filozofije. Ovde su nastale prve kršćanske visoke škole. Ovde se je nalazila najveća biblioteka cijeloga tadašnjega svita. Ovde je podučavao sv. Klemens Aleksandrinski i Origenes. I Ciril je dobio za mlada izvrsnu izobrazbu.

U prvi ljeti svoga patrijarkata imao je Ciril različne poteškoće, ke su stale u vezi s njegovim stricem, pokojnim patrijarkom Teofilom. Pojerbao je od njega i dosta naglu, nepopustljivu narav, ča ga je kasnije osposobilo, da se bez straha i bez popustljivosti bori za pravu vjeru. Vindar je morao u sebi nadvladati naglost. Imao je poteškoće s Židovi, kih je bilo mnogo u Aleksandriji. (Ovde su već prije narodjenja Kristuševoga prevodili Stari Zakon u grčki jezik.) Oštar je bio prema krivovjercem, ki su držali s protivpapom Novicijanom. U toj oštroći je još i pretirao. U konflikt je došao i s varoškim zapovidnikom Orestom. U svi ovi borba naučio se je Ciril oprostiti neprijateljem, ali ustrajno ostati uz istinu.

U to vrime počeo je konstantinopelski patrijarka Nestorije širiti krivu vjeru. Arijanci su tajali božansku naturu Jezuša Kristuša. Protiv njih zaključio je I. Koncil u Niceji, da su u Jezušu Kristušu dvi nature: božanska i človičja, tako da je Kristuš pravi Bog i pravi človik. Nestorije je počeo učiti, da su u Kristušu i dvi osobe ili peršone. Zato se Divica Marija ne bi smila zvati Bogoroditeljica.

Ciril je odmah opazio krivi nauk. Dva pute je pismeno opomenuo patrijarku Nestorija. U svojem vazmenom pastirskom pismu ljeta 429. opomenuo je svoje vjernike, da se čuvaju ovoga krivoga nauka, ar je u Kristušu u jednoj Božjoj Osobi združena božanska i človičja narav. No patrijarka Nektarije odgovorio je na Cirilove opomene drsko. Namjesto prave diskusije zdivao je Cirilu odurnimi riči. **Patrijarka Ciril se je obrnuo na papu Celestina, ki je 430. na sinodi u Rimu takaj odsudio krivi nauk konstantinopelskoga patrijarke Nestorija i dao nalog Cirilu, da i u istočnom dijelu rimskoga carstva očuva pravi nauk.**

Ciril se je obrnuo i na cesara Teodozija II. Ovoga je i patrijarka Nestorije nagovarao, da bi se morao održati koncil. Ovako je sazvan 431. ljeta u Efezuš 3. ekumenski koncil. Papa je zamolio aleksandrinskoga patrijarku Cirila, neka u njegovo ime vodi predsjedničtvo na ovom koncilu.

Prik 200 biškupov je na koncilu u Efezu odsudilo Nestorijev nauk i sprogovorilo, da su u Jezušu Kristušu u jednoj Božanskoj Osobi združene Božja i človičja narav. Budući da se porod tiče osobe (mati ne rodi naturu, nego cijeloga človika), zato se Divica Marija punim pravom zove Bogorodica.

Kad je narod u Efezu dočuo za odluku biškupov na koncilu, držao je u veselju ter iz ljubavi prema Majki Božjoj Mariji ophod s bakljami. U spominak ovoga dogodjaja svečuje se 11. oktobra svetak božanskoga materinstva Divice Marije. (Svetak je zapeljao papa Pijo XI. ljeta 1931. prilikom 1500-ljetnoga jubileja efeškoga koncila.)

Nestorije se nije podao ovoj odluki. Održao je protivkoncil. Ovde se je za njegov nauk izreklo oko 30 biškupov. U ovoj odluki izrazila se je nekako i mržnja prema Cirilu, nećaku bivšega aleksandrinskoga patrijarke Teofila, ki je toliko gorkoće uzrokovao sv. Ivanu Zlatousnomu. Pod uplivom Nestorija bio je Ciril neko vrime još i uhapšen i zatvoren na zapovid samoga cesara. No on se nije dao odvratiti od prave vjere, ku je širio i jačao svojimi brojnimi pismi i knjigami. Napisao je knjige o Presv. Trojstvu, o skrovnosti utjelovljenja i o Euharistiji. Papa Leo XIII. proglasio ga je 1883. za crikvenoga učitelja. Ciril je umro po uspješnoj borbi za pravu vjeru ljeta 444.

Sveti Ciril nas uči, da i mi budemo svagdar vjerni pravomu nauku naše svete Crikve. Pri tom nam more biti na pomoć

i poštovanje preblažene Divice Marije. Nju zaziva sv. Maticrikva kao „obladateljicu svih krivovjerstvov". U strpljivosti moramo opominjati i protestante, da se mi Divici Mariji ne klanjamo, u njoj ne gledamo kakovu „božicu", ali mi ju poštujemo kao Majku Jezuševu. Sigurno je jedina briga Marijina, da nas pelja k Jezušu. Zato nje poštovanje nikako nije „konkurencija" uz klanjanje prema Bogu ili Kristušu, nego pravi put k Jezušu.

Sveta Apolonija († 249)

Na isti dan svečuje sv. Maticrikva jednu divicu, ka je pretrpila mučeničtvo za vrime cesara Filipa takaj u Aleksandriji. Sveti Dionizije Aleksandrinski (2. dec.) opiše u jednom pismu nje mučeničtvo. Poganska žlojsa se je nadizala opet jednoč protiv kršćanske vjere. Neki kršćani su jur pretrpili mučeničtvo, kad su hahari ulovili i Apoloniju. Zaman su ju nagovarali, da zataji vjeru u Kristuša. Na to su ju počeli tako biti, da su joj izbili sve zube. Kad i to ništa nije prudilo, naložili su pred njom lomaču (drva za oganj) zagrozivši joj se, da ćedu ju požgati, ako ne zataji vjere. Apolonija se je pomolila Bogu, a zatim sama skočila u oganj. Nje hrabrost je načinila velik utisak još i na nje mučitelje.

Svetu Apoloniju rado zazivaju kršćani, kad je zubi bolu. Ona je patrona zubarov. Riči svetice: „Dokle nek živim u ovom nemoćnom tijelu, moja usta i moj jezik slavit i dičit će neprestano svemogućega Boga... Volim sve pretrpiti i sve podnositi, nego li mojega Jezuša ostaviti."

Blaženi Marijan Scot († 1075). Bio je rodom iz Irske, ku onu dob još u Evropi nisu znali pravo razlikovati od Škocije. (Zato su i u Beču zvali benediktince, ki su došli iz Irske, Škoti, a tako je zovu do danas.) Irci su imali jednu vlastitost, ka je mnogo značila za misioniranje Evrope. Oni jako rado putuju, hodočastu. Nekakov nemir je goni. Premda jako ljubu svoju domovinu, žrtvovali su ovu ljubav Bogu i zato išli u

tudjinu, kade su pak glasili Evandjelje Kristuševo. Ovako je učinio i blaženi Marijan. On je s drugimi redovniki išao u Nimšku, u Bamberg, kade ih Fridrik, sin Henrika II. nije primio s veseljem. No biškup Oto je Marijana i njegove putne druge smjestio u benediktinskom kloštru Michelsberg. Budući da nisu znali nimški, živili su osebno kao pusteniki.

Po nekom vrimenu zauzeo ih je opet nemir i oni su hotili dalje hodočastiti u Rim. Putem su neko vrime boravili u Regensburgu, kade je Marijan benediktinkam otpiševao knjige. Imao je jako lipo pismo. Jednoč mu je sestra zabila donesti podvečer sviću. Kad mu je ju zakašnjeno hotila donesti, vidila je iz cele redovnika sjati čudnovitu svitlost. Zatim je s drugimi sestrami vidila kroz prozor, kako Marijan desnom rukom piše, a tri zdignuti prsti live ruke mu davaju čudnovitu svitlost.

Marijan nije putovao dalje u Rim, nego je po nalogu Božjem, koga je dostao jednoč u snu, izgradio u susjedstvu Regensburga jedan kloštar. Umro je po brojni daljnji čudesi 1075. ljeta u ovom kloštru.

Sveti Alto († oko 770) bio je po rodu Nimac, ali je glasio Evandjelje s irskimi redovniki skupa u gornjoj Bavarskoj. Onde je dostao od kralja Pipina jednu šumu (lozu), u koj je gradio o njem imenovani kloštar Altomünster. U ovom kloštru, koga je blagoslovio sam sv. Bonifac, bio je Alto prvi opat.

Sveti Ansbert († 695). Rodio se je u Normandiji. Došao je u dvor kralja Klotara III. i postao kancelar cijele države. Kasnije je stupio u kloštar benediktincev i bio znamenit u poniznosti i strpljivosti. Zatim je bio opat u svojem kloštru, a onda nadbiškup u varošu Rouen. Krivo optužen kod kralja morao je pojti u sužanjstvo u Hennegau, ali prema koncu života, kad se je ispostavila njegova nekrivičnost, smio se je vratiti u svoju biškupiju.

Sveti Erik († 1250) bio je danski kralj. Bolje je poznat švedski kralj sv. Erik IX., koga svetak je 18. maja.

Sveti Rajnald († 1225). Bio je rodom Nimac, ali njegova obitelj preselila se je u Italiju, kade je dobio izvrstan odgoj.

Stupio je u red benediktincev, a kasnije je postao biškup od varoša Nocere. Kao takov bio je jako gorljiv i učinio mnogo dobra siromahom. Zato je bio i jako obljubljen kod vjernikov.

10. FEBRUAR:

Sveta Školastika († 543)

Oko ljeta 480. rodili su se jednomu rimljanskomu plemiću iz porodice Anicijev, po imenu Eupropiju, u Nursiji u sridnjoj Italiji dvojki, ki su dobili u svetom krstu ime Benedikt i Školastika. Mati Abundancija umrla je uslijed ovoga teškoga poroda. Dica su morala imati uz pobožnoga oca jako pobožnu dojku, ka je dvojke odgojila u velikoj ljubavi prema Bogu. Ljubili su se i med sobom velikom bratinskom ljubavom. Zato su došli na Školastiku jako teški dani, kad je brat Benedikt s 14 ljeti prošao u Rim na daljnje studije. Otac je imao želju, da njegov talentirani sin bude imao najbolje školovanje i da mu se tako otvori sjajna karijera u visoke državne službe. Istina je, da je Rimljanska država par ljet prije propala i tron zadnjega rimskoga cesara posjeo je germanski vojskovodja Odoaker. Ali rimljanski otac živio je bez dvojbe još u tom ufanju, da ćedu Rimljani s časom ipak nadvladati nekultivirane Germane.

Za svoju kćer Školastiku iskao je skrbni otac dobroga zaručnjaka. No Školatsika se odluči drugačije. Svojemu duhovnomu ocu izruči želju, da bi se htila sasma posvetiti Bogu. Duhovnik joj svituje, da se najprije ozbiljno i oštro mora ispitati, hoće li moć i vjerno držati zagovor. A mimo toga mora pitati i oca.

Otac po nekoj borbi privolji, da se Školastika posveti Bogu. Sigurno ga je na to ganulo i pismo Benedikta iz Rima. Benedikt je vidio u velegradu mnogo pokvarenosti. Zato je s veseljem primio odluku sestre, ka će se moć ovako još bolje očuvati od pokvarenosti ovoga svita. Videći toliko pokvarenih mladih ljudi bojao se je, da bi se mogla njegova sestra namiriti na ništvridnoga zaručnjaka. U istom pismu prosi svoju sestru, neka moli i za njega, da se i on dobro odluči.

Bogu posvećene divice ostale su u prvi stoljeći mnogokrat u krugu svoje obitelji. Vjerojatno je tako bilo i u slučaju Školastike. Dok je otac živio ostala je uza njega. Ali brinula se je za siromahe, za sirote, za bolesne svoje domovine.

Jednoga dana vrati se iz Rima pobožna službena Cirila, ku je otac Eupropije poslao s Benediktom u Rim, da se brine za njega i pazi na njega. Cirila nosi vist, da je Benedikt prekinuo svoje nauke, u ki je izvrsno napredovao i da se i on hoće posvetiti Bogu. Na početku biše to veliko razočaranje za oca. Postao je šutljiv i Školastika je morala zalagati svu sjajnost svoje vedre duše, da oca obatri.

Benedikt medjutim ide za pustenika u strmovitu-naglu Aniodolinu. Kasnije dojdu glasi, da su ga redovniki u Vikovaru odibrali za svojega opata. Je dočula Školastika i to, da su ovi redovniki svojega mladoga opata hotili otrovati, kad im se je kazao preoštar? Papa sveti Gregor Veliki, ki tako opširno opiše život sv. Benedikta, ništa ne piše o daljnjem životu Školastike, samo toliko, da je kasnije (znamda po očevoj smrti) i ona živila u kloštru i to nedaleko od 12 kloštrov, ke je utemeljio sv. Benedikt u Subjaku (Subiaco). A kad se Benedikt preseli u Monte Cassino, ide i Školastika tamo blizu u jednu dolinu: u mjestu Palumbariola (danas Piumariola) stoji na čelu jednoga kloštra. Sv. Benedikt je vjerojatno i za ov ženski kloštar sastavio regulu. S benediktinci skupa raširu se i kloštri benediktinkov po cijeloj Evropi. Jedan vrlo glasovit kloštar benediktinkov je opatija Nonnberg u Salzburgu. A u Dalmaciji je do danas 9 kloštrov, kade živu, molu i djelaju benediktinke za naš hrvatski narod (Zadar, Šibenik, Trogir ...).

Papa sv. Gregor Veliki zabilježi još jedan dražesan dogodjaj prije smrti svete Školastike. Benedikt i Školastika htili su se svako ljeto jednoč sastati u jednom seljačkom stanu opatije pod brigom Monte Cassino. Benedikt je htio doli dojti s vrlo visokoga briga sa svojimi redovnimi brati, a Školastika je došla iz svoje doline uz pratnju nekoliko svojih sestar.

Tako je bilo i početkom februara ljeta 543. Zima je ravno minula. Počelo se je rano južno protuliće. Sunce je milo grijalo. Ovakovu dob sunčeni traki godu človiku kao najbolji lijek.

Brat i sestra prebavili su cio dan u ljubeznom razgovoru. Skupa su i molili ter pjevali psalme. A onda su se mnogo razgovarali. Ovput manje o zemaljski briga svojih kloštrov, za mnogo već o nebeski stvari. Ovako je dan brzo minuo, za Školastiku previše brzo. Spušćao se je večernji mrak i došao je čas rastanka. Školastika je ćutila, da je ovde na zemlji zadnji put skupa s bratom. Zato ga je prosila miloželjno:

„Brate, ostani cijelu noć s manom, da bi se mogli dalje razgovarati o božanski i nebeski stvari!"

„Kamo misliš, draga sestra?", odvrati Benedikt. „Ja ne smim izvan kloštra ostati prik noći."

Školastika prigne glavu, zakrije lice i pomoli se Bogu. Nebo je još vedro, skoro bez oblaka. Kad Školastika po kratkoj molitvi podigne glavu u istom hipcu počne se bliskati i grmiti. Takovo nevrime se spravi, da Benedikt i njegovi redovni brati ni pomisliti ne moru na to, da se vratu gori na brig u svoj kloštar. Benedikt kara svoju sestru:

„Sestra, ča si učinila? Bog ti neka bude milostivan!" Ali ona je odvratila:

„Prosila sam tebe i nisi me htio posluhnuti. Prosila sam Boga i on me je posluhnuo." Zatim je još šaljivo mignula očima: „Poj sad domom, ako moreš!"

Godina je dugo padala. Benedikt je morao cijelu noć ostati kod svoje sestre i oni su se razgovarali u svetom duševnom razgovoru. Drugi dan vrnuli su se svaki u svoj kloštar. Tri dane kasnije, bilo je ravno 10. februara, vidio je Benedikt, kad je molio u svojoj sobi pod turmom kloštra ter pogledao kroz prozor, kako se duša njegove sestre Školastike diže u obliku goluba prema nebu. U istu dob očitovao mu je Bog, da je njegova sestra stigla u vječni raj. Benedikt je sazvao svoje redovne brate, nazvistio im smrt svoje sestre i s njimi skupa pjevao Te Deum. Ovako se je zahvalio Bogu, da je Svevišnji njegovu sestru gori zeo u vječnu slavu. Zatim je poslao brate, da donesu mrtvo tijelo pokojne Školastike na Monte Cassino,

kade su ju pokopali u on grob, koga je bio Benedikt sebi pripravio. Par ljet kasnije pokopali su i njega tamo uz sestru. Ovako su bila ova sveta braća, ka su se tako dražesno ljubila, združena ne samo u životu, nego i u smrti.

Kad su Longobardi 580. ljeta porušili Monte Cassino, ča je sv. Benedikt najper prorokavao, prenesli su redovniki relikvije sv. Benedikta i sv. Školastike najprije u Rim, odanle pak u Francusko. Kasnije je došao jedan dio relikvij vjerojatno opet najzad u Monte Cassino.

Sv. Benedikt i sv. Školastika nas uču na pravu bratinsku ljubav. Kolikokrat vlada nesporazum, nenavidnost i vada još i med krvnom braćom. A mi bi morali u svakom človiku, osobito u svakom kršćanu gledati svojega brata ili svoju sestru. Još već: samoga Kristuša bi morali gledati, ljubiti, podvarati i podupirati u svakom človiku. Sveta Školastika nas uči i na veliku zaufanost u Boga, ki nam usliši svaku dobru i spasonosnu želju, kad zaista zaufano prosimo Njega i kad je to zaista na našu duševnu korist.

Sveti Peregrin († oko 400), koga molitvenik „Kruh nebeski" na ov dan kao drugoga spominja, bio je jedan od glasiteljev Evandjelja u Piacenzi i biškup ovoga varoša.

Sveti Silvan ili Želimir († oko 514?), koga blježi na ov dan hrv. kalendar „Gradišće", bio je vjerojatno na početku 6. stoljeća biškup u okolici Rima.

Sveta Soteris († 304) pretrpila je mučeničtvo pod Dioklecijanom. Nje praunuk je bio sv. Ambrozije (7. dec.), crikv. učitelj i nadbiškup u Milanu.

Blaženi Pavao († 1241). Sveti Dominik je prema koncu svojega života većkrat prodikovao u Bologni i mnoge zadobio za gorljiv kršćanski život. A bilo je i onakovih, ki su se hotili sasma posvetiti Bogu. Ovako i jedan profesor pravnoga fakulteta na glasovitom sveučilišću Bologne. Ov je ishadjao iz Madjarske. 1218. se je pridružio k sv. Dominiku, ki ga je rado primio, ar je mislio, da će ga moć dobro upotribiti u misioniranju istočne Evrope. 1221. zaključi dominikanski veliki kaptol (spravišće) u Bologni, da ćedu postaviti osebnu madjarsku provinciju. Pavao je s trimi redovnimi brati išao najprije u Djuru, onda u Vesprim, zatim u Stolni Biograd (Székesfehérvár), kade

su osnovali prvi dominikanski kloštar. Zatim su utemeljeni i drugi kloštri, a kad je 1226. osnovan dominikanski kloštar u Beču, onda je i ov dostao prve redovnike iz Madjarske. Blaženi Pavao je išao misionirati još poganske Kumane u današnju Moldvu. Jur je imao velik uspjeh, kad su došli 1241. Tatari i umorili blaženoga Pavla pri oltaru. S njim je pretrpilo mučeničku smrt još 90 misionarov. Kumani su se vrijeda zatim preselili na veliku ugarsku ravnicu, kade se je završilo njihovo misioniranje.

(10. februara 1960. umro je **kardinal Alojzije Stepinac**, nadbiškup zagrebački. Njegov grob kiti Hrvatski narod neprestano cvijećem i molitvami.)

11. FEBRUAR:

Skazanje Majke Božje u Lurdu

Godalo se je 1858. u februaru, 4 ljeta po proglašenju dogme Neoskrunjenoga Prijeća, u jednoj dobi, kad je velik dio učnih ljudi držao čudo za nemoguće, da se je jednoj bolesljivoj 14-ljetnoj divojčici, kćeri jednoga siromašnoga mlinara u Lurdu, pri branju suhih drv skazala blizu rijeke Gave u špilji Massabielle jedna sjajna Gospa, u bijelom obličena, s krunicom (sv. očenaši) u ruki. Divojčici biše ime Bernardica Soubirous. Nje obitelj je živila u velikoj stiski. Otac je bio neko vrime nezaposlen. Dice je bilo lip broj.

Blizu Pirenejev je zima dosta oštra. Dica su morala pomagati u tom, da su išla za ubogu obitelj brati suha drva. Tako je bilo i 11. februara, kad je Bernardica zaobličila, da se u spomenutoj špilji giblje šipkov grm, ki je bio sada u zimi bez lišća i cvijeta. Nastao je ružičast oblak i pojavila se je bijela Gospa. Kad je prestrašena Bernardica vidila biserne kugljice krunice u ruka Gospe, počela je moliti sv. očenaše. Gospa joj se je milo smišila, a kad je divojčica došla do „Dika budi...“, molila je i ona s njom.

Sjajna bijela Gospa skazala se je Bernardici na istom mjestu još 17 puti. Početkom divičica nije hotila uvaditi, ča je vidila. A kad se je doznalo za skazanje, počela se je za Bernardicu kalvarija. Ljudi joj nisu htili vjerojati, otac se je karao, a mati ju nije hotila pustiti k špilji. Kad ju je 14 februara opet pustila k špilji, zela si je Bernardica svete vode, da poškropi s njom pojavu i da joj postavi pitanje: „Ako dolaziš od Boga, približi se!“ I zaista je došla Gospa bliže do ruba špilje. Bernardica je klečala kao ukočena. Lice joj je bilo bijelo i sjajno. Dica oko nje udarila su u plač bojeći se, da ne umre. Kad su ju zvali po imenu, nije ništa čula, dok je trajalo skazanje.

Zatim su slijedila daljnja skazanja po redu. Pri 3. skazanju izjavila je Gospa: „Želim viditi ovde mnogo ljudi...“ Pri 4. skazanju došlo je jur mnogo ljudi. Najednoč je nastalo veliko vikanje. Činilo se je, da dolazi ispod zemlje. Gospa pogleda preko rijeke Gave kao da zapovida i opet nastane tišina. Vjerojatno se je pokusio javiti pakao bojeći se velike Gospe, ka će razgaziti paklenskoj zmiji (kači) glavu. Kod 5. skazanja bilo je nazoči jur 500 ljudi. U 6. skazanju rekla je Gospa Bernardici: „Moli za siromašne grišnike! Moli za bolesni svit!“ Kad se je sjajna bijela Gospa 23. februara pokazala Bernardici po 7. put, došlo je k špilji 8 do 10 tisuć ljudi. Gospa je poslala Bernardicu k svećenikom s tom željom, neka joj izgradu na susjedstvu crikvu. Pri 8. vidjenju ponavljala je Bernardica u ekstazi za Gospom riči: „Pokora, pokora, pokora!“

Divojčica je išla k farniku Peyramale-u, ki je potribovao od tajnovite gospe, neka učini čudo: neka učini, da naglo procvate šipkov grm na rubu špilje sada, kad još protuliće nije došlo. Ali kad se je Gospa pojavila po 9. put, nije dala procvasti šipkovomu grmu, nego je zapovidala Bernardici, da skopa jamkicu i neka se napije vode, ka će dozvirati. I zaista je dozvirala voda iz male jame. Nastao je novi zviranjak čiste naravne vode, ka nima nikakove osobitosti ni u mineralnom, ni u radioaktivnom pogledu. To je čista voda kao svaka druga voda. Do danas daje ov zviranjak u danu 122.000 l vode. Svako ljeto oko 80.000 ljudi primi kupeo u ovoj vodi.

Bernardica je dostala nalog, neka pita Gospu, gdo je ona. Kad je divičica prilikom 16. skazanja 25. marca postavila ovo

pitanje, odgovorila je Gospa u narječju okolice, ko je već spodobno jeziku Baskov nego li Francuzov: „Ja sam Neoskrunjeno Prijeće." Ova izjava je vrlo iznenadila farnika i druge svećenike, ki nisu razumili, kako more dojti ova prosta divojčica na ov pojam, na ovu dogmu, ku je papa Pijo IX. stoprv 4 ljeta prije proglasio svitu.

Ukupno se je 18 puti skazala Divica Marija Bernardici. Jur pri 13. skazanju izrazila je želju, da bi ljudi došli u procesija simo moliti i pokoru činiti. Bernardica je morala još mnogo pretrpiti. Dospila je još i u tamnicu, a kapetan policije, Jacomet (Žakome), dao je željeznimi gatricami zatvoriti okolicu špilje Massabielle. No pod pritiskom katoličanske javnosti morao je dat cesar Napoleon III. otvoriti špilju.

Medjutim je jedna komisija na nalog biškupa Laurence od Tarbes-a četira ljeta istraživala skazanja i 1862. ljeta ustanovila, da su ona zvrhunaravna. Istoga ljeta počeli su graditi nad špiljom crikvu, ku je 1876. po nalogu pape Pija IX. posvetio pariški nadbiškup kardinal Guibert. U samoj špilji postavili su jur 1864. pilj Divice Marije iz kararskoga mramora. Broj hodočasnikov je stalno rasao i dostignuo već 1877. četvrt milijuna. Danas svako ljeto dojde popričmo prik dvih milijunov hodočasnikov. U jubilejskom ljetu 1958. bilo ih je prik 6 milijunov, med njimi i oko tisuć iz Gradišća u dvi osebni vlaki. Za ovakove množine potribne su bile veće crikve. 1901. ljeta završena je dolnja bazilika sv. očenašev, a 1958. izgradjena je podzemna bazilika u čast sv. pape Pija X. Ovu 102 m dužičku ovalnu crikvu posvetio je po nalogu pape Pija XII. tadašnji venecijski patrijarka Roncalli, kasniji papa Ivan XXIII.

Za ozdravljenje tijela i duše godala su se u Lurdu brezbrojna čudesa. Tjelovnih ozdravljenj najavilo se je u sto ljeti prik 5000. Od ovih je 58 tako velikih čudov, da su pred njimi kapitulirali još i bezbožni učenjaki. Lurd je u jednom nevjernom svitu posvidočio, da čudo nije nemoguće. Ali za mnogo već znači Lurd u duhovnom pegledu. Koliki su ovde najzad dobili duševnu ravnotežu, čvrstu vjeru, strpljivost i snagu za nošnju križev. Nijedno veliko hodočasno mjesto ne ostane bez sajmarenja. Ali ako gdo hoće viditi ljude gorljivo moliti, onda neka ide k sv. špilji skazanja u Lurd. Mnogo se goda ovde i iz ljubavi prema bližnjemu. Ministari i grofi podvaraju bolesne, za ke stoju na raspolaganje dvi bolnice s tisuć posteljami. 35 redov osnovalo je medjutim i kloštre u Lurdu.

A ča je postalo iz male Bernardice? Ona je još 20 ljet živila, ke je od 1866. ljeta u velikoj poniznosti i strpljivosti probavila u kloštru školskih sestar u Nevers-u. Umrla je 16. aprila 1879. Kad su za 30 ljet kasnije otvorili nje grob, našli su joj tijelo neoskrunjeno. Za sveticu proglasio ju je papa Pijo XI. 1933. ljeta. Nje svetak je 16. aprila.

K lurdskoj Divici pobignimo i mi u svakoj tjelovnoj i duševnoj potripčini. Ona je naša Mati i zato nam hoće pomoć pružiti. Ona je i Mati Kristuševa, zato nam i more pomoć. Prosimo svagda podano u volju Božju. Ako pak Bog hoće, da jedan ili drugi križ i dalje nosimo, onda će nam udiliti po zagovaranju naše Nebeske Majke snagu, milost i strpljivost, da pod križem ne zdvojimo, nego da se po nošnji križa zveličimo.

Sveti Dezideríje (spomenut na ov dan u molitveniku i u kalendaru) bio je biškup u okolici Lyona. Pretrpio je mučeničtvo pod kraljem Teodorikom, na koga zapovid su ga kamenovali. Umro je 23. maja, ali na 11. februara svečuje se prenešenje njegovih relikvij u varoš Vienne.

Sveti Adolf (1185—1224). Bio je kanonik u Kölnu. Zatim je stupio u red cistercitov. Konačno je još mlad postao gledeć na velike njegove kriposti biškup u Osnabrücku. Kao takov biše pravi otac siromahom i bolesnim. Osobito u času kuge mario se je aldovno za bolesne. Na žalost cijeloga naroda umro je jur po osam ljeti natpastirske službe.

Sv. papa Gregor II. (715—731). Rodjen u Rimu stupio je u rimski kloštar benediktincev. Stekao je visoku znanost. Već pod papom Sergijem I. upravljao je riznicu rimljanske Crikve. Imenovan je za kardinala. Kao takov sprohodio je svojega prethodnika papu Konstantina I. u Konstantinopel, kade je papa dobro upotribio njegovu veliku znanost. Odibran 715. za papu pošalje 718. ljeta redovnike, da novo izgradu od Longobardov upustošenu opatiju sv. Benedikta, Monte Cassino. Mnogo se je brinuo i za hodočasnike u Rimu. Pod njim se je po-

čelo za vladanja cara Leona Izaurijskoga rušenje kipov, protiv čega se je bez uspjeha borio ov mudri papa, o kom piše veliki povjesničar Baronius, da nije bio za mnogo manji od pape sv. Gregora Velikoga i da je bio sigurno najveći papa 8. vijeka.

Sv. papa Paskal I. (817—824). Bio je takaj Rimljan i benediktinac. On je korunio 823. u Rimu Lotara, unuka Karla Velikoga. Iz istoka sprognane redovnike, ki su branili poštovanje kipov, primio je velikom dobrotom. On je našao mrtvo tijelo svete Cecilije, ku je jako poštovao i ke baziliku je nakitio umjetninami. Stare crikve je renovirao i novo izgradio. Pokopan je u baziliki sv. Petra.

Sveti Saturnin duhovnik i njegovi drugi, afrikanski mučeniki († 303). Bilo je na jednu nedilju za vrime progonstva Dioklecijanovoga u varošiću Abiteni u Afriki. Prikazanje sv. maše i diozimanje pri njoj biše oštro prepovidano. Vindar su kršćani u stanu Oktava Feliksa svečevali svetu mašu. Pri tom su je presenetili, uhapsili i otprimili u Kartago. Med uhvaćenimi bila su i četvera dica: **Saturnin mladji, Feliks, Marija** i **Hilarion;** mimo toga gradski odvjetnik senator **Dativ, Ampelije, Rogacijan, Viktorija, Restituta,** ukupno 26 muži i 18 žen. Kad su došli u Kartago, počeli su je na zapovid prokonzula Anolina strašno mučiti. Najprije su mučili advokata Dativa, ki prem velikih muk još ni imena mašnika nije htio uvaditi. Hrabro se je držala i Viktorija, ka je izjavila: „Sve sam činila od svoje volje. Bila sam na sastanku i primila sam svetu pričest, ar sam kršćanka. Zatim je došao na red svećenik Saturnin. Kad ga je namjesnik korio, zač je prem cesarske prepovidi držao sastanak, odgovorio je starac: „Služba se ne smi napustiti." A kad su s klišćami razdirali hahari starčevo tijelo, molio je starac Saturnin: „Prosim Te Kristuše! Usliši me! Daj, neka mi glavu odsiču. Kristuše, smiluj se, Sine Božji pomozi mi!"

Tada je na red došao gospodar stana, u kom se je svečevala sv. maša. Ali i ov je hrabro izjavio: „Ja ne morem odbiti svoju braću, kad dojdu k meni svečevati sv. mašu. Mi ne moremo živiti bez toga, da svečujemo dan Gospodinov!"

Kad su mučili maloga Hilariona, počne ga nagovarati namjesnik: „Reci, da su te otac i braća nagovorili, da ideš na sastanak." No mali mučenik odvrati: „Ja sam kršćan i od svoje volje sam išao s braćom i ocem na sastanak." Svi su bez iznimke pretrpili mučeničtvo.

„Mi ne moremo živiti bez toga, da svečujemo dan Gospodinov", rekao je jedan od ovih mučenikov. A kako mi cijenimo i svečujemo dan Gospodinov? Jednoč ćemo stati pred Sucem Božjim. Med drugimi bit ćedu i ovi afrikanski mučeniki svidoki nedilje. Ča ćemo onda reći, ako smo mi oskrunjivali nedilju težačkim djelom, duhovnom lijenošću, nedopušćenimi igrami i zabavami? Kako turobno je, da mnogi, osobito mladi ljudi, od subote na nedilju cijelu noć strošu u zabavi, a nedilju ne idu k sv. maši. Ne zabi: kakova je tvoja nedilja, takova će biti i tvoja vječna sudbina!

Sv. Benedikt Anijan († 821). Živio je u kraljevskom dvoru Pipina Maloga i Karla Velikoga. S 20 ljeti odlučio je, da će se posvetiti službi Kralja svih kraljev. Zato je živio jur u kraljevskom dvoru ozbiljno i oštro. Kad je prilikom opsade Pavije svojega brata spasavao iz rijeke Tesine, zatopio se je skoro i on sâm. Ostavio je svit, išao u kloštar, kade je tako oštro živio, da su ga mlačni redovniki počeli oduravati. Ali kad ga je opat imenovao za upravitelja kloštarskih dobar, bio je tako milosrdan i dobrotivan prema svakomu, da su ga po smrti opata hotili odibrati za njegovoga naslijednika. No Benedikt je pobignuo, ar se u svojoj poniznosti nije držao za vridnoga, da primi ovu visoku čast. Išao je u šumu (lozu) uz rijeku Anijanu, kade je živio kao pustenik. Ali njegova svetost vabila je tamo vrijeda mnogo učenikov, za ke je Benedikt utemeljio novu opatiju. Ovde je obnovio redovnički život. Ova reforma proširila se je i na druge kloštre. Ljeta 813. održan je u Aachenu generalni kaptol pod peljanjem sv. Benedikta Anijana uz nazočnost cesara Karla Velikoga. Ovde se je dolučilo, da neka svi zapadni redovniki slijedu regulu sv. Benedikta. Benedikt Anijan umro je 70 ljet star 11. februara 821. Svečuje se i 12. februara.

Sedam osnovateljev reda servitov (1233)

Živilo je na početku 13. stoljeća u Firenzi sedam pobožnih mladićev, ki su osnovali društvo poštovateljev Marijinih. Imena dijelom trgovačkih, dijelom plemićkih mladićev su: Bonfiglio Monaldi, Ivan Bonagiunto, Benedikt Antella, Bartol Amidei, Hugo Ricovero, Gerardo Sostegni i Aleksije Falconieri.

Na Veliku mašu 1233. ljeta ravno kad su mladići održali svoju skupnu pobožnost, skazala im se je Divica Marija i pozvala je na svoju službu. Oni su to javili nadbiškupu u Firenzi i s njegovom dozvolom počeli skupni život na rubu varoša. Kad su 1234. na Tri kralje opet došli pred nadbiškupa za daljnje savjete, sprogovorilo je na čudan način jedno pet misec staro ditešce, kasniji sv. Filip Benicije, budući 5. generalni prepostavni servitov, kažeći na nje: „Evo sluge Madone!“ Od onda su je počeli zvati sluge Marijini ili serviti (servus = sluga). Još isto ljeto na koncu maja preselili su se pobožni mladići na brig Senario, ki leži oko 4 ure hoda od varoša, ar u samom varošu nisu našli pravoga mira. Vrli dio svoga vrimena probavili su u molitvi i meditaciji, a živili su od milostinje, ku im je obiljno davao pobožni narod.

Jur su šesto ljeto živili skupa, kad im se je na Veliki petak ljeta 1240. opet skazala Divica Marija kao Majka Žalosna. U jednoj ruki je držala palmovu kitu i škuru redovničku pratež, a u drugoj regulu sv. Augustina. Na tablici regule stalo je pisano „sluge Marijini“. Divica je rekla svojim slugam: „Nut ja sam vas izibrala za svoje sluge, da obdjelivate blagoslovni vinograd mojega Sina. Škura pratež, ku vam predajem, neka vas svagdar spominja na moje žalosti, ke sam pretrpila pri muki mojega svetoga Sina; regule sv. Augustina pokazat ćedu vam put, po kom morate hoditi, da zadobenete palmu života vječnoga.“

Slike:
Lurdska bazilika sv. očenašev. — Špilja skazanja (11. febr.).

Na početku pobožni pusteniki nisu mislili, da utemelju novi red. Ali sad su dobili ov nalog od same nebeske Majke. Još isto ljeto primili su iz nadbiškupljevih ruk črnu redovničku pratež. Red se je zatim brzo širio. Prvi kloštar osnovali su u samoj Firenzi. Zatim su slijedili kloštri u Sieni, u Pistoji i u Arezu. Sigurno su morali još podnesti mnoge poteškoće. IV. lateranski koncil prepovidao je 1215. ljeta osnovanje novih redov. Stoprv 5. generalu servitov, spomenutomu sv. Filipu Beniciju se je ugodalo nadvladati sve teškoće i tako je papa Benedikt XI. ljeta 1304. svetačno potvrdio red servitov. No od prvih sedam utemeljiteljev doživio je samo jedan ovo potvrdjenje, naime Aleksije Falconieri, ki je doživio patrijarkalnu starost od 110 ljet. Umro je ljeta 1310.

Sedam gorljivih poštovateljev Divice Marije i utemeljiteljev reda servitov uživalo je i po smrti veliko poštovanje. Papa Leo XIII. sprogovorio ih je 1888. za svece i odredio im svetak u cijeloj Crikvi za 11. februar. Svetak je pak premješćen zbog skazanja u Lurdu na 12. februar.

Serviti su se raširili po mnogi država. Vrlo rašireni su bili i u našoj domovini, osobito do cesara Jožefa II., ki je prepovidao i mnoge njihove kloštre. U Gradišću se nalazu još serviti u Fortnavi. Prije su bili i u Lovreti.

Sveta Eulalija divica i mučenica († 304). Jur 10. decembra opisali smo mučeničku smrt jedne 13-ljetne divojčice, koj je

Slika:

Jedan dio hrvatskih lurdskih hodočasnikov ljeta 1958. Uz natpastira biškupa dr-a Štefana László na desnu stran: kasniji zem. poglavar J. Lentsch, prelat I. Kodatsch, tadašnji bogoslov R. Fertsak, sada farnik u Vulkaproderštofu, inž. I. Mad, tadašnji predsjednik Kat. akcije i bogoslov J. Hirschl, sada farnik u Štikapronu. — Na livu stran natpastira: tadašnji zem. poglavar J. Wagner, prelat dr. J. Köller, kanonik M. Meršić, duh. savj. Tome Sučić, farnik u mir., desetnik Š. Horvath, P. dr. A. Blazović, duh. savj. Leo Herczeg, farnik u Cindrofu, duh. savj. dr. Karol Horvat, farnik u V. Borištofu, i duh. savj. G. Horvat, farnik na Mjenovu.

ime Eulalija. Ona je pretrpila mučeničtvo u španjolskom varošu Meridi. 12. februara zabilježena je takaj jedna mlada divojka Eulalija, ka je pretrpila mučeničtvo isto pod Dioklecijanom, ali u Barceloni. Nije isključeno, da se tiču obadvi bilješke iste osobe. Legenda opiše brojna čudesa, ka su se godala pri mučeničtvu ove mlade divojčice. Ovako su joj hotili ostaviti mrtvo tijelo privezano k stupu, da ju požeru zgrabežljive ptice. Ali snig je zakrio nje mrtvo tijelo, dok ju nisu treti dan hrabri kršćani pokopali. Nje relikvije se nalazu u Barceloni u crikvi „Divice Marije, zvijezde onih, ki na morju putuju". Eulaliju osobito poštuju španjolski mornari.

Sveti Damjan mučenik (spomenut u molitveniku „Kruh nebeski") bio je vojak, ki je pretrpio mučeničtvo s dičaki Modestom i Amonom u Afriki.

Sveti Melecije nadbiškup Antiohije († 381). Poznat nam je jur iz životopisa sv. Ivana Zlatousnoga (27. jan.). Rodio se je u Maloj Armeniji. Odiberu ga za biškupa u Sebaste. Ali on zbog nemirov, ke prouzrokuje kriva vjera Ariusa, ne more ostati med svojimi vjerniki. Potegne se najzad u Siriju. Onda ga odiberu za patrijarku u Antiohiju. Arijanci očekuju od njega pomoć. Ali Melecije čvrsto valuje vjeru u božanstvo Kristuševo i u presv. Trojstvo. Zato ga pošalje k arijanizmu priklonjeni car Konstancije u sužanjstvo. Julijan Apostata (Odmetnik), ki naslijeduje Konstancija, zove ga najzad ufajući se, da će nemir med arijanci i katoličani naškoditi kršćanskoj vjeri. Melecije mora još dva pute u sužanjstvo. U vrimenu, kad je smio biti med svojimi vjerniki, učinio je mnogo dobra. Podučavao je i kasnije velike svece, Ivana Zlatousnoga i Bazilija Velikoga. Ivan Zlatousni slavi njegove sjajne kriposti. Na II. ekumenskom koncilu 381. ljeta u Konstantinopelu patrijarka Melecije predsjeduje u ime pape sv. Damazusa I. (10. dec.), ali jur pri koncilu umre. Njegovo tijelo prenesu u Antiohiju, kade je pokopan uz sv. mučenika Babilasa. Jako ga poštuje i istočna i zapadna Crikva.

Blaženi Reginald († 1220), koga na ov dan bilježi hrv. kalendar „Gradišće", bio je dominikanac i utemeljitelj kloštra St. Gil u Belgiji.

Blaženi Nikola Longobardi (1649—1709). Rodio se je od ubogih roditeljev u Kalabriji u južnoj Italiji. Kao laični brat imao je andjeosku pobožnost i čudnovitu poslušnost. Bog ga je jur za života obdario čudesi, ali i teškimi bolesti, ke je jako strpljivo podnašao. Radi svetosti bio je poznat u cijeloj Italiji. Papa Pijo VI. sprogovorio ga je blaženim ljeta 1786.

13. FEBRUAR:

Sveta Fuska i Maura mučenice († 250)

Samo dvi ljeta je vladao car Decije, ali mimo Dioklecijana proljao je ov krvolok najveć kršćanske krvi. Njegov namjesnik u Raveni biše Kvintijan, ki je mrzio kršćane i zato se veselio carevim protivkršćanskim naredbam.

U Raveni živila je istu dob 15-ljetna divojka Fuska. Bila je kći poganskih roditeljev, ali od svoje dojke Maure upoznala je kršćansku vjeru. Pri tom je tako obljubila Jezuša Kristuša, da je hotila postati kršćanka. Svećenik Hermolaj podući ju do kraja u vjerski istina i zatim ju pokrsti.

Kad su poganski roditelji doznali, da se je dala Fuska krstiti, navaljivali su na nju, da se odrekne kršćanstva. Zaklinjali su ju, da ne unesrićuje sebe i svoje roditelje, ar ako Kvintijan dozna, da je kršćanka, morat će pretrpiti strašno mučeničtvo. Ali mlada kršćanka hrabro odgovori roditeljem: Oče, majka, ne žalostite se, nego se veselite, da vjerujem u pravoga Boga ... Ludo je već se bojati človičje sile nego li Božje ... Jezušu Kristušu, Gospodinu svojemu, svagda ću se klanjati i poštovati ga. Sama ću se predati smrti iz ljubavi k Onomu, ki će dušu moju otprimiti u vječni raj".

Kvintijan je zaista doznao, da je Fuska kršćanka. Dao ju je doprimiti preda se na sud i pitao ju: „Kako se zoveš?"

„Tjelovnim imenom Fuska, a duhovnim kršćanka."

„Koga Boga poštuješ?"

„Gospodina Jezuša Kristuša."

„Onoga, koga su Židovi raspeli na križ? Zaklinjem se, ako se ne ostaviš te ludosti i ne alduješ besmrtnim bogom rimljanskim, umrit ćeš!"

„Pripravna sam za Jezuša Kristuša, Gospodina svojega, podnesti i smrt, ali ništarnim poganskim bogom ne ću aldovati."

Kvintijan da Fusku bičevati, zatim ju baci zajedno s dojkom Maurom u tamnicu. Po nekoliko dani dao je obadvim odsići glavu.

Osjećamo li iz ovoga mučeničtva jakost vjere? Kako zmožna, kako čudnovita je ta vjera! Ove dvi mučenice žrtvovale su svoj život iz ljubavi za Kristuša, a mi se tolikokrat strašimo manjih aldovov. Maura nas uči i to, da i jedna dojka ili službenkinja more mnogo učiniti u apoštolskom djelovanju na svojem djelatnom mjestu. A to valja ne samo za dekle, nego za svakoga kršćana. Svaki živimo s drugimi ljudi skupa. Na ove ljude imati dobar upliv, u nji zbudjati i jačati vjeru u Kristuša, to je najlipša zadaća, to je praktični apostolat, na koga smo bez iznimke svi pozvani.

Sveti Benignus mučenik († oko 303). Rodio se je u varošiću Todi u Umbriji. Odgojen u kršćanskoj vjeri primio je posvećenje za duhovnika. Gorljivo je širio vjeru Kristuševu i onda, kad se je počelo progonstvo pod Dioklecijanom. Uhapsili su ga usred prodike i mučili na različne vrsti. Ovako je dobio k koruni svećeničtva i palmu mučeničtva. Na onom mjestu, kade je pretrpio smrt, gradjena je kasnije crikva. A kad je crikva postala ruševina, premjestili su njegove relikvije u susjedski kloštar.

(Sv. Katarina Ricci, ku na ov dan spomene i molitvenik i kalendar, opisana je na nje smrtni dan 2. februara.)

Blaženi Jordan Saski († 1237). Bio je nasljednik sv. Dominika u peljanju reda dominikancev. Rodio se je u Westfalenu. Učio se je bogoslovlje u Parizu i bio je jur subdijakon, kad je stupio na Pepelnicu ljeta 1220. u red sv. Dominika. Morao je biti jako talentiran, ar jur na Duhe 1221. imenovan je za provincijala u Lombardiji, a na Duhe 1222. odiberu ga za nasljednika sv. Dominika u peljanju cijeloga reda. Bio je izvrstan govorač i pravi apoštol, ki je proputovao cijelu Evropu do Male Azije. Tri pute je proputovao čitavu Nimšku, devet puti je išao iz Pariza u Bolognu, a nikad nije hasnovao konja ili kolij. Kade se je nek pojavio ov prašni putnik, rivali su se k njemu prosti ljudi, a još i sveučilišni profesori, da iz njegovih ust primu nauk ili iz njegovih ruk redovničku pratež. Utemeljio je oko 250 kloštrov i gori je zeo prik tisuć novicijev u red dominikancev, med njimi sv. Alberta Velikoga i Gerharda Frachet, kasnijega papu Inocenta V. Učinio je izvanredno mnogo za svoj red. Ali uz svu agilnost ljubio je molitvu i meditaciju i svagda je našao dosta vrimena za Boga. Ar nek on more ovako blagoslovno djelovati za kraljevstvo Božje, ki stalno drži kontakt s Bogom.

Lipo se slaže s njegovim ognjenim apoštolskim životom, da nije umro na postelji u jednoj redovničkoj celi, nego na morju. Kad se je vraćao iz Palestine, kade je pohodio dominikanske kloštre, pretrpio je brodolom i tako završio svoje putovanje u nebu.

Hünermann opiše u svojoj knjigi „Der endlose Chor" par slasnih i poučnih dogodjajev iz života blaženoga Jordana.

Jordan je jako ljubio sva stvorenja i znao je zadobiti zaufanost još i kod plašljivih životinj. Kad je jednoč putovao u okolici Lausanne-a prema Italiji, vidili su njegovi brati jednu bijelu lasicu, ka je naglo protekla u svoju škulju. Postali su kod škulje i povidali su Jordanu, ki je došao za njimi, da je jedna lipa bijela živina protekla u škulju nutar. Jordan se je prignuo doli i kriknuo: „Hodi van, mala životinja! Mi bi te rado vidili." Odmah je došla lasica i čudno pogledala Jordana, ki je pazljivo gladio nje bijelu dlaku, ča je očividuće godilo maloj živini. Onda joj je rekao: „Vrati se sada u svoju škulju! Neka bude blagoslovljen Gospodin, ki te je stvorio!"

Jedan redovnik je stupio van iz reda. Kasnije se je kajao i zamolio, da ga opet gori zamu u red. Jedan od redovnih bratov protivio se je tomu i rekao, neka ta potepuh ostane u svitu. Jordan je ukarao ovoga redovnika tvrdoga srca: „Kad bi ti bio jednu kaplju krvi stočio, kot je Kristuš stočio svoju krv za ovoga zgubljenoga i sada povrnutoga brata, ne bi govorio

ovako tvrdo!" Redovnik se je sramovao i bio sporazuman s tim, da se povraćenik opet primi u kloštar.

Jordan biše jako darežljiv. Ne jednoč su ga našli putni tovaruši bez mantela, ar je svoju gornju pratež darovao putem komu prosjaku. Jedan ovakov prosjak išao je s darovanim ogrtačem ili mantelom u najbližu krčmu i onde ga prodao ter zapio novce. „Vidiš, meštar, ča si dostignuo svojim darom!", karali su ga putni drugi. Ali Jordan je odgovorio: „Držao sam ga za siromaha i mislio, da će mu dobar čin pomoći. Na svaki način je bolje ogrtač zgubiti nego li ljubav."

Sveta Ermenhild († oko 700). Bila je kći kentskoga kralja Erkonberta u Angliji. Odala se je za kralja Wulfhera. Kad je postala udovica, išla je sa svojom kćerom u kloštar Werburg. (Vjerojatno je istovetna ili identična sa sv. Herlindom, ku na ov dan bilježi kalendar „Gradišće".)

Sv. Kastor († 389). Domovina mu nije poznata. Bio je jedan od prvih pustenikov na zapadu. U dolini Mosel je gradio crikvu i kloštar. Njegove relikvije nalazu se u Trieru i u Koblenzu. Valja kao apoštol doline Mosel.

Blaženi Ivan od Triore (1760—1816). Rodjen blizu francusko-talijanske granice stupio je u red sv. Franje Asiškoga, koga je osobito poštovao od rane mladosti. Kao franjevac išao je na misionsko djelo u Kinu. Ovde je uspješno djelovao, a na koncu pretrpio grozno mučenje i mučeničku smrt. Njegove relikvije prenešene su na otok Macao. Papa Leo XIII. proglasio ga je 1900. ljeta blaženim.

14. FEBRUAR:

Sveti Valentin (Zdravko) mučenik († 273)

Na ov isti dan zabilježeni su u knjigi mučenikov dva Valentini. Jedan je bio jako kripostan i visoko poštovan svećenik u Rimu. Kad je bila njegova osobita gorljivost poznata u cijelom varošu, dao ga je car Klaudije II. dozvati preda se i pitao ga: „Ča je uzrok tomu, da te ja ne smim brojiti med svoje prijatelje? Zač ne živiš po zakoni naše države? Čuo sam, da si mudar človik. Kako pak moreš živiti u praznovjerju?" Valentin odgovori: „Kad bi ti, care, znao, kakov dar Božji je kršćanska vjera, odbacio bi rukom napravne boge i priznao jednoga Boga i Sina Njegovoga Jezuša Kristuša."

„Ako je Kristuš Bog, zač me ne osvidočiš o tom?", odvratio je car Klaudije.

Sada je počeo Valentin tako mudro razlagati kršćansku vjeru, da se je car čudio tomu. A njegov namjesnik Kalpurnije ubojao se je, da bi Valentin mogao predobiti slaboga cesara za kršćansku vjeru. Zato je kriknuo uzrujano: „Zač bi mi ostavili boge, ke poštujemo od naše zipke početo? Kršćane je triba baciti u tamnicu."

Slabi car Klaudije privolji, da bude Valentin zatvoren. Kalpurnije ga preda na čuvanje oficiru Asteriju. Putem tamo pomoli se Valentin Bogu: „Bože, ki si poslao Sina svojega Jezuša Kristuša, da nas iz škurine ispeljaš na pravo svitlo, obrni ov stan i udili ovoj obitelji svitlost, da upoznaju Tebe!" Zatim reče Asteriju: Jezuš Kristuš je prava svitlost, ka rasvićuje svakoga človika, ki dojde u ov svit." Asterije odvrati:

„Vidit ćemo, da li je to istina. Imam pokćerku (za svoju primljenu kćer), ka je pred dvimi ljeti oslipila, Vrati joj vid, i učinit ću sve, ča želiš."

Valentin položi ruke na oči divojčice i sa suzami u očima pomoli se Bogu. I nut divojka progleda. Asterije je potrešen i s njim sva njegova obitelj. Po tri dani pripravljanja dâ se pokrstiti i on, i pokćerčica, a i svi, ki su stanovali u njegovom stanu, po broju 44 osobe.

Kad je Klaudije to dočuo, dao je osmrtiti ne samo Valentina, nego i Asterija skupa s njegovom obiteljom. Na mjestu njihovoga mučeničtva dao je podignuti papa Julije I. (337—352) lipu crikvu. Kad se je crikva porušila, prenešene su relikvije sv. Valentina u crikvu svete Praksede, kade se do danas poštuju.

Isti dan se poštuje sv. **Valentin biškup** u varošu Terni († oko 280). On je Božjom pomoću većkrat vratio zdravlje teško bo-

lesnim. To je dočuo i jedan grčki filozof, po imenu Kraton, ki je živio u Rimu i ki je imao teško bolesnoga, do pol tijela ukočenoga sina. Dočuvši za čudnu moć biškupa Valentina, dao ga je k sebi dozvati i zaprosio ga, neka ozdravi i njegovoga sina. Valentin je izjavio, to je samo onda moguće, ako Kraton vjeruje u Jezuša Kristuša. Kad se je to činilo filozofu nemoguće, povidao mu je biškup o kafarnaumskom kapetanu i o Jairu. Sada je bio Kraton pripravan, da će se dat i krstiti.

Valentin se je zatvorio u sobu bolesnoga dičaka i onde dugo molio. Po polnoći je jur i dičak s biškupom skupa pjevao psalme. Jutro ga je Valentin predao ocu zdravoga i čitovatoga. Na to se je dao krstiti ne samo Kraton, nego i njegova sva obitelj, a još i njegovi učeniki Prokul. Efeb i Apolo.

Čudno ozdravljenje nastalo je poznato po cijelom varošu Mnogi su došli u stan filozofa Kratona, da vidu ozdravljenoga dičaka. Iz znatiželjnosti došao je i Abundius, sin gradonačelnika Placida. Kad je čuo, kakovo čudo se je godalo, izjavio je, da i on vjeruje u Kristuša. To je tako razjadalo načelnika Placida, da je dao odsići glavu sv. biškupu Valentinu. Kad je pak dočuo, da su spomenuti učeniki Prokul, Efeb i Apolo otajno pokopali sv. Valentina, dao je i nje osmrtiti. Relikvije sv. Valentina biškupa nalazu se do danas u varošu Terni blizu Rima.

U sridnjem vijeku poštovali su osobito zaručnjaki i zaručnje svetoga Valentina. Danas na ov dan rado daruju ljudi jedan drugomu cvijeće. No najlipši dar, ča su obadva sveti Valentini mogli darovati drugim ljudem, biše vjera u Jezuša Kristuša. A tu moremo i moramo i mi posredovati ljudem, s kimi skupa živimo i djelamo. Najbolje to moremo učiniti gorljivim kršćanskim žitkom, vježbanjem dobrote, ljubavi i svi drugi kriposti u nasljedovanju Jezuša Kristuša.

Sveti Bruno od Kverfurta († 1009). Stao je u rodbini s cesarom Otom III. Učio se je u Magdeburgu. Po svršetku naukov zeo ga je Oto III. sobom u Rim, kade se je upoznao sa sv. Adalbertom, ki je 997. pretrpio mučeničtvo. Bruno je začutio i sam poziv na apoštolsko djelo i na mučeničtvo. No prije ide još za pustenika k sv. Romualdu (7. febr.), ki je načinio takaj velik

utisak na njega. Ali nemirni Bruno ne zdura dugo u pusteničkom životu. Ide u Rim, kade ga papa Silvester II. imenuje za nadbiškupa i pošalje za misionara u istočnu Evropu. Najprije djeluje u Sedmogradskoj, onda ide u Kijev, kade ga knez Vladimir ljubezno primi. U okolici Kijeva živu divlji Pečenegi. Bruno ide k njim, premda ga Vladimir opomenjuje, da ni 24 ure ne će ostati živ med njimi. Pečenegi ga zaista jur prvi dan tri pute odsudu na smrt. Ali njihov knez mu se sve tri pute smiluje. Konačno mu obeća, da će se sa svojim narodom dat krstiti, ako mu Bruno izgovori mirovnu pogodbu s Rusi. To se zaista ugoda. Po ovom velikom uspjehu ide Bruno med Pruse. I ovde zadobene vladara za kršćanstvo. Ali jedan dio naroda suprotstavi se novoj vjeri i 1009. ljeta ubije svetoga nadbiškupa, ki se broji med apoštole Slavenov i Prusov.

Sv. Abraham († 422). Živio je kao pustenik u Mezopotamiji. Kad je dočuo, da je na Libanonu još jedno sasma pogansko selo, odlučio je, da će tamo pojti za misionara. Ali znajući za divlje odupiranje stanovnikov protiv kršćanske vjere počeo je živiti u selu kao trgovac. Kad su neke stanovnike trapili zbog dać, platio je on za nje. Po nekom vrimenu bio je tako obljubljen, da su ga hotili postaviti za svoga načelnika. Ali on je bio samo tako pripravan na se zeti ovu službu, ako mu izgradu crikvu. Ovako ih je polako zadobio za kršćansku vjeru. Kasnije je postao još i biškup.

Sv. Antonin († oko 830). Bio je redovnik u kloštru Monte Cassino. Kad su Longobardi upustošili kloštar, živio je blizu Sorenta kao pustenik.

Blaženi Nikola de Pullia (1197—1265). Sveti Dominik ga je gorizeo u svoj red. Bio je izvrstan prodikač i kasnije provincijal dominikancev za okolicu Rima.

Blažena Kristina Visconti († 1458). U svojem rodnom varošu, Spoletu, živila je kao redovnica u oštroj pokori i podvarala je aldovno bolesne ter siromahe.

Blaženi Ivan Baptist od Neoskrunjenoga Prijeća (1561—1613). Sveta Terezija od Avile prorokovala je jur po njegovom porodu, da će biti znamenit svetac. Na nje savjet se je učio

bogoslovlje i držao oštru pokoru. Stupio je u red trinitarcev (vidi 8. februar). Uz mnoge teškoće ugodalo mu se je zapeljati reformu u ov red.

15. FEBRUAR:

Sveti Faustin i Jovita († oko 120)

Prema koncu vladarstva Trajanovoga živili su u Bresciji dva brati: Faustin i Jovita. Obadva su kazali veliku gorljivost u širenju kršćanske vjere. Biškup Apolonije zaredio je Faustina za svećenika, a Jovitu za dijakona. Nato su nastali još gorljiviji. Ovako su na se potegnuli mržnju varoškoga načelnika Italikusa, ki je pod carem Hadrijanom obadva dao zatvoriti u tamnicu.

Pet dan kasnije došao je i sâm car Hadrijan u Bresciju i je preda se pozvao obadva brate. Oni su prem svih laskanj i grožnjov ostali vjerni Kristušu. Zato je dadu najprije baciti pred lave, leoparde i medvide, ali izgladjene životinje nisu ih se ni dotaknule. Zatim su je hitili u oganj, ali oni su isto tako neoskrunjeni izašli iz ognja kao nekad tri mladenci iz ognjene peći. Konačno su im odsikli glavu. Čudesa, ka su se godala u vezi s njihovim mučeničtvom, zadobila su tisuće poganov za kršćansku vjeru. U njevu čast gradjena je u Bresciji crikva, kade se do danas nalazu njeve relikvije.

Ča daje moć tolikim mučenikom naše vjere? Zač su oni bili pripravni svoj žitak aldovati za Kristuša? Kad su živo vjerovali u goristanje, već se ufali u nebeski raj nego li u himbenost ovoga svita i jače su ljubili Jezuša neg bar ča drugo na svitu. Svečevanje i spominak mučenikov neka svagda pomnoži i u nami vjeru, ufanje i ljubav.

Sveti Sigfrid († oko 1045), apoštol Švedov. U Švedskoj je sv. Ansgar (3. febr.) širio kao prvi kršćansku vjeru. Ali po njegovom odlasku spao je švedski narod opet najzad u poganstvo. Kralj Olaf je prosio iz Anglije misionare. Na čelu ovih misionarov stoji Sigfrid, svećenik iz Yorka. Njemu se ugoda za Kristuša zadobiti 12 plemićkih obiteljev. Postavi dvi biškupije. Zatim ostavi u Wexiowu, u centrali svojega misionskoga djelovanja tri svoje nećake, a on ide glasiti Evandjelje u druge provincije. No u njegovoj odsutnosti poganski buntovniki ubiju sve tri njegove nećake. Kralj Olaf ulovi umornike i kani je osmrtiti, ali Sigfrid prosi kralja za pomilovanje. To tako gane umornike, da i oni primu vjeru Kristuševu, ka je svagda vjera oproščenja, pomirenja i ljubavi. 1158. sprogovorio je papa engleskoga roda, Hadrijan IV. Sigfrida za sveca. Do početka protestantizma poštovali su Švedi sv. Sigfrida kao svojega apoštola.

Sveta Georgija († oko 500). Živila je u francuskom varošu Clermont kao čista divica, ka je svoje dane posvetila postu i molitvi. Po nje smrti sprohadjalo je nje mrtvačku škrinju jato golubov, ki su skrsli prema nebu, kad su nje tijelo položili u grob.

Sveti Walfrid († 765). Rodio se je u Pisi. Bio je srićno oženjen i imao petero dice. Njegova osobita radost biše, da su sva dica lipo napredovala u različni kriposti. Zatim je utemeljio kloštar, kamo je i on nutar stupio. Odibrali su ga i za opata. Jedan od njegovih sinov, Gunfrid, stupio je takaj u kloštar i bio posvećen za duhovnika. Ali zatim mu se je zamirio redovnički život i pobignuo je u svit. Ovde je u borbi s vojaki zgubio jedan prst. Vratio se je kajajuć u kloštar, razvio se u gorljivoga redovnika, a po smrti njegovoga oca odibrali su i njega za opata.

Sveta Agape. Grčka rič „agape“ znači ljubav. Sveta Agape je bila jedna od onih divic, ke je sakupio u jedno društvo sv. Valentin biškup u varošu Terni. Kad je sv. Valentin pretrpio mučeničku smrt, dao je vrijeda zatim i svetoj Agapi prefekt Leoncije odsići glavu. (Po drugoj predaji pretrpila je sv. Agape u Antiohiji ili u Španjolskoj mučeničtvo.)

Blaženi Andjelko Scarpetti († 1306). Slišio je u red pusteni-

kov sv. Augustina i bio dobar prijatelj svetoga Nikole Toletina (svetak 10. sept.). 1583. ljeta našli su njegovo mrtvo tijelo neoskrunjeno. Njegovo poštovanje potvrdio je papa Benedikt XV. ljeta 1921.

Blaženi Klaudije de la Colombiere S. J. (1641—1682). Od sedmero braće dva zaran umru, tri su posvećeni za duhovnike, jedna se oda, a jedna ide za koludricu. Klaudije stupi u red jezuitov. U Paray le Moniale-u je on duhovni peljač sv. Margarete Alacoque (svetak 17. okt.). Kao takov širi poštovanje Srca Jezuševoga. Za blaženoga je proglašen ljeta 1929.

16. FEBRUAR:

Sveta Julijana divica i mučenica († oko 305)

I kod svete Julijane je danas po toliki stoljeći teško razlučiti stvarnost od legendarnih dodatkov. Rodila se je oko 287. ljeta u Nikomediji, u glavnom varošu Bitinije u Maloj Aziji. Nje otac Afrikanus bio je jako ponosan na svoju lipu jedinu kćer. On je bio i velik neprijatelj kršćanov i nije znao, da je njegova kći u otajnom kršćanka.

Kad je Julijana 18 ljet, zaprosi ju bogati Evilazije za ženu. Ona mu otkrije svoju tajnu, da je kršćanka. Evilazije to povi ocu Julijane, ki pokusi najprije lipimi riči odvrnuti kćer od kršćanske vjere. Onda ju po cijelom tijelu stuče volovskim korbačem. Kad je i to zaman, preda ju u svojem jadu Evilaziju, ki je medjutim imenovan za poglavara varoša. Ov da zatvoriti Julijanu u tamnicu. Polag legende javi joj se u noći zali duh u obliku andjela. Nagovara ju, neka alduje poganskim bogom i neka ne zahiti bogatstvo i slavu, ča ju čeka, ako bude žena varoškoga poglavara. Julijana se pomoli Bogu i onda joj se očituje, da noćno skazanje nije andjeo nego zali duh. U borbi nadvlada zaloga duha i sveže ga s lanci, ki su od nje ruk otpali. U zori skrsne zali duh. A Julijana mora pretrpiti

različna mučenja. Kad ju ne moru osmrtiti ni oganj, ni kipuća voda, dadu joj odrubiti glavu.

Nje mrtvo tijelo prenešeno je iz Nikomedije u Italiju i od 1707. ljeta nalazi se u Napulju, ki broji sv. Julijanu med svoje patrone. Ali i drugde se nahadja nje relikvij. Ovako u Španjolskoj i u Holandiji.

Julijana se nije oblakomila na zemaljsko bogatstvo, ni na slavu jedne ugledne gospe. Ona je bila pripravna stupiti i na hištvo s Evilazijem, ali hotila ga je zadobiti za vjeru Kristuševu. Hištvo s bezbožnim človikom more značiti veliku pogibeo. Još i mudromu Salamonu su tudje žene kraj krenule srce od pravoga Boga. Ništa nije bolji temelj za hištvo nego li skupna vjera. A kad se ljudi različne vjere združu u hištvo, onda to znači za obadva pogibeo mlačnosti. No najveć pod tim trpu sama dica, ka moru još mlačnija i još nesigurnija nastati u vjeri.

Sveti Onezim († oko 95). Jedno od najdražesnijih dokumentov Novoga Zakona je pismo sv. Pavla Filemonu, ki je bio bogat gradjan u Kolosi u Maloj Aziji. Ovomu Filemonu, koga je sv. Pavao pokrstio, uskočio je jedan rob, po imenu Onezim. Ov dospene u Rim, kade ga Pavao, ki je zatvoren u Rimu, more pokrstiti. Kad Pavao svojega učenika Tihika pošalje s pismom u Kolosu, s njim pošalje i Onezima. Ali isto vrime piše apoštol Filemonu ljubezno pismo, da Onezima ne kaštiga, nego da ga primi kao svojega brata. Vridno je mnogokrat pročitati ovo zaista dražesno kratko pismo, ko nam kaže, kako pazljivo i u atmosferi ljubavi pokusi kršćanstvo riješiti i onako teške socijalne probleme, kakovo je bilo ropstvo. Očituje nam se u ovom pismu i u ljubavi bogato srce Pavlovo. Kako milo on piše: „Nut ja starac, Pavao, a sad k tomu i sužanj Kristuša Jezuša, prosim te za svoga sina Onezima, komu sam dao žitak u okovi svoji. On je bio tebi negda nekoristan, a sad je tebi i meni vrlo koristan. Njega šaljem tebi najzad, a ti ga primi kot moje srce. Rado bih ga bio zadržao kod sebe, da bi mi bio namjesto tebe na pomoć u mojem ulovljenstvu za evandjelje. Ali prez tvojega privoljenja nisam htio ništa učiniti, da ne bi tvoje dobro djelo bilo od sile, nego od dobre volje. Morebit

je bio nek zato za jedan čas od tebe razlučen, da ga najzad zadobeneš za uvijek, ali već ne kot roba, nego kot ča za mnogo većega, naime kot ljubljenoga brata." Veliki socijalni problemi ne smiju se ni danas riješiti u mržnji i oduravanju, ar to uzrokuje bune i boje, nego u pravičnoj bratinskoj ljubavi.

Sveti Danijel i njegovi drugi **Ilija, Jeremija, Izaja, Samuel,** († 308). Kad su iz Egipta sprohodili kršćane, ke su odsudili na prisilno djelo u rudokopi Cilicije u Maloj Aziji, ulovili su je na povratku u Cezareji u Palestini. Kad su je zvrćkivali za imena i domovinu, rekli su namjesto svojih egipatskih imen spomenuta imena iz Svetoga Pisma, a za svoju domovinu izjavili su nebeski Jeruzalem. Po tom su upoznali, da su kršćani i zato su je na smrt odsudili. U svetom krstu i mi dobenemo nova imena. Neka to ne budu kakova poganska imena, nego imena svecev. Naslijedujmo pak naše krsne patrone, da si budemo s njimi dilili slavu u nebeskom Jeruzalemu.

Blažena Filipa ili Filipina († 1236). Rodila se je u Rieti u Italiji od uglednih roditeljev, kod kih je bio i sv. Franjo Asiški primljen kao gost. Ov svetac ju je ganuo, da se i ona odreče svita i posveti potpunoma Jezušu Kristušu. Kad su ju domaći ipak hotili siliti na hištvo, pobigla je med brige, kade je s drugimi pobožnimi ženami živila kao pustenica. Kasnije je nje brat Tome, ki ju je prije najveć razgovarao od redovničkoga života, izgradio crikvu i kloštar, u kom je bila blažena Filipa prvačica. Svoju smrtnu uru povidala je svojim sestram tri dane najper. Nje poštovanje potvrdio je papa Pijo VII. ljeta 1806.

Sveti Julijan mučenik († oko 309)

Kad su 16. februara spomenuti mučeniki Danijel i njegovi drugi, po broju 11, u Cezareji u Palestini pretrpili mučeničtvo, došao je tamo iz Kapadocije iz Male Azije Julijan. Kad je doznao za mučenike, pašćio se je tamo, kade su još ležala njihova mrtva tijela. Ovde je mučenike velikim poštovanjem objamio. Na to su i njega ulovili i kad se je priznao za kršćana, odsudili su ga na smrt. Julijan se je velikim veseljem zahvalio za milošću, da se i on smi brojiti med mučenike.

Zač stoji mučeničtvo u tako visokoj časti? Spasitelj je sam rekao: „Nigdo nima veće ljubavi, neg ki dâ žitak svoj za prijatelje svoje." A ki dâ svoj život za Gospodina Jezuša Kristuša, on je dao u potpunoj žrtvi svidočanstvo za svoju vjeru; on se je u slavodobitnom ufanju odrekao svih zemaljskih stvari, da zadobene žitak vječni; on je sve dao, ča je nek mogao, da dokaže ljubav svojemu Spasitelju. U žarkom ognju ove potpune žrtve ljubavi takorekuć zgoru sve človičje slabosti i nedostatnosti. Zato je mučeničtvo velika milost. Ali ona se dostigne ne samo u proljivanju krvi, nego i u neprestanom podnašanju križev, bolesti, nevolj, u nasljedovanju Jezuševom, u takozvanom surom svakidanjem mučeničtvu. Kad u knjigi svecev tolikokrat stretnemo mučenike, onda nas neka njihov potpuni životni aldov svagda poziva i jača, da srčeno donašamo naše svakidanje male i velike aldove i tako se korak za korakom približimo svojemu vječnomu cilju, k Bogu, ki će utrti svaku suzu, odneti svaki križ, izliječiti svaku nevolju i dat svakomu obiljnu plaću u vječnom blaženstvu i veselju.

Sveta Marijana udovica († prije 100). Grčki spisi svecev ju spomenu 17. februara. O njoj samo toliko znamo, da je sprohodila svete apoštole Filipa i Bartola u Hierapolis. Po mučeničkoj smrti sv. apoštola Filipa otišao je sv. Bartol prema Indiji, a Marijana je išla u Likaoniju u Maloj Aziji. Ovde je glasila sv. Evandjelje, dok nije umrla u miru.

Sveti Donat, Sekundijan, Romulus, i 86 njevih tovarušev

(† 304). Ishadjali su iz Vicenze i bili su vojaki. Pod Dioklecijanom su pretrpili mučeničtvo u Konkordiji na susjedstvu Venecije.

Sveti Silvin biškup († 717). Početkom se je odgojivao u južnoj Francuskoj za svitskoga člověka i hotio se je ženiti za jednu bogatu divojku. Ali onda začuti poziv Božji, prekine zaruke i posveti se službi Božjoj. Kasnije ide kao biškup u tada još pogansku Belgiju glasiti Evandjelje Kristuševo. Ovde je već svojim kriposnim životom, nego li ričom imao velik uspjeh. Bio je diboko ponizan. Na sebi je dan za danom ispravljao i najmanje pogriške, ar mu je briga bila, da budu njegova djela Bogu ugodna i da čim već ljudi dopelja u Kristuševu ovčarnicu. Rado je primao putnike i goste, kim je po peldi Jezuševoj prao noge. Ljubio je Boga svim srcem i ginuo svom dušom za nebeskim životom. Visoko je cijenio i hodočašća. Pohodio je i Svetu Zemlju. Boravak uz Jordan i na Golgoti brojio je med najlipše doživljaje svoje. Pod starost pao je u tešku bolest, ku je strpljivo podnašao. Stalno je opomenjivao svoju okolicu, neka mislu na smrt i zato se neka čuvaju griha. Prije smrti, jednu subotu podvečer osjećao je najper čudnovitu slast nadzemaljskoga žitka. Vrijeda zatim je umro.

Sveti Fintan opat († oko 548). Kad je Irska osobito pod uplivom sv. Patrika (svetak 17. marca) primila kršćansku vjeru, procvale su u njoj brzo različne kriposti. Osobito za redovnički život imali su Irci mnogo razumivanja. Ovako su nastali na ovom zelenom otoku, ki se more zvati i otok svecev, mnogobrojni kloštri. Ovi su igrali veliku ulogu u misioniranju Evrope. Fintan je bio učenik sv. Kolumbana. On je u Clonenaghu utemeljio jednu osobito oštru opatiju. Njegovi redovniki nisu smili imati ni blaga za obdjelivanje zemlje. Zato je bilo

Slika:
Petrova stolica u baziliki sv. Petra u Rimu prilikom jedne kanonizacije (k 22. febr.).

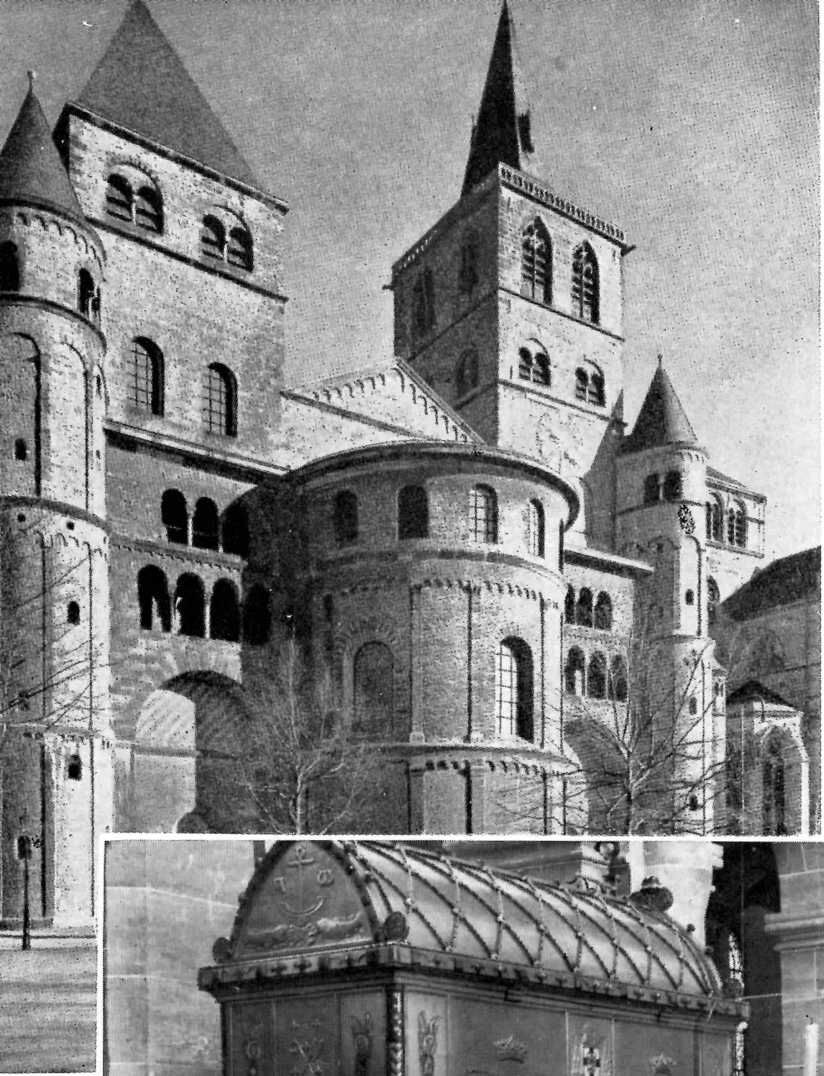

kod njih ne samo meso prepovidano nego i svi mlični jiliši. Kad su opata Fintana opomenuli na njegovu pretiranu oštroću, dopustio je drugim laglju disciplinu, ali on sam je držao i nadalje svoje jako oštre prepise. Zato je stao u velikom poštovanju. Imao je i različne izvanredne dare i milosti, ovako dar prorokovanja i čitanja misli u tudji duša. Jednoč je u razgovoru s redovnimi brati postao jako ozbiljan. Kad su ga pitali za uzrok, odgovorio je da vidi strašnu bitku. Za osam dan kasnije donesli su vist o istoj bitki, pri koj je umrlo mnogo vojakov. Sveti Fintan je ipak ostao svenek ponizan. Rado je primio opomene. Bio je prema sebi oštar, ali prema drugim sve već milosrdan i dobrotivan, znajuć, da posude nisu jednake: jedna se laglje polamlje, druga teže. A tako je i s ljudi. Jedni moru podnositi veću oštroću, drugi samo manju.

Sv. Aleksije Falconieri (1200—1310). Bio je jedan od 7 pobožnih utemeljiteljev reda servitov (12. febr.). On se nije dao posvetiti za svećenika. To je učinio iz poniznosti. Rado je brao za svoje redovne brate kao laični brat milostinju. Od rane mladosti poštovao je žarkom ljubavom Divicu Mariju i svaki dan molio mnoge Zdrave Marije. Doživio je visoku starost od 110 ljet i tako je mogao kao jedini od 7 utemeljiteljev doživiti i konačno potvrdjenje reda servitov.

18. FEBRUAR:

Sveti Simeon biškup jeruzalemski († 107)

Simeon, sin Kleofaša ili Alfeja, je bio s Jakovom mladjim i Judom Tadejem skupa bratić Jezušev. (Kleofaš je bio vjerojatno brat sv. Jožefa.) Mogao je biti jur oko 40 ljet, kad je

Slike:
Crikva i relikvije sv. Matije u Trieru (24. febr.).

Jezuš javno nastupio, vindar se je pridružio k njegovim učenikom mladovitim oduševljenjem. Učeniki, ki su po goristanju Kristuševom na putu u Emaus sastali goristaloga Jezuša, mogli su biti Kleofaš i njegov sin Simeon.

Po prihodu Duha Svetoga glasio je i Simeon Evandjelje Jezuševo. Kako visok ugled je dostignuo, vidimo u tom, da su po smrti prvoga jeruzalemskoga biškupa, sv. apoštola Jakoba mladjega, ki je 62. ljeta pretrpio mučeničku smrt, njega odibrali za biškupa jeruzalemske kršćanske općine. Kao natpastir imao je mnoge skrbi. Suprotstavljala mu se je jedna židovska sekta med kršćani, takozvani „ebioniti". Ovi su potribovali od kršćanov, da držu Mojzežev zakon, premda je apoštolsko spravišće jur ljeta 49. izjavilo, da kršćani nisu dužni ni na obrizanje ni na održanje drugih Mojzeševih prepisov. Još veća briga mu je bila spasiti svoju črijedu, kad se je počeo židovsko-rimljanski boj, ki se je završio 70. ljeta strašnim upustošenjem Jeruzalema. Simeon je po opomeni Jezuševoj za dobe ispeljao kršćane iz ogroženoga varoša u varoš Pelu preko Jordana. Opsada Jeruzalema sliši med najstrašnije opsade cijele povijesti. Prik milijun ljudi je poumiralo od meča, a još već od glada. Položaj je bio u varošu tako zdvojan, da je bilo majkov, ke su svoju dicu spekle, da utišu svoj glad.

Kad je sva ova strahota preminula, vratio se je biškup Simeon sa svojimi vjerniki u porušeni Jeruzalem i onde izgradio novu cvatuću kršćansku općinu. Po predaji morao je jednoč Simeon s drugimi rodjaki Jezuševimi putovati u Rim pred cesara Domicijana, ki je bio znatiželjan na sve, ki su ishadjali iz pokoljenja Davidovoga, ar se je i od ove strani bojao za svoj tron. Kad je pak vidio ove proste ljude i žulje na njevi ruka, obrnuo se je prezirno i nemarno kraj od njih.

Simeon je bio već dobro prik 100 ljet star, kad su ga Židovi i krivovjerci optužili pred cesarskim namjesnikom i upraviteljem Atikusom. Kao nekad njegov prethodnik Pilatuš Jezuša, tako je dao Atikus Simeona islušati i mučiti. Skoro 120-ljetni starac je bez jednoga jauka podnašao kroz cijeli dan različne muke tako da su se njegovi mučitelji prije utrudili neg starac biškup. Konačno ga je dao Atikus križevati. A Simeon je velikim veseljem primio milošću, da smi na isti način pretrpiti smrt, kako njegov rodjak i Spasitelj Jezuš Kristuš. Njegove relikvije nalazu se u različni varoši, ovako u Brindisi, u Bologni i u Brüsselu.

Simeon je bio rodjak Jezušev. Ali važnije je, da slišimo po volji i po srcu k Jezušu. On je rekao: „Gdo je mati moja i gdo su braća moja? Gdo izvršuje volju Oca mojega, ki je na nebesi, on je moj brat, moja sestra i moja mati." A na drugom mjestu veli: „Vi ste moji prijatelji, ako činite ča vam zapovidam." Spunimo svagdar volju Božju i onda će i za nas valjati rič sv. Augustina: „Ki pobožno živi, ne more zlo umriti." Simeon je doživio jako visoku starost. Ne znamo koliko ljet je nam sudjeno na ovom svitu. Tome Kempis nas opomenjuje: „Nijedan dan ti nije siguran!" Mnogi su se jur prevarili, da su računali na dug život, pak su naglo i nenadijano umrli. Budimo svagdar pripravni na smrt, onda ni nagla smrt ne more biti za nas nesrića.

Sveti Flavijan biškup i mučenik († 449). Odibrali su ga 446. ljeta za patrijarku Konstantinopela. Jur po odibranju je došao u konflikt s cesarom Teodozijem II., ki je potribovao od njega dar. Flavijan je hrabro ovimi riči odbio nezakonitu želju cesara: „Zlata i srebra nimam, a crikveno imanje nije moje." Za mnogo veća pogibeo je nastala, kad je počeo opat Eutiches širiti krivu vjeru, da je u Jezušu Kristušu samo jedna natura. Ovo krivovjerstvo se zove monofizitizam. Patrijarka Flavijan je oštro nastupio protiv nove krive vjere. Eutichesa je dao isključiti iz Crikve, ča je odobrio i papa sv. Leo Veliki. Ali onda su nastupili dva lični neprijatelji patrijarke Flavijana: carev miljenik Krizofije i Dioskur, biškup u Aleksandriji. Na nagovaranje Dioskura sazvao je car Teodozije II. 449. ljeta u Efezuš crikveno spravišće, ko je dobilo ime „razbojnički koncil". Na ovom spravišću zvrgli su patrijarku Flavijana, a isključenje krivovjerca Eutychesa iz Crikve izrekli su nevaljanim. Kad je Flavijan protestirao protiv toga, naronuli su na njega vojaki i naoružani redovniki i tako ga zbili, da je po tri dani umro uslijed ran, ke su mu zaudali.

Dvi ljeta kasnije, 451., sazvan je 4. ekumenski koncil u

Chalcedon. Ov je konačno odsudio krivu vjeru Eutychesa i dao zadovoljšćinu pokojnomu patrijarki Flavijanu, koga su jednoglasno izjavili na ovom crikvenom saboru za mučenika prave vjere.

Sveta Konstancija, Atika i Artemija. (U hrv. kalendaru „Gradišće" spomenuta je 17. februara, dok isti kalendar sv. Aleksa spominja na ov dan, a u knjigi mučenikov zabilježen je 17. februara.) Polag dosta nejasnih izvorov bila je Konstancija kći cara Konstantina Velikoga i unuka svete Helene. Još je bila poganka, kad je upala u tešku bolest, vjerojatno u lepru. Išla je u Rim i na grobu svete Agneze pomolila se za pomoć. Agnes joj se je skazala i obećala joj, da će ozdraviti, ako se dâ pokrstiti. To je učinila i zaista je ozdravila.

Vrijeda zatim zaprosio ju je udovac Galikan za ženu. Galikan je bio izvrstan vojskovodja Konstantina Velikoga i zato bi mu bio cesar rado dao svoju kćer za ženu. Konstancija se je hotila posvetiti Bogu. Vindar je privoljila u hištvo, ali pod tim uvjetom, da se hištvo stoprv onda sklopi, kad se Galikan vrne iz boja protiv Dakov i Trakov. Konstancija je k sebi primila obadvi kćere udovca Galikana, a ona mu je predala na službu dva svoje sluge, Ivana i Pavla, ki su jur bili kršćani. Konstancija je zadobila za vjeru u Kristuša obadvi kćere Galikanove, Atiku i Artemiju. Istu dob su nagovorili Ivan i Pavao generala Galikana, da se dâ pokrstiti. Galikan je to učinio i kad je uspješno završio boj, bio je s Konstancijom sporazuman u tom, da će se i on posvetiti Bogu. Nekad glasoviti i ponosni vojskovodja razdilio je svoje imanje siromahom pak je s Ivanom i Pavlom skupa podvarao u jednom stanu uz rijeku Tiber putnike i bolesnike. Svi tri su pretrpili mučeničtvo pod Julijanom Odmetnikom. (Galikanov svetak se svečuje 25. 6., a brati Ivan i Pavao svečuju se 26. junija.)

Konstanciji i obadvim kćeram Galikana, Atiki i Artemiji, dao je car Konstantin Veliki graditi stan uz crikvu svete Agneze, kade su Bogu posvetile svoj život. Umrle su 354. ljeta i pokopane su blizu groba sv. Agneze.

Sv. Engelbert ili Angilbert († 814). Bio je sin jednoga plemića i odgojivao se u dvoru Pipina i Karla Velikoga. Podučavao ga je glasoviti Alkuin. Engelbert je bio jako talentiran. Zato su ga počeli zvati po glasovitom grčkom pjesniku novi Homer. Karlo Veliki ga je postavio za svojega prvoga ministara i predao mu vladanje u jednom dijelu svoje države. Ovde je Engelbert osobito poštovao grob sv. Rikijera, kade se je godalo mnogo čudov. I Engelbert je pao jednoč u tešku bolest. Tada se je na grobu spomenutoga sveca zagovorio, da će pojti u kloštar, ako ozdravi. Po ozdravljenju je još odbio napadaj poganskih Danov. Zatim je stupio u kloštar, kade je dao svim dobru peldu u iskrenoj poniznosti i oštroj pokori. Zato su ga kasnije odibrali za opata, čemu je bila potribna dozvola cara Karla Velikoga. Cesar ga je kasnije opet upotribio u javni služba na korist Crikve i države. Tri pute ga je poslao osebnim poslanstvom k papi u Rim. I carev teštamenat bi bio morao Engelbert ispuniti, ali i on sâm je umro par tajedan po smrti Karla Velikoga.

Blaženi Ivan-Petar Née (1832—1862). Rodio se je u nadbiškupiji Lyon. Stupio je u družbu svećenikov za poganske misije. Zaredjen za svećenika išao je u Kinu. Njegov prepostavni pošalje ga u jedno selo, kade je bilo oko 50 osobov pripravno na krst. To su nenavidnim okom gledali visoki državni činovniki. Dali su uhapsiti misionara i otprimili su ga pred mandarina, ki je stao na čelu cijele pokrajine. Ov ga je dao na smrt odsuditi. S njim su osmrćeni i tri daljnji kršćani. Sv. papa Pijo X. proglasio je mučeničkoga misionara ljeta 1909. za blaženoga.

19. FEBRUAR:

Sveti Konrad od Piacenze († 1351)

Živio je oko ljeta 1310. u Piacenzi u sjevernoj Italiji jedan ugledan plemić, po imenu Konrad. Bio je pošten i milosrdan i svi su ga rado imali. A on je ljubio vesela društva, glazbu,

pjesmu, lipe vrte i dobro jilo. Imao je i jednu osobitu strast: išao je strastveno rado na lov.

Jedne jeseni pri lovu proteče jedna srna med grmlje. Konrad važge gušćaru, da ovako ulovi srnu. Nadigne se vjetar i oganj se počne širiti. Zgori sva šuma (loza). Kvar je strašno velik.

Jedva je Konrad opazio, da će nastati iz maloga ognja užasna katastrofa, odšmuljao se je domom i nikomu nije rekao, da je on kriv nesrići. Medjutim su ulovili jednoga siromaha, ki je suha drva brao u lozi. Ovoga su tako dugo mučili, dok nije na se zeo svu krivicu. Odsudili su ga na smrt. Konrada je cijelo vrime strašno trapilo dušno spoznanje. Kad su pak odsudjenoga siroćaka peljali jur pod višala, priznao je Konrad javno svoju krivicu. Morao je od svojega velikoga imanja nadomjestiti učinjeni kvar. U teški dani trapljenja dozreljala je u njem ta misao, da će ostaviti himbeni svit i njegovo uživanje. Kad je svojoj ženi Eufrozini očitovao svoju odluku, bila je i ona pripravna pojti u kloštar. Imanje, ko im je još ostalo, razdilili su med siromahi. Zatim su išli med redovnike.

Konrad se je nastanio kod franjevcev blizu Piacence. Ovde su ga još uvijek pohadjali rodjaki i poznanci i tako ga uznemirivali svojimi posjeti. Zato ide u Rim, da pohodi grobe sv. apoštolov. A onda ide u Siciliju, kade najprije podvara u varošu Noti bolesnike, ali onda se potegne najzad na jedan brig u jednu špilju, kade živi kao pustenik. Počnu ga okolišni ljudi poiskovati. Mnogim bolesnim povrati svojom molitvom zdravlje. Tri dane prije smrti je primio sv. sakramente. Kad ga je duhovnik zatim pohodio, našao ga je kleče. Lice mu je sjalo u nekoj divnoj nebeskoj svitlosti. Stoprv kad je svećenik bliže stupio k njemu, vidio je, da je Konrad jur mrtav. To se je godalo 19. februara 1354. Pokopali su ga u crikvi sv. Nikole u sicilijanskom varošu Noto. Na njegovom grobu godala su se brojna čudesa. Zazivaju ga rado kod različnih bolesti, osobito ke se tiču trbuha.

Sv. Konrad je nadomjestio kvar, koga je učinio svojim sugradjanom, premda je morao zato dati skoro sve svoje imanje. A kako mi nadomješćamo kvar, koga uzrokujemo svojim

bližnjim? Osobito u trštvu more človik lako uzrokovati škodu svojemu bližnjemu. Ako ta škoda nadmaši dnevni zaslužak jednoga tobrača, onda smo pod teškim grihom dužni kvar nedomjestiti i nij nam otpušćen grih, ako toga ne učinimo. U trštvu su jur mnogi zabogatili. Ali ne znamo, koliki su se zbog vkanjbe i škode, ku su učinili svojemu bližnjemu skvarili na vijeke. Zato budimo u svakom trštvenom poslu, kupujemo li ili prodajemo, jako pravični. Držimo se načela sv. Franje Saleškoga: ki prodaje, neka se zaživi u položaj kupca. A ki kupuje, neka se zaživi u položaj prodavača. Pri tom valja rič Gospodinova: Ča ne kaniš da tebi učinju, toga i ti neka učiniti svomu bližnjemu! (Kad ove rede čitaš, ispitaj se, posidješ li sve ča imaš zaista po pravici.)

Sveti Barbat biškup († 682). Bio je natpastir južnotalijanskoga varoša Beneventa. Jako ga je trapilo, da su se mnogi njegovi vjerniki pod peljanjem kneza Romualda klanjali jednoj zlatoj zmiji (kači). Zaman im se je zmaljao, da prestanu s ovim bolvanstvom. To su stoprv onda napustili, kad su Grki opkolili varoš i svi stanovniki su morali drhtati za svoj život. Biškup Barbat im je izjavio, da hte moć samo onda izbignuti smrti, ako se ne budu dalje klanjali zlatoj zmiji. Vrijeda zatim kad su to obećali, javio im je ulovljeni prijatelj kneza Romualda, Semald kričeći prik varoških zidin, neka izdržu, ar je pomoć jur na putu. Semalda su Grki za ovu izjavu osmrtili, a odsičenu mu glavu jednim strojem hitili prik zidin. No vrijeda zatim morali su se najzad povući od varoša, ar je došla prijateljska vojska, ka je oslobodila varoš.

Kako je to jur u človičjem životu, jedva se je Benevent oslobodio, počeli su se ljudi na novo klanjati zmiji od zlata. Ali kad je jednoč knez Romuald otputovao, nagovorio je biškup Barbat Romualdovu pobožnu ženu, neka mu preda zlatu zmiju. Ona je to rado učinila. Biškup je dao napraviti od zlate zmije kalež i pladnjić. Tim je konačno prestalo bolvansko klanjanje zlatoj zmiji.

A koliki se med nami klanjaju zlatu, mamonu ili zemaljskomu imanju? Ne zabimo evandjeljsku rič: človik se ne more klanjati i Bogu i mamonu. Klanjajmo se samo živomu Bogu!

A svoje imanje upotribimo na skroman, štedljiv i pošten žitak. Nikad ne budimo robi svojega imanja!

Sveti Gabin († 296). Polag legende je bio Gabin rodjak cara Dioklecijana, brat pape Kajusa (22. apr.) i otac Suzane mučenice, ku hrv. kalendar bilježi 18. februara. Gabin je bio senator, dakle visok činovnik rimljanske države. Po smrti svoje žene zaredjen je za svećenika. Dioklecijan je htio da se njegova rodjakinja Suzana oda za Maksimijana. Ali Klaudije, koga po ovom poslu pošalje car Dioklecijan, postane kršćan. S njim se da krstiti i njegova žena Prepedigna i njevi sini Aleksander i Kutijas. Dioklecijan se tako razljuti, da osmrtit da cijelu obitelj. Mučeničkom srmću mora umriti i Suzana, ka je bila sa svojim ocem Gabinom skupa zatvorena u tamnicu. Gabinu je dao Dioklecijan u tamnici poginuti od glada. Gabin i Suzana bišu pokopani u svojem stanu uz Dioklecijanove terme (kupališće). Kasnije gradjena je na istom mjestu crikva u čast svete Suzane. Relikvije sv. Gabina darovao je papa Pavao V. u 17. stoljeću jezuitom u Lyonu.

Sveti Quodvultdeus (Ča-Bog-hoće, † oko 444). Bio je nadbiškup u velikom afrikanskom varošu Kartago. Vandalski kralj Genzerik dao ga je otprimiti s duhovniki iz Kartaga na jedan teško uškodjen brod bez kormila. Ov brod su van pustili na morje. Vandali su mislili, da ćedu se svećeniki sa svojim natpastirom skupa utopiti. Ali brod je dospio na čudan način u Napulj. Sveti nadbiškup je ovde u miru završio svoj pobožni život.

Sveti Beat († 798). Bio je svećenik u sjevernoj Hispaniji, kade se je u gorljivom prodikovanju sa svojim prijateljem Eterijem borio protiv krive vjere Nestorija, ki je učio, da su u Kristušu ne nek dvi nature, nego i dvi osobe. Nadbiškup Toleda, ki je bio takaj priklonjen k krivoj vjeri, napao je u oštrom pismu obadva prodikače, ali je morao kasnije pri jednom crikvenom spravišću spoznati svoju krivicu i onda je najzad potegnuo svoju optužbu. Još i za branitelje prave vjere je izjavio Beata i Eterija. Beat je kasnije živio u kloštru Valcarado, kade je napisao komentar (razlaganje) k zadnjoj knjigi Novoga Zakona, k Otajnomu očitovanju. Umro je 19. februara 798. Bog je počastio njegov grob brojnimi čudesi.

Blaženi Bonifac od Brüssela († 1265). Bogoslovske nauke svršio je na glasovitom sveučilišću u Parizu. Zatim je podučavao u Kölnu, kade onu dob još nije bilo univerziteta. Kasnije imenovan za biškupa u Lausanne na Genfskom jezeru djelovao je kao jako gorljiv natpastir. Na I. lyonskom koncilu 1245. zastupao je očito mišljenje, da bi se morao cesar Fridrik II. isključiti iz Crikve. Zato ga je hotio dat cesar umoriti. Ali Bonifac se je pomoću Božje providnosti ugnuo ovoj pogibelji. Papa mu je hotio dva pute dati drugu biškupiju, čega on nije htio primiti. Bio je neko vrime rektor univerziteta u Parizu. Zadnja ljeta je probavio blizu Brüssela na susjedstvu kloštra cistercitskih sestar. Bio je osobit poštovatelj prebl. Divice Marije. Nije služio sv. maše bez točenja suz. Legenda povida, da su mu andjeli pomagali, kad već nije mogao dobro hasnovati ruk pri sv. maši.

Blaženi Alvarez od Kordobe († 1420). Živio je istu dob kao Vince Fererski (5. apr.) i dok je Vince prodikovao u sjevernoj Španjolskoj i u južnoj Francuskoj, bio je Alvarez apoštol Andaluzije. Obadva su pripadali redu prodikačev, bili su dakle dominikanci. To je bilo u dobi zapadnoga raskola. Alvarez je od rane mladosti činio oštru pokoru i za nadvladanje ovoga raskola. Mnogo se je postio i nosio je na golom tijelu oko pasa željezni lanac. Probavio je mnoge noći u gorljivoj molitvi. Prodikovao je i u Italiji, a hodočastio je i u Palestinu. Zatim se je vratio u svoju domovinu. Blizu Kordobe osnovao je kloštar originalne oštroće i ubоštva svojega reda. Ov kloštar se je zvao „škale nebeske“. Kroz dan je prodikovao i podučavao uboge, a mnoge noći probavio u molitvi.

Blažena Elizabeta Picenardi (1428—1468). Rodila se je u Mantovi. Mati ju je odgojila jako pobožno, a otac joj je dopustio, da stupi u 3. red servitov. Osobito rado je premišljavala o muki Kristuševoj i o sedmeri žalosti Marijini. Mnoge plemenite obitelji u Mantovi postavile su se pod nje duhovno peljanje. Ona je ostala svagda ponizna. Bila je stoprv 40 ljet kad je umrla. Papa Pijo VII. potvrdio je 1804. nje poštovanje.

Sveti Eleuterije (Aladar) biškup († 531)

Eleuterije je rodjen 456. ljeta u varošu Tournai. Odgojen je skupa sa sv. Medardom (8. juni), ki mu je najper prorokovao, da će biti kasnije biškup svojega rodnoga varoša. Tournai je bio onu dob stolni varoš franačkih kraljev, ki su stali još u borbi s Rimljani. Kad su bili Rimljani većinom jur kršćani, proganjali su Franki i katoličane. Ljeta 486. morali su se svi kršćani iseliti iz Tournai-ja. Selit se je morala i Eleuterijeva obitelj. Oni su se preselili u mjesto Blandin. Sedam ljet kašnje (493.) oženio se je franački kralj Klodvig za kršćanku Klotildu. Kraljica je pak shodila slobodu za kršćane, a još i svojega muža je doprimila na kršćansku vjeru. Kršćani su u Blandinu upotribili slobodu na to, da su izgradili sebi lipu crikvu, ke prvi biškup biše Teodorik. No ovoga je vrijeda po odibranju ubila strijela. Za novoga biškupa odibran je Eleuterije. Za potvrdjenje odibranja morao je putovati u Rim, da dobene odobrenje od pape. Kad se je vratio, posvetio ga je za biškupa reimski nadbiškup sv. Remigije, ki je na Božić ljeta 496. pokrstio franačkoga kralja Klodviga.

Natpastirska služba nije bila laka. Franki su bili dijelom još priklonjeni k poganstvu, a dijelom k arijanskoj krivoj vjeri. Eleuterije je tri pute putovao u Rim, da od pape zadobene pomoć i različna sredstva za uspješnije misioniranje Frankov. Pri jednom ovakovom putu donesao je iz Rima svetih relikvij od sv. Štefana prvoga mučenika i od sv. Marije Egipatske. Bog je pomagao djelovanje Eleuterijevo različnimi čudesi. No najveć se je morao Eleuterije boriti protiv krivovjercev, ki su tajali utjelovljenje Sina Božjega. Ovi su ga jednoč, kad je išao van iz crikve, napali i tako naranili, da je par dan kasnije uslijed ovih ran umro. Po njegovoj smrti združene su biškupije Tournai i Noyon pod peljanjem svetoga Medarda.

U dobi selenja narodov stvorili su mnogi gorljivi apoštolimisionari na rimljanskom i kršćanskom temelju novu Evropu. Do danas živimo od onoga jerbinstva, komu su dali temelj ovi djelovni muži. Meda nje sliši i sv. Eleuterije, ki je — kao nešto prije sv. Genoveva — mnogo učinio, da Franki i Rimljani budu u Francuskoj med sobom u miru živili kao braća, da polako iz njih nastane francuski narod. No Eleuterije u glavnom nije djelao za kulturu jednoga budućega naroda, nego u prvom redu za Kristuša, koga utjelovljenje je branio ričum i pismom i za ko je umro. I mi moremo svoje kulturno i narodno poslanstvo najbolje onda spuniti, ako svojemu narodu, svojoj državi, svojemu pokoljenju posredujemo Kristuša i njegovo sv. Evandjelje. A to najbolje onda učinimo, kad ostvarimo sv. Evandjelje u svojem životu, u svojoj obitelji, u svojoj okolici.

Sveti Euherije Orleanski († 738)

Euherije se je rodio u Orleansu. Jur kad ga je majka pod srcem nosila, preporučala ga je svaki dan Bogu i Bog je uslišio nje prošnju. Euherijevo srce bilo je plodno tlo, ko je primalo sime roditeljskih opomenov, a razum mu je bio bistar i sposoban za nauke. Kašnje je peljao njegov odgoj Euherijev rodjak, pobožni biškup Ansbert, ki je za jako talentiranoga mladića izibrao najbolje učitelje.

Ali od svih znanosti, u ki je izvrsno napredovao, ljubio je Euherije najveć Sveto Pismo. Osobito rado je čitao pisma sv. Pavla apoštola, iz kih je črpao mnogo mudrosti za život. Pod uplivom ovih pisam odlučio se je i za redovnički žitak.

U kloštru se je trsio na čim savršeniju ljubav prema Bogu i prema bližnjemu. Bogu je služio u molitvi, u postu i pokori, a za neumreće duše brinuo se je tolikom ljubavom, da je bio vrijeda u cijeloj okolici najobljubljeniji spovidnik-duhovni otac.

U to vrime umre orleanski biškup, ki je bio Euharijev stric. Orleanci su čuli za gorljivost i svetost Euharijevu i zato su njega izibrali za svojega novoga biškupa. Karla Martela, ta-

dašnjega upravitelja franačke kraljevine zamolili su, da potvrdi ov izbor.

Svi su bili oduševljeni, samo Euharije ne. Plačuć je prosio svoje redovne brate, da ga ne pustu iz kloštra. Ali oni se nisu htili suprotstaviti providnosti Božjoj. Tako se je konačno podao u volju Božju i Euharije. Po mnogi ljeti išao je najzad u svoj rodni varoš, ali gologlav i bos u prostoj redovničkoj prateži. Vindar su ga putem bezbrojni vjerniki s veseljem pozdravljali kao novoga natpastira.

Euharije je živio i kao biškup prosto. Sada se je postio još već. Najveći dio svojega dohotka razdilio je med siromahi. Ali onda je dospio u konflikt s Karlom Martelom, ki se je morao vojevati s muzlimanskimi Saraceni i zato je počeo zimati crikvena dobra za se i za svoje vojskovodje. Ovako je posvojao i dobro orleanske biškupije. Euharije je morao braniti crikvena prava i zato je protestirao protiv nezakonitoga postupa. K tomu su još dvorniki omrazili Euharija pred Karlom Martelom i zato ga je ov poslao po 16 ljeti natpastirske službe u Köln u sužanjstvo.

I u Kölnu brzo obljubu vjerniki Euharija. Nosu mu dare, ke on more razdiliti med siromahe. Kad Karlo Martel to dočuje, pošalje ga iz Kölna u Lüttich pod vlast vojvode Roberta. No i ov brzo prepozna velike kriposti Euharijeve. Zato mu dopusti, da vrši Božju službu i podučava narod. Još 6 ljet djeluje ovde. Nikad nisu čuli iz njegovih ust, da se je potužio na nepravičnoga Karla Martela ili na druge neprijatelje. Umro je 20. februara 738. ili 743.

Euharije je podnosio progonstvo i sužanjstvo, vindar se nikad nije tužio na svoje progonitelje. A kako činimo mi? Mi se srdimo na one, ki su nam za mnogo manje zakrivili. Mi moramo nadvladati mržnju, ar jedini put k Bogu je ljubav, a jedini put k ljubavi oprošćenje.

Sveta Paula Španjolska. Živila je u 4. stoljeću. Bila je kći dosta ubogih seljačkih roditeljev, ali je bila jako lipa. Nje lipota zbudila je u jednom bogatom mladiću grišno poželenje. Kad je jednoč Paula ovce pasla, približio se je k njoj ov mladić kao lovac i hotio ju zapeljati u grih. Ona je pobigla.

Lovac ju je jur skoro dostignuo, kad je ona išla u kapelu sv. Laurencija. Ovde je objamila propelo i jako gorljivo molila, neka joj Bog zame lipotu. Kad je i mladić došao u kapelu, našao je divojku pogrdjenim licem. Polag legende zrasla joj je po cijelom obrazu brada. Zato ju zovu i „Paula bradata“.

Blaženi Ulrik pustenik († 1154). Rodio se je iz uboge obitelji blizu Bristola. Posvećen za duhovnika uživao je početkom svitske nasladnosti. Osobito je ljubio lov. Zatim se je kajao za svoju nemarnost i mlačnost, odrekao se je svita i išao za pustenika. Ovde je činio jako oštru pokoru. Imao je velike borbe sa zalim duhom. Ali dobio je i izvanredne milosti prorokovanja i čitanja otajnih misli. Učinio je brojna čudesa. Narod ga je poiskovao, da dobene od njega dobar nauk i batrenje u različni trapljenji. Najper je povidao i svoju smrt, ka ga je zastigla 20. februara 1154.

21. FEBRUAR:

Sveta Eleonora udovica († 1292)

Rodila se je u južnoj Francuskoj kao kći grofa Rajmunda od Provence-a. Odala se je za engleskoga kralja Henrika III. Bila je velika prijateljica znanosti i umjetnosti. Ali i u kraljevskom dvoru znala je uz sve svoje dužnosti najti dosta vrimena na molitvu. Ljubav, ku je pak u molitvi dobila od Boga, dilila je dalje svojoj obitelji, svojemu dvoru, a rado je iskala prilike, da se vježba i u različni čini milosrdnosti prema siromahom, bolesnim, trapljenim. Kad je nje muž Henrik III. po dosta nemirnom kraljevanju 1272. umro i nje sin Eduard I. po povratku od križarskoga boja stupio na engleski tron, išla je Eleonora u kloštar i onde probavila još blizu 20 ljet u molitvi i u pokori.

Eleonora se je trsila, da bude i u kraljevskom dvoru, i u samostanu stalno u vezi s Bogom pomoću molitve. Kako mi

cijenimo molitvu: Koliko se vježbamo u njoj? Molitva je jedno od najvažnijih sredstav na putu k svetosti. Neka nam ne bude žao za nijednu minutu, ku probavimo u molitvi, u društvu i razgovoru s Bogom. Ako imamo mnogo posla, onda moremo naše djelo protkati molitvom. Počnimo naše djelo u ime Božje, vršimo je ponizno i pokorno na diku Božju. Ako i pri djelu već krat zdignemo naše srce k Bogu, onda će se i naše djelo pretvoriti u molitvu.

Sveti Georg (Juraj) biškup († 806). Njegovi roditelji dugo nisu imali dice. Pomolili su se Bogu i kad su konačno dostali sina, odgojivali su ga jako pobožno. Georg je bio vrlo talentiran. Rado je čitao Sveto Pismo, a najveće veselje mu biše, kad je mogao u crikvi pjevati. Jednoč su ga hotili platiti za lipo pjevanje u crikvi. On je pineze uzrujanjem odbio i rekao: „Ovakovu službu Bog plaća, a ne človik."

Kad je svršio svoje nauke, išao je po uzoru (peldi) mnogih istočnih pobožnih muži u pustinu. Ovde ga je jedan pustenik uvodio u redovnički život i zatim mu preporučio, da ide u kloštar. Već je duglje vrime živio u kloštru, kad su ga u njegovom rodnom varošu Amastrisu odibrali za biškupa. Georg nije hotio primiti ove službe. Zato su ga silom otprimili tamo. Sada se je podao u volju Božju i bio je neutrudljivo gorljiv u natpastirskoj službi. Za njegovu svetost dočula je i carica Irena, ka je vladala namjesto svoga malodobnoga sina Konstantina VI. Prosila ga je do dojde u Carigrad, da joj dili savjete u vladanju. Georg je posluhnuo poziv, ali nije dugo zdurao u svitskom raspušćanom društvu carskoga dvora. Vratio se je k svojim vjernikom u Amastris i onde u miru završio svoj život.

Sveta Irena divica († 379). Rodila se je u Španjolskoj. Bila je sestra pape sv. Damaza (svetak 11. dec.), koga je sprohodila u Rim. Mnoge je noći probavila u molitvi u katakomba. Sv. Damaz joj je napisao knjigu o vječnom divojačtvu. On joj je sastavio i grobni natpis, kad je umrla 21. februara 379.

Sveti German i **sv. Rondoald** († 666). German je bio opat, a Rondoald prior opatije Grandval ili Grandfeld u biškupiji

Basel. Branili su stanovnike svoje doline protiv nasilja njihovoga gospodara. Zato su je preboli vojaki kopljem. Kad su umirali, batrio je German svojega druga: „Daj mira, brate! Danas ćemo primiti plaću svojih dobrih činov."

Blaženi Pipin († 646). Med naslijedniki franačkoga kralja Klodviga bilo je puno slabih vladarov, namjesto kih su zapravo vladali njihovi dvorski župani. Ovakov je bio Karlo Martel, a sto ljet prije njega Pipin, ki je upravljao franačkom kraljevinom pod kralji Klotarom, Dagobertom i Sigebertom. On je svagda dilio dobre savjete svojim vladarom. Ali znajuć da je bolje savjet prositi nego li savjet diliti, prosio je i on rado savjete od sv. Arnulfa, biškupa u Metzu, a po Arnulfovoj smrti od mudroga kölnskoga nadbiškupa Kuniberta. Jako teško je imao Pipin s kraljem Dagobertom, ki se je hotio raspitati od svoje zakonite žene. Uz hištvenu nevjernost oblakomio se je kralj i na tudje imanje, a biškupa Amanda, ki ga je korio zbog grihote, izbacio je iz biškupske stolice. Pipin je morao skupa zeti svu svoju mudrost i strpljivost, da je izdržao uz ovoga kralja. Dagobert je kasnije ipak spoznao svoju krivicu i predao svojega sina Sigeberta Pipinu na odgoj. Kako dobro je znao Pipin odgojivati, kaže ta činjenica, da se njegove dvi kćere, Gertruda (17. marca) i Bega (17. dec.) poštuju kao svetice.

22. FEBRUAR:

Stolica sv. Petra

22. februara svečevao se je u poganskom Rimu jedan obiteljski svetak. Obitelj je ovde mišljena u proširenom rimljanskom smislu. K njoj su pripadali i oslobodjeni robi i svi, ki su se postavili pod obrambu hižnoga gospodara. Kršćani su vjerojatno ov svetak hotili „pokrstiti", kad su počeli svečevati

svetoga Petra kao glavu svoje velike obitelji. Ovako je nastao svetak stolice sv. Petra, ki je u pismeni dokumenti spomenut jur ljeta 336. Smisao i sadržaj ovoga svetka je bio ta, da je sv. Petar naprikzeo od Gospodina prvenstvo i posjeo tron ili stolicu Kristuševoga namjesnika.

Nešto kasnije počeo se je primat svetoga Petra svečevati u Galiji, dakle u današnjoj Francuskoj, 18. januara. Kasniji kalendari bilježili su obadva svetke i sada je negdo mislio na to, da je sv. Petar najprije u Antiohiji peljao crikvenu općinu, a kasnije u Rimu. Ovako se je pak svečevala 18. januara stolica sv. Petra u Rimu, a 22. februara stolica sv. Petra u Antiohiji. Ovu suvišnu, nepotribnu duplikaciju odstranio je papa Ivan XXIII. ljeta 1960. Od onda je odstranjeno svečevanje 18. januara i stolica sv. Petra svečuje se samo 22. februara.

Kristuš je izjavio svetomu Petru: „Ti si skala i na ovu skalu hoću zgraditi Crikvu svoju i vrata paklenska je ne hte obladati!" Po čudnom ribolovu po goristanju predao je Gospodin svetomu Petru prvenstvo. Ovo prvenstvo ili primat je zaista očuvao Crikvu kroz sva stoljeća u pravoj vjeri. A to je samo tako moguće, ako je papa nefaljiv, kad u posli vjere ili ćudorednosti nešto izjavi iz katedre ili stolice, dakle svetačno kao prvi med apoštoli, kao glava Crikve, kao namjesnik Kristušev. Priznavajmo se svagda za ovu nefaljivost. Poštujmo Sv. Oca kao namjesnika Kristuševoga i posluhnimo ga rado, ar u njem nam uvijek sâm Gospodin Jezuš Kristuš govori. Jedna lipa kripost našega hrvatskoga naroda je, da je stao svagda u potpunoj vjernosti uz papu. Držimo i mi ovu lipu tradiciju našega naroda.

Sveta Margarita Kortonska (1249—1297)

Sveta Margarita od Kortone je za svetom Marijom Magdalenom najpoznatija pokornica med sveci. Nje život je potresno svidočanstvo za silnu moć kršćanske pokore i za neizmjernu veličinu milosrdnosti Božje.

Margarita je rodjena u selu Laviano u sridnjoj Italiji. Roditelji su ju odgojivali jako pobožno i čuvali ju od svake nedostojne riči. Na svoju nesriću bila je Margarita jako lipa. A lipota družila se je u njoj vabljivom milinom. Jako joj je godilo, kad su i drugi počeli opažati nje lipotu i milinu. Ovako je rasla u njoj oholija. Znala je ure dugo stati pred zrcalom u lipoj prateži ter gledati lipotu svoga tijela. Majka ju je stalno opominjala i karala, da se ne oholi i da ne dâ toliko na vanjsku površnu i prolaznu lipotu tijela, nego da se već skrbi za lipotu duše. Ali ova dobra mati umrla je prezaran. Margarita je bila stoprv 8 ljet. Vrijeda zatim dostane maćavu. Ova se ne brine mnogo za divičicu, ka sada dojde u najpogibeljnija ljeta. Otac ju sigurno ljubi, a još i prokši. Ali on je mnogo projden iz doma po poslu. Margarita, u koj je medjutim u velikoj mjeri narasla ne samo lipota, nego i oholija ter čežnja za uživanjem svita i tijela, jednoga dana skrsne iz domaćega stana. S 16 ljeti ide za službenu u grad jednoga mladoga plemića, komu je osobito u oči pala nje lipota. U par tajedni nastane med gospodarom i službenom grišan odnošaj, ki traja punih devet ljet i iz koga se rodi i jedan sin.

Jedanput Margaritin ljubavnik otputuje na nekoliko dan. Kad se njegov pas (kucak) sam vrati domom ter cvilji, napade Margaritu velik strah. Ide za psom, ki ju otpelja do jedne jame, ka je zakrita kićem. Kad kraj odrine kiće, najde u jami mrtvo tijelo svojega ljubavnika. Razbojniki su ga ubili. Strašan pogled je to od črvov načeto raspadljivo tijelo. Margarita kao da je pretvorena u kamen dugo-dugo gleda to mrtvo tijelo, od koga je zginula svaka lipota. Strašno ju potrese nagla Božja kaštiga, ka je dostigla nje grišnoga ljubavnika. Odmah se odluči, da će ostaviti grih i činiti oštru pokoru. U gradu, u tom gnjazdu grihote, ne more ni kratak čas već zdurati. Kamo bi išla? Suzami u očima vrati se u očev stan. Ali maćava ju istira kao javnu grišnicu, ka je toliko sramote donesla na očev stan.

Sada ide u Kortonu, kade najprije načini kod franjevcev veliku spovid od cijeloga života. Oni ju s nje sinkom skupa preporuču k dvim plemenitim gospam, ke ju k sebi zamu sa sinom skupa. Margarita odsle drži jako oštru pokoru. Sve dragocjeno-

sti proda i pineze razdili siromahom. Oštro se posti: ji samo suhi kruh i suho sadje i to stoprv podvečer. Kroz dan ništa ne ji. Bez riči tužbe na se zame sva poniženja. Još i sama se ponizi. Jednoč se u pokorničkoj prateži s užem oko vrata povrne u svoje rodno selo, da javno od svih stanovnikov prosi oproščenje za spačenje, ko im je uzrokovala grišnim životom.

Ovo još sve nije držala za dosta oštru pokoru. Najvolila bi bila stupiti u jedan oštar red, da bi onde još bolje mogla oplakivati svoje grihe. No duhovni otac ju opomene, da zarad sina mora ostati u svitu. Ali dopusti joj, da stupi u 3. red sv. Franje. Za sina se brinu i obadvi plemenite gospe, kod kih u pokorničkoj poniznosti služi Margarita. Kad dičak odraste, stupi u red franjevcev, kade je zaredjen i za svećenika.

Margarita se dalje pokori. Ne jednoč i u javnosti ispovi svoju grihotu i daje svidočanstvo za milosrdnost Božju. To gane u Kortoni i u okolici mnoge grišnike, da i oni činju pokoru. Ovako se ispunu riči, ke joj je rekao Gospodin pri jednom skazanju: „Izibrao sam te grišnikom za zrcalo. Na tebi ćedu upoznati i najtvrdokorniji, kako rado sam ja milosrdan, da je spasim. Ti ćeš značiti lojtre, škale za grišnike, po ki ćedu oni dojti k meni. Moja kćerka! Postavio sam te za svitlost u škurinu. U tebi dajem svitu zvijezdu, da slipi dobenu svitlost i zabludjeni najdu najzad k meni, i da se opet gori postavu grišniki, ki su se slomili pod grihom. Ti si staza zdvojnih i glas milosrdnosti."

Gospodin joj udili i druge brojne milosti. Većkrat joj je u ekstazi pokazao svoju neizmjernu ljubav. A ona je tu ljubav vraćala još većom pokorom. Tako je postala uzor (pelda) pokornikom svih vrimen.

Bez pokore nije kršćanskoga života. U današnjem svitu mnogi kršćani toga ne kanu spoznati. A jedino pokora nas more spasiti jednako, jesmo li veliki ili mali grišniki. Mislimo ponovno na fatimsko poslanstvo i trsimo se u molitvi, u postu, u pravoj pokori naslijedovati svetu Margaritu od Kortone. Zapeljajmo i ozbiljniji post opet u naš žitak. Sveti Ivan Zlatousni piše: „Posti se zato, ča si zagrišio! Posti se zato, da ne zagrišiš! Posti se, da milošću zadobeneš! Posti se, da iskazane milošće ne izgubiš!"

Sveti Papias biškup († oko 150). Po svidočanstvu svetoga Ireneja bio je Papias s nešto mladjim Polikarpom (26. jan.) skupa učenik sv. Ivana apoštola. Bio je vjerojatno u Pergamu biškup. O njegovoj smrti ne zna se ništa točnijega. Po jednoj nesigurnoj predaji bio bi pretrpio mučeničtvo 163. ljeta u varošu Pergamu. Euzebije piše o njem i sv. Jeronim ga imenuje svecem, ali u spisu svecev najde se njegovo ime stoprv od 9. stoljeća početo.

Blažena Izabela Francuska († 1270). Bila je kći francuskoga kralja Ludovika VIII. i svete Blanke od Kastilije, dakle i sestra sv. Ludovika ili Ljudevita IX., kralja francuskoga. Hotili su ju odati za Konrada, sina cesara Fridrika II. Papa Inocent IV. pokusio ju je u jednom pismu zadobiti za ovo hištvo, od koga se je ufao mir u Italiji. Ona mu je ponizno predstavila u svojem odgovoru, da ju Bog zove, neka se Njemu posveti. Papa joj je u drugom pismu čestitao k pozivu Božjemu. Vindar je morala Izabela ostati u palači. Ali i onde je živila kao u kloštru. Mnoge je noći probavila u molitvi. Svoju hranu je podilila bolesnim. Podupirala je siromahe. Podnosila je strpljivo i različne teške bolesti. Po smrti svoje majke dozvolio joj je brat, da utemelji blizu Pariza kloštar klarisov pak da i sama stupi u ov kloštar. Ovde je probavila zadnja ljeta svojega života u molitvi i u poniznom djelu. Bog joj je najper nazvistio uru nje smrti.

Blažena Johana-Marija Bonomo (1606—1670). Rodila se je u Vicenzi. Jur kao dite dobila je izvanredne milosti. Kad joj je mati zaran umrla, poslao ju je otac, ki se je na novo ženio, na odgoj k klarisam u Trient. Prem očevoga suprotstavljanja stupila je kasnije u red benediktinkov. Gospodin joj je darovao u različni skazanji izvanredne milosti. No preživila je i mnoga trapljenja u napadaji zaloga duha i različna omrazivanja, ar su ju neke sestre optuživale, da je farizejkinja. Ona je sve mirno podnosila. Za blaženu je sprogovorena ljeta 1763.

Blaženi Jakob Carvalho i njegovi drugi, japanski mučeniki u 17. stoljeću. Jakob se je rodio u Coimbri u Portugalu. Stupio je u red Družbe Jezuševe. Po svršetku studij išao je u Japan, kade je s drugimi kršćani skupa pretrpio mučeničtvo. Za blaženoga je proglašen ljeta 1867.

Sveti Petar Damijan, biškup crikv. učitelj (1007—1072)

Petar se je rodio 1007. ljeta u Raveni kao zadnje dite jedne uboge obitelji. Zaran zgubi roditelje. Najprije dojde k jednomu starijemu bratu, ki s njim zlo zahadja. Još i gladiti mora mali Petar. Vindar ostane dobar i pobožan. Kad jednom prilikom najde veću svotu novca i ne more najti onoga, ki je zgubio ta novac, dâ cijelu svotu na sv. maše za siromaške duše.

Kasnije dojde Petar k drugomu bratu, komu je ime Damijan. Ov tako dobro zahadja s njim, da Petar kasnije iz zahvalnosti nosi i njegovo ime. Damijan da Petra školovati u Raveni, u Faenzi i Parmi. Petar brzo napreduje i postane navredi profesor. Podučavajući pravo i retoriku ima lip dohodak. Ali po kratkom vrimenu uvidi, da ga ne more zasititi ni prevarljiva znanost, ni pinezi. Na jednom putovanju upozna pustenike sv. Romualda i sada se zbudi u njem želja, da i on služi Bogu u blaženom miru pustenikov.

U kloštru Fonte Avellana vježba se odsle gorljivo u čini pokore i ljubavi. Vrijeda postane prior kloštra. Njegova gorljivost i svetost poznata je polako po cijeloj bližoj i daljoj okolici. Glas njegove gorljivosti dojde i do ušes pape Štefana IX., ki ravno ovakove muže išće za obnovu Crikve. Zato imenuje Petra Damijana 1057. ljeta biškupom Ostije i kardinalom.

Kao kardinal mora Petar Damijan mnogo putovati po Italiji, po Francuskoj i Nimškoj. Pri vizitacija pred svim nosi skrb na duhovnike i redovnike. Osobito se trsi, da obnovi disciplinu kloštrov. Tim izazove i mnoga neprijateljstva protiv sebe.

Pod starost prosi papu Aleksandra II., da ga odveže od kardinalske službe i opet se vrati u svoju pusteničku celu. Zadnji velik čin mu je, da svoj rodni varoš Ravenu pomiri s papom. Na putu iz Ravene domom zastigne ga 22. februara 1072. u kloštru sv. Marije pred ljesom varoša Faenze smrt.

Život sv. Petra Damijana kaže, da Bog ne zaostavi sirote. One moraju čudakrat trpiti još i od svojih rodjakov, ki nje i njihovo imanje zlorabu. To je u nebo kričeći grih.

Božja providnost zdigne Petra Damijana iz ubogih okolnosti. Ali on ostane do konca ponizan. Poniznost i gorljivost ga zdižu k svetosti i k konačnomu cilju, k združenju s Bogom.

Sveti Seren mučenik († 307). Bio je po rodu Grk, po zvanju vrtljar u Sirmiumu (u današnjoj srijemskoj Mitrovici). Žena jednoga oficira, ku je ukarao zbog nedostojnoga ponašanja, najavila ga je, da je kršćan i tako je morao umriti mučeničkom srmću pod carem Dioklecijanom.

Sveti Lazar redovnik († 867). Bio je redovnik u Konstantinopelu. Ravno je slikao jednu sliku, kad ga napadu vojaki cara Teofila, ki je zapovidao, da se moraju sve slike požgati. Na carevu zapovid požgu mu ruke do kosti. Ali žena cara Teofila hoće pobožnoga redovnika spasiti i zato ga shrani. Bog čudom izliječi požgane ruke i Lazar opet more slikati kipe. Po smrti cara Teofila more živiti u miru. U miru i umre ljeta 867.

Sveta Romana divica († 312?). I u molitveniku „Kruh nebeski“, i u kalendaru „Gradišće“ spomenuta je ona 23. februara na prvom mjestu. O nje životu postoju dvi predaje. Polag jedne bi bila Romana kći rimskoga varoškoga prefekta Kalpurnija i sestra svete Firmine. Otajno je ostavila svoj domaći stan i išla med brige, kade bi ju bio prokrstio kasniji papa sv. Silvester. Zatim bi bila živila kao pustenica med brigi Umbrije. Polag druge tradicije bila bi živila stoprv u 6. stoljeću. 1301. ljeta prenešene su nje relikvije u crikvu sv. Fortunata u varošiću Todi u Umbriji.

Sveti Willigis nadbiškup u Mainzu († 1011). Rodio se je kao sin jednoga ubogoga kolara. Bio je jako talentiran. Jur za mlada je imenovan za kanonika u Hildesheimu. Zatim je postao dvorski kapelan i kancelar cesara Ote II. Ov ga je tako visoko cijenio, da mu je ljeta 975. izručio peljanje mainzke nadbiškupije. Willigis je vrijeda po svojem imenovanju počeo graditi katedralu. Po 30-ljetnoj gradnji more 1009. ljeta konačno posvetiti divno lipu zgradu. Ogromna množina s njim skupa svečuje posvećenje stolne crikve. Ali još isti dan oganj zniči katedralu. Willigis odmah počne graditi novu stolnu crikvu, ali nje završetak već ne doživi, ar jur dvi ljeta kašnje umre 23. februara 1011.

Sveta Milburga († oko 722). Ishadjala je iz anglosaske kraljevske obitelji. I nje sestre Mildred i Mildgith poštuju se kao svetice. Milburga se je odrekla svita i utemeljila benediktinski kloštar Venlock. Ov kloštar je peljala kao opatica.

24. FEBRUAR:

(U prestupni ljeti spomene se 24. januara samo vigilija sv. Matije apoštola, a ča je za obično ljeto predvidjeno 24. februara, to se čita 25. februara. Isto tako se poruknu i svi daljnji sveci februara u prestupnom ljetu za jedan dan dalje.)

Sveti Matija apoštol

Gospodin Jezuš je izibrao izmed svojih učenikov 12 apoštolov. Zač ravno 12? Kad je izibrani narod imao 12 plemenov? Sv. Augustin da slijedeći razlog: apoštoli su poslani, da u ime presv. Trojedinoga Boga krstu narode na istoku i zapadu, na sjeveru i jugu, dakle u 4 krajina svita. A 3-krat 4 je 12.

Ali ne tribamo iskati diblji smisao za broj 12. Na svaki način je jedan od dvanaesterih, Juda iz Kariotha, izdao svojega Meštra. A kad je spoznao svoju krivicu, zdvojio je nad svojim grihom: „Kad se je obisio, raspuknuo se je na sredini i rasipala su se čriva njegova." Ovo veli o Judi sv. Petar apoštol, kad apoštoli po Vanebozastupljenju Jezuševom i još prije dolaska Duha Svetoga odibiraju namjesto Jude novoga apoštola. Ov nalog im je mogao dati sam Spasitelj. Ali Petar se poziva na prorokovanje 69. i 109. psalma: „Biškupsku čast njegovu neka primi drugi".

Zanimljivo je pri tom, kako sv. Petar odmah u ruke zame peljanje buduće Crikve. Po sebi razumljivo on drži govor pred izborom, kao i na prve Duhe on prodikuje prvi. No uza njega su i drugi apoštoli, ki zastupaju kolegijalni ili hierarhični princip (uz monarhiju sv. Petra), ali i velik broj drugih

učenikov, ki nisu bili gorizeti u broj apoštolov, ali ki su od početka, od krsta Jezuševoga do njegovoga vanebozastupljenja bili svidoki Jezuševoga javnoga djelovanja, Njegovih čudov, Njegovoga nauka, Njegove muke i goristanja. (Oni zastupaju demokratični princip.) **Od oko 120 učenikov iziberu dva: na prvom mjestu Jožefa Barzabaša, ki se je zvao latinskim prezimenom Justus ili Pravični, a na drugom mjestu Matijaša, ča je pokraćeno od Matatijaša i znači „dar Božji".**

Po izibranju ovih dvih kandidatov pomolu se gorljivo Bogu, ar k apostolatu je potriban poziv i poslanstvo od Boga. Ča nas moderne ljude pri izboru svetoga Matije apoštola najveć preseneti, to je hitanje kocke. Mi u hitanju kocke nikad ne bi gledali volju Božju. No ne smimo zabiti, da su bili apoštoli i nazočni učeniki Židovi. A u Starom Zakonu igralo je hitanje kocke dosta znamenitu ulogu. Hitanjem kocke razdilu med sobom plemena Svetu Zemlju. Hitanjem kocke je odibran Saul za kralja. Apoštoli su po gorljivoj molitvi na temelju tradicije Staroga Zakona očekivali, da će im hitanje kocke očitovati volju Božju.

Kocka je pala na Matijaša, koga su pribrojili k dvanaesterim. S ovimi riči završi sv. Luka u prvom poglavlju Činov apoštolskih odibranje sv. Matijaša za apoštola. Ali ime novoga apoštola odsle već nigde nije spomenuto ni u Svetom Pismu, ni kod drugih kršćanskih piscev, ni u tradiciji prvih kršćanskih stoljeć. Stoprv jako kasno nastanu o njem legende, ke zabilježi jedan redovnik u Trieru, kade se poštuje grob sv. apoštola Matije. No ove legende posidju jako malo povjesne vjerojatnosti. Sve ča moremo sigurno reći, naslanja se na odibranje Matije za apoštola. Sigurno je bio Matija od krsta Jezuševoga med učeniki Kristuševimi. Legenda govori o tom, da bi se bio rodio u Betlehemu. To je nesigurno. Ali sigurno je, da je Matijaš ostao uz Kristuša i u onoj kritičnoj uri, kad je Jezuš prvi put govorio o presv. Oltarskom Sakramentu u kafarnaumskoj sinagogi. Mnogi od učenikov otpali su u onoj uri. Otpadanje izdajnika Jude moglo se je početi takaj u onoj uri. Vjerojatno je bio Matija i med onimi 72 učeniki, ke je poslao Jezuš prodikovati po varoši i seli Galileje i Judeje.

Po prvi Duhi prodikovao je Matija kako i drugi apoštoli u

Palestini. Legenda govori, da bi bio Matija glasio kasnije Evandjelje u Maloj Aziji, u Macedoniji, a na koncu u Etiopiji. Govori se i o njegovom povratku u Palestinu, kade bi bio od Židovov pretrpio mučeničtvo kamenovanjem, a na koncu bi mu bili sikirom odsikli glavu. Sikirom je i zato slikan, kad ga mesari poštuju kao svojega patrona.

Relikvije sv. Matije poštuju se u Trieru i u Rimu u bazilíki S. Maria Maggiore. Po predaji bi bila sv. Helena dala doprimiti ove relikvije u Rim i u svoje rodno mjesto u Trier.

Na svetak sv. Matije apoštola mislimo i na onoga drugoga nesrićnoga apoštola, čije mjesto je zapunio Matijaš, naime na izdajnika Judu. Kade se je počela njegova nesrićna sudbina? Sigurno u tom, da je u Mesiji očekivao zemaljskoga kralja. Od Njega je očekivao zemaljsku slavu i nagradu. Da je jako hlepio za zemaljskimi stvari, kaže ta izjava sv. Ivana evandjeliste, da je Juda bio tat, kradljivac, ki je krao novce iz skupne kase. Završila se je pak njegova tragedija u izdajstvu za 30 srebrnjakov i u zdvojnosti samoumorstva. Ova sudbina neka nas uči, kako pogibeljna je pretirana ljubav k novcu i zemaljskomu bogatstvu. Čuvajmo se mamonizma i materijalizma. Ako bi pak upali u težak grih, ni u najtežem grihu ne zdvojimo, nego li iščimo svagda milosrdnost Božju.

Sveti Etelbert († 616). Bio je kralj u engleskoj kneževini Kent, Njegova žena Charibert ili Berta bila je kao kći franačkoga kralja pokršćena. Pod nje uplivom primio je Etelbert dobrovoljno apoštola Englezov, sv. Augustina (svetak 28. maja), koga je poslao sv. papa Gregor Veliki s drugimi benediktinci, da misioniraju engleski narod. Kralj Etelbert je posluhnuo misionare, no Evandjelje mu se je činilo previše novo i nesigurno. Vindar je dopustio misionarom, da glasu vjeru Kristuševu. Oni su išli u Canterbury, kade su izgradili crikvu i kloštar. Imali su takov uspjeh, da se je dao ljeta 597. na Duhe pokrstiti i sâm kralj Etelbert. Za njim je primilo sv. krst prik deset tisuć Englezov. Iz Kenta proširila se je kršćanska vjera i u druge anglosaske kneževine. Kralj Etelbert je po primljenju sv. krsta živio uzorno (peldodavno). Svojemu je narodu sastavio zakonik (knjigu zakonov). Etelbert ili Albert uživao je i po smrti veliko poštovanje. Anglija ga je poštovala kao svoga svetoga patrona sve do one dobe, kad je kralj Henrik VIII. engleski narod otkinuo od Crikve.

Sveti Ivan Žnjač († oko 1129). Kad ga je mati pod srcem nosila, odvukli su ju Saraceni iz južne Italije u Siciliju u ropstvo. Ovako se je Ivan rodio u Palermu. Mati ga je otajno u kršćanskoj vjeri odgojila. Kad je odrasao, povidala mu je, kamo je shranila obiteljske dragocjenosti. Ivanu se je ugodalo pobignuti i zaista je našao u domovini shranjeni kinč. Razdilio je sve dragocjenosti med siromahe i postao je redovnik. Iz njegovoga kasnijega života zabilježeno je slijedeće. Jednoč je nosio svojim redovnim bratom jilo i pilo. Kad je išao mimo žnjačev, počeli su ga neki od njih osmihavati. On je postao i dao im svu hranu, ča je nosio. Žnjači se nisu mogli dosta čuditi. Prema koncu jila nastao je vihor. Kad se je nebo opet utišilo i žnjači su hotili pojti opet na djelo, našli su sve žito požeto i u snoplje povezano. Iskali su poniznoga redovnika, u kom su gledali sada čudotvorca, ali on je medjutim nestao, skrsnuo. Od onda su ga zvali Ivan Žnjač.

Blaženi Marko Marconi (1480—1510). Rodio se je od ubogih roditeljev. Uz Mantovu je stupio u kloštar i u kratkom vrimenu dostignuo veliku svetost. 30 ljet je bio, kad je umro. Njegovo poštovanje potvrdio je sv. papa Pijo X. ljeta 1906.

25. (u prestupnom ljetu 26.) FEBRUAR:

Sveta Valburga († 779)

Sveta Valburga, nećakinja sv. Bonifaca i mladja sestra sv. Vilibalda i Vunibalda rodjena je 710. ljeta. Nje otac Rihard i mati Wuna, sestra sv. Bonifaca broju se isto tako med svece, kao i nje tete sveta Lioba i sveta Tekla. Valburga zaran postane sirota. Odgojiva se u kloštru Winborn. Dok nje ujac

sv. Bonifac i brati Vilibald ter Vunibald jur marljivo djeluju na velikom misionskom polju med Rajnom i Dunajom, raste Valburga u znanosti i kriposti. Djelo sv. Bonifaca medjutim toliko napreduje, da more 748. pozvati koludrice za odgojivanje ženske mladine. Pod peljanjem sv. Liobe, sv. Tekle i sv. Valburge gane se oko 30 sestar k Bonifacu u Mainz. Putem dospenu na morju u velik vihor. Jur ovde se pokaže srčenost i jakost svete Valburge, ka je po karakteru već spodobna živomu i poduzetnomu Vilibaldu, nego li tihomu Vunibaldu. Bonifac ju pošalje najprije pod peljanjem svete Liobe u Tauberbischofsheim. Ali jur dvi ljeta kasnije dobene osebnu zadaću kao opatica kloštra Hildenheim, ki leži uz kloštar nje brata Vunibalda i nedaleko od Eichstätta, kade je nje drugi brat, Vilibald biškup. Deset ljet dugo djeluju u lipoj slogi Valburga i Vunibald na odgojivanju muške i ženske mladine. Obadva kloštri imadu bogat naraštaj. A Vunibald i Valburga su obljubljeni u cijeloj okolici osobito kod siromahov, ke moru obiljno podupirati, ar im i bogati ljudi iz cijele okolice nosu mnoge dare.

Po Vunibaldovoj smrti ljeta 761. pelja Valburga obadva kloštre. Uz svu srčenost imala je Valburga i dobrotivno srce. Zato su ju sestre ljubile kao svoju dobru majku. Da je znanost stala u nje kloštru na visokom stepenu, kaže životopis sv. Vilibalda i sv. Vunibalda, koga je sastavila jedna koludrica u Valburgovoj opatiji i ki kaže, da je ista koludrica dobro upućena u različni znanosti. Nažalost je Valburga sigurno morala prepovidati, da se i o njoj piše u tom životopisu. Ovako je nje život popisao stoprv 150 ljet kasnije redovnik Wolfhard.

Valburga je rado pohadjala bolesne. Ovako je jednoč cijelu noć probavila uz postelju jedne smrtno betežne divojčice. Prema jutru je bolesna divičica nenadijano ozdravila. Glas ovoga ozdravljenja raširio se je po cijeloj okolici. Odsle su ju mnogo pozivali po čitavoj krajini k bolesnim. A ona je rado pomagala siromahom i betežnim, kade je nek mogla.

Medjutim je sve veći broj hodočasnikov pohodjao grob nje brata sv. Vunibalda, ar su se na grobu godala brojna čudesa. Zato je Vilibald dolučio, da će u čast svojega brata graditi veću crikvu. Kad su 777. ljeta, 16 ljet po smrti, otvorili grob sv. Vunibalda, da ga prenesu u novu crikvu, našli su njegovo mrtvo tijelo neoskrunjeno.

Dvi ljeta kasnije umrla je i sveta Valburga. Pokopali su ju u Hildenheimu uz nje brata Vunibalda, ali kasnije su prenesli nje relikvije u Echstätt u crikvu sv. Križa, ka je od onda njoj posvećena. Izmed kamenov nje groba teče neka tekućina, ka se zove ulje sv. Valburge. U vezi s ovim uljem godala su se brojna čudesa. Zato ju rado slikaju s posudom za ulje. Kao svoju patronu poštuju ju i seljaki, zato se slika i s trimi klasi u ruki. Zazivaju ju za očuvanje zemaljske litinje i domaćega blaga, mimo toga u različni bolesti, kot su kuga, bolest očiju i kašljanje. Nje relikvije se poštuju u mnogi varoši. Ovako u Kölnu, u Magdeburgu, u Utrechtu, u Antwerpenu i u varošu Brügge. Varoši Essen i Münster poštuju ju kao svoju patronu. U Eichstättu svečevao se je nje svetak 1. maja. Noć pred ovim svetkom zvala se je „Walpurgisnacht". Polag praznovjerja uživale su u ovoj noći viške i različni paklenski savezniki svoju zadnju slobodu, ar od svetka svete Valburge početo polamljena je njeva moć. U ovom se nekako zrcali ta misao, da su kršćanski misionari, med njimi sveta Valburga, nadvladali svit poganstva, u kom su veliku ulogu igrali različni demoni, viške i savezniki zalih duhov.

Mi se čuvajmo praznovjerja. Kristuš je polamao moć pakla. Iako se mi još uvijek, dokle smo u žitku, moramo boriti protiv zaloga duha i njegovih saveznikov, o nijednom človiku ne smimo sumnjiti, da se je prodao vragu i da nam vražjom pomoću more naškoditi. Tako ča misliti o jednoj ženi samo zato, ča se je rodila u jednoj kroz pokoljenja nepravično omraženoj obitelji, bilo bi ne samo praznovjerje nego i velika nazloba. Već se bojimo onih, ki pisanjem knjig i časopisov, sastavljanjem igrokazov i filmov potkapaju moral, nagovaraju na grih i tako — znajuć ili neznajuć — stoju u službi vraga.

Sveti Cezarije od Nazianza († 369). Bio je brat sv. Gregora od Nazianza (svetak 9. maja) i svete Gorgonije (9. dec.), a kao svece poštujemo i njeve roditelje: sv. Gregora starijega i svetu Nonu. Pobožni roditelji odgojili su i ovoga sina jako skrbno. Svoje nauke je svršio u Aleksandriji i bio je dvorski liječnik

u carskom dvoru u Carigradu. Pod carem Julijanom Odmetnikom volio je ostaviti visoku časnu službu, nego li vjeru u Kristuša. Svoju čistoću očuvao je u carskom dvoru isto tako neoskrunjeno, kako kasnije u službi visokoga činovnika u Bitiniji. U to vrime je stanovao u Niceji. Kad je ov varoš postao zničen od velikoga potresa, ostao je Cezarije na čudan način na životu. Iz zahvalnosti hotio je pojti med pustenike. Ali onda je obetežao i umro svetom smrću. Zakopali su ga u njegovom rodnom varošu u Nazianzu.

Sveti Viktorin, Viktor, Nicefor (u molitveniku 20. 2.), **Klaudije, Dioskor, Serapion** i **Papias** mučeniki († 284). Bilo je sedam gradjanov Korinta, ki su 249. ljeta pod prokonzulom Terecijem i carem Decijem zbog vjere u Kristuša pretrpili različna mučenja, ali nisu umrli, nego su morali pojti u sužanjstvo u Thebais, u južni Egipat. Ovde je 284. ljeta pod carem Numerijanom prefekt Sabin na novo postavi pred sud i potribuje od njih, da aldov prikažu poganskim bogom. Razgovor med prefektom Sabinom i pojedinimi mučeniki zabilježen je u njevi mučenički akta i je potresljiv dokumenat stalnosti u vjeri. Kakova je naša stalnost u vjeri? Koliko suprotivčin bi podnosila naša vjera? Koliki su otpali, koliki su postali mlačni i nesigurni za vrime političkoga pritiska! Kad se spominjamo iz mučenikov, prosimo Boga svagda za milost, da u svi okolnosti ostanemo jaki i stalni u vjeri.

Sveti Tarazije patrijarka carigradski († 806). Na Crikvu u grčkom carstvu došao je u 8 stoljeću strašan vihor. Grubni i siloviti car Leo III. počeo je ljeta 726. proganjati one, ki poštuju kipe i slike. Na njegovu zapovid razbili su vojaki pred cesarskom palačom veliko metalno propelo. Na divljački način navalili su zatim na crikve i samostane, ali još i na privatne stane ter rušili kipe, počihali slike Jezuša Kristuša, Divice Marije i svecev. Po nečovičju proganjali su poštovatelje slik. Jedne su bacili u tamnicu, druge odsudili na smrt, tretim odsikli ruke. 50 ljet je trajalo ovo divlje progonstvo. Onda je dospio na carski tron jedan 10-ljetni dičak: Konstantin VI. Namjesto njega vladala je njegova mati Irena. Ona je ukinula zakone Leona III. protiv poštovanja kipov. Istu dob odrekao

se je carigradskoga patrijarkata nadbiškup Pavao, ki je u svojoj slabosti i popustljivosti ov vihor protiv slik još povećao. Na njegovo mjesto imenovali su carica Irena i nje sin Konstantin VI. na veliko presenećenje jednoga svitskoga človika, po imenu Tarazija.

Tarazije je bio visok činovnik. Rodjen od plemenitih roditeljev dobio je jako dobro i pobožno odgojivanje. Ovako je mogao i u raspušćanom dvorskom životu očuvati čistoću duše i nekrivičnost, nevinost srca. A čim više se je zdignuo u časti, tim ponizniji je bio. Kao dobar katoličan odbijao je nečovičje progonstvo poštovateljev slik. Patrijarsku je čast primio samo pod tim uvjetom, da će se sazvati ekumenski koncil. Ov 7. opći koncil sastao se je 787. u Niceji. Na njem su odsudili rušenje kipov i razjasnili smisao, cilj i način poštovanja slik.

Tarazije je bio prvi, ki je zapeljao zaključke koncila. Borio se je osobito protiv simonije, dakle protiv kupovanja i prodavanja crikvenih službov. Odsudio je svaku raskošnost i razprudjivanje kod crikvenih osobov. U ovom pogledu dao je on sâm najbolji primjer. Živio je jako skromno. Hranio i oblačio se je prosto. Ča je nek mogao prištediti, darovao je siromahom. Kad je nek mogao, dilio je lično milostinju. Nisu mu bile odurne ni uboge smrdljive hiže siromahov, ni dobavljivi betegi u bolnica. Jedan broj siromahov držao je u svojoj palači. Ove je po peldi Kristuševoj ponizno podvarao. A kad su ga hotili od toga odvrnuti, rekao je: ni Kristuš nije došao da bude poslužen, nego da on služi drugim.

U čuvanju pravice nij se bojao ni cara, ni njegove majke, carice Irene. Kad se je Konstantin VI. zaljubio u jednu dvorkinju i zato otpudio svoju zakonitu ženu, nij ga htio Tarazije poručati s dvorkinjom. Zato je morao podnašati bezbrojne teškoće. Vrijeda zatim dala je mati Irena svoga sina cara Konstantina VI. u uzu baciti i oslipiti. No ni ona nije dugo uživala carske vlasti. Po peti ljeti istirao ju je iz carstva nje ministar Nicefor.

Tarazije potrešenjem gleda, kako se minjaju srića i nesrića u zemaljskom žitku. Pod starost upade u tešku bolest. Još gorje je to, da na smrtnoj stelji mnogo trpi od skušavanja zaloga duha, ki ga hoće zapeljati u zdvojnost. Konačno se završi i ova

borba i on vrati svoju dušu svomu Stvoritelju. Na njegovom grobu godao se je velik broj čudov. Zato su kroz duga stoljeća poiskovali hodočasniki njegov grob, na kom je stalno gorila uljenka.

Sveti Gerland biškup (spomenut u kalendaru 24. febr. † 1101). Gerland se je rodio u francuskom varošu Besançon. Normanski knezi Robert Guiskard i Roger zeli su ga sobom u Siciliju, ku su oslobodili od Saracenov. Gerland je bio početkom kapelan uz stolnu crikvu u Kataniji. Po već ljet službe zdignuo se je na čelo ondešnjega kaptola, a na koncu je postao biškup u Agrigentu. Bio je pravi otac-hranitelj sirot i udovic. Umro je 25. februara 1101.

Blaženi Sebastijan d'Apparizio (1502—1600). Rodio se je u sjevernoj Španjolskoj. S 15 ljeti došao je u službu jedne bogate udovice. Ali kad mu je skoro tako išlo kao egipatskomu Jožefu s Putifarkom, pobignuo je bez plaće. I na slijedećem mjestu išlo mu je spodobno. Zato se je na brodu odvezao u Meksiko. Ovde je marljivo djelao u poljodjelstvu, u trštvu i u izgradnji cestov. Svoje bogatstvo razdilio je siromahom. Dva pute je bio oženjen. Kad je sa 70 ljeti ostao udovac bez dice, pao je u tešku bolest. Po ozdravljenju živio je još 28 ljet med minoriti u velikoj poniznosti. Umro je 98 ljet star. Zbog brojnih čudov sprogovorio ga je papa Pijo VII., 1787. za blaženoga.

26. (27.) FEBRUAR:

Sveti Aleksander biškup († 326)

Aleksander je rodjen oko ljeta 250. u Aleksandriji. Bio je jako blage, skromne i krotke duše. Zato biše vrlo obljubljen kao svećenik med svojimi subrati. A on je osobito ljubio siromahe. Njegova blagost pokazala se je i u tom, da je znao po-

miriti kasnijega krivovjerca Ariusa s patrijarkom Petrom. Nasljednik Petra, Achillas, zaredio je Ariusa za svećenika. No Achillas je po 5 miseci natpastirske službe umro i sada su odibrali Aleksandra na uglednu stolicu patrijarke u Aleksandriji. Arius je sam želio biti odibran za patrijarku. Kad nije mogao ništa zloga najti u životu i karakteru patrijarke, počeo ga je napadati, Aleksander uči, da je Sin Bog jednak s Ocem. Patrijarka je pokusio Ariusu razjasniti istinu, ali ov je jur oko sebe sakupljao svećenike i narod ter počeo javno tajati božanstvo Kristuševo. Aleksander sazove sve biškupe Egipta i Libije na spravišće i pozove Ariusa, neka pred njimi razjasni svoj stav. Biškupi jednoglasno odsudu Ariusa. Ali ov ni ne misli na to, da se podloži. Proputuje Palestinu i Malu Aziju ter onde pokusi zadobiti za se ugledne biškupe. Osobitu sriću ima, kad zadobene za se Euzebija od Nikomedije, ki je stao u dobrom prijateljstvu s cesarom Konstantinom Velikim. Patrijarka Aleksander je pisao svim biškupom pisma, u ki pokaže na krivi nauk ohologa svećenika Ariusa. Car Konstantin pošalje jako uglednoga biškupa Hoziusa od Kordobe k patrijarki Aleksandru. Medjutim se vrati u Egipat i Arius. Sastavlja popularne pjesme u korist svoje krive vjere, ke pjevaju po ulica djelači i mornari. Patrijarka Aleksander potribuje u svojem odgovoru na Konstantina Velikoga, da se održi općenito crikveno spravišće o pitanju prave vjere u božanstvo Kristuševo. U sporazumu s papom sv. Silvestrom I. sazove car Konstantin 325. u Niceju prvi ekumenski koncil.

Prem svoje bolesti i visoke starosti dojde patrijarka Aleksander u Niceju. Uza se ima agilnoga mladoga dijakona Atanaza, ki će postati kasnije glavni borac protiv krive vjere svećenika Ariusa. Na ovom prvom koncilu odsudjen je krivi nauk Arija i apoštolsko vjerovalovanje je prošireno u onom obliku, u kom je i danas molimo pri sv. maši.

Patrijarka Aleksander se je vratio u slavi najzad u Aleksandriju, kade je odmah počeo djelati na odstranjenju kvara, koga je prouzrokovao Arius. Ali jur pet misec po povratku iz Niceje pozvao ga je Bog u vječnu domovinu. Za njegovoga nasljednika odibran je sv. Atanaz (2. maja).

Sveti Nestor biškup i mučenik († 250). Nestor se je zvao naj-

stariji med grčkimi vladari, ki su diozeli pri opsadi Troje. Zato se od onda u svakom društvu rado naziva najstariji član „nestor". Ali Maticrikva ima i jednoga mučenika, ki nosi ovo ime. Nestor je bio biškup u varošu Magidos u Pamfiliji (Mala Azija). Bio je vrlo obljubljen, a još i pogani su ga poštovali. Kad se je počelo Decijevo progonstvo, svitovao je istaknutijim vjernikom, da se skrivaju, ali on sâm je ostao u varošu i molio bez prestanka, da se očuva črijeda Kristuševa od zgrabežljivih vukov.

Kad jednoč ovako moli, opkoli jato vojakov stan starca natpastira. Odvuču ga pred varoški savjet, kade ga još i sami senatori-vijećniki pozdravu velikim poštovanjem. Sudac ga najprije uljudno prosi, da po carevoj zapovidi žrtvuje poganskim bogom. Kad Nestor odvrati, da se on pokorava samo zakonom Kralja nebeskoga, sudac počne zgubljati svoju uljudnost. Nagraža se biškupu, da će ga dat mučiti. Nestor odgovori: „Ča mi se groziš mukami? Ja se bojim samo kaštige Božje, a tvojih se muk ne bojim. I u muka priznavat ću Kristuša Sina Božjega."

Sada zapovi sudac, da Nestora otprimu u Pergu, u glavni grad Pamfilije, pred carskoga namjesnika Poliona. Nestor ostane i ovde jak i uz najgroznije mučenje. Kad mu krvniki klišćami čupaju meso s tijela, ovako govori starac: „Ako mi tijelo najgroznijim načinom izmrcvariš, ako mi pripraviš okove, divlje zviri, meč, dok je u meni duša, ne ću zatajati imena Kristuševoga."

„Odluči se, s kim hoćeš biti, s nami ili s tvojim Kristušem?" pita Polion.

„Svagda sam bio, svagda jesam i svagda ću biti s mojim Kristušem", odvrati hrabri starac.

Nato ga dâ carski namjesnik raspeti na križ. S križa još uvijek opominja biškup kršćane: „Ne odrecimo se Boga, ki je za nas trpio, da budemo s Njim proslavljeni, da se on nas ne odrekne." Tako je svoj život na križu završio za Kristuša.

Nestor je izjavio pred prokonzulom: „Svagda sam bio, svagda jesam i svagda ću biti s mojim Kristušem". U ovi riča izrazi on svoju preveliku ljubav k Jezušu Kristušu. Kako mi stojimo prema svojemu Spasitelju? Nestor je bio pripravan

podnesti teško mučenje i smrt za Kristuša. A mi se čudakrat bojimo malih žrtvov-aldovov. Nam je jur to teško, da nedilje i svetke svečujemo, k sv. maši idemo i većkrat primimo svete sakramente. Kolikokrat nam hoće Spasitelj skazati svoju ljubav u svetoj pričesti, a mi ni onda ne idemo k stolu Gospodinovomu, kad bi to lako mogli učiniti. Kolikokrat se mi još i sramujemo valovati pred ljudi svoju vjeru. A Kristuš veli: „Ki mene pred ljudi prizna, priznat ću ga i ja pred Ocem svojim, ki je na nebesi!"

Sveti Porfirije biškup († 420). Rodio se je 347. ljeta u Tesaloniku. Uživao je izvrstan odgoj. Vindar ide med pustenike u Egipat. Odanle dojde u Palestinu, živi uz Jordan u jednoj špilji. Ovde se tako prehladi, da jedva more hoditi. Skoro na četverici otpruža se u Jeruzalem. Tada mu se pridruži pobožni pustenik Marko, koga Porfirije pošalje u Tesaloniki, da proda njegovo očevo jerbinstvo. Kad se Marko vrati s 4.500 zlatimi dukati, najde Porfirija u potpunom zdravlju. Na spitkovanje Marka povi Porfirije, da mu se je na Golgoti skazao Kristuš u društvu desnoga razbojnika. Kad je u velikoj boli ponavljao riči desnoga razbojnika: „Gospodine spomeni se iz mene u svojem kraljevstvu", poslao je Kristuš razbojnika k njemu i on je odmah ozdravio. Gospodin Jezuš izruči mu još nalog, da čuva njegov sveti križ.

Vrijeda zatim posveti jeruzalemski patrijarka Ivan Porfirija za svećenika pak mu izruči čuvanje sv. Križa, ove najdragocjenije relikvije kršćanstva. Ljeta 395. imenovan je Porfirije za biškupa varoša Gaze. Premda ov varoš leži na južnozapadnom rubu Svete Zemlje, med stanovniki je još mnogo poganov. Različna čudesa i pomoć cara Teodozija II. dadu Porfiriju uspjeh kod obraćenja poganov. Po 15-ljetnom djelovanju svetoga biškupa postala je Gaza potpunoma kršćanski varoš.

Sveta Mehtilda od Spanheima († 1154). Nije istovetna (identična) s glasovitom Mehtildom od Hackborna, ka je imala brojna skazanja i ke svetak se svečuje 19. novembra. Ova Mehtild ili Matilda živi kao pustenica blizu kloštra svojega brata Bernhelma. K njoj su se pridružile i druge pobožne divojke.

Sv. Viktor (Vlatko) d'Arcis. Njegovu svetost nazvistio je jedan

opsjedjeni jur prije poroda. Po brižnom pobožnom odgoju vršio je najprije službu svećenika, onda je išao za pustenika u okolicu Arcis. Ovde su ga mnogi prosili za pomoć i on je učinio Božjom pomoću brojna čudesa.

Blažena Filipa od Gheldre († 1547). Rodila se je kao kći Adolfa od Gheldre i Katarine Bourbon. Jur u zipki je postala sirota. Odgojila ju je očeva sestra. Odala se je za kneza Reneja od Lotaringije. Imala je 12 dice, ke je brižno odgojila. Zadnja je ljeta strošila u kloštru.

27. (28.) FEBRUAR:

Sveti Gabrijel Possenti (1838—1862)

Ki misli, da se veselje i šala ne slažu sa svetošću, onoga moru sveci podučiti, da se vara. Med ove svece sliši i sv. Gabrijel, krsnim imenom Franjo.

Franjo Possenti se je rodio 1. marca 1838. u varošiću Assisi. Majka je zaran ostavila oca s trinaesterom dicom samoga. Franjo je bio stoprv 4 ljeta, kad je mati umrla. Zato ni shvatio nije velikoga zgubitka. Svojimi ditetljevimi šalami razveselio je mnogokrat još i u ovom tužnom položaju braću i oca, komu je ov sin osobito prirasao k srcu.

Kad dospene Franjo u Spoleto u sridnju školu, ostane i onde jako živ i veseo. Točno spunjuje školske zadaće, ali osobito kod plesa i kod kazališnih igar je prvi. Opravlja se uvijek po najnovijoj modi. Zato mu suškolari zdiju ime „baletplesač“. I divojke ga rado vidu, a on rado išće njevo društvo, premda nikad ne prekorakne granicu poštenosti, ar u svakoj divojki gleda sestru Divice Marije, ku osebujno poštuje.

Moremo si predstaviti presenećenje suškolarov, kad nekoga dana doznaju, da je obljubljeni „baletplesač“ stupio u red pasionistov, ki osobito mnogo premišljavaju o muki Kristuševoj i Marijinoj. No u duševnom životu Franje ova odluka nije pala

tako naglo. Jur ranije se bavi u dvi betegi ovom mišlju. Ali kad ozdravi, opet pozabi ovu nakanu. Smrt jedne sestre, ku je osobito ljubio, potrese ga na novo. Vindar se ne more odlučiti za redovnički život, premda poziv Božji sve jače i jače tuca na njegovoj duši. Konačno na svetak osmine Vanebrozeća Marijinoga lj. 1856. pri jednoj procesiji sa svićami zaćuti Franjo, da ga Divica Marija sama zove i ovomu pozivu se ne more suprotstaviti. Mnogi su teško razumili, zač je Bog zvao ravno ovoga veseljaka u kloštar. Ali Duh Bog onde puše, kade hoće.

Franjo mora nadvladati još jednu zaprijeku: Otac ga ne kani pustiti med redovnike. Ali konačno je Franjo ipak u kloštru, kade dobene ime „Gabrijel od žalosne Divice“.

Gabrijel jako ozbiljno spuni sve dužnosti u novicijatu. Mnogo premišljava o muki Kristuševoj i Marijinoj, ali duša mu ostane vedra. U pravoj duševnoj radosti napreduje brzo k savršenosti. Još prije neg bi mogao primiti više svećeničke rede, umre 1862. lj. u suhoj nevolji. Na njegovom grobu se godaju mnoga čudesa. Papa sv. Pijo X. proglasi ga 1908. blaženim, a Benedikt XV. 1920. svecem. Knjiga mučenikov i svecev zabilježi o njem: „U tako kratkom životu pribavio si je mnoge milosti i zasluge, a po smrti postao je glasovit u mnogi čudesi.“

Sv. Leander biškup († 590). Bio je brat sv. Izidora i sv. Florentine i natpastir grada Sevile. Povrnuo je u mudrosti i gorljivosti zapadne Gote od arijanskoga krivovjerstva k Crikvi.

Sv. Baldomir subdijakon. Umro je oko lj. 630. Njegov grob u Lyonu odlikovao je Bog brojnimi čudesi.

Sveti Gelaz mučenik († 297). Gelaz je bio glumac u jednom kazališću u Heliopolisu u Feniciji ili u današnjem Libanonu. Jednoč su u kazališću predstavljali ter ismihavali sv. krst. Gelaz se je morao dat za zliku krstiti. Pri tom je imao skazanje: s odzgo je jedna ruka doli pustila u krsnu vodu pergamenat, na kom su stali napisani njegovi očiti i otajni grihi. Kad se je pergamenat zdignuo iz krsne vode, bio je neoskrunjeno čist kao da nikad nije stalo na njem ča napisano. Istu dob pozivao je jedan glas Gelaza, da se valuje za kršćana. Kad mu je Bog još pokazao lipotu vječne slave, izjavio se je Gelaz za kršćana i želio umriti mučeničkom smrću, da zadobene tu vječnu slavu. Pogani su vrijeda opazili, da to, ča Gelaz govori,

već nije igra, nego da se ozbiljno priznaje za kršćana. Zato su ga odmah na mjestu kazališća kamenovali. Ovako je svojom krvlju primio ono pokršćenje, koga čudnovitu moć je smio gledati u božanskom skazanju.

28. (29.) FEBRUAR:

Sveti Roman opat († 463)

Roman se je rodio blizu Lyona. Kad je završio školske nauke, išao je u jedan kloštar. Ovde je živio gorljivo vježbajući se u različni kriposti do svojega 35. ljeta. Onda je zaćutio želju za pusteničkim životom. S dozvolom svojega opata išao je u Jura-brigovlje, ko leži na francusko-švicarskoj granici. Po očevoj i ženinoj smrti došao je k njemu i njegov mladji brat Lupicin, s kim su skupa slavili Boga. Glas njihove svetosti raširio se je brzo. Došli su k njim ne nek stanovniki iz okolice, da dobenu od njih nauk u vjeri, nego i mnogi muži, ki su se hotili takaj posvetiti Bogu u redovničkom i pusteničkom životu. Ovako su nastali po redu dva muški kloštri, a onda i jedan ženski, ki je stao pod peljanjem majke i sestre obadvih svecev. Oni su mnogo učinili i u kulturnom pogledu za cijelu okolicu. Krčili su loze i obdjelivali polje. Roman i Lupicin su dobro nadopunili jedan drugoga. Roman je bio jako blage naravi, a Lupicin je bio vrlo oštar. Kad su po nekom vrimenu došli u kloštar i onakovi, ki su već iskali ugodan i zasiguran život nego li Boga, počela se je raspadati kloštarska disciplina, ar ovi nepravi redovniki volili su živiti svojemu trbuhu, nego li molitvi i postu. Nato je zapeljao Lupicin oštre poste. Po nekom vrimenu su pak jednu noć svi mlačni redovniki ostavili kloštar.

Medjutim se je još jače raširio glas Romanove svetosti. Dočuo je za njega i sv. Hilarije biškup u Arles-u. Dozvao ga je preda se i kad se je osvidočio o njegovoj mudrosti, znanosti i svetosti, posvetio ga je za duhovnika.

Prema koncu svojega života hodočastio je sv. Roman k grobu sv. Morica u Wallisu. Putem je prenoćio u jednoj špilji, u koj su se skrivali dva gubavi. Roman ih je objamio i poljubio im odurne rane. Od drugoga dana počele su gubavim ciliti rane i u kratkom vrimenu oslobodili su se od lepre.

Kloštar sv. Romana, koga su kasnije preuzeli benediktinci, ostao je duga stoljeća vjerski i kulturni centar cijele pokrajine. Bio je i glasovito hodočasno mjesto, kamo su mnogi došli, da se pomolu Bogu, da primu svete sakramente i različne milošće od Boga.

Danas se slabo cijenu kloštri i kloštarski život. A danas bi morali biti još jače ravno kloštri središća, odakle se more obnoviti vjerski i ćudoredni život. Redovniki svojimi molitvami i nas zastupaju pred Bogom. Ako jur mi ne moremo zbog mnogo djela toliko moliti, koliko bi morali, podupirajmo redovnike, da oni molu i u naše ime. Ovako nas uči jur Stari Zakon: dokle se je Mojzeš s izibranim narodom borio u dolini protiv neprijatelja, postavio je na brig Arona, da moli Bogu. Dok je Aron gorljivo molio, napredovali su Izraelci. A kad se je utrudio, počeli su dobivati neprijatelji. Na to je Mojzeš postavio pomoćnike uz Arona, da oni molu s njim. I onda su Izraelci preobladali neprijatelja. Spodobno je i u našem životu. I mi stojimo u borbi. I nam je potribna molitva. Ovu molitvenu pomoć dobivamo u kloštri.

Sveti Osvald biškup († 992). Ishadjao je iz jedne od onih danskih obiteljev, ke su se nastanile u Angliji. Njegov su odgoj peljali rodjaki: sv. Odo nadbiškup u Canterbury i dorchesterski biškup Osketil. Jur za mlada je imenovan za kanonika. Kanonikate su onu dob posjeli bivši vojaki i vojskovodje, čije zasluge je ovako hotio nadograditi kralj. Ovi bivši oficiri živili su i kao kanoniki jako po svitsku. Ov život se nikako ne dopadje Osvaldu. Zato ide u glasovitu benediktinsku opatiju Fleury u Francuskoj. No ne more dugo ostati onde. Kad njegov rodjak sv. Odo umre, zovu ga najzad u Angliju i kralj Edgar ga postavi za biškupa u Worchester, a kasnije i u York. Osvald sa svimi moći podpira obnovu Crikve u Angliji. Osobito se trsi, da zdigne disciplinu svećenstva. Za dobro školovanje sve-

ćenikov postavi dvi opatije. Kod svoga stola svaki dan pogosti 12 prosjakov, kim ponizno pere noge. Umro je 28. februara 992.

Sveti Hilarije papa (461—468). Rodio se je u Sardiniji. Papa sv. Leo Veliki poslao ga je kao svojega poslanika na takozvani „razbojnički koncil“, ki je održan 449. u Efezu i pri kom su nezakonito zvrgli patrijarku Flavijana (vidi 18. februar). Hilarije se je suprotstavio nezakonitomu postupanju. Morao je i sâm pobignuti, da očuva svoj život. Po smrti pape sv. Leona Velikoga odibran je za papu. Kao papa podignuo je u lateranskoj baziliki tri svetišća sv. Ivanu Krstitelju, sv. Ivanu apoštolu i sv. Križu u čast. Umro je 29. februara u prestupnom ljetu 468.

Sv. Teofil (spomenut na ov dan u molitveniku i u kalendaru) pretrpio je mučeničtvo s Makarijem, Rufinom i Justom u Aleksandriji. Kao mučeniki se poštuju na ov dan i oni brojni kršćani, ki su oko 260. prilikom kuge u Aleksandriji bolesne podvarali i mrtve pokapali ter pri tom se i sami dobavili kuge i u službi bližnjega umrli.

Blažena Vilana de Botti († 1360). Rodila se je u Firenzi kao kći bogatoga trgovca, ki ju je jako prokšio. Odala se je za bogatoga muža i jako rado se oblačila u najlipše prateži. Kad je jednoč stala pred zrcalom, vidila se je jako pogrdjena, a glava joj biše ovita otrovnimi zmijami. Prosila si je po redu druga zrcala, ali u svakom je vidila istu sliku. Načinila je generalnu spovid i od onda živila u oštroj pokori čineći mnogo dobra siromahom.

Blažena Antonija udovica († 1472). Bila je dvakrat odana. Predala je svoje imanje sinu i na savjet sv. Ivana Kapistrana stupila u jedan kloštar u Akvili (sjev. Italija), kade je obnovila kloštarsku disciplinu.

Sadržaj

Predgovor natpastira 5
Uvod: Svetost, sveci i mi 7
30. nov.: sv. Andrija apoštol; sv. Konstancije, sv. Trojan 17
1. dec.: sv. Eligije; prorok Nahum, sv. Natalija (Božena), bl. Edmund Campion 19
2. dec.: sv. Bibijana divica i mučenica; 22
sv. Dionizije od Aleksandrije, biškup i priznavalac 23
sv. Karlo Foucauld, svetac Sahare; bl. Ivan Ruysbroek, sv. Aurelija (Zlatka), Euzebije, Marcel 25
3. dec.: sv. Franjo Ksaver; prorok Sofonija, sv. Kasijan, sv. Hilarija, sv. Klaudije, Jazon, Mavro, sv. Atalija, sv. Lucije 26
4. dec.: sv. Barbara, sv. Petar Krizolog; sv. Ozmund, sv. Ano, Adolf Kolping 29
5. dec.: bl. Nikola Tavelić; 33
sv. Saba opat; sv. Krispina, Justinijan, Gerald, Konsolata 34
6. dec.: sv. Mikula biškup; sv. Azela, Deniza, Majorik, Petar Paskual 36
7. dec.: sv. Ambrozije biškup, crikv. učitelj 39
sv. Eutihijan papa, sv. Agato, sv. Jozefa Benedikta Rossello 42
8. dec.: Neoskrunjeno Prijeće prebl. Divice Marije 43
sv. Romarik priznavalac; sv. Euharije, bl. Urzula Beninkaza 46
9. dec.: sv. Petar Fourier; sv. Leokadija, Gorgonija, Valerija 48
10. dec.: sv. Eulalija i Julija divice i mučenice; sv. Melkijades, Gregor III., Judita; Prenešenje Nazaretskoga stana iz Trsata u Loreto; bl. Imma, sv. Florencije 51
11. dec.: sv. Damazus papa; sv. Danijel, bl. David, bl. Ida, sv. Wilburga 54
12. dec.: sv. Vicelin biškup; sv. Epimah, Aleksander, Amonarija, Merkurija, Dionizija, Sinerije, Hermogen, Donat, Maksencije (Većeslav), Konstancije, Krescencije, Justin .. 56
13. dec.: sv. Lucia divica i mučenica 58
sv. Odilija divica; sv. Jodok 60
14. dec.: sv. Spiridion (Dušan) nadbiškup 61
bl. Bertold od Regensburga; bl. Konrad, sv. Nikazije 62
15. dec.: sv. Kristijana divica; sv. Valerijan, Irenej, Antonije, Teodor, Saturnin, Viktor 64
16. dec.: sv. Euzebije biškup u Verceli 65
sv. Adelhajda (Etelka) udovica; sv. Albina, Teofana, bl. Marija 66
17. dec.: sv. Olimpija udovica; sv. Lazar, sv. Šturmi, sv. Vivina, sv. Bega, bl. Jolanda, sv. Jonila; 1. O-antifona 68
18. dec.: sv. Wunibald opat; sv. Gracijan (Milutin), Rufus i Zozimus, sv. Deziderije; 2. O-antifona 72
19. dec.: sv. Timotej i Maura; bl. papa Urban V.; sv. Pelagija 74
sv. Anastaz, Nemezij, Fausta, Thea, bl. Franjo Ksaver Mau, Dominik Vy, Tome De, Augustin Moi, Štefan Vinh; 3. O-antifona 77
20. dec.: sv. Filagonije; sv. Amon, Zeno, Ptolemej, Ingen, Teofil, Eugenije, Makarija, Dominik, Liberat; 4. O-antifona 78

21. **dec.: sv. Tome apoštol;** sv. Temistokles, Severin; 5. O-antifona 80
22. **dec.: sv. Franciska Cabrini;** bl. Florentin, bl. Juta, Demeter, sv. Flavijan, Zeno; 6. O-antifona 84
23. **dec.: sv. Viktorija (Vlatka) divica i mučenica; bl. Hartmann biškup;** sv. Servul, Dagobert, Nikola Faktor; 7. O-antifona 86
24. **dec.: Adam i Eva; sv. Tarzila i Emilijana divice;** sv. Hermina (Irmina) Delfin, Gregor, Adela, bl. Kharbel Makhlouf 89
25. **dec.: Božić. Narodjenje Kristuševo;** sv. Anastazija, Eugenija 93
26. **dec.: sv. Štefan (Krunoslav) prvi mučenik;** Dionizije, Zozim, Marin 97
27. **dec.: sv. Ivan apoštol i evandjelist** 99
sv. Fabiola, Teodor (Božidar), Teofanes, Nikareta 103
28. **dec.: Nekriva dičica (Mladenci);** sv. Anton Lerinski, Teofila 104
29. **dec.: sv. Tome Becket nadbiškup, mučenik;** David, Trofim, Herman 105
30. **dec.: sv. Melanija ml. udovica;** sv. Anizija, Lotar, Sabin .. 108
31. **dec.: sv. Silvestar papa; sv. Katarina Labouré;** sv. Kolumba 111
1. **jan.: Novo ljeto. Osmina narodjenja Gospodinovoga; sv. Odilo opat,** sv. Fulgencije, Almah (Telemah), Konkordije, bl. Zedislava 113
2. **jan.: Ime Jezuševo; sv. Makarije ml. (Blaženko); bl. Gašpar Bufalo;** Abel, Adalhard (Adelhard) 117
3. **jan.: sv. Genoveva divica;** sv. Gordije, Danijel 121
4. **jan.: bl. Angela od Foligna;** bl. Kristijana Oringa, Rigobert, Dafroza, Gregor 123
5. **jan.: sv. Simeon Stilita;** sv. Telesfor, Emilijana, Ivan Nep. Neumann 125
6. **jan.: Bogojavljenje. (Sv. Tri Kralji Gašpar, Melkijor, Baltazar);** sv. Wiltrud, bl. Rafaela, Gertruda, sv. Petar Tomas, bl. Ivan de Ribera, Karlo Sezze, sv. Gerlach 128
7. **jan.: sv. Lucijan mučenik;** sv. Valentin, Nicetas, Teodor (Božidar), bl. Artur, sv. Rajnhold, sv. Tilo 132
8. **jan.: sv. Severin opat;** sv. Apolinar, sv. Erhard, sv. Gudula 134
9. **jan.: sv. Julijan i Bazilisa mučeniki;** sv. Petar, sv. Marcelin, sv. Hadrijan (Adrijan), bl. Alice Leclerc 137
10. **jan.: sv. Vilim biškup;** sv. Agato, sv. Petar Urseolo, sv. Nikanor, sv. Ivan Dobri, sv. Gregor X. 140
11. **jan.: sv. Higin papa; sv. Teodozije;** sv. Honorata, sv. Palemon 143
12. **jan.: sv. Arkadije;** sv. Tatjana, sv. Ernest, bl. Štefana 145
Bl. Margareta Bourgeois, bl. Anton-Marija Pucci 146
13. **jan.: Spomen krsta Jezuševoga;** bl. Juta (Iveta), bl. Gotfrid, bl. Veronika, sv. Leoncije, sv. Hermil i Stratonik, sv. Glafira 147
14. **jan.: sv. Hilarije crikv. učitelj i biškup** 149
sv. Feliks; prorok Malakija, sv. Sava, sv. Makrina 151
15. **jan.: sv. Pavao pustenik; sv. Mavro (Maurus) opat** 152
sv. Ivan Kalibita, sv. Makarije st., prorok Mikeja, prorok Habakus, bl. Romed 154
16. **jan.: sv. Marcel papa; sv. Honorat biškup;** sv. Priscila, Henrik, Oto 157
17. **jan.: sv. Anton pustenik;** sv. Sulpic, Jonila, Leonila, bl. Gamelbert 159
18. **jan.: sv. Priska divica;** sv. Deikola, bl. Beatrica d'Este 162
19. **jan.: sv. Kanut kralj** 163
sv. Margit (Margareta) 164
sv. Marije i sv. Marta; sv. Vulstan, sv. Pia; **Marija Ward** .. 166
20. **jan.: sv. Sebastijan mučenik; sv. Fabijan papa;** Euzebije .. 169
21. **jan.: sv. Agnes;** sv. Majnrad, sv. Epifanije, bl. Inez 172
22. **jan.: sv. Vince (Vinko) mučenik;** sv. Anastaz, sv. Blezila .. 177
sv. Vincencije Pallotti 179
sv. Ditlinda (Teodelinda), bl. Valter od Birbecka, bl. Valter od Brügge-a, bl. Franjo Gil i Alfonz Leziniana, (Ladislav Batthyany-Strattmann) 183
23. **jan.: sv. Ivan Milosrdni (Milivoj)** 184
sv. Rajmund penafortski; sv. Ildefons 185
bl. Margareta od Ravene, sv. Emerencijana, sv. Parmenas 186
24. **jan.: sv. Timotej biškup** 187
sv. Felicijan, bl. Arno, sv. Vera, sv. Artur, bl. Paula Gambara 188
25. **jan.: obraćenje sv. Pavla apoštola;** sv. Ananija 189
26. **jan.: sv. Polikarp biškup** 195
sv. Paula udovica; sv. Batilda, sv. Teogen, sv. Alberik 196
27. **jan.: sv. Ivan Zlatousni;** sv. Vitalijan papa 198
28. **jan.: sv. Petar Nolasko;** Karlo Veliki; sv. Valerije, sv. Leonid, sv. Irmund, sv. Amade, bl. Manfred, bl. Odorik 202
29. **jan.: sv. Franjo Saleški, biškup i crikv. učitelj** 205
sv. Valer, sv. Akvilin, sv. Severa, Maksim, Sekunda, Marko, Kalendin; sv. Sulpic Sever, bl. papa Gelazije 210
30. **jan.: sv. Martina mučenica;** sv. Hipolit, sv. Adelgunda, sv. Hijacinta Mariscotti, bl. Sebastijan Valfré 211
31. **jan.: sv. Ivan Bosko;** sv. Marcela, sv. Ludovika ili Lujza Albertoni 212
1. **febr.: sv. Ignacije (Vatroslav) biškup i mučenik** 219
sv. Sever, sv. Brigita, sv. Veridijana, sv. Sigbert, bl. Andrija Segni 220
2. **febr.: Svićnica. Prikazanje Gospodinovo. Očišćenje bl. D. Marije** 222
sv. Kornelije, sv. Katarina Ricci, sv. Ivana Lestonnak 223
3. **febr.: sv. Blaž (Vlaho) mučenik i biškup** 225
sv. Ansgar, sv. Celerin, bl. Ivan Nelson 226
4. **febr.: sv. Andrija Korzini;** sv. Veronika, sv. Johana Valois, sv. Gilbert, bl. Rabanus Maurus, sv. Jožef od Leonisse, bl. Ivan Brito 227
5. **febr.: sv. Agata divica i mučenica;** 26 japanskih mučenikov, sv. Adelhajda (Čedomila), sv. Albuin, sv. Izidor, sv. Agata Hildegard, bl. Pavao Ni i Andrija Kim 232
6. **febr.: sv. Titus biškup;** sv. Amand, sv. Gaston, sv. Garin .. 235
7. **febr.: sv. Romuald opat;** sv. Rihard, sv. Fidelis, sv. Mojzeš, bl. Tome Sherwood 236

8. febr.: sv. Ivan Matski; sv. Štefan Muretski, bl. Jakoba, bl. Izaja Boner 239
9. febr.: sv. Ciril Aleksandrinski crikv. učitelj; sv. Apolonija; bl. Marijan Scot, sv. Alto, Ansbert, Erik, Rajnald 242
10. febr.: sv. Školastika; sv. Peregrin, sv. Silvan, sv. Soteris, bl. Pavao; (kard. Alojzije Stepinac) 246
11. febr.: skazanje Majke Božje u Lurdu; sv. Dezidderije, sv. Adolf, sv. Gregor II., sv. Paskal I., sv. Saturnin, sv. Benedikt Anijan 250
12. febr.: sedam osnovateljev reda servitov; sv. Eulalija, sv. Damjan, sv. Melecije, bl. Reginald, bl. Nikola Longobardi 256
13. febr.: sv. Fuska i Maura mučenice; sv. Benignus, bl. Jordan Saski, sv. Ermenhild, sv. Kastor, bl. Ivan od Triore .. 259
14. febr.: sv. Valentin (Zdravko) mučenik; sv. Valentin biškup, sv. Bruno od Kverfurta, sv. Abraham, sv. Antonin, bl. Nikola de Pullia, bl. Kristina Visconti, bl. Ivan Baptist 262
15. febr.: sv. Faustin i Jovita; sv. Sigfrid, sv. Georgija, sv. Walfrid, sv. Agape, bl. Andjelko Scarpetti, bl. Klaudije de la Colombiere 266
16. febr.: sv. Julijana divica i mučenica; sv. Onezim, sv. Danijel, Ilija, Jeremija, Izaja, Samuel, bl. Filipa (Filipina) 268
17. febr.: sv. Julijan mučenik; sv. Marijana, sv. Donat, Sekundijan, Romulus, sv. Silian, sv. Fintan, sv. Aleksije Falconijeri 271
18. febr.: sv. Simeon biškup jeruzalemski; sv. Flavijan, sv. Konstancija, Atika, Artemija, sv. Engelbert (Angilbert), bl. Ivan Petar Née 273
19. febr.: sv. Konrad od Piacenze; Barbat, sv. Gabin, sv. Quodvultdeus, sv. Beat, bl. Bonifac od Brüssela, bl. Alvarez od Kordobe, bl. Elizabeta Picenardi 277
20. febr.: sv. Eleuterije (Aladar) biškup; sv. Euherije Orleanski; sv. Paula Španjolska, bl. Ulrik 282
21. febr.: sv. Eleonora udovica; sv. Georg (Juraj), sv. Irena, sv. German i Rondoald, bl. Pipin 285
22. febr.: stolica sv. Petra; sv. Margarita Kortonska; sv. Papias, bl. Izabela Francuska, bl. Johana-Marija Bonomo, bl. Jakob Carvalho 287
23. febr.: sv. Petar Damijan biškup, crikv. učitelj; sv. Seren, sv. Lazar, sv. Romana, sv. Willigis, sv. Milburga 292
24. (25.) febr.: Matija apoštol; sv. Etelbert, sv. Ivan Žnjač, bl. Marko Marconi 294
25. (26.) febr.: sv. Valburga; sv. Cezarije, sv. Viktorin, Viktor, Nicefor, Klaudije, Dioskor, Serapion, Papias, sv. Tarazije, sv. Gerland, bl. Sebastijan d'Apparizio 297
26. (27.) febr.: sv. Aleksander biškup; sv. Nestor, sv. Porfirije, sv. Mehtilda od Spanheima, sv. Viktor (Vlatko) d'Arcis, bl. Filipa od Gheldre 302
27. (28.) febr.: sv. Gabrijel Possenti; sv. Leander, sv. Baldomir, sv. Gelaz 306
28. (29.) febr.: sv. Roman opat; sv. Osvald, sv. Hilarije, sv. Teofil, bl. Vilana de Botti, bl. Antonija 308

Sveci i blaženi u abecednom redu

Pokraćenja: a.: apoštol, b.: biškup, nadbiškup, c. u.: crikv. učitelj, d.: divica, dj.: dijakon, du.: duhovnik, kr.: kralj, m.: mučenik, op.: opat, pp.: papa, pr.: prorok, pu.: pustenik, r.: redovnik, ud.: udovica. Masnimi slovami: opširnije opisani sveci. (U ogradi oni, ki još nisu kanonizirani.) Za imenom stoji datum svetka.

Abel, 2. 1. 120
Abraham pu. 14. 2. 265
Adam, 24. 12. .. 89
Adela ud. 24. 12. 91
Adelgunda d. 30. 1. 211
Adelhajda, 16. 12. 66
Adelhajda, 5. 2. .. 234
Adelhard r. 1. 1. 120
Adolf b. 11. 2. .. 253
(Adolf Kolping) 32
Agape d. m. 15. 2. 267
Agata d. m. 5. 2. 232
Agata Hildegard 234
Agato, m. 7. 12. .. 42
Agato pp. 10. 1. .. 141
Agnes d. m. 21. 1. 172
Akvilin m. 29. 1. 210
Alberik op. 26. 1. 198
Albina dm. 16. 12. 68
Albuin b. 5. 2. .. 234
Aleksander 26. 2. 302
Aleksander m. 12. 12. 57
Aleksije Falconieri r. 17. 2. 273
Alfonz du. 22. 1. . 183
Aliz Leclerc 9. 1. 140
Almah m. 1. 1. .. 116
Alto op. 9. 2. 245
Alvarez r. 19. 2. .. 281
Amade b. 28. 1. .. 204
Amand b. 6. 2. .. 236
Ambrozije c. u. 7. 12. 39
Amon m. 20. 12. .. 79
Amonarija m. 12. 12. 57
Ampelije m. 11. 2. 254
Ananija m. 25. 1. 194
Anastaz pp. 19. 12. 77
Anastaz m. 22. 1. 179
Anastazija m. 25. 12. 96
Andjelko Scarpetti r. 15. 2. .. 267
Andrija a. 30. 11. 17
Andrija Kim 5. 2. 234
Andrija Korzini 4. 2. 227
Andrija Segni 1. 2. 221
Angela Fol. 4. 1. 123
Angilbert = Engelbert
Anijan = Benedikt
Anizija 30. 12. .. 110
Ano b. 4. 12. 31
Ansbert b. 9. 2. .. 245
Ansgar b. 3. 2. .. 226
Anton (Lerin) 28. 12. 105
Anton pu. 17. 1. .. 159
Anton Marija Pucci r. 12. 1. .. 146
Antonija ud. 28. 2. 310
Antonin r. 14. 2. 265
Antuza ud. 27. 1. 198
Apolinar b. 8. 1. 137
Apolonija m. 9. 2. 244
Arkadije m. 12. 1. 145
Arno b. 24. 1. .. 188
Artemija 18. 2. .. 276
Artur m. 7. 1. .. 134
Artur b. 24. 1. .. 188
Atalija d. 3. 12. .. 29
Atika 18. 2. 276
Augustin Moi 19. 12. 77
Aurelija dm. 2. 12. 26
Azela d. 6. 12. .. 38

Bajul m. 20. 12. .. 79
Baldomir 27. 2. .. 306
Baltazar 6. 1. 128
Barbara dm. 4. 12. 29
Barbat b. 19. 2. .. 279
Batilda ud. 26. 1. 197
Batriza d. 18. 1. .. 162
Bazilisa 9. 1. 137
Beat du. 19. 2. .. 280
Beatriks = Batriza
Bega ud. 17. 12. .. 71
Belka = Albina
Benedikt Anijan op. 11. 2. 255
Benignus m. 13. 2. 260
Bertold r. 14. 12. 62
Bibijana dm 2. 12. 22
Blanka ud. 1. 12. 21
Blaž b. m. 3. 2. .. 225
Blaženko = Makarije
Blezila ud. 22. 1. 179
Bonifac b. 19. 2. .. 281
Božena = Natalija
Božidar = Teodor
Brigita d. 1. 2. .. 220
Bruno b. m. 14. 2. 264

Celerin dj. 3. 2. .. 227
Cezarije Naz. 25. 2. 299
Ciril Al. c. u. 9. 2. 242
Čedomila = Adelhajda

Dafroza ud. 4. 1. 125
Dagobert kr. 23. 12. 88

Damazus pp. 11. 12. 54
Damijan m. 12. 2. 258
Danijel pu. 11. 12. 55
Danijel m. 3. 1. .. 122
Danijel m. 16. 2. 270
Dativ m. 11. 2. .. 254
David r. 11. 12. .. 55
David kr. 29. 12. 107
Deikola op. 18. 1. 162
Delfin b. 24. 12. .. 90
Demeter m. 22. 12. 85
Deniza ud. 6. 12. 38
Deziderije r. 18.12. 73
Deziderije b. 11. 2. 253
Dioskor m. 25. 2. 300
Dionizija m. 12. 2. 57
Dionizije b. 2. 12. 23
Dionizije pp. 26. 12. 98
Ditlinda ud. 22. 1. 183
Dominik Vy 19. 12. 77
Dominik op. 20. 12. 79
Donat m. 12. 12. .. 57
Donat m. 17. 2. .. 271
Dušan b. 14. 12. .. 61

Edmund Camp. 1. 12. 21
Eleonora ud. 21.2. 285
Eleuterije b. 20. 2. 282
Eligije b. 1. 12. .. 19
Elizabet Pic. 19. 2. 281
Emerencijana 23. 1. 186
Emilijana 24. 12. 90
Emilijana d. 5. 1. 127
Engelbert 18. 2. .. 276
Epifanije b. 21. 1. 177
Epimah m. 12. 12. 57
Erhard b. 8. 1. .. 137
Erik kr. 9. 2. 245
Ermenhild ud. 13. 2. 262
Ernest m. 12. 1. .. 145
Etelbert kr. 24. 2. 296
Etelka = Adelhajda
Eugenija dm. 25. 12. 96
Eugenije m. 20. 12. 79
Euharije b. 8. 12. 47
Euherije b. 20. 2. 283
Eulalija dm. 10. 12. 51
Eulalija dm. 12. 2. 257
Eutihijan pp. 7. 12. 42
Euzebije b. 16. 12. 65
Euzebije du. 2. 12. 26
Euzebije pu. 20. 1. 172
Eva 24. 12. 89

Fabijan pp. 20. 1. 171
Fabiola ud. 27. 12. 103
Fausta m. 19. 12. 77
Faustin m. 15. 2. 266
Felicijan b. 24. 1. 188
Feliks du. 14. 1. .. 151
Feliks m. 11. 2. 254
Fidelis b. 7. 2. .. 238
Filagonije 20. 12. 78
Filipa d. 16. 2. .. 270
Filipa Gh. 27. 2. .. 306
Filipina = Filipa
Fintan op. 17. 2. .. 272
Flavijan m. 22. 12. 85
Flavijan bm. 18. 2. 275
Florencije op. 10. 2. 53
Florentin Radv. 22. 12. 85
Franciska Cabr. 22. 12. 84
Franjo Gil. 22. 1. 183
Franjo Ksav. 3. 12. 26
Franjo Mau. 19. 12. 77
Franjo Sal. 29. 1. 205
Fulgencije 1. 1. .. 116
Fuska m. 13. 2. .. 259

Gabin m. 19. 2. .. 280
Gabrijel Pos. 27. 2. 306
Gamelbert 17. 1. 161
Garin b. 6. 2. 236
Gaston b. 6. 2. .. 236
Gašpar 6. 1. 128
Gašpar Buf. 2. 1. 119
Gelaz m. 27. 2. .. 306
Gelaz II. pp. 29. 1. 210
Genoveva 3. 1. .. 121
Georg b. 21. 2. .. 286
Georgija d. 15. 2. 267
Gerald 5. 12. 36
Gerlach 5. 1. 131
Gerland b. 25. 2. 302
German op. 21. 2. 286
Gertrud d. 6. 1. .. 130
Gilbert op. 4. 2. .. 230
Glafira d. 13. 1. .. 149
Godofrid 13. 1. .. 148
Gordije m. 3. 1. .. 122
Gorgonija ud. 9. 12. 51
Gracijan b. 18. 12. 73
Gregor b. 4. 1. .. 125
Gregor du. 24. 12. 91
Gregor II. pp. 11. 2. 253
Gregor III. pp. 10. 12. 52
Gregor X. pp. 10. 1. 142
Gudula d. 8. 1. .. 137

Habakuk pr. 15. 1. 156
Hadrijan op. 9. 1. 139
Hartmann b. 23. 12. 87
Henrik pu. 16. 1. 159
Herman r. 29. 12. 108
Hermil m. 13. 1. .. 149
Hermina d. 24. 12. 90
Hermogen m. 12. 12. 57
Higin pp. 11. 1. .. 143
Hijacinta d. 30. 1. 211
Hilarija ud. 3. 12. 29
Hilarije c. u. 14. 1. 149
Hilarije pp. 28. 2. 310
Hilarion m. 11. 2. 254
Hipolit m. 30. 1. 211
Honorat b. 16. 1. 157
Honorata d. 11. 1. 144

Ida Niv. d. 11. 12. 55
Ignacije bm. 1. 2. 219
Idefons b. 23. 1. .. 186
Ilija m. 16. 2. 270
Imma d. 10.12. .. 53
Inez d. 21. 1. 177
Ingen m. 20. 12. .. 79
Irena d. 21. 2. 286
Irenej m. 15. 12. .. 65
Irmina = Hermina

Irmund 28. 1. 204
Ivan a. ev. 27. 12. 99
Ivan Bapt. od Neoskr. Prijeća 14. 2. 265
Ivan Bosko 31. 1. 212
Ivan Brito 4. 2. .. 231
Ivan Dobri 10. 1. 142
Ivan Kalibita 15. 1. 154
Ivan Matski 8. 2. 239
Ivan Milosrdni b. 23. 1. 184
Ivan Nelson 3. 2. 227
Ivan Nep. Neumann 5. 1. 127
Ivan Petar 18. 2. 277
Ivan Ribera 6. 1. 131
Ivan Ruysb. 2. 12. 26
Ivan Triore 13. 2. 262
Ivan Zlatousni c. u. 29. 1. 198
Ivan Žnjač 24. 2. 297
Ivana = Johana
Iveta = Juta
Izabela 22. 2. 291
Izaja m. 16. 2. .. 270
Izaja Boner 8. 2. 241
Izidor m. 5. 2. .. 234

Jakob Carv. m. 22. 2. 291
Jakoba ud. 8. 2. 241
Jazon m. 3. 12. .. 29
Jeremija m. 16. 2. 270
Jodok pu. 13. 12. 60
Johana Lest. 2. 2. 224
Johana Marija Bonomo d. 22. 2. 291
Johana Valois 4. 2. 230
Jolanda d. 17. 12. 71
Jonila dm. 17. 12. 71
Jonila m. 17. 1. .. 161
Jordan 13. 2. 260
Jozefa Benedikta Rossello d. 7. 12. 42
Jožef od Leonisse 4. 2. 231
Jovita m. 15. 2. .. 266
Judita ud. 10. 12. 52
Julija dm.. 10. 12. 51
Julijan m. 9. 1. .. 137
Julijan m. 17. 2. .. 271
Julijana dm. 16. 2. 268
Juraj = Georg
Justin m. 13. 12. 57
Justinijan 5. 12 .. 36
Juta 22. 12. 85
Juta ud. 13. 1. .. 147

Kalendin m. 29. 1. 210
Kanut kr. 19. 1. .. 163
Karlo Foucauld 2. 12. 25
Karlo Sez. 6. 1. .. 131
Karlo Veliki 28. 1. 204
Kasijan m. 3. 12. 29
Kastor pu. 13. 2. 262
Katarina Labouré d. 31. 12. 112
Katarina Ricci 2. 2. 223
Kharbel Makhlouf 24. 12. 91
Klaudije m. 25. 2. 300
Klaudije de la Colombiere 15. 2. 268
Knut = Kanut
Kolumba dm. 31. 12. 112
Konkordije m. 1. 1. 116
Konrad od Offide r. 14. 12. 63
Konrad od Piacenze 19. 2. 277
Konsolata 5. 12. .. 36
Konstancija 18. 2. 276
Konstancije 30. 11. 19
Konstancije 12. 12. 57
Kornelije 2. 2. .. 223
Krescencije 12. 12. 57
Krispina ud. 5. 12. 36
Kristijana 15. 12. 64
Kristijana Oringa d. 4. 1. 124
Kristina Visconti 14. 2. 265
Krizostom = Ivan Zl.
Krunoslav = Štefan

(Ladislav Batthyany-Strattmann 22. 1.) 183
Lazar b. 17. 12. .. 70
Lazar r. 23. 2. .. 293
Leander b. 27. 2. 306
Leokadija dm. 9. 12. 50
Leoncije bm. 13. 1. 149
Leonid m. 28. 1. .. 204
Leonila ud. m. 17. 1. 161
Liberat m. 20. 12. 79
Lotar b. 30. 12. .. 110
Lucija d. m. 13. 12. 58
Lucijan m. 7. 1. .. 132
Lucije b. 3. 12. .. 29
Ludovika ud. 31. 1. 217
Lujza ud. 31.1. .. 217

Majnrad op. 21. 1. 176
Majorik m. 6. 12. 38
Makarije ml. 2. 1. 118
Makarije st. 15. 1. 155
Makarija m. 20. 12. 79
Makrina ud. 14. 1. 152
Maksencije m. 12. 12. 57
Maksim du. m. 29. 1. 210
Malakija pro. 14. 1. 151
Manfred 28. 1. .. 204
Marcel dj. m. 2. 12. 26
Marcel pp. 16. 1. 157
Marcela ud. 31. 1. 216
Marcelin b. 9. 1. 139
Margareta Bourgois d. 12. 1. .. 146
Margareta Kortonska 22. 2. .. 288
Margareta od Ravene 23. 1. .. 186
Margit d. 19. 1. .. 164
Marija m. 11. 2. .. 254
Marija od andj. 16. 12. 68
Marijan Scott 9. 2. 244
Marijana ud. 17. 2. 271
Marije m. 19. 1. .. 166
Marin m. 26. 12. 98

Marius = Marije
Marko m. 29. 1. .. 210
Marko Marconi 22. 4. 297
Marta m. 19. 1. .. 166
Martina m. 30. 1. 211
Matija ap. 24. 2. 294
Maura m. 13. 2. .. 259
Maura m. 19. 12. 74
Maurus op. 15. 1. 153
Mavro = Maurus
Mehtild (Spanh.) 27. 2. 305
Melanija ud. 30. 12. 108
Melecije b. 12. 2. 258
Melhijor 6. 1. 129
Milkijades pp. 10. 12. 52
Merkurija m. 12. 12. 57
Mikeja pr. 15. 1. 156
Mikula b. 6. 12. .. 36
Mikula = Nikola
Milburga d. 23. 2. 294
Milivoj b. 23. 1. .. 184
Miltijades = Melkijades
Milutin = Gracijan
Mojzeš b. 7. 2. .. 238

Nahum pr. 1. 12. 20
Natalija ud. 1. 12. 21
Nemezije m. 19. 12. 77
Nestor b. m. 26. 2. 303
Nicefor m. 25. 2. 300
Nicetas b. 7. 1. .. 133
Nikanor dj. m. 10. 1. 142
Nikareta d. 27. 12. 103
Nikazije b. 14. 12. 63
Nikola Fakt. 23. 12. 88
Nikola Long. 12. 2. 259
Nikola Pul. 14. 2. 265
Nikola Tavelić r. m. 5. 12. 33

Odilija d. 13. 12. 60
Odilo op. 1. 1. .. 114
Odorik r. 28. 1. .. 204
Olimpija ud. 17. 12. 68
Onezim 16. 2. 269
Osvald b. 28. 2. .. 309
Oto r. 16. 1. 159
Ozmund b. 4. 12. 31

Palemon pu. 11. 1. 144
Papias b. 22. 2. .. 291
Papias m. 25. 2. .. 300
Parmenas dj. 23. 1. 186
Paskal I. pp. 11. 2. 254
Paula ud. 26. 1. .. 196
Paula d. 20. 2. .. 284
Paula Gamb. 24. 1. 188
Pavao a. (obr.) 25. 1. 189
Pavao pu. 15. 1. .. 152
Pavao Ni 5. 2. .. 234
Pavao r. 10. 2. .. 249
Pelagija 19. 12. .. 76
Peregrin b. 10. 2. 249
Petar b. 9. 1. 139
Petar Damijan c. u. 23. 2. 292
Petar Fourier du. 9. 12. 48
Petar Krizolog b. 4. 12. 30
Petar Nolasko r. 28. 1. 202
Petar Pask. 6. 12. 38
Petar Tom. 6. 1. .. 130
Petar Urs. 10. 1. 141
Pia m. 19. 1. 166
Pipin 21. 2. 287
Polikarp b. 26.1. 195
Porfirije b. 26. 2. 305
Priscila ud. 16. 1. 158
Priska m. 18. 1. .. 162
Ptolemej m. 20. 12. 79

Quodvultdeus 19. 2. 280

Rabanus Maurus 4. 2. 231
Rafaela d. 6. 1. .. 130
Rajmund r. 23. 1. 185
Rajnald 9. 2. 245
Rajnhold 7. 1. .. 134
Reginald 12. 2. ..258
Restituta 11. 2. .. 254
Rigobert r. 4. 1. .. 124
Rihard kr. 7. 2. .. 238
Rogacijan 11. 2. .. 254
Roman op. 28. 2. 308
Romana d. 23. 2. 293
Romarik 8. 12. .. 46
Romed pu. 15. 1. 156
Romuald op. 7. 2. 236
Romulus m. 17. 2. 271
Rondoald 21. 2. .. 286
Rufus 18. 12. 73

Saba (Sava) op. 5. 12. 34
Sabin b. 30. 12. .. 110
Samuel m. 16. 2. 270
Saturnin m. 11. 2. 254
Sava b. 14. 1. .. 152
Sebastijan m. 20. 1. 169
Sebastijan d'Apparizio 25. 2. 302
Sebastijan Valfré b. 30. 1. 212
Sekunda m. 29. 1. 210
Sekundijan 17. 2. 271
Serapion m. 25. 2. 300
Seren m. 23. 2. .. 293
Servul 23. 12. 88
Sever b. 1. 2. 220
Severa m. 29. 1. .. 210
Severin b. 21.12. 83
Severin op. 8. 1. 134
Sigbert kr. 1. 2. .. 221
Sigfrid 15. 2. 266
Silvan 10. 2. 249
Silvester pp. 31. 12. 111
Silvin b. 17. 2. .. 272
Simeon stil. 5. 1. 125
Simeon b. 18. 2. 273
Sinezije m. 12. 12. 57
Školastika d. 10. 2. 246
Sofonija pr. 3. 12. 28
Soteris 10. 2. 249
Spiridion b. 14. 12. 61
Štefan m. 26. 12. 97
Štefan Muretski 8. 2. 241

Štefan Vinh m. 19. 12. 77
Štefana d. 19. 1. .. 145
Stratonik m. 13. 1. 149
Šturmi op. 17. 12. 70
Sulpic b. 17. 1. .. 161
Sulpicius Severus b. 29. 1. 210

Tarazije b. 25. 2. 300
Tarzila d. 24. 12. 90
Tatjana m. 12. 1. 145
Telemah = Almah
Telesfor pp. 5. 1. 127
Temistokles 21. 12. 83
Teodelinda = Ditlinda
Teodor r. 27. 12. 103
Teodor r. 7. 1. .. 134
Teodozije m. 11. 1. 143
Teofana ud. 16. 12. 68
Teofanes r. 27. 12. 103
Teofil m. 20. 12. .. 79
Teofil m. 28. 2. .. 310
Teofila d. 28. 12. 105
Teogen bm. 26. 1. 198
Thea m. 19. 12. .. 77
Tilo r. 7. 1. 134
Timotej m. 19. 12. 74
Titus b. 6. 2. 235
Tome a. 21. 12. .. 80
Tome Becket bm. 29. 12. 105
Tome De m. 19. 12. 77
Tome Sherwood m. 7. 2. 239
Trofim m. 29. 12. 107
Trojan b. 30. 11 .. 19

Ulrik pu. 20. 2. .. 285
Urban pp. 19. 12. 75
Urzula Ben. 8. 12. 48

V, W

Valburga d. 25. 2. 297
Valentin b. 7. 1. 133
Valentin m. 14. 2. 262
Valentin bm. 14. 2. 263
Valer b. 29. 1. .. 210
Valerija dm. 9. 12. 51
Valerije bm. 28. 1. 204
Valerijan b. 15. 12. 65
Walfrid op. 15. 2. 267
Valter Birb. 22. 1. 183
Valter (Brügge) 22. 1. 183
(Ward Marija) 19. 1. 166
Većeslav = Maksencije
Vera 24. 1. 188
Veridijana 1. 2. .. 220
Veronika 13. 1. .. 148
Veronika 4. 2. .. 229
Vicelin b. 12. 12. 56
Viktor 25. 2. 300
Viktor d'Arcis 27. 2. 305
Viktorija dm. 23. 12. 86
Viktorija m. 11. 2. 254
Viktorin m. 25. 2. 300
Vilana ud. 28 2. .. 310
Wilburga d. 11. 12. 56
Vilim b. 10. 1. .. 140
Willigis b. 23. 2. 293
Wiltrud d. 6. 1. .. 130
Vince m. 22. 1. .. 177
Vince Pallotti 22. 1. 179
Vinko = Vince
Vlatka = Viktorija
Vlatko = Viktor
Vitalijan pp. 27. 1. 202
Vivina d. 17. 12. 71
Vulstan b. 19. 1. .. 166
Wunibald op. 18. 12. 72

Zedislava Berka ud. 1. 1. 117
Zeno m. 20. 12. .. 79
Zeno m. 22. 12. .. 85
Zlatka = Aurelija
Zozim pp. 26.12. 98
Zozimus m. 18. 12. 73
Želimir = Silvan